

Samhällets krisberedskap 2003 Årlig uppföljning

KRISBEREDSKAPS
MYNDIGHETEN

Samhällets
krisberedskap
2003

– Årlig uppföljning

Titel: Samhällets krisberedskap 2003 – Årlig uppföljning
Utgiven av Krisberedskapsmyndigheten (KBM)
Original: West Studios AB
Foto omslag: Michael Lander/Norrandia
Upplaga: 1500 exemplar

ISSN: 1651-9299
ISBN: 91-85053-47-3
KBM:s dnr: 0918/2003
Tryck: Elanders Gotab AB, Stockholm, april, 2004

Skriften kan erhållas kostnadsfritt från
Krisberedskapsmyndigheten
E-post: bestallning@krisberedskapsmyndigheten.se

Skriften kan laddas ned från Krisberedskapsmyndighetens webbplats
www.krisberedskapsmyndigheten.se

Planeringsprocessen 2004:2

Innehållsförteckning

Summary	8
Sammanfattning	10
1 Inledning	12
1.1 Uppdrag	12
1.2 Uppföljningens struktur	12
1.3 Hur åtgärder delats upp per verksamhetsområde	13
2 Samhällets samlade förmåga 2003	15
2.1 Sammanfattning	15
2.2 Samverkansområdenas samlade förmåga	15
2.3 Verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred	16
2.4 Verksamhetsområde Det civila försvaret	17
2.5 Effekter av vidtagna åtgärder och samhällets förmåga 2003	17
3 Särskild uppföljning av viss verksamhet	19
3.1 Särskild uppföljning av investeringar	19
3.1.1 Sammanfattning	19
3.1.2 Investeringar inom samverkansområdet Transporter	19
3.1.3 Investeringar inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen	21
3.1.4 Investeringar inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information	23
3.1.5 Investeringar inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård	24
3.1.6 Investeringar härrörande från Arbetsgrupp NBC	25
3.1.7 Investeringar inom samverkansgruppen för informationssäkerhet	26
3.2 Krisberedskapsmyndighetens syn på framtida prioritering av verksamhet	27
4 Krisberedskapsmyndighetens samordnande roll	30
4.1 Krisberedskapsmyndighetens övergripande uppgifter	30
4.2 Verksamhet inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information	30
4.3 Verksamhet inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur	34
4.4 Kommuner	35
4.5 Länsstyrelserna	36
4.6 GotSam	36
4.7 Slutsats	36
5 Områdesansvariga aktörer på lokal och regional nivå	37
5.1 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	37
5.2 Verksamhetsuppföljning och förmågebedömning av landets kommuner	37
5.2.1 Krisledningsnämnd	37
5.2.2 Beredskapssamordnare	38
5.2.3 Risk- och sårbarhetsanalyser	38
5.2.4 Krishanteringsplaner	38
5.2.5 Övning	39
5.2.6 Frivilligorganisationer och trossamfund	39
5.2.7 Övriga krisberedskapshöjande åtgärder och beslut under 2003	39
5.2.8 Krisberedskapsmyndighetens slutsatser	39
5.3 Länsstyrelser	40
5.3.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet	40
5.3.2 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av länsstyrelsernas förmåga	41
5.3.3 Länsstyrelsen i Stockholms län	42

5.3.4	Länsstyrelsen i Uppsala län	42
5.3.5	Länsstyrelsen i Södermanlands län	43
5.3.6	Länsstyrelsen i Östergötlands län	43
5.3.7	Länsstyrelsen i Jönköpings län	43
5.3.8	Länsstyrelsen i Kronobergs län	44
5.3.9	Länsstyrelsen i Kalmar län	44
5.3.10	Länsstyrelsen i Gotlands län	45
5.3.11	Länsstyrelsen i Blekinge län	45
5.3.12	Länsstyrelsen i Skåne län	45
5.3.13	Länsstyrelsen i Hallands län	45
5.3.14	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	46
5.3.15	Länsstyrelsen i Värmlands län	46
5.3.16	Länsstyrelsen i Örebro län	47
5.3.17	Länsstyrelsen i Västmanlands län	47
5.3.18	Länsstyrelsen i Dalarnas län	48
5.3.19	Länsstyrelsen i Gävleborgs län	48
5.3.20	Länsstyrelsen i Västernorrlands län	48
5.3.21	Länsstyrelsen i Jämtlands län	49
5.3.22	Länsstyrelsen i Västerbottens län	49
5.3.23	Länsstyrelsen i Norrbottens län	49
5.4	Krisberedskapsmyndighetens samlade bedömning av de områdesansvarigas förmåga	50
5.4.1	Kommuner	50
5.4.2	Länsstyrelser	50
5.4.3	Samlad förmåga avseende verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred	50
5.4.4	Samlad förmåga avseende verksamhetsområde Det civila försvaret	51
5.5	Totala kostnader för områdesansvariga aktörer	51
6	Centrala myndigheter	52
6.1	Samverkansområdet Teknisk infrastruktur	52
6.1.1	Sammanfattning av genomförd verksamhet	52
6.1.2	Kostnader inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur	72
6.1.3	Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	74
6.1.4	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Affärsverket svenska kraftnäts förmåga	74
6.1.5	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Elsäkerhetsverkets förmåga	75
6.1.6	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Krisberedskapsmyndighetens förmåga	75
6.1.7	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens livsmedelsverks förmåga	76
6.1.8	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Post- och telestyrelsens förmåga	76
6.1.9	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens energimyndighets förmåga	77
6.1.10	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens kärnkraftinspektions förmåga	78
6.1.11	Samverkansgruppen för informationssäkerhet	79
6.1.12	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga	80
6.2	Samverkansområdet Transporter	83
6.2.1	Sammanfattning av genomförd verksamhet	83
6.2.2	Kostnader inom samverkansområde Transporter	101
6.2.3	Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	102

6.2.4	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Banverkets förmåga	102
6.2.5	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Luftfartsverkets förmåga	103
6.2.6	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Sjöfartsverkets förmåga	103
6.2.7	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Vägverkets förmåga	104
6.2.8	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga	104
6.3	Samverkansområdet Spridning av farliga ämnen	108
6.3.1	Sammanfattning av genomförd verksamhet	108
6.3.2	Kostnader inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen	122
6.3.3	Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	123
6.3.4	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Kustbevakningens förmåga	124
6.3.5	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens livsmedelsverks förmåga	124
6.3.6	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Rikspolisstyrelsens förmåga	125
6.3.7	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Smittskyddsinstitutets förmåga	125
6.3.8	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Socialstyrelsens förmåga	125
6.3.9	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens jordbruksverks förmåga	126
6.3.10	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens kärnkraftinspektions förmåga	126
6.3.10	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens räddningsverks förmåga	127
6.3.11	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens strålskyddsinstitutets förmåga	128
6.3.12	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens veterinärmedicinska anstalts förmåga	128
6.3.13	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Tullverkets förmåga	129
6.3.14	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga	130
6.4	Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet	131
6.4.1	Sammanfattning av genomförd verksamhet	131
6.4.2	Kostnader inom Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet	138
6.4.3	Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	139
6.4.4	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Arbetsmarknadsstyrelsens förmåga	139
6.4.5	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Ekonomistyrningsverkets förmåga	140
6.4.6	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Finansinspektionens förmåga	140
6.4.7	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Riksförsäkringsverkets förmåga	141
6.4.8	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Riksgäldskontorets förmåga	142
6.4.9	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Skatteverkets förmåga	142
6.4.10	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens energimyndighets förmåga	143
6.4.11	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens jordbruksverks förmåga	143
6.4.12	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Tullverkets förmåga	144
6.4.13	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Verket för näringslivsutvecklings förmåga	144
6.4.14	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga	146
6.5	Samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information	148

6.5.1	Sammanfattning av genomförd verksamhet	148
6.5.2	Kostnader inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information	149
6.5.3	Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	150
6.5.4	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Ekonomistyrningsverkets förmåga	150
6.5.5	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Krisberedskapsmyndighetens förmåga	151
6.5.6	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Lantmäteriverkets förmåga	151
6.5.7	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Länsstyrelsernas förmåga	152
6.5.8	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Skatteverkets förmåga	152
6.5.9	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statistiska centralbyråns förmåga	153
6.5.10	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Styrelsen för psykologiskt försvars förmåga	153
6.5.11	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga	154
6.6	Samverkansområdet Skydd, undsättning och vård	155
6.6.2	Kostnader inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård	166
6.6.3	Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan	167
6.6.4	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Kustbevakningens förmåga	168
6.6.5	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Luftfartsverkets förmåga	168
6.6.6	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Migrationsverkets förmåga	169
6.6.7	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Rikspolisstyrelsens förmåga	169
6.6.8	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Sjöfartsverkets förmåga	170
6.6.9	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Socialstyrelsens förmåga	170
6.6.10	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens räddningsverks förmåga	171
6.6.11	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens strålskyddsinstitutets förmåga	171
6.6.12	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Tullverkets förmåga	172
6.6.13	Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga	172
7	Frivilliga försvarsorganisationer	175
7.1	Berörda frivilliga försvarsorganisationer 2003	175
7.2	Uppdrag till de frivilliga försvarsorganisationerna	175
7.3	Internationell verksamhet	177
7.4	Kostnader för frivilliga försvarsorganisationer	178
7.4.1	Uppdrag	178
7.4.2	Internationell verksamhet	178
7.4.3	Organisationsstöd	178
8	Sammanställning av anslag 6:5	180
8.1	Del av Anslag 6:5 som disponeras av Krisberedskapsmyndigheten	180
8.2	Del av Anslag 6:5 som ej disponeras av Krisberedskapsmyndigheten	180
8.3	Sammanställning av anslag 6:5 Civilt försvar	180
9	Uppdelning i verksamhetsområden	181
Bilaga 1	Förmåga enligt planeringsinriktning för det civila försvaret 2003	182

Förkortningar

Samverkansansvariga myndigheter

AMS	Arbetsmarknadsstyrelsen
BV	Banverket
ESV	Ekonomistyrningsverket
FI	Finansinspektionen
KBM	Krisberedskapsmyndigheten
KBV	Kustbevakningen
LFV	Luftfartsverket
LMV	Lantmäteriverket
NUTEK	Verket för näringslivsutveckling
PTS	Post- och telestyrelsen
RFV	Riksförsäkringsverket
RGK	Riksgäldskontoret
RPS	Rikspolisstyrelsen
SCB	Statistiska centralbyrån
SJV	Statens jordbruksverk
SjöV	Sjöfartsverket
SKI	Statens kärnkraftsinspektion
SLI	Livsmedelsverket
SMI	Smittskyddsinstitutet
SoS	Socialstyrelsen
SPF	Styrelsen för psykologiskt försvar
SRV	Statens räddningsverk
SSI	Statens strålskyddsinstitut
STEM	Statens energimyndighet
SVA	Statens Veterinärmedicinska Anstalt
SVK	Affärsverket svenska kraftnät
VV	Vägverket

Frivilliga försvarsorganisationer

CFB	Centralförbundet för befälsutbildning
FAK	Frivilliga automobilkårernas riksförbund
FFK	Frivilliga flygkåren
FMCK	Frivilliga motorcykelkårernas riksförbund
FRO	Frivilliga radioorganisationen
SBK	Svenska brukshundklubben
SBS	Svenska blå stjärnan
SCF	Sveriges civilförsvarsförbund
SKBR	Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund
SLK	Svenska lottakåren
SRK	Svenska röda korset

Summary

On November 27, 2003, the Swedish Government tasked the Swedish Emergency Management Agency (SEMA) in co-operation with other concerned authorities, municipalities and voluntary defence organisations to present a follow-up of the measures taken during 2003 to strengthen the capability of the civilian defence, and preparedness for severe peacetime emergencies.

The follow-up concerns the activities carried out during the year, how funding was distributed and an assessment of both the players and society's capacity. The measures taken are presented per co-ordination area and authority. Compared to previous follow-ups, SEMA has placed greater emphasis on assessing society's capability.

SEMA's assessment concludes that society's capability for civilian defence and for preparing for severe peacetime emergencies is unacceptable. SEMA also concludes, however, that society's capacity within a five to ten-year adaptation period is acceptable. This assessment presumes that the civilian defence receives the funding that is required during the adjustment period.

Investments made during the year amounted to a cost of around SEK 120 m. This was considerably lower than the amount set out in the Planning Proposal for the year 2003, which was SEK 173 m. There are several reasons for this difference. One reason is that several of the major items listed under the 'Investment' measure category in the Planning Proposal for the year 2003 have now turned out to be investments in facilities owned by other organizations than the government (i.e. it can't be categorized as an investment in the accounts of the Government). Another important reason is that many investments have been delayed for various reasons. As a result, the outcome for investments will probably increase during 2004. In some cases, the planned investments have not been implemented due to changes in the threat scenario and focus, which in turn have led to new prioritisations.

Also included in this task of presenting a follow-up of the measures taken during 2003, SEMA was requested to present an analysis that accounted for the reasons why continued measures are considered necessary within different areas. The follow-up revealed some serious shortcomings in society's capability. Besides the areas that were prioritised in the Planning Guideline for Civilian Defence 2003 (the electricity supply, telecommunications, IT and emergency preparedness for weapons of mass destruction), the follow-up shows that the capability is unacceptable in relation to drinking-water supplies, critical financial transfer systems, the capability to handle CBRN-related threats that are not caused by weapons of mass destruction, and the capacity to handle crises that require major police intervention or medical response.

In its annual follow-up of 2003, SEMA believes that the assessment of society's capacity underlines the need for several of the measures and capabilities that are set out in the Planning Guideline for 2005. As such, the areas prioritised in "Society's Emergency Management 2005: A Planning Guideline" are areas that SEMA generally considers to be in

need of continued measures. One area that SEMA considers less important, or that could be restructured, is Industrial Civil Defence. According to SEMA, Industrial Civil Defence would have limited application in a peacetime crisis. SEMA feels that the Industrial Civil Defence Units of civilian authorities and other organisations should be terminated by 2006. Funds for this activity will no longer be available as from Appropriation 6:5 Civilian Defence.

SEMA does not believe that civilian national service can be motivated when the planning horizon for civilian defence lies more than a decade ahead. SEMA does assess, however, that some reinforcement resources for peacetime crises are needed. These resources should also constitute a basis for reinforcement during an adaptation period, and in a war situation. The type of reinforcement resources referred to here should not be based on duty but on voluntarism and agreement.

Sammanfattning

Regeringen uppdrog den 27 november 2003 åt Krisberedskapsmyndigheten att i samverkan med berörda myndigheter, kommuner och frivilliga försvarsorganisationer redovisa en uppföljning av de åtgärder som vidtagits under 2003 för att stärka förmågan inom det civila försvaret samt beredskapen mot svåra påfrestningar på samhället i fred.

Uppföljningen avser den verksamhet som utförts under året, hur medelsförbrukningen fördelar sig samt en bedömning av aktörernas och samhällets förmåga. De vidtagna åtgärderna redovisas enligt uppdrag uppdelade per samverkansområde och myndighet. Kostnader redovisas uppdelade per åtgärdskategori, myndighet, samverkansområde samt verksamhetsområde. Jämfört med tidigare års uppföljningar har Krisberedskapsmyndigheten lagt mer vikt vid att bedöma samhällets förmåga.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att samhällets grundförmåga är icke godtagbar. Krisberedskapsmyndigheten gör samtidigt bedömningen att samhällets förmåga inom en fem- eller tioårig anpassningsperiod är godtagbar. Bedömningen förutsätter att samhällets krisberedskap under en anpassningsperiod tillförs erforderliga medel. Krisberedskapsmyndigheten anser att dessa båda bedömningar grovt motsvarar förmågan inom verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred respektive verksamhetsområde Det civila försvaret.

Kostnaderna för de investeringar som gjorts under året uppgick till cirka 120 mnkr. Detta var avsevärt lägre än de cirka 173 mnkr i investeringar som planerades för i Planeringsunderlag 03. Orsakerna till differensen är flera. En viktig orsak är att stora poster som i Planeringsunderlag 03 låg under åtgärds kategorin Investeringar idag ligger under åtgärds kategorierna Investeringar i andras anläggningar (det vill säga att staten inte kvarstår som ägare) eller under åtgärds kategorin Bidrag och ersättningar. En annan viktig orsak till att investeringarna är lägre än planerat är att många investeringar av olika orsaker blivit försenade. Detta innebär att det kan förväntas att utfallet avseende investeringar kommer att öka under 2004. I vissa fall beror det även på att hotbild och inriktning hunnit ändra sig sedan åtgärderna planerades vilket lett till att investeringarna prioriterats ned, och eventuellt inte kommer att genomföras.

I uppdraget att redovisa en uppföljning av de åtgärder som vidtagits under 2003 ingick även att Krisberedskapsmyndigheten skulle presentera en analys med slutsatser över vilka områden och på vilka sätt fortsatta åtgärder bedöms vara nödvändiga. Den årliga uppföljningen har visat på flera allvarliga brister avseende samhällets förmåga. Förutom inom de områden som prioriterades i Planeringsinriktning för det civila försvaret 2003 (elförsörjning, telekommunikationer, IT samt beredskap mot massförstörelsevapen) visar den årliga uppföljningen att grundförmågan är icke godtagbar inom bland annat dricksvattenförsörjningen, de samhällsviktiga transfereringssystemen, förmågan att hantera de NBC-relaterade hot som inte utgörs av massförstörelsevapen samt förmågan att hantera kriser som kräver stora polis- eller sjukvårdsinsatser.

Krisberedskapsmyndigheten anser att den bedömning av samhällets förmåga som görs i den årliga uppföljningen av år 2003 understryker vikten av flera av de åtgärder och förmågor som lyfts fram i planeringsinriktningen för 2005. Krisberedskapsmyndigheten anser därför att de områden som utpekats som prioriterade i "Samhällets krisberedskap 2005: Planeringsinriktning" generellt är områden inom vilka fortsatta åtgärder är nödvändiga. Områden som Krisberedskapsmyndigheten anser bör nedprioriteras alternativt omstruktureras är bland annat driftvärnet. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att driftvärnet har mycket begränsad användning vid en fredstida kris. Krisberedskapsmyndigheten anser att driftvärnet hos civila myndigheter och företag bör avskaffas från och med 2006. Medel för denna verksamhet kan därefter inte rimligen avsättas från anslag 6:5 Civilt försvar.

Krisberedskapsmyndigheten anser inte att civilplikt går att motivera då planeringshorisonten är mer än tio år. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det däremot finns behov av vissa förstärkningsresurser för fredstida kriser. Dessa resurser bör även kunna utgöra grunden för en förstärkning i en krigssituation. Förstärkningsresurser av de slag som här nämnts bör inte baseras på plikt utan på frivillighet och avtal.

1 Inledning

1.1 Uppdrag

Regeringen uppdrog den 27 november 2003 åt Krisberedskapsmyndigheten att i samverkan med berörda myndigheter, kommuner och frivilliga försvarsorganisationer redovisa en uppföljning av de åtgärder som vidtagits under 2003 för att stärka förmågan inom det civila försvaret samt beredskapen mot svåra påfrestningar på samhället i fred.

Uppföljningen avser den verksamhet som utförts under året, hur medelsförbrukningen fördelar sig samt en bedömning av aktörernas och samhällets förmåga. De vidtagna åtgärderna redovisas enligt uppdrag uppdelade per samverkansområde och myndighet. Kostnader redovisas uppdelade per åtgärdskategori, myndighet, samverkansområde samt verksamhetsområde. Jämfört med tidigare års uppföljningar har Krisberedskapsmyndigheten lagt mer vikt vid att bedöma samhällets förmåga.

1.2 Uppföljningens struktur

Samhällets krisberedskap 2003 – Årlig uppföljning följer upp den verksamhet som bedrivits för medel ur anslag 6:5 Civilt försvar, inklusive de avgifter som Affärsverket svenska kraftnät och Post- och telestyrelsen uppstår från näringslivet.

Aktörerna har av olika skäl haft varierande krav på sig avseende detaljeringsgraden i uppföljningen. Detta har inneburit att det inte gått att följa upp verksamheten enligt en enhetlig struktur. Uppföljningens struktur speglar istället den verksamhet som bedrivits samt i vilken mån myndigheter och aktörer varit inblandade i planeringsprocessen för samhällets krisberedskap under tidigare år.

De aktörer som följs upp är kommuner, samverkansansvariga myndigheter (där länsstyrelserna ingår), vissa andra myndigheter som erhållit medel samt de frivilliga försvarsorganisationerna. Icke samverkansansvariga myndigheter som adjungerats till ett samverkansområde och som erhållit medel ur anslag 6:5 har följts upp avseende både verksamhet och förmåga. Adjungerade myndigheter som inte erhållit medel under 2003 har inte följts upp, varken avseende verksamhet eller förmåga. Därför följs till exempel Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt upp men inte Riksbanken. Detaljeringsgraden i uppföljningen av de adjungerade myndigheterna har varit betydligt lägre än för de samverkansansvariga

De samverkansansvariga myndigheter som inte erhöll medel under 2003 har inte heller följts upp avseende verksamhet. Krisberedskapsmyndigheten har dock gjort en förmågebedömning för varje samverkansansvarig myndighet oberoende av om de erhöll medel eller ej. Det har gjorts en bedömning för varje myndighet i varje samverkansområde. Dessa bedömningar har sedan vägts samman till en bedömning av samverkansområdets samlade förmåga. Samtliga samverkansområden har slutligen vägts samman i en bedömning av samhällets samlade förmåga. Denna bedömning redovisas uppdelad per verksamhetsområde.

Det skall påpekas att samverkansområdena är en struktur för att förbättra planeringen av samhällets krisberedskap, det är inte en operativ struktur. Samverkansområdets samlade förmåga betecknar därför en samlad bedömning av förmågan hos flera myndigheter som i olika konstellationer skall hantera kriser. Det är inte förmågan hos konstruktionen samverkansområden som bedöms.

Uppföljningen av Krisberedskapsmyndigheten har skett i särskild ordning. Krisberedskapsmyndigheten har två roller i den bemärkelsen att myndigheten dels skall skapa förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet, dels upprätthålla en förmåga att lösa vissa uppgifter under en kris. Att Krisberedskapsmyndigheten har till uppgift att verka inom samhällets hela krisberedskap har gjort att uppföljningen av Krisberedskapsmyndighetens verksamhet i detta dokument har delats upp och redovisas på tre platser. Den största delen av myndighetens verksamhet redovisas i kapitel 3. Där behandlas de delar av Krisberedskapsmyndighetens verksamhet som bedrivs i syfte att skapa förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet. I kapitel 3 behandlas emellertid inte Krisberedskapsmyndighetens förmåga att enligt sin instruktion kunna lämna stöd till offentliga organ i krissituationer och kunna bistå Regeringskansliet med främst områdesvisa lägesbeskrivningar. Denna förmåga behandlas i avsnitt 6.1.6 (Samverkansområde Teknisk infrastruktur) respektive avsnitt 6.5.5 (Områdesvis samordning, samverkan och information).

Länsstyrelser, kommuners och frivilliga försvarsorganisationers verksamhet, tillsammans med de delar av Krisberedskapsmyndighetens verksamhet som bedrivs för att skapa förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet, behandlas i denna uppföljning utanför samverkansområdesstrukturen. I bedömningen av förmåga vägs dessa myndigheters och aktörers förmåga dock in i de relevanta samverkansområdena. Orsaken till att länsstyrelsernas, kommunernas och största delen av Krisberedskapsmyndighetens verksamhet inte behandlas inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information, är främst att kapitlet skulle bli ohanterligt och oöverskådligt avseende både innehåll och omfattning. Att Krisberedskapsmyndigheten behandlas i ett eget kapitel beror även på att myndigheten i sin samordnande roll är aktiv inom samtliga samverkansområden, även om myndigheten i sin roll som aktör vid en kris är samverkansansvarig enbart inom två samverkansområden.

1.3 Hur åtgärder delats upp per verksamhetsområde

Den verksamhet som genomförs för att stärka samhällets krisberedskap bedrivs idag inom två verksamhetsområden – Det civila försvaret och Svåra påfrestningar på samhället i fred. Dessa verksamhetsområden sorterar under två olika politikområden under utgiftsområdet Försvar samt beredskap mot sårbarhet. Anslaget 6:5 Civilt försvar är knutet till verksamhetsområdet Det civila försvaret, men de ekonomiska medlen får användas till verksamhet inom båda verksamhetsområdena så länge det finns en mervärde för det civila försvaret.

De åtgärder som genomförs inom de båda verksamhetsområdena är idag så integrerade att det är svårt att dra en tydlig gräns mellan civilt försvar och svåra påfrestningar

och på så sätt härleda en åtgärd till det ena eller andra verksamhetsområdet. I de allra flesta fall har åtgärderna också dubbel nytta, det vill säga påverkar förmågan inom båda verksamhetsområdena. Om man minskar eller ökar satsningarna inom det ena området, påverkas förmågan inom det andra.

Huvudsyftet med majoriteten av de åtgärder som genomförs inom ramen för samhällets krisberedskap är dock att bygga upp en förmåga att hantera svåra påfrestningar på samhället i fred. För att bygga en förmåga för att kunna hantera höjd beredskap krävs att man har den underbyggnad som utgörs av beredskapen mot svåra påfrestningar. Mot bakgrund av den omvärldsutveckling och förändring i hotbilden som skett under senare år är det naturligt att en allt större del av tillgängliga resurser satsas på åtgärder inom ramen för den fredstida krishanteringen.

Vid en uppdelning av åtgärderna mellan verksamhetsområdena måste utgångspunkten därför vara att identifiera de åtgärder som endast kan antas höja förmågan inom verksamhetsområde Det civila försvaret.

Åtgärder som enbart eller till allra största del höjer förmågan inom verksamhetsområdet Det civila försvaret:

- Utbildning av civilpliktiga och förmånsmedel
- Åtgärder kopplade till Pliktverkets informationssystem (PLIS)
- Driftvärn
- Uppdragsersättning m.m. till de frivilliga försvarsorganisationerna
- Kostnader för avveckling av utrustning, anläggningar etc. kopplat till väpnat angrepp
- Investeringar för Försvarsmaktens behov och deltagande i övningar i Försvarsmaktens regi etc.
- Inköp och underhåll av materiel/utrustning för höjd beredskap, till exempel delar av investeringarna i reservbroar, beredskapslok etc.
- Omvärldsbevakning etc. för höjd beredskap och anpassningsplanering
- Underhåll av skyddsrum
- Fullträffskyddade teleanläggningar
- Minröjning

Övriga åtgärder har dubbel nytta även om de i de flesta fall har en tonvikt på svåra påfrestningar, och kan därför redovisas inom båda verksamhetsområdena.

2 Samhällets samlade förmåga 2003

2.1 Sammanfattning

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att samhällets grundförmåga är **icke godtagbar**.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att samhällets förmåga inom en fem- eller tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**. Bedömningen förutsätter att samhällets krisberedskap under en anpassningsperiod tillförs erforderliga medel.

Krisberedskapsmyndigheten anser att dessa båda bedömningar grovt motsvarar förmågan inom verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred respektive verksamhetsområde Det civila försvaret.

2.2 Samverkansområdenas samlade förmåga

Samverkansområdena är en struktur för att förbättra planeringen av samhällets krisberedskap. Strukturen är inte operativ. Med "Samverkansområdets samlade förmåga" avser Krisberedskapsmyndigheten därför en samlad bedömning av förmågan hos de i samverkansområdet ingående myndigheterna att i olika konstellationer hantera kriser. Det är inte förmågan i planeringskonstruktionen samverkansområden som bedöms.

I tabellen nedan görs en sammanställning av de bedömningar som Krisberedskapsmyndigheten gjort avseende den samlade förmågan inom respektive samverkansområde. I tabellen har grundförmåga likställts med verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred och förmåga inom fem eller tio års anpassning har likställts med verksamhetsområde Det civila försvaret. Detta speglar inte fullt ut vad politikområdena omfattar. I grundförmågan ingår till exempel vissa element som hör hemma under Verksamhetsområde Det civila försvaret. Även då dessa verksamheter subtraheras från grundförmågan så kvarstår Krisberedskapsmyndighetens bedömning av de samverkansansvariga myndigheternas förmåga att hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.

Samverkansområde	Verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred	Verksamhetsområde Det civila försvaret
Teknisk Infrastruktur	Icke godtagbar	Godtagbar
Transporter	Godtagbar	Godtagbar
Spridning av farliga ämnen	Icke godtagbar	Godtagbar
Ekonomisk säkerhet	Icke godtagbar	Godtagbar
Områdesvis samordning, samverkan och information	Godtagbar*	Godtagbar*
Skydd, undsättning och vård	Icke godtagbar	Godtagbar

* Omfattar Krisberedskapsmyndighetens bedömning av länsstyrelsernas förmåga

2.3 Verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred

Förutom inom de områden som prioriterades i Planeringsinriktning för det civila försvaret 2003 (elförsörjning, telekommunikationer, IT samt beredskap mot massförstörelsevapen) visar den årliga uppföljningen att grundförmågan är icke godtagbar inom ytterligare ett antal delar av samhället. Sedan planeringen för 2003 gjordes har allvarliga brister identifierats inom bland annat dricksvattenförsörjningen, de samhällsviktiga transfereringssystemen, förmågan att hantera de NBC-relaterade hot som inte utgörs av massförstörelsevapen samt förmågan att hantera kriser som kräver stora polis- eller sjukvårdsinsatser.

Att samverkansområdet Teknisk infrastruktur bedöms ha en **icke godtagbar** grundförmåga, och att svagheter inom elförsörjning, telekommunikationer och IT har kompletterats med identifierade svagheter inom dricksvattenförsörjningen, är av största betydelse för hela samhällets förmåga. Brister inom elsystemet bedöms inte en särställning på grund av dess betydelse för övriga samhällsfunktioner.

Samverkansområdet Transporter bedöms ha en **godtagbar** grundförmåga. Denna bedömning baseras främst på att majoriteten av samhällets gods- och persontransporter sker med väg-, järnvägs- och sjötransporter, och att dessa transportslag bedöms ha godtagbar grundförmåga. Förmågan att genomföra brådskannde transporter över långa avstånd bedöms emellertid vara icke godtagbar så länge Luftfartsverkets förmåga bedöms vara icke godtagbar.

Grundförmågan inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen bedöms vara **icke godtagbar**. Även verksamhet inom detta samverkansområde var prioriterad inför 2003, men den ursprungliga prioriteringen var fokuserad på NBC-stridsmedel. Sedan dess har hotbilden kring NBC-ämnen kompletterats. Oavsett om de sprids avsiktligt eller inte, bidrar denna hotbild till bedömningen att förmågan inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen är icke godtagbar. Brister föreligger bland annat avseende förmåga och kapacitet för indikering och sanering.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att grundförmågan inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet är **icke godtagbar**. Det handlar här om brister i samhällets grundförmåga som inte uppmärksammades i planeringen inför 2003. Dessa brister rör främst de samhällsviktiga transfereringssystemen. Oavsett om systemen är avsedda för den enskilda individens ekonomiska överföringar eller om de är avsedda för statliga myndigheters verksamhet skulle störningar i deras funktion få mycket svåra konsekvenser för samhället.

Inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information bedöms grundförmågan generellt sett vara **godtagbar**. Länsstyrelserna bedöms ha godtagbar förmåga till regional krishantering vilket är av avgörande betydelse för den samlade bedömningen.

Ett samverkansområde där uppföljningen av 2003 identifierat allvarliga brister i förmå-

gan är samverkansområdet Skydd, undsättning och vård. Inom detta samverkansområde är det framför allt insatsens omfattning som påverkar förmågan. Förmågan vid mycket personalintensiva insatser brister både avseende volym och uthållighet. Den främsta enskilda faktorn som bedöms påverka förmågan inom samverkansområdet är brist på poliser. Flygräddningstjänst samt ledning, analys och indikering vid N-relaterade kriser är andra områden där bristerna är allvarliga. Även sjukvården har brister i förmåga att hantera omfattande kriser. Sjukvården har svårt att hantera stora skadeutfall eftersom antalet vårdplatser under normala förhållanden hålls på så låg nivå som möjligt. Dessa faktorer sammantagna gör att Krisberedskapsmyndigheten bedömer att samverkansområdets grundförmåga är **icke godtagbar**.

2.4 Verksamhetsområde Det civila försvaret

Samhällets samlade förmåga inom fem års anpassning, liksom inom tio års anpassning, bedöms vara **godtagbar**. De krav som ställs på samhällets krisberedskap inom en anpassningsperiod är högre än de som skall kunna mötas med grundförmågan. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att majoriteten av aktörerna inom krisberedskapen har tillfredsställande möjligheter att under en anpassningsperiod hinna bygga upp den kompetens och den infrastruktur som de behöver för att möta en annan hotbild än dagens.

2.5 Effekter av vidtagna åtgärder och samhällets förmåga 2003

Det kan framstå som att Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samhällets grundförmåga 2003 som icke godtagbar, står i konflikt med de positiva effekterna av årets verksamhet. De olika former av årlig uppföljning som under de senaste åren tagits fram av först Överstyrelsen för civil beredskap och sedan av Krisberedskapsmyndigheten har det gemensamt att läsaren utifrån verksamhetsuppföljningen kan få en bild av att samhällets förmåga att hantera kriser och krig förbättras för varje år som går. När Krisberedskapsmyndigheten presenterar sin bedömning av förmågan så framkommer en bild som är betydligt mindre positiv än den som kan utläsas ur effekterna av de vidtagna åtgärderna.

Diskrepansen mellan effekterna av genomförd verksamhet och bedömd förmåga beror på att Krisberedskapsmyndigheten anser att metoden för att följa upp samhällets krisberedskap inte beskriver samhällets verkliga förmåga. I den årliga uppföljningen samlar Krisberedskapsmyndigheten upp information om den kompetens och den infrastruktur med mera som under året tillförts systemet. Myndigheterna rapporterar vad de gjort under året och på vilket sätt åtgärderna gett effekt och hur de har påverkat förmågan. En sådan uppföljningsstruktur fångar endast upp utvecklingens positiva effekter. Krisberedskapsmyndigheten saknar instrument för att fånga upp hur mycket kompetens, infrastruktur med mera som under året försvunnit ut ur systemet, kort sagt hur mycket förmågan minskat under året.

Systemet mister förmåga på flera olika sätt. Det kan ske genom att personer går i pension, byter arbete eller genom att personal över tiden glömmar saker de en gång lärt sig. Oavsett orsak uppstår ett kompetensbehov. Det kan också ske genom att utrustning i

förråd blir föråldrad eller genom att utrustning vid olika installationer slits ned, vandaliseras eller stjäls. En mindre påtaglig, men inte mindre vanlig, form är att förmågan försämras genom att nya metoder eller ny teknologi införs. Den nya teknologin är med all sannolikhet bättre än den gamla men det faktum att en ny teknologi införs gör att flera års investeringar och kompetensuppbyggnad i den gamla teknologin blir överflödiga. Samhällets förmåga kan därmed sägas ha tagit två steg framåt och ett steg bakåt. Alla de förbättringar avseende kompetens och teknologianskaffning som redovisats under tidigare år har genom den nya teknologins införande raderats. Att de framsteg som redovisats under tidigare år nu har försvunnit framkommer emellertid inte i den årliga uppföljningen. Där framstår det som att den nya teknologin tar vid, och bygger vidare på förmågan som byggts upp för den gamla teknologin. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att införande av ny teknologi eller ny kompetens i allmänhet snarare bibehåller än höjer förmågan.

3 Särskild uppföljning av viss verksamhet

3.1 Särskild uppföljning av investeringar

3.1.1 Sammanfattning

Kostnaderna för investeringar uppgick år 2003 till cirka 125 mnkr. Detta var avsevärt lägre än de cirka 173 mnkr i investeringar som planerades för i Planeringsunderlag 03. Orsakerna till differensen är flera. En viktig orsak är att stora poster som i Planeringsunderlag 03 låg under åtgärds-kategorin Investeringar idag ligger under åtgärds-kategorin Investeringar i andras anläggningar, det vill säga att staten inte kvarstår som ägare. På samma sätt redovisas stora delar av Krisberedskapsmyndighetens planerade investeringar under åtgärds-kategorin Bidrag och ersättningar. En annan viktig orsak till att investeringarna är lägre än planerat är att många investeringar av olika orsaker blivit försenade. Detta innebär att det kan förväntas att utfallet under 2004 kommer att öka avseende investeringar. I vissa fall beror det även på att hotbild och inriktning hunnit ändra sig sedan åtgärderna planerades vilket lett till att investeringarna prioriterats ned, och eventuellt inte kommer att genomföras.

De cirka 125 mnkr som investerats och belastat anslaget under 2003 (cirka 7,5% av total-kostnaderna) kan jämföras med investeringar på 61,796 mnkr 2002 (cirka 4%). Kostnaderna för investeringar uppgick 2001 till cirka 289 mnkr (cirka 13% av totalkostnaderna), och år 2000 uppgick de till cirka 342 mnkr (cirka 16% av totalkostnaderna). Om även investeringar som lånefinansierats 2003 räknas med blir totalsumman för investeringar 146,635 mnkr (ca 8,3 % av totalkostnaderna).

3.1.2 Investeringar inom samverkansområdet Transporter

Banverket

Investering	PU-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat 2003 (mnkr)
Elförsörjning/robust infrastruktur	15,7	15,7	10,799030
Summa investeringar	15,7	15,7	10,799030
Lån			
Anslag	15,7	15,7	10,799030
Summa finansiering	15,7	15,7	10,799030

Att Banverket 2003 förbrukade mindre medel för sina investeringar än vad som ursprungligen var planerat för har främst två orsaker. Banverket hade avsatt 5 mnkr för banförvaltning i regionerna varav den största delen skulle gå till region Mitt. Regionen lyckades dock väl med sina upphandlingar och endast 3 mnkr behövde avsättas för detta ändamål. Den andra orsaken är att Banverket inte kunde genomföra en planerad investering för Försvarsmaktens räkning i ändlastkajer för stridsfordon. Banverket hade för Försvarsmaktens räkning lagt undan 3 mnkr för investering i ändlastkajer i Boden, Skövde och Eslöv men totalt förbrukades endast 0,103 mnkr under året. För investeringen i Eslöv tar nu Banverket medel ur 2004 års ram.

Luftfartsverket

Investering	PU-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat 2003 (mnkr)
Flygsystem	8,0	8,0	8,0
Marksystem	3,0	3,0	3,8
Ledningssystem	9,0	9,0	10,1
NBC-skyddsutrustning	0,1	0,1	0,0
Summa investeringar	20,1	20,1	21,9
Lån			
Anslag	20,1	20,1	21,9
Summa finansiering	20,1	20,1	21,9

Inom posten "Marksystem" har Luftfartsverket under året investerat mer än vad som ursprungligen var planerat vad gäller reservkraft vid flygtrafiksanläggningar. Orsaken är att Luftfartsverket har prioriterat och höjt ambitionsnivån inom detta område. Det samma gäller ledningssystemen där Luftfartsverket har höjt ambitionsnivån för investeringar i vissa flygtrafikledningsanläggningar. Luftfartsverket har inom denna post även investerat i en mobil ledningscentral. Den högre ambitionsnivån har varit möjlig genom omprioriteringar. Medel har gjorts tillgängliga främst genom minskade kostnader inom utbildning och övning. Investeringar i den planerade NBC-skyddsutrustningen utgick eftersom Luftfartsverket ville avvakta i väntan på resultatet och fastläggandet av NBC-policy.

Sjöfartsverket

Investering	Pu-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat 2003 (mnkr)
VTS-central	0,5	0,5	0,0
Ledningsplats HK	0,0	0,0	0,7
Summa investeringar	0,5	0,5	0,7
Lån			
Anslag	0,5	0,5	0,7
Summa finansiering	0,5	0,5	0,7

Sjöfartsverket planerade att för medel ur anslag 6:5 Civilt försvar investera i reservkraft till VTS-centralen i Luleå under 2003. Efter att planeringen gjordes drabbades dock Sjöfartsverkets huvudkontor av en omfattande mögelskada vilket gjorde att nya lokaler införskaffades. Före upptäckten av mögelskadorna hade Sjöfartsverket planerat att investera i reservkraft för el, tele och data i huvudkontorets ledningsplats. Medel för detta hade tilldelats från Överstyrelsen för civil beredskap sedan tidigare och i den nya lokalen planerade Sjöfartsverket att använda anslagssparandet av dessa medel, men anslagssparandet drogs in. Sjöfartsverket beslutade då att använda de medel som avsatts för

VTS-centralen i Luleå till investeringar i den skyddade ledningsplatsen i den nya lokalen. VTS-centralen har dock fått reservkraft under 2003 men detta har Sjöfartsverket bekostat själva, det har alltså inte belastat anslag 6:5.

Vägverket

Investering	PU-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat 2003 (mnkr)
Reservbroar	9	9	13,3
Förråd och upplagsplatser	0,5	0,5	0
Robustare broar	2,5	2,5	1,3
Samberoende effektkedjor	2	2	1,0
Summa investeringar	14	14	15,6
Lån			
Anslag	14	14	15,6
Summa finansiering	14	14	15,6

Vägverket införskaffade under 2003 tre reservbroar istället för som planerat två stycken. Detta berodde på att Vägverket under 2002 inte hann med att köpa in det planerade antalet broar vilket medförde att investeringen senarelades. Då anslagssparandet inte fick föras över mellan åren belastade denna kostnad tilldelade medel för 2003. Ytterligare medelsbehov uppstod och Vägverket beviljades 3 mnkr extra. Detta beslut kom för sent och Vägverket hann inte genomföra investeringen fullt ut under året. Kostnader kvarstår alltså även 2004. Det innebär att kostnader på 0,8 mnkr för inköp av reservbro kvarstår. Dessa kostnader kommer att tas från tilldelade medel 2004. Detsamma gäller materielinköp för robustare broar där inköp för 1,0 mnkr belastar 2004 års ram.

Med dessa kommande kostnader inräknade har Vägverket under 2003 införskaffat materiel motsvarande 17,4 mnkr, vilket ligger i linje med förslagen i Planeringsunderlaget för 2003 samt den extra medelstilldelningen om 3 mnkr.

3.1.3 Investeringar inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen

Statens räddningsverk

Investering	PU-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat (mnkr)
C-specifik utrustning	13,6	17,250	0,0
Summa investeringar	13,6	17,250	0,0
Lån	13,6	17,250	0,0
Anslag			
Summa finansiering	13,6	17,250	0,0

På grund av händelseutvecklingen under 2003 blev Statens räddningsverks arbete inom samverkansområdet omprioriterat. Statens räddningsverk fick flera extra arbetsuppgifter inför, under och efter Irakkriget vilket ledde till att vissa upphandlingar blev försenade och inte kommer att utfalla förrän 2004. Bland dessa finns investeringar på 1,2 mnkr i en väderstation. Andra faktorer som påverkade takten i Statens räddningsverks investeringar var myndighetens omorganisation.

Andra investeringar som skjutits på framtiden är materialanskaffning för saneringscontainers. För materielsanering omprövas antalet efter nya hotbilder och behov. Enligt plan kommer ett antal att införskaffas under 2004. År 2003 var dessa investeringar planerade att kosta 5,15 mnkr. Statens räddningsverk bedömde under året att vissa investeringar inte längre behövs, till exempel synkroniseringssats vilket innebar att de för 2003 planerade investeringarna minskar med ytterligare 1,6 mnkr. Internsamband har inte kunnat upphandlas på grund av att en ny skyddshjälm först måste bli klar. Statens räddningsverk avvaktar här ett EU direktiv. Investeringen i själva skyddshjälmen tas upp bland investeringarna under samverkansområdet Skydd, undsättning och vård.

Statens strålskyddsinstitut

Investering	PU-03 (mnkr)	Förbrukat (mnkr)
Beredskapscentral	1,7	13,344
REAC-koncept	0,8	0,985866
Nationell datacentral	1,2	1,725
Summa investeringar	3,7	16,05466
Lån		
Anslag	3,7	16,05466
Summa finansiering	3,7	16,05466

Byggandet av Statens strålskyddsinstituts beredskapscentralen blev under året avsevärt mycket dyrare än vad som ursprungligen planerades. Det förelåg stor osäkerhet kring vilken ambitionsnivå Statens strålskyddsinstitut skulle ha för ledningscentralen. Ambitionen höjdes under året efter dialog med bland annat Krisberedskapsmyndigheten. Vissa investeringar i beredskapscentralen tidigarelades eftersom Statens strålskyddsinstitut omlokaliserade sin verksamhet, vilket också ledde till fördyring gentemot den ursprungliga fördelningen. Vad gäller den nationella datacentralen så fanns denna med i den ursprungliga planeringen för 2003 och investeringen har genomförts enligt plan. Investeringsplan saknas i överenskommelsen.

3.1.4 Investeringar inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information

Krisberedskapsmyndigheten

Investering	PU-03 (mnkr)	Förbrukat (mnkr)
Telesäkerhetsåtgärder	15,0	25,796
ISOL/Elvira	20,0	0,0
Kommunala ledningsplatser	25,0	0,0
Summa investeringar	<i>60,0</i>	<i>25,796</i>
Lån		
Anslag	60,0	25,796
Summa finansiering	<i>60,0</i>	<i>25,796</i>

Posten Telesäkerhetsåtgärder avser investeringar för länsstyrelsernas räkning. Länsstyrelserna i Dalarnas, Uppsala och Östergötlands län har under året fått redundantanta och säkra teleföbindelser. Reservkraft har installerats på länsstyrelserna i Västerbottens och Östergötlands län. Anslutningar till Försvarets telenät har under året fortgått och slutförts vid länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs, Skåne och Jämtlands län. Det innebär att dessa länsstyrelser nu har ett fullgott teletekniskt alternativ till det publika nätet.

ISOL/Elvira är nedlagt och inga medel har använts för investeringar i dessa projekt.

Denna verksamhet har förts över till åtgärds-kategorin "Bidrag och ersättningar". Arbetet med de kommunala ledningsplatserna fördes 2003 över från Statens räddningsverk till Krisberedskapsmyndigheten. Krisberedskapsmyndigheten kunde under året inte nå upp till ambitionsnivån på grund av att det saknades rutiner och personal. Uppbyggnad av resurser och rutiner pågår. Under 2003 genomfördes verksamhet till en kostnad av 13,242 mnkr. Denna kostnad redovisas emellertid under åtgärds-kategorin Bidrag och ersättningar. Förstärkningsåtgärderna för de kommunala ledningsplatserna omfattar främst investeringar i reservverk, datasäkerhetsåtgärder, skalskydd och kompletteringar av kommunikations-system.

Krisberedskapsmyndigheten skriver inte överenskommelser internt, därför saknas investeringsplan enligt överenskommelse.

Statens fastighetsverk

Statens fastighetsverk har investerat 26,0 mnkr i etermedia 2003.

3.1.5 Investeringar inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård

Socialstyrelsen

Investering	PU-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat (mnkr)
Läkemedel inklusive vaccin	2,0	2,0	0,0
Mobila sjukvårdsenheter	5,0	5,0	0,0
Skyddsdräkter	5,0	5,0	0,0
Sjukvårdsmateriel	5,0	5,0	0,0
Summa investeringar	17,0	17,0	0,0
Lån	17,0	17,0	0,0
Anslag			
Summa finansiering	17,0	17,0	0,0

Planerade investeringar i läkemedel, inklusive vaccin, har försenats och kommer att göras under våren 2004. Mobila sjukvårdsenheter är investeringar i andras anläggningar och har därför förts över från åtgärds-kategorin Investeringar till Investeringar i andras anläggningar. Vissa förberedelser, bland annat i form av utredningsarbete, har gjorts angående investeringarna i skyddsdräkter. Eftersom själva investeringen ännu inte påbörjats återfinns kostnaderna för utredningsarbetet under åtgärds-kategorin Utveckling och utredning. Investeringarna i sjukvårdsmateriel har senarelagts på grund av omstrukturering av lagerhållningen med hänsyn till förändrad hotbild och förändrat utredningsbehov. Orsaken är att Socialstyrelsen har sedan denna investering planerades strävat efter att minska beredskapslagren.

Tullen

Investering	PU-03 (mnkr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat (mnkr)
FTN-anslutning	2,4	1,2	1,4
Summa investeringar	2,4	1,2	1,4
Lån			
Anslag	2,4	1,2	1,4
Summa finansiering	2,4	1,2	1,4

Tullverket planerade i Planeringsunderlaget för 2003 att ansluta kontoren i Luleå och Stockholm till Försvarets telenät. Vardera anslutning beräknades kosta 1,2 mnkr. I överenskommelsen för 2003 har en förändring skett och Tullverket beviljades 1,257 mnkr för enbart en anslutning till Försvarets telenät. Denna gjordes i huvudkontoret i Stockholm men blev ca 0,2 mnkr dyrare än vad som var uppskattat vid årets början och Tullverket beviljades ytterligare medel.

Statens räddningsverk

Investering	PU-03 (mnr)	Överenskommelse 2002-12-31 (mnr)	Förbrukat (mnr)
Räddningsmateriel	28,520	11,270	1,8
Varningsmateriel	40,0	40,0	22,5
Summa investeringar	68,520	51,270	24,3
Lån	68,520	51,270	21,635
Anslag			2,665
Summa finansiering	68,520	51,270	24,3

Den främsta orsaken till att utfallet avseende räddningsmateriel blev så mycket lägre än planerat är att investeringarna i hjälmar har skjutits på framtiden. Statens räddningsverk avvaktar här ett EU-direktiv.

Merparten av investeringarna under posten Varningsmateriel avser investering i nytt manöversystem. Orsaken till att utfallet blev lägre än planerat var att infrastrukturen i Stockholm inte var färdig samt att tekniska problem orsakade förseningar.

3.1.6 Investeringar härrörande från Arbetsgrupp NBC

Arbetsgrupp NBC föreslog i sin slutrapport att medel ur anslag 6:5 skulle användas för att förbättra laboratorieberedskapen inom B- och C-områdena samt för att förbättra laboratorie- och mätberedskapen avseende N-området. Ett antal myndigheter (Totalförsvarets forskningsinstitut, Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen, Statens strålskyddsinstitut samt Statens Veterinärmedicinska Anstalt) tilldelades medel ur anslag 6:5 för att genomföra denna verksamhet. I följande stycke presenteras de investeringar som myndigheterna genomförde inom ramen för Arbetsgrupp NBC:s förslag. Observera att vissa myndigheter även har genomfört investeringar inom ramen för den ordinarie planeringsprocessen. Dessa myndigheter redovisas under flera rubriker.

I planeringen för de myndigheter som erhöll medel på förslag från Arbetsgrupp NBC specificerades inte kostnaderna per åtgärdskategori. Krisberedskapsmyndigheten kan därför inte utläsa de planerade investeringarnas omfattning ur överenskommelserna.

Smittskyddsinstitutet

Investering	Överenskommelse 2002-12-31 (mnr)	Förbrukat (mnr)
Mikrobiologisk utrustning		0,536731
Summa investeringar		0,536731
Lån		
Anslag		0,536731
Summa finansiering		0,536731

Smittskyddsinstitutet fanns inte med i Planeringsunderlaget för 2003 utan har i överenskommelse med Krisberedskapsmyndigheten blivit tilldelade medel för att bygga upp ett P4-laboratorium efter av Arbetsgrupp NBC föreslagen verksamhet. Medlen har använts till flera verksamheter varav investering i mikrobiologisk utrustning har belastat anslaget med 0,536731 mnkr. Under året har omfördelningar skett till Smittskyddsinstitutet eftersom verksamheten fördyrats sedan första överenskommelsen skrivits.

Statens strålskyddsinstitut

Investering	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat (mnkr)
Mätutrustning		1,371
Summa investeringar		1,371
Lån		
Anslag		1,371
Summa finansiering		1,371

Investeringarna i mätutrustning för detektering av strålning har skett till en kostnad av 1,371 mnkr, vilket är något under det planerade beloppet eftersom förseningar uppstod i upphandlingsprocessen.

3.1.7 Investeringar inom samverkansgruppen för informationssäkerhet

Under detta avsnitt redovisas de investeringar som Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt gjort under 2003. Dessa två myndigheter är inte samverkansansvariga och deras investeringar redovisas därför under en särskild rubrik. Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt fanns inte med som enskilda myndigheter i Planeringsunderlaget för 2003 utan istället avsattes 60 mnkr för olika IT-säkerhetsåtgärder. Försvarets materielverk fick i uppdrag att bygga upp ett system för evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter och Försvarets radioanstalt fick i uppdrag att tillhandahålla teknikkompetens inom informationssäkerhetsområdet.

Försvarets materielverk

Investering	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat 2003 (mnkr)
Arbetsutrustning		0,049547
Internt nätverk		0,0
Externt nätverk		0,0
Summa investeringar	0,9	0,049547
Lån		
Anslag	0,9	0,049547
Summa finansiering	0,9	0,049547

Försvarets materielverk planerade att under 2003 göra investeringar motsvarande 0,9 mnkr. Försvarets materielverk köpte under 2003 in monitorer, dataprojektorer samt

datorer till en kostnad av 0,049547 mnkr. Ursprungligen var ett internt nätverk med egna servrar planerat för certifieringsfunktionen eftersom mycket höga krav ställs på sekretess. Denna investering gjordes aldrig och i nuläget är det dessutom oklart om investeringen kommer att ske överhuvudtaget eftersom det är mycket dyrt samtidigt som mervärdet är osäker. Försvarets materielverk planerade även under 2003 att lägga upp en extern informationsserver om certifieringsfunktionen avsedd för allmänheten. Under året beslutades dock att certifieringsfunktionen skulle använda sig av Försvarets materielverks vanliga nätverk för att sprida denna information. I nuläget planeras ingen egen extern server för certifieringsfunktionen. Att bygga upp en certifieringsfunktion av det slag som Försvarets materielverk har fått i uppdrag att göra är ett omfattande arbete som tar lång tid. Under 2003 hade Försvarets materielverk svårt att rekrytera kompetent personal vilket har bidragit till att processen har tagit längre tid än beräknat.

Försvarets radioanstalt

Investering	Överenskommelse 2002-12-31 (mnkr)	Förbrukat 2003 (mnkr)
IT-miljö		2,3
Summa investeringar		2,3
Lån		
Anslag		2,3
Summa finansiering		2,3

Försvarets radioanstalt har under 2003 inte redovisat sin verksamhet enligt de åtgärds-kategorier som Krisberedskapsmyndigheten använder utan har valt att redovisa all verksamhet under "övrigt". I underlaget för den årliga uppföljningen har dock framkommit att vissa investeringar i IT-miljö gjorts och det är dessa som tas upp här.

3.2 Krisberedskapsmyndighetens syn på framtida prioritering av verksamhet

I uppdraget att redovisa en uppföljning av de åtgärder som vidtagits under 2003 ingick att Krisberedskapsmyndigheten skulle presentera en analys med slutsatser över vilka områden och på vilka sätt fortsatta åtgärder bedöms vara nödvändiga.

Den årliga uppföljningen har visat på flera allvarliga brister avseende samhällets förmåga. Förutom inom de områden som prioriterades i Planeringsinriktning för det civila försvaret 2003 (elförsörjning, telekommunikationer, IT samt beredskap mot massförstörelsevapen) visar den årliga uppföljningen att grundförmågan är icke godtagbar inom bland annat dricksvattenförsörjningen, de samhällsviktiga transfereringssystemen, förmågan att hantera de NBC-relaterade hot som inte utgörs av massförstörelsevapen samt förmågan att hantera kriser som kräver stora polis- eller sjukvårdsinsatser.

Krisberedskapsmyndigheten anser att den bedömning av samhällets förmåga som görs i den årliga uppföljningen av 2003 understryker vikten av flera av de åtgärder och förmågor som lyfts fram i planeringsinriktningen för 2005. Krisberedskapsmyndigheten anser därför att de områden som utpekats som prioriterade i Samhällets krisberedskap 2005:

Planeringsinriktning generellt är områden inom vilka fortsatta åtgärder är nödvändiga. Krisberedskapsmyndigheten kommenterar här de åtgärder inom anslag 6:5 som myndigheten bedömer kunna nedprioriteras.

Från att ha varit inriktad mot förberedelser inför ett väpnat angrepp har samhällets krisberedskap riktats mot förberedelser inför den nya hotbild som vuxit fram. Det har varit en långsam process att ändra inriktningen på samhällets beredskapsarbete. År 2003 har dock den ändrade inriktningen av samhällets beredskap givit utslag i den verksamhet som genomförts. Ett antal av de större utgiftsposter som är förknippade med den gamla hotbilden antingen avvecklades inför 2003, har avvecklats under året eller är på väg att avvecklas. Det finns även ett antal verksamheter kvar som Krisberedskapsmyndigheten bedömer ger effekt framför allt vid höjd beredskap och som myndigheten anser bör nedprioriteras.

En av de poster som är starkast förknippad med kriget som hotbild är nybyggnationen av skyddsrum. År 2002 var det sista året då skyddsrumbeståndet utökades. Från och med 2003 skall det befintliga skyddsrumbeståndet enbart vidmakthållas, liksom systemen för besiktning och planering av skyddsrum.

Ett annat arv av totalförsvartänkandet är civilplikten. Krisberedskapsmyndigheten anser inte att civilplikt går att motivera då planeringshorisonten är mer än tio år. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det däremot finns behov av vissa förstärkningsresurser för fredstida kriser. Dessa resurser bör även kunna utgöra grunden för en förstärkning i en krigssituation. Förstärkningsresurser av de slag som här nämnts bör inte baseras på plikt utan på frivillighet och avtal.

Särskilda beredskapspolisen är en resurs skapad för höjd beredskap men som, efter regeringsbeslut, är möjlig att använda även vid svåra påfrestningar på samhället i fred. Krisberedskapsmyndigheten har i den årliga uppföljningen identifierat polisens numerär som en av de brister som vid ett antal kriser bedöms påverka samhällets förmåga negativt. Samtidigt är det inte utifrån här anförda skäl motiverat att höja polisens numerär i vardagssituationer. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det främst behövs personalförstärkning till polisen som kan sättas in vid olika typer av fredstida kriser. Krisberedskapsmyndigheten anser därför att lagstiftningen kring användande av särskilda beredskapspolisen bör ses över och att utbildningen bör inriktas tydligare mot fredstida uppgifter. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det är viktigt att bygga framtida verksamhet kring avtal och inte kring plikt. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att organisationen successivt bör reformeras för att bli en mer generell förstärkning för polisen vid svåra händelser.

En annan åtgärd som vidtagits med det väpnade angreppet som hotbild är Luftfartsverkets utbildning av civilpliktiga flygplatsbrandmän. År 2003 var det sista året som civilpliktiga ryckte in för utbildning till flygplatsbrandmän i Luftfartsverkets regi. Utbildningen av den sista kullen kommer att sträcka sig in på 2004. Därefter avvecklas verksamheten.

Bland de åtgärder som Krisberedskapsmyndigheten anser vidtas främst för höjd beredskap märks Vägverkets investeringar i reservbroar. Under 2003 har Vägverket vidtagit ett antal åtgärder rörande reservbroar inom åtgärdskategorierna Investeringar samt Utveckling och utredning. I avvaktan på att Försvarsmakten lämnar inriktning om dess dimensionerande behov av ersättningsförbindelser anser Krisberedskapsmyndigheten att ambitionsnivån avseende reservförbindelser bör sänkas. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att nyttan av reservbroar främst kan hänföras till verksamhetsområde Det civila försvaret. Vägverket delar inte denna uppfattning.

Driftvärnet är ytterligare en verksamhet som Krisberedskapsmyndigheten bedömer bedrivs med det väpnade angreppet som hotbild. Driftvärn finns inom Banverket, Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Vägverket samt Affärsverket svenska kraftnät. Delar av denna verksamhet finansieras via anslag 6:5. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att driftvärnet har mycket begränsad användning vid en fredstida kris. Driftvärnet är en totalförsvarsresurs som med gällande regelverk kan användas om hemvärnsberedskap råder.

I dagsläget omfattar driftvärnet 1 896 personer. Antalet driftvärnsmän har sedan 1987, då antalet uppgick till 22 381 personer, minskat dramatiskt. En starkt bidragande orsak till personalminskningarna har varit att det inte finns lämpliga personalkategorier hos dagens myndigheter och företag för att lösa de traditionella driftvärnsuppgifterna. Krisberedskapsmyndighetens uppfattning är att civila myndigheters och företags personal är specialiserade och behövs för att den ordinarie verksamheten skall fungera. Det finns för närvarande inga tecken på att den negativa personalförsörjningstrenden skulle ändras.

Samhällets krisberedskap inriktas idag på att utveckla samhällets förmåga att hantera en svår påfrestning på samhället i fred. I detta sammanhang är det bland annat viktigt att utveckla möjligheterna till skydd och bevakning under fredstida förhållanden. Krisberedskapsmyndigheten anser att detta i första hand bör ske genom en utveckling av möjligheten att använda särskilda beredskapspolisen som förstärkningspoliserna samt hemvärnsförband redan under fredstida påfrestningar.

Krisberedskapsmyndigheten anser därför att driftvärnet hos civila myndigheter och företag bör avskaffas från och med 2006. Medel för denna verksamhet kan därefter inte rimligen avsättas från anslag 6:5 Civilt försvar. Om det i framtiden uppstår en situation där samhället skall anpassas mot ett växande militärt hot mot Sverige bör bevakningsfrågorna lösas med utgångspunkt i de fredstida lösningarna.

4 Krisberedskapsmyndighetens samordnande roll

4.1 Krisberedskapsmyndighetens övergripande uppgifter

Krisberedskapsmyndigheten är central förvaltningsmyndighet för frågor om samhälls säkerhet när det gäller krishantering och civilt försvar. Myndigheten skall bidra till att stärka krishanteringsförmågan hos kommuner, landsting, länsstyrelser och centrala myndigheter, verka för samverkan mellan offentliga organ, organisationer och näringsliv samt kunna lämna stöd till offentliga organ i krissituationer. Myndigheten har uppgifter inom samverkansområdena Områdesvis samordning, samverkan och information och Teknisk infrastruktur.

Krisberedskapsmyndigheten skall genom kunskapsutveckling, inriktning, samordning, stöd och uppföljning bidra till att minska sårbarheten och förbättra förmågan att hantera kriser i samhället. Myndigheten skall skapa ytterligare förutsättningar för att höja grundförmågan hos den egna myndigheten och andra aktörer i krishanteringssystemet. Krisberedskapsmyndighetens egen grundförmåga och förmåga inom fem respektive tio års sikt behandlas främst under samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information.

Att samordna arbetet med att utveckla krisberedskapen i det svenska samhället har under 2003 ställt stora krav på myndigheten. Tillsammans med en mängd myndigheter, landsting/regioner, kommuner, organisationer och delar av näringslivet har Krisberedskapsmyndigheten börjat skapa arbetsformer för att gemensamt minska samhällets sårbarhet och förbättra förmågan att hantera kriser. Myndigheten har under året prioriterat arbetet med planeringssystemet, med att utveckla stödet till de geografiskt områdesansvariga aktörerna och med att utveckla metoder för risk- och sårbarhetsanalyser.

4.2 Verksamhet inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information

Under året har **investeringar** gjorts i form av redundanta och säkra teleföbindelser vid tre länsstyrelser och reservkraft har installerats vid två länsstyrelser. Anslutningar till Försvarets telenät har slutförts vid fyra länsstyrelser. Huvuddelen av kryptotelefon 710 och kryptoPC har levererats.

Inom åtgärds-kategorin **drift och förvaltning** kan konstateras att det inte existerar någon efterfrågan på användarstöd för och drift av ELVIRA. Tilldelningen av kryptonycklar till civila myndigheter har präglats av ovanligt många röjningar, vilket har genererat ett omfattande merarbete. Ett internt nätverk som uppfyller Försvarsmaktens sekretesskrav har tagits i drift för redovisning av all civil signalskyddsmateriel. Helpdesk signalskydd har förfinats. Antalet ärenden har ökat och uppgick under 2003 till över 1 000 st. Huvuddelen av kryptotelefon 710 och kryptoPC har levererats. Installation och aktivt användarstöd har genomförts på aktuella platser. Ca 400 Kryptoapparater 302 har samlats in för att lagras som reservalternativ.

Arbetet med att identifiera brister vid länsstyrelsernas ledningsplatser fortgår och vid två platser har modifieringar genomförts under året. Arbeta med att säkerställa korrekt dokumentation för de försörjningstekniska systemen i ledningsplatserna har genomförts i sju län. Ett arbete med att säkerställa dokumentation av de teletekniska systemen har påbörjats. Funktionsprov har genomförts på sex ledningsplatser och underhållsbesök har genomförts i samtliga län.

Beträffande **forskning** har en strategi för forskning för samhällets krisberedskap överlämnats till regeringen i februari 2003 och en kunskapsstrategi har avrapporterats till regeringen i november 2003. Efter att ha inrättat ett vetenskapligt råd för forskningsverksamheten under 2002 inrättades förra året en referensgrupp för inriktning av forskningen i maj 2003. En utlysning av forskningsmedel resulterade i 54 ansökningar och beslut om forskningsuppdrag fattades i november.

Under året har ett antal av de ramforskningsprogram som tidigare initierats av ÖCB utvärderats. Nya ramforskningsprogram har skapats med Försvarshögskolan (CRISMART) och Lunds universitets centrum för riskanalys och riskhantering (LUCRAM). Under 2003 har vidare ett stort antal forskningsrapporter och andra rapporter publicerats. Forskarna i de av Krisberedskapsmyndigheten finansierade projekten har också publicerat ett stort antal artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Ett arbete med att ta fram en strategi för hur Krisberedskapsmyndigheten skall förhålla sig till EU:s 6:e ramforskningsprogram har påbörjats.

Utvecklings- och utredningsarbetet under året har varit omfattande. Ett sådant arbete har varit att tillsammans med alla berörda aktörer utveckla metodik för risk- och sårbarhetsanalyser. Två publikationer för att ge vägledning i dessa frågor för kommuner respektive statliga myndigheter har tagits fram.

En kartläggning av områdena omvärldsanalys och omvärldsbevakning har gjorts under våren 2003. Inriktningen har varit att strukturera analysverksamheten inom sådana områden där underlag kan komma att efterfrågas inom krishanteringssystemet. Under våren har också en kartläggning av och diskussion om informations- och kunskapsbehov genomförts främst med ett antal företrädare för omvärldsbevakande och analyserande funktioner hos andra aktörer i krishanteringssystemet. Under våren publicerades temarapporten "Krisberedskap i omvärlden, samordningsstrukturer i fem länder". Under hösten har en första studie inom området beroenden i den samhällsviktiga infrastrukturen tagits fram. Ett seminarium med titeln "Omvärldsbevakning i tre perspektiv, teknik, metod och analys" genomfördes under hösten.

Under 2003 har uppgifterna för länsstyrelser och kommuner preciserats. Som ett stöd i nätverksbyggandet på regional och lokal nivå har en kartläggning inom de olika sektorerna påbörjats. Krisberedskapsmyndigheten har även verkat för bildandet av nätverk för informatörer och nätverk med representanter för olika trossamfund samt deltagit i olika internationella nätverk. Kostnaderna för en realisering av förslagen i utredningen "System för samordnad information" (SOU 2003:11) har utretts.

Krisberedskapsmyndigheten arbetar fortlöpande med att ta fram metodik för kris-kommunikation och har publicerat sex skrifter som kan ge vägledning i detta arbete. Intervjuundersökningar i samband med kriget i Irak och mordet på utrikesminister Anna Lindh i syfte att belysa frågor om oro, beredskap, förtroende och öppenhet vid kriser och krig har genomförts. Krisberedskapsmyndigheten har också utformat rekommendationer för krisinformation på webbsidor och genomfört en förstudie avseende SMS-teknik för kriskommunikation.

Sex seminarier har genomförts med myndigheter rörande anpassning vilket resulterat i att ytterligare beredskapsåtgärder kan hänskjutas till en anpassningsperiod. Samverkan mellan Krisberedskapsmyndigheten och Försvarsmakten i planerings- och studiefrågor har utvecklats. En rapport om operativ uthållighet inom krishanteringssystemet lämnades i december 2003 och en slutredovisning av framtida inriktning av befolkningsskyddet redovisades i januari 2004.

Ett GIS-utvecklingsprojekt har genomförts i samverkan med en länsstyrelse liksom några möten med länsstyrelsernas IT/GIS-grupp, Lantmäteriet och GIS-centrum i Gävle i syfte att utveckla informationsinnehållet i dessa system. Krisberedskapsmyndigheten har under 2003 gemensamt med Försvarsmakten utvecklat signalskyddsverksamheten inom totalförsvaret och tillsammans med bl a Säkerhetspolisen genomfört ett seminarium under rubriken "Fortsatta samtal om informations säkerhet i ett sårbarhetsperspektiv".

Inom åtgärds-kategorin **planering och uppföljning** har ett planeringsunderlag för samhällets krisberedskap 2004 redovisats till regeringen i mars 2003. En planeringsinriktning för samhällets krisberedskap 2005 har tagits fram och distribuerats till berörda aktörer. En översyn av de beredskapsåtgärder som för närvarande finansieras via anslaget 6:5 Civilt försvar har genomförts. En förenklad årlig uppföljning av samhällets krisberedskap 2002 redovisades till regeringen i april 2003 och ett uppdrag rörande metodutveckling av den årliga uppföljningen redovisades under året.

En modell för fördjupade genomgångar av olika områden inom civilt försvar och beredskap mot svåra påfrestningar på samhället i fred har utarbetats. Förslag har även lämnats på områden som är lämpliga för sådana genomgångar. Seminarier har genomförts i syfte att fördjupa tidigare redovisade omvärldsexempel och s.k. typsituationer och tre nya typsituationer har tagits fram och redovisats till regeringen i december 2003. Vidare har Krisberedskapsmyndigheten genomfört en kartläggning av hur olika EU-organ arbetar med krishanteringsfrågor. Publikationen "International CEP Handbook 2003 – Civil Emergency Planning in the NATO/EAPC Countries" har distribuerats inom Sverige och till övriga Nato/PFF-länder (Partnerskap för fred).

Krisberedskapsmyndigheten har i februari 2003 redovisat till regeringen hur myndigheten skall arbeta med NBC-frågor. Ett NBC-råd som syftar till att utveckla och stärka Sveriges samlade beredskap inom området har inrättats. Arbetet med en NBC-strategi för de samverkansansvariga myndigheterna har påbörjats.

Utbildning och övning är viktiga verksamheter i ett krishanteringssystem. Krisberedskapsmyndigheten erbjuder utbildningar till samtliga aktörer inom krishanteringssystemet och specialiserade utbildningar för särskilda befattningshavare såsom informatörer och ledningsgrupper. Kurser för förtroendevalda, chefer och tjänstemän i kommuner, landsting, länsstyrelser, centrala myndigheter, Regeringskansliet, trossamfund och frivilliga försvarsorganisationer har genomförts under året. Civila myndigheters signal-skyddschefer och systemoperatörer har fått utbildning enligt gällande föreskrifter.

Krisberedskapsmyndigheten har tagit fram riktlinjer för utbildning av övningsledare och utvärderare samt övningsmetodik för kommunernas beredskapssamordnare. Två övningsamordnarkonferenser har genomförts med representanter för centrala myndigheter och länsstyrelser. Övningen LINUS 03 med förberedande seminarier om samverkansformer på lokal, regional och central nivå har genomförts liksom kärnkraftövningen H-Alvar där ett omfattande stöd till berörda aktörer har lämnats. Stöd har lämnats vid en samverkansövning för trossamfund och Krisberedskapsmyndigheten har också deltagit i planeringen för Barents Rescue 2005.

Inom **samverkans- och informationsområdet** genomfördes ett PFF-seminarium, "Civil Emergency Planning and Critical Infrastructure Protection", under hösten. Drygt 140 representanter från ett 30-tal länder deltog.

Krisberedskapsmyndigheten har genomfört en länsrådskonferens och flera försvarsdirektörmöten med syfte att samordna länsstyrelsernas krisberedskapsarbete samt ett flertal samverkansmöten med handläggare på länsstyrelser och kommuner för att föra ut krishanteringssystemets grunder, i flertalet fall tillsammans med Statens räddningsverk. Ett projekt för att utveckla länsstyrelsernas krisberedskapsarbete och Krisberedskapsmyndighetens stöd till länsstyrelserna pågår. Informations- och utbildningsmaterial, Kommunpaketet, har tagits fram som stöd för länsstyrelserna vid kontakter med kommunföreträdare och Krisberedskapsmyndigheten har medverkat med ett stort antal föreläsningar i sådana sammanhang. En nationell konferens om kommunernas krishantering har genomförts för länsstyrelsepersonal och med deltagande även från landsting/regioner och ett femtiotal kommuner. I samarbete med Svenska kommunförbundet och Statens räddningsverk har Krisberedskapsmyndigheten genomfört elva konferenser för förtroendevalda och tjänstemän i kommuner med syfte att beskriva krishanteringssystemet och kommunernas nya roll.

Krisberedskapsmyndigheten har fördelat organisationsstöd till de tio frivilliga försvarsorganisationer som löser uppgifter inom krishanteringssystemet och genomfört två frivilligseminarier och två informationskonferenser för berörda. Myndigheten har också tecknat avsiktsförklaringar med sammanlagt 16 trossamfund. Trossamfundens krisberedskapsråd har deltagit i arbetet med att utarbeta en inriktning för trossamfundens medverkan i samhällets krishantering.

Krisberedskapsmyndigheten har svarat för samordningen av civilpliktsfrågor, exempelvis genom kontakter med utbildningsansvariga myndigheter och Pliktverket och genom att ge ut tre föreskrifter.

I juni 2003 inrättade Krisberedskapsmyndigheten ett råd för näringslivssamverkan. Dess uppgift är att bistå med information och kunskap av betydelse för utvecklingen av samarbetet mellan näringsliv och offentlig sektor, att ta initiativ för att hämta in ny kunskap och förmedla aktuell information och värdefulla erfarenheter samt att ta initiativ till forskningsprojekt, utredningsuppdrag, seminarier, konferenser med mera. Krisberedskapsmyndigheten medverkar i ett totalförsvargemensamt informationsarbete med ett flertal totalförsvarsmyndigheter och har bl a ansvarat för att ta fram en ny broschyr för ungdomar som rycker in med civilplikt. Myndigheten har också medverkat vid framtagning av nyhetsbrev och grundinformationspaket och viss utveckling av två websajter inom detta område m.m.

Inom åtgärds-kategorin **bidrag och ersättningar** lämnade Krisberedskapsmyndigheten stöd till Civilpliktsrådet som flyttade in i lokaler i anslutning till Krisberedskapsmyndigheten i Stockholm i november 2003. Det fulla ansvaret för det administrativa och ekonomiska stödet till Civilpliktsrådet har Krisberedskapsmyndigheten från och med den 1 januari 2004.

Vidare omfattas hanteringen av bidrag till tekniska investeringar i lokala ledningsplatser för kommunernas ledning. Under 2003 har åtta kommuner slutfört arbetet med förstärkningsåtgärder och arbete pågår i ytterligare åtta kommuner. De åtgärder som genomförts omfattar främst investeringar i reservkraft, datasäkerhet, skalskydd (passagesystem m.m.) och kompletteringar av kommunikationssystem.

Krisberedskapsmyndigheten har fördelat organisationsstöd till de tio frivilliga försvarsorganisationerna som har genomfört utbildningar inom sina respektive specialområden. Grundutbildning, inklusive totalförsvarsutbildning har genomförts liksom repetitionsutbildningar och övningar samt instruktörsutbildningar. Krisberedskapsmyndigheten har vidare genom särskilda projektmedel till de frivilliga försvarsorganisationerna skapat möjligheter för organisationerna att stödja utvecklingen av frivillig försvarsverksamhet i Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ukraina och Ryssland. Utbildning inom respektive organisations specialområden dominerar verksamheten.

4.3 Verksamhet inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur

Inom samverkansområdet har Krisberedskapsmyndigheten genomfört beredskapsåtgärder inom informationssäkerhetsområdet och inom kommunal teknisk försörjning.

Mot bakgrund av det nya krishanteringssystemet har det inom åtgärds-kategorin **utvecklings- och utredningsarbete** olika åtgärder vidtagits under år 2003. Bland annat har rekommendationer för IT-säkerhet som stöd för analys utformats.

Tillgång till, och behov av, reservanordningar inom försörjningsområdena eldistribution, fjärrvärme, vatten- och avloppsförsörjning samt prioriterade fastigheter i kommunerna har kartlagts för att skapa en enhetlig bedömning av hur de statliga medlen skall fördelas mellan landets kommuner samt uppnå en ökad krishanteringsförmåga hos kommunerna.

För att få kontroll över vilka åtgärder som vidtagits i kommunerna och vad åtgärderna medför ur krishanteringssynpunkt har ett digitalt system (GISELA) för robustheten i landets kommuner utarbetats.

En kartläggning av tillgången på reservkraft vid särskilda boendeformer för äldre har genomförts i kommunerna i form av genomförd enkät.

Under året har driftsättning av reservkraftsanlägggen vid Lovö vattenverk slutförts, en åtgärd som resulterat i att 300 000 invånare i västra Stockholm har fått redundans i vattensystemet.

Inom området **utbildning och övning** har stöd lämnats till 21 länsstyrelser, ett 60-tal kommuner samt till 5 landsting för att höja säkerheten inom sina IT-system.

Beträffande **samverkan och information** har det under året påbörjats en rad olika arbeten. Bland annat har en studie genomförts tillsammans med den privata sektorn för att identifiera ömsesidiga beroenden inom IT-infrastrukturen.

En viktig del i informationssäkerhetsarbetet är att utbyta erfarenheter och information samt skapa synergieffekter att driva samhällets informationssäkerhetsarbete framåt. Samverkan och samordning har bedrivits med informationssäkerhetsrådet, med arbetsgruppen för näringslivssamverkan samt med samverkansgruppen för informationssäkerhet (SAMFI).

En annan viktig del är erfarenhetsutbytet mellan myndigheter avseende uppbyggnad av robusta el- och reservkraftssystem samt alternativa driftformer. För att utveckla detta samarbete mellan Försvarets materielverk, Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Affärsverket svenska kraftnät har arbetsgruppen AGREF (arbetsgruppen robust elförsörjning) bildats.

För att skapa möjlighet att kommuner sammanvänder utrustning och kompetens för beredskap har ett projekt startats avseende resursoptimering genom ett gemensamt datanätverk.

Kunskapsuppbyggnad om internationell verksamhet har initierats genom dialog med myndigheter i andra länder och kartläggning har påbörjats av internationella processer inom informationssäkerhetsområdet. Samverkan och informationsutbyte har bedrivits med relevanta svenska myndigheter. Informationssäkerhetsrådet har besökt BSI (Krisberedskapsmyndighetens motsvarighet i Tyskland).

Bidrag och ersättningar för att förbättra robustheten i den kommunaltekniska försörjningen har utbetalats till 40 kommuner

4.4 Kommuner

Statlig ersättning har utbetalats till kommunerna enligt bestämmelser i lagen (1994:1720) och förordningen (1995:128) om civilt försvar.

Med anledning av kommunernas nya roll och uppgifter i krishanteringssystemet har Krisberedskapsmyndigheten på regeringens uppdrag genomfört förhandlingar med Svenska kommunförbundet under 2003. Förhandlingsresultatet har överlämnats till regeringen i augusti 2003. I förhandlingarna har kommunernas uppgifter som geografiskt områdesansvariga på lokal nivå, fördelningsprinciper, uppföljning och genomförande av uppgiften behandlats. För redovisning av kommunernas förmåga se avsnitt 5.2.8.

4.5 Länsstyrelserna

Krisberedskapsmyndigheten har i enlighet med sitt regleringsbrev för 2003 betalat ut medel till länsstyrelserna för att stärka krishanteringsförmågan på regional nivå. Länsstyrelserna har bl a använt tilldelade medel till utbildningsverksamhet, såväl extern som intern, i syfte att dels höja den egna kompetensen inom området samt i syfte att informera kommuner och regionala myndigheter om det nya krishanteringssystemet och länsstyrelsernas roll som geografiskt områdesansvariga myndigheter. Övningsverksamhet, uppbyggnad av en funktion för vakthavande beslutsfattare och stöd till kommunerna är exempel på verksamhet som bedrivits. För redovisning av länsstyrelsernas förmåga se avsnitt 5.3.2.

4.6 GotSam

Krisberedskapsmyndigheten har i enlighet med uppdrag i regleringsbrevet för 2003 följt och utvärderat den verksamhet som ett antal myndigheter bedriver för samverkan i Gotlands län. Krisberedskapsmyndigheten har enligt regeringsbeslut utbetalat medel för verksamheten till länsstyrelsen i Gotlands län efter rekvisition. Uppstarten av verksamheten i Gotlands län har försenats. Myndigheterna rapporterar verksamheten direkt till regeringen.

4.7 Slutsats

Krisberedskapsmyndighetens slutsats är att myndigheten genom kunskapsutveckling, inriktning, samordning, stöd och uppföljning har bidragit till att minska sårbarheten och förbättra förmågan att hantera kriser i samhället. Myndigheten har skapat ytterligare förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet. Detta bidrar till att höja förmågan hos sektorsmyndigheter, länsstyrelser och kommuner.

Beträffande Krisberedskapsmyndighetens egen förmåga att enligt sin instruktion kunna lämna stöd till offentliga organ i krissituationer och kunna bistå Regeringskansliet med främst områdesvisa lägesbeskrivningar framgår detta i avsnitt 6.5.4.

5 Områdesansvariga aktörer på lokal och regional nivå

5.1 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

Kommunerna samordnar i allt högre grad arbetet med en trygg och säker kommun ur flera synvinklar och anlägger i större utsträckning än förut en helhetssyn på arbetet i kommunen. Exempelvis strävar man efter att samordna arbetet med risk- och sårbarhetsanalys och handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). Detta, i kombination med den kommande överenskommelsen mellan staten och Svenska kommunförbundet om kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem och den statliga ersättningen för dessa uppgifter, gör att förutsättningarna för att förbättra den lokala förmågan att förebygga och hantera kriser bedöms förbättras på några års sikt.

Under året har krisberedskapsfrågorna prioriterats upp inom länsstyrelserna och har fått en annan tyngd än tidigare. Bland annat genom arbetet med regionala risk- och sårbarhetsanalyser är krisberedskap i växande omfattning en fråga för hela myndigheten. Detta är en positiv utveckling som gör att länsstyrelserna har kraft att nå ut till regionala och lokala aktörer inom området och förmågan kan antas förbättras de närmaste åren, både inom länsstyrelserna och generellt i länen. Denna utveckling kan delvis tillskrivas att länsstyrelserna fått andra ekonomiska förutsättningar att arbeta med dessa frågor genom de riktade medlen från utgiftsområde 6:5.

5.2 Verksamhetsuppföljning och förmågebedömning av landets kommuner

Krisberedskapsmyndighetens samlade bedömning är att utvecklingen av den kommunala förmågan att hantera extraordinära händelser är positiv, men att det finns svagheter i kommunernas krisberedskap. De flesta kommuner och länsstyrelser uppfattar krishanteringsförmågan på den lokala nivån som minst godtagbar. De nedan redovisade kvantitetsmått tyder enligt Krisberedskapsmyndigheten på att förmågan kan vara överskattad.

Den kommunala beredskapen befann sig 2003 i en förändringsperiod. Den 1 januari 2003 trädde lag (2002:833) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting, som bland annat säger att varje kommun skall ha en krisledningsnämnd, i kraft. Denna nämnd skall vid en extraordinär händelse kunna överta ledningen för krishantering, det vill säga överta nödvändigt beslutsansvar från nämnderna. Varje mandatperiod skall kommunfullmäktige fastställa en plan för att kunna hantera extraordinära händelser. Staten och Svenska Kommunförbundet avser att träffa en överenskommelse om kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem och om ersättningar för dessa uppgifter.

5.2.1 Krisledningsnämnd

Enligt vad som uppgivits i 111 kommuner har krisledningsnämnden utbildats för sin uppgift. Att krisledningsnämnden informerats och att de tagit del av Kommunpaketet anges av flera som utbildning. Kommunpaketet är ett översiktligt informationspaket om krishanteringssystemet i stort och lagen om extraordinära händelser. Krisberedskapsmynd-

digheten anser att det krävs mer för att krisledningsnämnden skall anses ha "utbildats för sin uppgift" än att de tagit del av Kommunpaketet. Något av momenten utbildning i ledningsmetodik vid kris eller ledningsövning bör ingå.

Under 2003 har 22 kommuner på något sätt aktiverat sin krisledningsnämnd. Troligen är det vanligaste att nämnden bedömt läget, hållit sig informerad men låtit ordinarie organisation behålla ansvaret. De händelser som nämns är elavbrottet den 23 september, andra lokala elavbrott, oljeutsläpp och mordet på Anna Lindh.

5.2.2 Beredskapssamordnare

Beredskapssamordnare är en funktion som finns i kommunerna för att samordna arbetet med kommunens krishantering. Bakgrunden till denna funktion är det gamla systemets fokus på krigsrisk och höjd beredskap. Genom statlig ersättning till kommunerna enligt lag (1994:1720) om civilt försvar har kommunen fått medel för denna resurs. Arbetsuppgifterna har under senare år i praktiken glidit över till att fokusera på fredstida risker. Genom en överenskommelse med Svenska kommunförbundet kommer sannolikt från 2006 ett nytt system för statsbidrag att ge alla kommuner medel till minst en halvtidstjänst för krishantering.

Av uppföljningen framgår att 131 kommuner har mindre än 25 % av en heltidstjänst för beredskapsarbetet. 87 kommuner har mellan 25-50 % och 23 kommuner 77-100 %. Endast 22 kommuner avsätter mer än en tjänst. Att så stor andel av kommunerna har mindre än 25 % personalresurs för sitt beredskapsarbete pekar på svårigheterna att nå bra resultat på det lokala planet idag.

5.2.3 Risk- och sårbarhetsanalyser

Risk- och sårbarhetsanalyser utgör ett av de grundläggande momenten för att kunna förebygga risker, minska sårbarheten och öka förmågan att hantera händelser. 117 kommuner har en risk- och sårbarhetsanalys för central administration och informationsverksamhet. 108 arbetar med en sådan. Bland enskilda verksamheter dominerar analyserna avseende dricksvattenförsörjningen. Resultatet tyder på att kommunernas vilja att genomföra de risk- och sårbarhetsanalyser som förutsätts i det nya kommunavtalet är tämligen god. Begreppet analys ges dock olika innehåll och av kommentarerna framgår att de kanske är mer att betrakta som inventeringar. Önskan om stöd, råd och anvisningar på detta område lyfts fram både i denna uppföljning och i andra sammanhang.

5.2.4 Krishanteringsplaner

Begreppet krishanteringsplan används här som ett samlingsord för såväl centrala som förvaltningsvisa planer syftande till att säkerställa förmågan att kunna hantera en svår situation. 258 kommuner har en ledningsplan och 246 kommuner en informationsplan. Det är en stor andel verksamheter som har krishanteringsplaner. Som exempel kan nämnas att 191 kommuner har en plan för vård- och omsorgsverksamheten och 184 för dricksvattenförsörjning. Även om något frågetecken reses för planernas kvalitet, så innebär planerna att de verksamhetsansvariga har arbetat med frågan. Jämfört med förra året har antalet planer ökat med närmare 10 %.

5.2.5 Övning

Att öva är av central betydelse för att dels träna berörda personer och dels upptäcka fel och brister i såväl teknik som organisation. Den sammanlagda mängden övningar under 2003 uppgick till 470 varav 242 rörde krisledningsnämnd, stab eller information. För att bedöma om man når en tillfredsställande nivå kan man göra en jämförelse med målsättningen i kommunförhandlingarna. Krisledningsnämnd, ledningsstab och informationsfunktionen bör enligt målsättningen övas varje år och övriga vartannat år. Det innebär ett mål på 1740 övningar per år. Måluppfyllelsen 2003 var därmed 27 %.

5.2.6 Frivilligorganisationer och trossamfund

Samverkan med frivilligorganisationer och trossamfund är relativt väl utvecklad. Både formaliserade och nätverksbaserade kontakter förekommer. 180 kommuner uppger sig ha organiserat samarbete med frivilligorganisationer medan 157 kommuner uppger sig ha organiserat samarbete med trossamfund. Troligen varierar omfattning och form för samverkan med kommunens storlek och beroende på om det är en glesbygds- eller storstadskommun.

5.2.7 Övriga krisberedskapshöjande åtgärder och beslut under 2003

Kommunerna har under 2003 arbetat med olika grader av översyn av krisledningsorganisation och inrättande av, eller förbättring av, ledningsplatser och anskaffande av reservkraft. Mer information om det tekniska stödet finns under kapitel 3 om Krisberedskapsmyndighetens samordnande roll.

Andra åtgärder som vidtagits på kommunal nivå rör till exempel POSOM (grupper för psykiskt och socialt omhändertagande), kriskommunikation, förberedelse för elbrist, krisinformation på kommunernas hemsidor, förstärkning av sambandsteknik och beslut om skyddsobjekt.

5.2.8 Krisberedskapsmyndighetens slutsatser

Krisberedskapsmyndighetens samlade bedömning är att utvecklingen av den kommunala förmågan att hantera extraordinära händelser visar en positiv utveckling, men att det finns svagheter i kommunernas krishanteringsförmåga.

De resurser som avsätts för beredskapssamordnare är väldigt små i flertalet av landets kommuner. Det är inte ovanligt att uppgifterna endast omfattar 10–15 % av en tjänst. Krisberedskapsmyndigheten anser att utbildningsnivån för krisledningsnämnder är för låg. Mindre än hälften av krisledningsnämnderna har fått en utbildning som ofta är av orienterande karaktär. Krisberedskapsmyndigheten anser att övningsfrekvensen behöver öka betydligt. Antalet genomförda risk- och sårbarhetsanalyser har ökat men kvaliteten på dem kan ibland ifrågasättas. Mer än var tionde kommun saknar fortfarande ledningsplan och informationsplan. Mot detta skall ställas kommunernas uppgiftslämnarens uppfattning att förmågan är minst godtagbar. Länsstyrelserna delar kommunernas bedömning men påpekar i hög grad de brister som nämns ovan.

Kommunerna befinner sig i ett förberedande skede inför ikraftträdandet av en överenskommelse med staten om kommunernas roll i samhällets krishanteringssystem. Uppföljningen visar på stora förväntningar på överenskommelsen. Överenskommelsen innebär en kraftig höjning av den statliga ersättningen i de flesta kommuner i förhållande till det nuvarande ersättningsystemet, som endast avser civilt försvar.

Kommunernas önskemål om stöd tar främst upp övningsmetodik, risk- och sårbarhetsanalyser samt utbildning och övning. Detta överensstämmer med den bild av krisberedskapen som uppföljningen resulterat i. Det statliga stödet i form av exempelvis utbildning och metodik måste enligt Krisberedskapsmyndighetens bedömning utvecklas ytterligare.

5.3 Länsstyrelser

5.3.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Krisberedskapsmyndigheten har i enlighet med sitt regleringsbrev för 2003 betalat ut medel till länsstyrelserna för att stärka krishanteringsförmågan på regional nivå. Länsstyrelserna tilldelades medel fördelat på tre poster; medel för projektanställningar och konsultinsatser, medel för inrättande av en funktion med vakthavande beslutsfattare samt medel för verksamhet.

Flertalet länsstyrelser använde under året medel för projektanställningar och konsultinsatser för att exempelvis att bygga upp och utveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, arbeta med att stärka den kommunala krishanteringen samt arbeta med regionalt nätverksbyggande. De sju länsstyrelserna i södra Sverige projektanställde även en gemensam resurs för arbete bland annat med förbättrad samverkan över länsgränserna.

Vakthavande beslutsfattare är en jourfunktion som innebär att någon person vid länsstyrelsen är tillgänglig dygnet runt och kan larmas via SOS Alarm AB om någon allvarlig händelse inträffar i länet. Länsstyrelsen ska då i sin roll som geografiskt områdesansvarig kunna följa läget i länet och hålla sig informerad om händelseutvecklingen. En vakthavande beslutsfattare fungerar som en ingång i myndigheten och bidrar till att länsstyrelsen snabbt kan vidta nödvändiga åtgärder i en krissituation. De fyra kärnkraftslänen (Skåne län, Uppsala län, Kalmar län och Hallands län) samt Västra Götaland hade sedan tidigare en funktion med vakthavande beslutsfattare och arbetade under året med att utveckla och upprätthålla denna. Flertalet övriga län inledde under året arbetet med att inrätta vakthavande beslutsfattare och utbilda de personer som ingår i funktionen. 20 av 21 länsstyrelser väntas ha slutfört detta arbete under 2004.

Verksamheten har delats upp i kategorierna utbildnings- och övningsverksamhet, stöd till kommunerna, nätverksbyggande och samverkan över länsgränserna.

Under året använde flera länsstyrelser medel för att möjliggöra intern kunskapsuppbyggnad och kompetenshöjande utbildning, exempelvis inom området risk- och sårbarhetsanalyser. Vidare övade och utbildade många länsstyrelser sin krishanteringsor-

ganisation i varierande omfattning. Flera länsstyrelser anordnade och deltog dessutom i andra övningar och utbildningar där andra länsstyrelser eller andra regionala aktörer samverkade. I övrigt har länsstyrelserna anordnat seminarier inom olika områden för viktiga aktörer inom länet.

Stöd till kommunerna har under året utgjorts av omfattande utbildnings- och informationsinsatser om krishanteringssystemet och olika aktörers roller i detta. Många länsstyrelser har använt sig av utbildningsmaterialet Kommunpaketet och förutom beredskaps- och säkerhetssamordnare även kunnat nå förtroendevalda och representanter för flera kommunala förvaltningar. Flera länsstyrelser har även ordnat seminarier, konferenser och utbildningar riktade specifikt till beredskapssamordnarna. Länsstyrelserna har i hög grad bistått kommunerna vid ledningsövningar och erbjudit utbildning i ledningsmetodik. Vidare har länsstyrelserna stöttat kommunerna i deras arbete med risk- och sårbarhetsanalyser.

Flera länsstyrelser har inrättat ett regionalt krishanteringsråd där de samhällsviktiga aktörerna på regional och ibland även lokal nivå ingår. Denna typ av nätverksgrupp har, förutom att utveckla regionalt nätverksbyggande, tjänat något olika syften i olika län: som en resurs för arbetet med regional risk- och sårbarhetsanalys, som ett forum för planering av övningsverksamhet och som en referensgrupp för utformande av krisberedskapsarbetet för att nämna några. Många länsstyrelser har även anordnat särskilda regionala nätverkskonferenser.

När det gäller samverkan över länsgränserna har länsstyrelserna delat in sig i tre samverkansgrupper: samverkansgrupp syd bestående av de sju sydligaste länsstyrelserna, samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige samt samverkansgrupp norr bestående av de sex länsstyrelserna i norra Sverige. Vidare har samverkan över länsgränserna skett i flera andra konstellationer, både mellan länsstyrelser och mellan länsstyrelsen och andra aktörer, beroende på vilka sakområden som behandlas.

5.3.2 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av länsstyrelsernas förmåga

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att den regionala krishanteringsförmågan är **godtagbar**. Det finns variationer mellan länen, inte minst bedömer Krisberedskapsmyndigheten att de län som inte infört en vakthavande beslutsfattare har en lägre regional krishanteringsförmåga än de som har vakthavande beslutsfattare.

Länsstyrelserna redovisas inte efter samma system som andra samverkansansvariga myndigheter. Detta beror på att de tilldelas medel via en annan struktur och att de inte omfattas av samma uppföljningskrav. Från och med hösten 2004 och vintern 2005, genom arbetet med planeringsunderlag inför 2006, planeras länsstyrelserna med stöd från Krisberedskapsmyndigheten att delta i planeringsprocessen på samma sätt som övriga samverkansansvariga myndigheter.

Länsstyrelserna tilldelades 2003 medel fördelat på tre poster; medel för verksamhet,

medel för projektanställningar och konsultinsatser samt medel för inrättande av en funktion med vakthavande beslutsfattare. Redovisningen av genomförda åtgärder per länsstyrelse följer denna indelning.

5.3.3 Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen har under året genomfört och utvärderat en regional övning med syftet att öva beredskapen inom länet för NBC-hot. Länsstyrelsen har även arbetat med samordning och utveckling av övningsverksamheten inom det regionala övningsrådet där ett flertal av länets aktörer ingår. Länsstyrelsen har under året genomfört två konferenser för beredskaps- och säkerhetssamordnare inom länets kommuner. Syftet har varit att planera det framtida arbetet med krisberedskapsfrågor. Utbildnings- och informationstillfällen har erbjudits samtliga kommuner och genomförts i sju, bland annat rörande det nya krishanteringssystemet. Länsstyrelsen har hållit i ledningsmetodikutbildningar samt planerat och genomfört ledningsövningar i ett antal av länets kommuner. Ett regionalt krishanteringsråd med representanter från länet har inrättats. Länsstyrelsen har tagit fram ett instrument för genomförande av risk- och sårbarhetsanalyser samt vid två tillfällen genomfört seminarier med aktörer inom länet. Arbetet har även omfattat framtagande och identifiering av lämpliga metoder och modeller för att utföra risk- och sårbarhetsanalys för Stockholms län. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige. Under året har man bland annat samarbetat kring el- och översvämningsfrågor. Länsstyrelsen har under del av året haft en person projektanställd. En funktion med vakthavande beslutsfattare har inrättats och de personer som ingår i funktionen har utbildats.

Länsstyrelsen i Stockholms län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.4 Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen har genomfört en regional samverkanskonferens med länets ledande politiker och tjänstemän. Länsstyrelsen har under året använt viss del av tilldelade medel till intern kunskapsuppbyggnad bland annat inom områdena informationshantering och risk- och sårbarhetsanalyser. En kommunal beredskapsdag har genomförts för länets förtroendevalda. Länsstyrelsen har även genomfört kommunbesök för att informera om krishanteringssystemet, bistått kommunerna med planerings- och samordningsstöd vid större övningar samt lämnat utbildnings- och metodstöd inom risk- och sårbarhetsanalysområdet. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige. Länsstyrelsen genomförde ett studiebesök hos Länsstyrelsen i Västra Götaland i syfte att ta till vara den kunskap som byggts upp i samband med Länsstyrelsen i Västra Götalands arbete med att finna former för att genomföra en regional analys av länets risker och sårbarheter. Länsstyrelsen har under året haft två personer projektanställda för att bygga upp och utveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser, arbeta med att stärka den kommunala krishanteringen, samverka över länsgränserna samt informations- samordning inom krishanteringsområdet. Vidare har samarbetsavtal med SOS Alarm AB

ingåtts, funktionen med vakthavande beslutsfattare har upprätthållits och utbildningslokaler i anslutning till länsstyrelsens ledningscentral har anpassats.

Länsstyrelsen i Uppsala län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.5 Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen har under året genomfört seminarier rörande bland annat informationshantering vid större händelser och socialtjänstens beredskap. Länsstyrelsen har deltagit i arbetet med övning Havsörn år 2004 och SAMÖ år 2004 samt förberedelser för deltagande i övning tillsammans med Studsvik AB under år 2005. Länsstyrelsen har även använt medel till kunskapsuppbyggande inom området risk- och sårbarhetsanalyser. En översyn av sjösystem och dammar inom länet har gjorts samt kartering av Nyköpingsån med efterföljande seminarier för berörda kommuner. Länsstyrelsen har även genomfört informationsdagar gentemot kommunerna om krishanteringssystemet samt hållit ett möte för länets beredskapssamordnare. Länsträffar för länets PKL- och POSOM-grupper (grupper för psykiskt och socialt omhändertagande) har också genomförts. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige, samt i samrådsmöten inom el-samverkansområdet MELLAN. Länsstyrelsen har under året använt medel för såväl konsultinsatser som projektanställning. En funktion med vakthavande beslutsfattare har inrättats och de personer som ingår i funktionen har utbildats.

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.6 Länsstyrelsen i Östergötlands län

Länsstyrelsen har anordnat och genomfört utbildnings- och seminariedagar för kommunerna i syfte att informera om krishanteringssystemet. Länsstyrelsens personal har deltagit i utbildningar i syfte att höja den interna förmågan. Länsstyrelsen har under året genomfört besök hos samtliga kommuner i syfte att påbörja implementeringen av krishanteringssystemet. Ett möte för politiker och beredskapssamordnare har anordnats. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige. Länsstyrelsen har genomfört aktiviteter riktade mot kommunerna i syfte att diskutera och visa på olika verktyg och stöd för att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har under en del av året haft en projektanställning med inriktning mot stödet till kommunerna samt för regionalt nätverksbyggande. En funktion med vakthavande beslutsfattare har inrättats.

Länsstyrelsen i Östergötlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.7 Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsens krishanteringsorganisation har utbildats. Länsstyrelsen deltog även i övningen H-alvar. Informations-, samverkans- och implementeringsmöten har genom-

förts gentemot kommunerna i länet. Målgruppen för dessa möten har varit politiker och berörda tjänstemän. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige samt i regionala och centrala samverkansmöten.

Länsstyrelsen har under året haft projektanställningar inriktade mot arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser och har även bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänet. Länsstyrelsen har under året inrättat en funktion med vakthavande beslutfattare.

Länsstyrelsen i Jönköpings län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.8 Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen har genomfört en övning av länsstyrelsens stab samt en utbildning i KrisSam. Länsveterinären vid länsstyrelsen har deltagit i Statens jordbruksverks projekt avseende hantering av epizootihändelser (STUDS-projektet). Länsstyrelsen har vid en seminariedag för länets kommuner informerat med hjälp av Kommunpaketet. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige. Länsstyrelsen har använt sig av konsultinsatser för ett utvecklingsprojekt inom risk- och sårbarhetsanalysområdet, "ROSA", samt för genomförande av risk- och sårbarhetsanalys för länsstyrelsen. Länsstyrelsen har bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänet. Länsstyrelsen har under året inrättat en funktion med vakthavande beslutfattare.

Länsstyrelsen i Kronobergs län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.9 Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsens krishanteringsorganisation liksom länsstyrelsens personal har utbildats inom krishanteringsområdet. Under året har länets samtliga kommuner besökts med syfte att informera om krishanteringssystemet och länsstyrelsens roll. En kommundag har genomförts med politiker och tjänstemän från samtliga kommuner samt företrädare från regionala myndigheter. Syftet med dagen var att informera om förändringarna i krishanteringssystemet och lagen om extraordinära händelser. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige. Länsstyrelsen har även deltagit i ett regionalt samverkansprojekt rörande beredskapen kring en eventuell avstängning av Ölandsbron. Länsstyrelsen har under slutet av år 2004 haft en projektanställd samt nyttjat viss del av medel till konsultinsatser inom informationsområdet. Länsstyrelsen har bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänet. Länsstyrelsen har tecknat avtal med SOS Alarm AB och har även upprätthållit funktionen med vakthavande beslutfattare.

Länsstyrelsen i Kalmar län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.10 Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen har deltagit i övning H-alvar. Intern kunskapsuppbyggnad vid länsstyrelsen har skett inom krishanteringsområdet och under året har en funktion med vakthavande beslutfattare inrättats. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige samt i samrådsmöten inom el-samverkansområdet MELLAN.

Länsstyrelsen i Gotlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.11 Länsstyrelsen i Blekinge län

En länsövergripande samverkansövning har genomförts och Kommunpaketet har delgivits kommunerna. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige. Länsstyrelsen har under året använt medel till såväl konsultinsatser som projektanställning med inriktning på utvecklingsfrågor samt risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har även bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänen och har under året inrättat en funktion med vakthavande beslutfattare.

Länsstyrelsen i Blekinge län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.12 Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen har genomfört kompetenshöjande utbildningsinsatser för sin personal inom krishanteringsområdet. Länsstyrelsen har informerat kommunerna om krishanteringssystemet, särskilt har kommunernas politiska ledningar informerats om kommunernas och länsstyrelsernas roller. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige, genomfört en regional nätverkskonferens samt deltagit i andra samverkansmöten. Länsstyrelsen har arbetat med framtagandet av en regional sammanställning av länets risker och sårbarheter. Länsstyrelsen har under året nyttjat möjligheten att projektanställa med inriktning mot arbete med risk- och sårbarhetsanalysfrågor. Konsulter har anlitats för arbetet med att ta fram riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen. Länsstyrelsen har även bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänen. Länsstyrelsen har även upprätthållit funktionen med vakthavande beslutfattare och har sedan tidigare avtal med SOS alarm AB.

Länsstyrelsen i Skåne län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.13 Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen har genomfört utbildning riktad mot kommunernas beredskapssamordnare. Länsstyrelsen har även lämnat stöd vid genomförandet av övningar i två kommuner. Dessutom har intern kunskapsuppbyggnad inom krishanteringsområdet givits läns-

styrelsens personal. Länsstyrelsen har under året genomfört informations- och utbildningsdagar riktade mot tjänstemän och politiker i länets kommuner. Syftet med dessa dagar har varit att informera om krishanteringssystemet. Länsstyrelsen har under året arbetat med ett projekt som syftat till att arbeta fram en analys av risker, hot och sårbarheter i Hallands län. En person har projektanställts för att arbeta med inriktning på risk- och sårbarhetsfrågor. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige och Länsstyrelsen har även bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänen. Vidare har samarbetsavtal med SOS Alarm AB tecknats och funktionen med vakthavande beslutsfattare har upprätthållits.

Länsstyrelsen i Hallands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.14 Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen har under året satsat på utbildning av sin krishanteringsorganisation i syfte att öka länsstyrelsens kunskap och därigenom förmåga att verka vid en händelse inom länet. Detta inkluderar kompetensutveckling av personal vid länsstyrelsen inom krishanteringsområdet. Länsstyrelsen har genomfört informationsinsatser i syfte att informera om krishanteringssystemet samt deltagit i ledningsövningar och anordnat en konferens för beredskapssamordnare. Länsstyrelsen har deltagit i storstadsmöten avseende riskhantering och säkerhet, i älvsamordningsgruppen samt i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp syd bestående av de sju länsstyrelserna i södra Sverige. Länsstyrelsen har även bidragit till projektanställning av gemensam resurs för Sydlänen. Länsstyrelsen har arbetat med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen och har under året haft kostnader för projekt- och konsultinsatser främst med inriktning på arbetet med risk och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har även upprätthållit funktionen med vakthavande beslutsfattare.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.15 Länsstyrelsen i Värmlands län

Länsstyrelsen har under året arbetat med intern kunskapsuppbyggnad, delvis med hänvisning till att många av uppgifterna har varit nya för länsstyrelsen men även eftersom den personal som arbetat med frågorna vid länsstyrelsen har påbörjat sin tjänstgöring först under hösten. Information om krishanteringssystemet har lämnats internt vid länsstyrelsen. Länsstyrelsen har under året även följt en del kommunala övningar. Länsstyrelsen har arbetat med att genomföra Kommunpaketet gentemot länets kommuner. Vid detta tillfälle deltog även företrädare för regionala myndigheter. Länsstyrelsen har bildat ett regionalt krishanteringsråd. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser inom ramen för projektet "Säkerhet i Värmland" har gått vidare. Bland annat har länsstyrelsen färdigställt och tryckt en rapport som tar upp exempel på hur man kan komma igång med arbetet i kommunerna samt exempel på åtgärdsprogram med mera. Länsstyrelsen har även inlett en uppföljning av projektet. Arbeta med att ta fram en regional risk- och

sårbarhetsanalys har påbörjats och i detta arbete använder sig länsstyrelsen till stor del av det arbete som genomförts inom projektet "Säkerhet i Värmland". Länsstyrelsen har under en del av året haft en person projektanställd. Anställningen har varit inriktad mot arbete med stöd till kommunerna inom krishanteringsområdet. Länsstyrelsen har under året inrättat en funktion med vakthavande beslutsfattare.

Länsstyrelsen i Värmlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.16 Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen har deltagit i en samverkansövning med inriktning mot epizootihändelse. Vid detta tillfälle övades även länsstyrelsens krishanteringsorganisation. Länsstyrelsen har planerat och genomfört ett seminarium inom el- och teleområdet. Dessutom har en regional samverkanskurs samt informations och utbildningsinsatser inom länet genomförts. Länsstyrelsen har genomfört en kommunkonferens i syfte att informera om krishanteringssystemet och ett totalförsvarsmöte har genomförts. Länsstyrelsen har gjort en sårbarhetsanalys av länsstyrelsens samhällsviktiga IT-system. Länsstyrelsen har under del av året haft en person projektanställd med huvudsaklig inriktning på arbete med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har under året inrättat en funktion med vakthavande beslutsfattare, tecknat avtal med SOS Alarm AB samt skickat personer ingående i funktionen på erforderlig utbildning.

Länsstyrelsen i Örebro län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.17 Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen har deltagit i utbildningsverksamhet syftande till kompetensuppbyggnad inom krishanteringsområdet och har under året genomfört insatser gentemot länets kommuner i syfte att informera om förändringarna i krishanteringssystemet. Länsstyrelsen har även genomfört konferenser för länets beredskapssamordnare för att informera om och diskutera kring aktuella frågeställningar rörande krishanteringsområdet. Vidare har länsstyrelsen påbörjat utvecklandet av en utbildning syftande till förbättrad samverkan på ledningsnivå vid en NBC-händelse. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i samverkansgrupp mitt bestående av de åtta länsstyrelserna i östra Mellansverige samt i samverkansmöten med elbranschens samverkansorgan avseende omfattande störningar i elförsörjningen. Länsstyrelsen har vidare deltagit i möten med Forsvarsmaktens regionala representation, militärdistrikt Mitt, och andra regionala myndighetsföreträdare. Länsstyrelsen har vid ett antal tillfällen genomfört insatser gentemot centrala och regionala myndigheter i syfte att informera om länsstyrelsens områdesansvar. Länsstyrelsen har under året använt viss del av tilldelade medel till konsultinsatser avseende länsstyrelsens informationsförmåga vid inträffade händelser, men även avseende säkerheten och sårbarheten i länsstyrelsens samhällsviktiga IT-system. Länsstyrelsen har inte inrättat någon funktion med vakthavande beslutsfattare med hänvisning till länsstyrelsens omorganisering av krishanteringsorganisationen. Avsikten är dock att genomföra detta under år 2004. Kontakter har under året etablerats med SOS Alarm AB inför ett tecknande av avtal.

Länsstyrelsen i Västmanlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.18 Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen har under året genomfört insatser gentemot länets kommuner i syfte att informera om krishanteringssystemet. Länsstyrelsen har deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i en samverkansgrupp bestående av de sex länsstyrelserna i norra Sverige. Länsstyrelsen har under del av året haft en person projektanställd. Länsstyrelsen har under året påbörjat inrättande av en funktion med vakthavande beslutsfattare vid länsstyrelsen, tecknat avtal med SOS Alarm AB samt utbildat de personer som skall ingå i funktionen.

Länsstyrelsen i Dalarnas län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.19 Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen har deltagit i utbildningar och konferenser inom krishanteringsområdet. Länsstyrelsen har genomfört insatser gentemot kommunledning och kommunala krisledningsnämnder i syfte att informera om krishanteringssystemet samt lagen om extraordinära händelser. En konferens för länets kommunala beredskapssamordnare har anordnats. Länsstyrelsen har deltagit i samverkansmöten med företrädare från elbranschen samt med älvsamordningsgrupper i samband med höga flöden. Samverkansmöten har även avhållits med Försvarmaktens regionala representation, militär-distrikt Norr. Länsstyrelsen har vidare deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i en samverkansgrupp bestående av de sex länsstyrelserna i norra Sverige. En konferens för samverkande myndigheter har anordnats. Länsstyrelsen har under del av året haft en person projektanställd med huvudsaklig inriktning på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har vidare under året påbörjat inrättandet av en funktion med vakthavande beslutsfattare, utbildning av personal som ska ingå i funktionen har påbörjats och länsstyrelsen har tagit kontakter med SOS Alarm AB för att teckna avtal om larmning.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.20 Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen har under året genomfört ett tvådagars seminarium i syfte att informera kommuner, regionala myndigheter och organisationer om förändringarna i krishanteringssystemet. Utbildningskonferenser avseende kriskommunikation har genomförts. Länsstyrelsen har deltagit i planering och genomförande av övning LINUS 2003. Länsstyrelsens personal inom krishanteringsområdet har deltagit i utbildningar och konferenser i syfte att höja och bibehålla kompetensen hos medarbetarna vid länsstyrelsen. Länsstyrelsen har arbetat med uppföljande verksamhet kopplad till det seminarium länsstyrelsen har genomfört för bland andra kommunerna. Länsstyrelsen har vidare deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i en samverkansgrupp bestående av de sex

länsstyrelserna i norra Sverige, i samverkansmöten med företrädare inom elbranschens samverkansorgan samt i möten med älsamordningsgrupper avseende höga flöden. Samverkan med Försvarsmaktens regionala representation, militärdistrikt Norr, har också ägt rum. Länsstyrelsen har under del av året haft en person projektanställd med huvudsaklig inriktning på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.21 Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen har under året deltagit i planering och genomförande av övning LINUS, en samverkansövning mellan civila myndigheter och Försvarsmakten. En regional krisberedskapskonferens har anordnats och länsstyrelsens personal har deltagit i utbildnings- och konferensverksamhet inom krishanteringsområdet. Länsstyrelsen har också genomfört insatser gentemot kommunerna i syfte att informera om krishanteringssystemet och lämnat stöd till kommunerna avseende start av arbetet med kommunala risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har vidare genomfört möten inom ramen för det regionala samverkansrådet samt deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i en samverkansgrupp bestående av de sex länsstyrelserna i norra Sverige. Arbeta med att återupprätta nätverk för krishantering bedrivs inom länet. En regional samverkanskurs har anordnats och länsstyrelsen har genomfört möten inom den regionala riskanalysgruppen. Länsstyrelsen har under del av året haft en person projektanställd med huvudsaklig inriktning på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har vidare inrättat en funktion med vakthavande beslutsfattare.

Länsstyrelsen i Jämtlands län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.22 Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen har under hösten deltagit i planering och genomförande av övning LINUS, en samverkansövning mellan civila myndigheter och Försvarsmakten. Länsstyrelsen har även deltagit i utbildningar och konferenser inom krishanteringsområdet för personal vid länsstyrelsen. Länsstyrelsen har under året genomfört ett antal informationsträffar med länets kommuner med syfte att med hjälp av Kommunpaketet informera om krishanteringssystemet. Länsstyrelsen har vidare deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i en samverkansgrupp bestående av de sex länsstyrelserna i norra Sverige. Länsstyrelsen har under del året haft en person projektanställd med huvudsaklig inriktning på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har under året inrättat en funktion med vakthavande beslutsfattare. Avtal med SOS alarm har ännu inte upprättats.

Länsstyrelsen i Västerbottens län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.3.23 Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen har under året genomfört en konferens med temat krishantering i Norrbot-

tens län. Målgruppen har varit kommuner, landsting, myndigheter samt berörda organisationer. Syftet med konferensen har varit att informera om krishanteringssystemet. Länsstyrelsen har även medverkat i planering och genomförande av övning LINUS, en samverkansövning mellan civila myndigheter och Försvarsmakten, samt övning Barents Trust och även deltagit i utbildningar och konferenser inom krishanteringsområdet. Länsstyrelsen har genomfört ett antal samverkansmöten inom ramen för Barentssamarbetet avseende krishanteringsfrågor i syfte att utveckla samverkansformerna inom Barents-regionen samt deltagit i samarbete inom krishanteringsområdet i en samverkansgrupp bestående av de sex länsstyrelserna i norra Sverige. Länsstyrelsen har under del året haft en person projektanställd med huvudsaklig inriktning på arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har under hösten 2003 inrättat en funktion med vakthavande beslutsfattare.

Länsstyrelsen i Norrbottens län bedömer att genomförda åtgärder haft en positiv inverkan på krishanteringsförmågan.

5.4 Krisberedskapsmyndighetens samlade bedömning av de områdesansvarigas förmåga

5.4.1 Kommuner

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att kommunernas förmåga att hantera extraordinära händelser är **godtagbar**. Förmågan varierar från kommun till kommun. Det återstår dock en hel del arbete innan Krisberedskapsmyndigheten betecknar kommunernas förmåga som god.

Kommunerna skall utföra samma uppgifter under höjd beredskap som under fred, om än i annan omfattning. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att riktade åtgärder under en anpassningsperiod bör vara tillräckligt för att förmågan skall vara **godtagbar**.

5.4.2 Länsstyrelser

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att länsstyrelserna generellt har en **godtagbar** regional krishanteringsförmåga. Den åtgärd under 2003 som bedöms ha betytt mest för den regionala krishanteringsförmågan är att de flesta länsstyrelser inrättade en funktion med vakthavande beslutsfattare.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att länsstyrelserna inom en fem- eller tioårig anpassningsperiod kommer att ha en **godtagbar** förmåga att lösa sina uppgifter gentemot den utökade hotbilden. De åtgärder länsstyrelserna skall genomföra under en anpassningsperiod är främst kompetenshöjande åtgärder, vilket Krisberedskapsmyndigheten bedömer vara genomförbart inom de givna tidsramarna.

5.4.3 Samlad förmåga avseende verksamhetsområde Svåra påfrestningar på samhället i fred

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att landets kommuner generellt sett har en **godtagbar** förmåga att hantera extraordinära händelser samt att länsstyrelserna har en **godtagbar** regional krishanteringsförmåga.

5.4.4 Samlad förmåga avseende verksamhetsområde Det civila försvaret

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att de områdesansvariga kommer att uppnå en **godtagbar** förmåga inom en anpassningsperiod på fem eller tio år. Bedömningen avser både lokal och regional nivå.

5.5 Totala kostnader för områdesansvariga aktörer

Kommuner	Förbrukat 2003 (mnkr)	Svår påfrestning (mnkr)	Civilt försvar (mnkr)
Summa	180,982	0,0	180,982

Länsstyrelse	Rekvirerat belopp år 2003	Återbetalda medel avseende år 2003	Utfall år 2003	Totalt utfall år 2003 inklusive återbetalningar från år 2002
Blekinge	1 365		1 365	1 243
Dalarna	683	-156	527	474
Gävleborg	683	-150	533	533
Gotland	783	-611	172	52
Halland	1 095		1 095	1 094
Jämtland	1 365	-290	1 075	1 075
Jönköping	1 365		1 365	1 365
Kalmar	1 064	-376	688	627
Kronoberg	1 365	-117	1 248	1 247
Norrbottn	1 365	-589	776	776
Östergötland	1 365		1 365	1 265
Örebro	1 365	-140	1 225	1 225
Skåne	1 565		1 565	1 539
Södermanland	1 365	-162	1 203	1 203
Stockholm	2 025		2 025	2 025
Uppsala	1 065		1 065	1 065
Värmland	1 365	-400	965	965
Västmanland	1 365	-808	557	544
Västerbotten	933	-450	483	433
Västra Götaland	1 865	-159	1 706	1 664
Västernorrland	933	-247	686	686
Summa	26 342	-4 654	21 687	21 100

6 Centrala myndigheter

6.1 Samverkansområdet Teknisk infrastruktur

6.1.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Detta avsnitt sammanfattar den verksamhet som respektive myndighet i samverkansområdet har genomfört. För en noggrannare genomgång av varje myndighets åtgärder, se tabellerna i kommande avsnitt.

Krisberedskapsmyndigheten har inom detta samverkansområdet främst arbetat med att skapa förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet. För en genomgång av detta arbete, se kapitel 4.

Post- och telestyrelsen har under 2003 genomfört åtgärder som förbättrat det fasta telenätets robusthet genom utbyggnad av redundanta förbindelser och genom förbättringar av skyddet för centrala knutpunkter för elektronisk kommunikation. Post- och telestyrelsen har utrett åtgärder för att ytterligare förbättra kommunikationsnäten. Vidare har elförsörjningen förstärkts vid ett stort antal anläggningar genom satsningar på reservel. Kunskapen och förståelsen för parternas roller vid svåra påfrestningar på samhället i fred har ökat genom att Post- och telestyrelsen och ett antal operatörer deltagit i övningar. Samarbetet inom ramarna för Partnerskap för fred har utvecklats. Vidare har Sveriges IT-incidentcentrum, med ansvar för hanteringen av IT-incidenter, utvecklats under året. Under 2003 omfattade Sveriges IT-incidentcentrums stöd framför allt de samverkansansvariga myndigheterna.

Affärsverket svenska kraftnät har vidtagit åtgärder som minskat samhällets sårbarhet vid långvariga och omfattande elavbrott. Möjligheterna att starta ö-drift i prioriterade områden och starta upp elsystemet vid totalt elavbrott har förbättrats. Vidare har säkerhetsskyddet förstärkts vid prioriterade anläggningar. Utrustning har införskaffats vilket har förbättrat reparationsberedskapen. Reparationsberedskapen har även förbättrats genom utbildning och övning, bland annat avseende krisledning, möjligheter att genomföra reparationer i NBC-miljö samt förmågan att delta vid internationella insatser. Fortsatt hög sambandsberedskap har tillförsäkrats genom underhåll och tillsyn av kommunikationsutrustning. Kompetens inom älv- och dammsäkerhetsområdet har utvecklats genom att forsknings- och utvecklingsprojekt stöttats.

Statens energimyndighet har under året bland annat drivit HEL-projektet vidare. Projektet syftar till att skapa en helhetssyn på elförsörjningens säkerhet och beredskap. Arbetet har lett till att bilden av vilka åtgärder som behövs vidtas för elförsörjningens säkerhet och beredskap blivit tydligare. En viktig del i HEL-projektet är skapandet av nätverk för utveckling av privat-offentlig samverkan. Två referensgrupper har under året bildats (elföretag och tele/it-företag) och ytterligare två förbereds (elanvändare och kommuner). Projektet har under året bidragit till ökad förståelse inom näringslivet för de krav som den nya inriktningen av samhällets krisberedskap ställer. Ett kontaktnät om cirka 400 kontakter, främst inom näringslivet, har upprättats. Samverkan mellan näringslivet och samverkansområdet Teknisk infrastruktur har utvecklats.

Under 2003 har två adjungerade myndigheter inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur erhållit medel ur anslag 6:5 – Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk. Eftersom dessa inte är samverkansansvariga myndigheter har de följts upp vid sidan av samverkansområdets övriga myndigheter och deras verksamhet behandlas enbart här, ej i effektedjorna på de följande sidorna.

Försvarets radioanstalts verksamhet har präglats av planering och etablering av den enhet som skall utgöra teknisk kompetens inom informations säkerhetsområdet. Försvarets radioanstalts medel har framför allt använts till nyrekryteringar och till att utöka lokalerna. Försvarets radioanstalt har även ägnat stora resurser åt kompetensutveckling av den egna personalen.

Försvarets materielverk skall etablera ett system för certifiering av IT-produkter. Försvarets materielverk har inte genomfört den verksamhet som planerats, det vill säga att etablera rutiner, rekrytera personal samt att genomgå en ackreditering hos SWEDAC och Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA). Svårigheter med att rekrytera personal har lett till att ackrediteringsprocessen försenats. Försvarets materielverk anger att denna typ av certifieringsordningar i allmänhet tar två till tre år att etablera och att Försvarets materielverk ännu bara har arbetat med denna uppgift i drygt 1 år.

Viktigare åtgärder: Investering i andras anläggningar

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Transmissionsnoder i TeliaSoneras nät saknar i stor utsträckning kraftför-sörjning. Dessa förstärkstationer finns mellan större noder i det nationella nätet och utgör en viktig länk i nätstrukturen. De är också en förutsättning för att de elektroniska kommunikationerna kan verka på långa avstånd såväl i fred som under beredskaps-situationer.	I samarbete med TeliaSonera investera i reservlaggregat med automatstart för ett antal transmissionsnoder.	I samarbete med TeliaSonera investerat i reservlaggregat med automatstart för ett antal transmissionsnoder.	Arbetet är inte genomfört fullt ut utan kommer att pågå även under 2004 – 2005. Beslut är inte fattat som täcker hela projektet pga att tilldelade bemyndiganderamar sätter begränsningar.	Efter hand som reservlaggregat utplaceras förstärks förbindelserna vid långa avstånd i det nationella nätet. Därmed minskar riskerna för telekommunikationsavbrott vid längre elavbrott såväl för TeliaSonera som andra operatörer som nyttjar TeliaSoneras nät. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Ett stort antal kommuner, vilka nyttjar TeliaSoneras nät, saknar diversitet/redundans i sina kommunhuvudnoder. Då kommunerna utgör en viktig del i ledningskedjan vid extraordinära händelser – höjd beredskap är det av stor vikt att säkerställa att kommunerna inte riskerar att drabbas omfattande teleavbrott i händelse av enstaka kabelavbrott.	I samarbete med TeliaSonera investera i redundanta förbindelser för ett antal kommuner.	I samarbete med TeliaSonera investerat i redundanta förbindelser för ett antal kommuner.	Arbetet är inte genomfört fullt ut utan kommer att pågå även under 2004 – 2005. Beslut är inte fattat som täcker hela projektet pga att tilldelade bemyndigandera sätter begränsningar.	Efter genomfört arbete stärks förbindelserna till nämnda kommuner såväl för TeliaSonera som andra operatörer som nyttjar TeliaSoneras nät. Enkla kabelbrott skall därmed inte kunna sätta begränsningar i kommunernas ledningssystem som nyttjar ovan nämnda operatörer. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Dagens fiberteknik erbjuder nya möjligheter att göra intrång och bli avlyssna eller påverka de elektroniska kommunikationernas innehåll.	I samarbete med inledningsvis en operatör ta fram underlag och några mätinstrument med ny avancerad mätteknik för utplacering i nätet för test och verifiering.	I samarbete med en operatör tagit fram underlag och några mätinstrument med ny avancerad mätteknik för utplacering i nätet för test och verifiering.		Erfarenheter om hur attacker med mycket sofistikerad avlyssningsapparat upptäcks kommer att dokumenteras och vidarebefordras till andra operatörer samt vissa myndigheter. På sikt skapas förutsättningar för att effektivare än i dag upptäcka försök till avlyssning och manipulering av data som transporteras i näten för elektronisk kommunikation. De svenska näten blir robustare. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Flera operatörers förbindelser passerar en Norrlandsälv vid en och samma förbindelse.	I samband med annat arbete hos en operatör genomföra alternativ förläggning av fiberkabel.	I samband med annat arbete hos en operatör genomfört alternativ förläggning av fiberkabel.		Redundansen och robustheten i Norrlandsförbindelserna ökar. En känslig punkt i näten stärks. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Berggrumsanläggningarna i Stockholmsområdet har begränsad tillgång till borrhål för ytterligare fiberanslutningar.	I samarbete med en operatör genomföra borrhningar för ytterligare borrhål.	I samarbete med en operatör genomfört borrhningar för ytterligare borrhål.	Arbetet fortskrider 2004.	Borrhålen innebär att ytterligare redundanta fiberförbindelser kan etableras i de skyddade anläggningarna. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Bergrumsanläggningarna i Stockholmsområdet har begränsad tillgång till redundanta fiberanslutningar.	I samarbete med en operatör genomföra förläggning av redundanta förbindelser i Stockholmsområdet.	I samarbete med en operatör genomfört förläggning av redundanta förbindelser i Stockholmsområdet.	Arbetet fortskrider 2004.	Ytterligare redundanta fiberförbindelser stärker såväl den nationella som den globala trafiken i näten för elektronisk kommunikation. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Fiberförbindelserna i norra Sverige går i huvudsak i östra delarna i norra Sverige. Redundanta förbindelser saknas i de västra delarna.	I samarbete med en operatör genomföra förläggning av redundanta förbindelser i västra delarna i norra Sverige.	I samarbete med en operatör genomfört förläggning av redundanta förbindelser i västra delarna i norra Sverige.	Arbetet fortskrider 2004.	Förutsättningar för flera stora operatörer att etablera redundanta förbindelser i norra Sverige skapas. Redundanta förbindelser skapas även för den sk bredbandsutbyggnaden i norra Sverige. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Centrala viktiga knutpunkter för ett stort antal operatörer är förlagda i skyddade utrymmen. Dessa utrymmen behöver utvecklas för att möta ny teknik/behov/operatörer.	Utveckla och vidmakthålla bergutrymmen så att de möter moderna krav på teknik, arbetsmiljö, miljökrav m.m.	Vidmakthållit ett antal berganläggningar.	Arbetet är löpande och beräknas så vara så länge Sverige önskar behålla skyddet för dessa viktiga noder.	Berganläggningarna utgör en viktig länk i skyddet av de elektroniska kommunikationerna. De centrala delarna är skyddade mot NBC, terrorhot liknande 11 september m.m. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Samtliga operatörers nät är beroende av exakt synkroniserad tid. Utan synkroniserad tid riskerar delar av det svenska samhället och ett stort antal andra funktioner upphöra att fungera.	I samarbetet med Statens Provningsanstalt investera i tidssynkroniseringsutrustning så att drift av placeras vid SP.	I samarbetet med Statens Provningsanstalt investerat i tidssynkroniseringsutrustning. Utrustningen är placerad vid SP.		En grund för att skapa förutsättningar för att Sverige såväl i fred som i en krissituation skall kunna fortsätta att verka under längre tid oavsett internationella förbindelser för tids-synkronisering. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Att vid ett omfattande och långvarigt el-avbrott kunna starta ö-drift för att hålla viktiga elanläggningar under spänning och försörja samhällsviktiga funktioner tills det nationella nätet åter är i funktion.	Revidering av befintliga ö-driftplaner. Anpassa driftövervakningssystem så att drift av stationerna inom ön är möjlig.	Revidering av befintlig ö-driftplan genomförd.	Planen är på remiss för godkännande. Installation är delvis genomförd.	Åtgärderna förbättrar möjligheterna till att starta ö-drift i prioriterade områden. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Avfallsförbränningsverk förbereds för ö-drift.	Förberedelsen för framtida installation av oljebrännare som alternativ till avfall. Installation av separata cirkulationspumpar som möjliggör elproduktion i ö-drift samt kylning/distr. av hetvatten.	Åtgärderna genomförda.		Åtgärderna bidrar till att förbättra möjligheterna till ö-drift i prioriterat område vid långa och omfattande elavbrott.
SvK	De prioriterade driftcentralerna inom elförsörjningen skall vara utrustade med en skyddad och funktionssäkrad reservstyrningsplats.	Ett antal driftcentraler skall utrustas.	Ett antal driftcentraler har utrustats.	Företag har senarelagt planerade åtgärder i driftcentraler vilket medfört att färre har utrustats än planerat.	Har fått säkrare driftcentralfunktioner vid kriser och höjd beredskap.
SvK	Säkra uppstart av elsystemet vid total elavbrott.	Överenskomma och säkra resurser hos branschföretag.	Överenskom-melse gjord. Finansieras under 2003-2004.		Funktionen har säkerställts 15 år framåt.
SvK	Kraftverk skall kunna ingå som produktionsanläggningar i ö-driftnät.	Installation av nya regulatorer i ett kraftvärmeverk och två vattenkraftverk.	De planerade åtgärden genomfördes.	Det återstår att åstadkomma starthjälp vid dödnätstart.	Det åtgärdade anläggningarna kan bidra till att kraftförsörja områden i ö-drift.
SvK	Förstärka elproduktionen vid ö-drift i östra Svealand.	Renovera två gasturbiner till driftdugligt skick.	De planerade åtgärderna genomfördes.		Ö-driftområdet "Östra Svealand" har fått ett produktionstillskott på ca 110 MW.
SvK	Förbättra möjlighet till kondensdrift i kraftvärmeverk.	Reparation av kylkanal och byte av kylvattenpumpar.	Planerade åtgärder genomfördes.		Kraftvärmeverket kan producera el oberoende av fjärrvärmeunderlag.
SvK	Med teknisk bevakningsutrustning förstärka säkerhetsskyddet vid prioriterad produktionsanläggning.	Genomföra ca 1/3 av totalt planerade åtgärder.	Enligt planerade åtgärder. Slutförs under 2004.		Säkerhetsskyddet till delar höjt vid prioriterad anläggning.
SvK	Förstärka säkerhetsskyddet vid prioriterade produktionsanläggningar.	Tre prioriterade produktionsanläggningar förses med utökat säkerhetsskydd i form av kamerasystem.	Enligt planerade åtgärder.		Förstärkt säkerhetsskydd vid prioriterade produktionsanläggningar.

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Bygga ett fordons- och utrustningsförråd för reparationsinsatser samt skydda befintliga förråd.	Nybyggnation av kallförråd för elverk och fordon till mobila reparationsenheter. Montering av stängsel runt befintliga förråd.	Förrådet och stängsel byggt.		Fordon och utrustning samlas under ett tak och under betryggande säkerhetsskydd. Reparationsberedskapen höjs.
SvK	Komplettering av materiel och utrustning för mobila reparationsstyrkor.	Kasserad, förkommen mtrl, verktyg och PU ersätts med ny för att få komplett utrustning för 100 personer.	Enligt plan.		Komplett PU finns för att utrusta 100 man och GU för ett antal mobila reparationsstyrkor. Reparationsberedskapen har höjts.
SvK	Förbättra möjligheterna till lokal elförsörjning.	Sammankoppling av kraftvärmeverk och lokalnät i prioriterat område.	Åtgärden vidtagen.		Möjliggöra förbikoppling av 220 kV station vilket underlättar att försörja prioriterat område lokalt.
SvK	Beredskapslagring av olja för elproduktion i händelse av krig.	Under 2003 har företag inkommit med resterande kostnader för lagring av olja.	Utbetalning har gjorts till de företag som inkommit med sin fordran.	Beredskapslagring upphörde 2002-06-30.	Säkra tillgången av elproduktion i produktionsanläggningar som är beroende av fossila bränslen.
SvK	Säkra tillgången till reservkapacitet.	Ekonomisk ersättning till de företag som innehar gasturbiner.	Utbetalning av ekonomisk ersättning till företagen har gjorts.		Produktionskapacitet vid höjd beredskap har säkrats.
SvK	För att snabbt kunna reparera skadade ledningar behövs ett antal stolpar i beredskap.	För att optimalt kunna använda upphandlade beredskapsstolpar skall dessa kompletteras med särskild utrustning.	Upphandlingen genomförd.		Reparationsberedskapen har höjts.
SvK	Beredskapsåtgärder i prioriterad dammläggning.	Åtgärder för reservmanövrering av lucka. Förstärkning av dammkrön.	Åtgärderna har påbörjats och beräknas vara klara år 2005.		Åtgärderna ger ökat skydd för flera tänkbara angreppssätt vid krig och terrorattacker.

Viktigare åtgärder: Drift och underhåll

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Drift och underhåll av tele-, data-, radio- och kryptoutrustning.	Vidmakthålla säker drift genom erforderligt underhåll och tillsyn.	Planerade åtgärder vidtagna		Hög sambandsberedskap.
SvK	Bedriva en effektiv förrådshandling av elförsörjningens beredskapsmateriel och fordon.	Inflyttning i nytt fordonsförråd. Satsläggning och omflyttning av mtrl i förråd. Inventering och statuskontroll av mtrl och verktyg.	Enligt planering.	lordningsställning av lindragningsmaskiner har tillkommit.	Reparationsmaterielen och utrustnings funktionalitet upprätthålls. Säkrat funktionalitet beträffande lindragningsutrustning. Reparationsberedskapen har höjts.

Viktiga åtgärder: Planering och uppföljning

Myn-dighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Skapa ett underlag av samhällsviktiga funktioner som kan bli föremål för prioritering i en allmän effektkris-situation eller vid ö-drift i samband med omfattande skador i elnätet.	Insamla och sammanställa underlag av-seende kommunal-teknisk försörjning inom planerade ö-driftområden.	Insamling och sammanställning pågår men är ej avslutad.	Svårighet att få vissa kommuner att lämna uppgifter. Ca 20% av uppgifterna saknas.	Förbättrar möjligheten att genomföra prioriteringar.
SvK	Förbättra möjligheterna till reparationer i produktionsanläggningar.	Upprätta underlag (ritningar, beskrivningar etc.) som skall kunna användas som ett hjälpmedel vid reparation av produktionsanläggningar.	Dokument har färdigställts och överlämnats till en anläggnings-ägare som skall yttra sig om utformningen.		Om anläggningsägare och entreprenörer uppfattar underlaget som ett användbart hjälpmedel höjs reparationsberedskapen.
SvK	Framtagning av upphandlingsunderlag för säkerhetsskyddande åtgärder vid produktionsanläggning.	Underlag för två prioriterade produktionsanläggningar tas fram.	Underlag har tagits fram för en anläggning.	Underlag för den andra anläggningen påbörjad men ej avslutad.	Säkerhetsskyddet kan höjas vid en prioriterad produktionsanläggning.
SvK	Administrera på ett effektivt och rationellt sätt de uppdrag som är ålagda myndigheten.	Den administrativa verksamheten skall vara kostnadseffektiv. Samordning av resurserna skall optimeras.	De uppdrag som har tilldelats myndigheten har genomförts rationellt, effektivt och optimalt.		Administratio-nen av bered-skapsåtgärder har bidragit till att höja elförsörjningens grund-förmåga.

Viktigare åtgärder: Utveckling och utredning

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Uppföljning av te-leavbrottet 2 okt 2002 i Uppsala. 250 000 abonnenter kunde inte ringa 112. Räddningsledare utlöste viktigt meddelande till allmänheten, VMA.	Genomföra en uppföljning i syfte att få klarhet i orsak till avbrottet, ta lärdom och ev genomföra förändringar.	Uppföljningen är genomförd i samarbete med TeliaSonera, SvK, FMV, BV, FHS, Lst C län, Solvina (elkon-sult).	Arbetet är i huvudsak avslutat även om vissa praktiska tester kommer att genomföras även under 2004.	Såväl tekniska som administrativa åtgärder har förändrats efter genomförd uppföljning. Det inbegriper liknande stationer över hela landet. Robustheten vad avser reservelsförsörjningen har stärkts i flera hundra stationer. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Transmissionsnoder i TeliaSoneras nät saknar kraftförsörjning i stor utsträckning. Dessa förstärkarstationer finns mellan större noder i det nationella nätet och utgör en viktig länk i nätstrukturen och är en förutsättning för att de elektroniska kommunikationerna kan verka på långa avstånd såväl i fred som under beredskapssituationer.	Genomföra en utredning i syfte att ta fram underlag för investeringar i reservelaggregat för ett stort antal transmissionsnoder.	Genomfört en utredning i syfte att ta fram underlag för investeringar i reservelaggregat för ett stort antal transmissionsnoder.		Ett väl framtaget underlag utgör grunden för investeringar i reservelaggregat för ett stort antal transmissionsnoder. Efter en sådan investering och utplacering säkerställs förbindelser i det nationella nätet vid längre elavbrott såväl för TeliaSonera som andra operatörer som nyttjar TeliaSoneras nät. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Ett stort antal kommuner, vilka nyttjar TeliaSoneras nät, saknar diversitet/redundans i sina kommun-huvudnoder. Då kommunerna utgör en viktig del i ledningskedjan vid extraordinära händelser – höjd beredskap är det av stor vikt att säkerställa att kommunerna inte riskerar att drabbas av omfattande teleavbrott i händelse av enstaka kabelavbrott.	Genomföra en utredning i syfte att ta fram underlag för att genomföra investeringar som skapar diversitet/redundans för dessa kommuner.	Genomfört en utredning i syfte att ta fram underlag för att genomföra investeringar som skapar diversitet/redundans för dessa kommuner.	Kompletterande utredning kommer att genomföras 2004.	Ett väl framtaget underlag utgör grunden för investeringar i redundanta förbindelser för ett stort antal kommuner. Efter genomfört arbete stärks förbindelser till nämnda kommuner såväl för TeliaSonera som andra operatörer som nyttjar TeliaSoneras nät. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	<p>TeliaSoneras nät övervakas av ett antal centrala drift-ledningscentraler. Dessa utgör nyckel- delar i det elektro- niska kommunika- tionssystemet. Alternativa led- ningsplatser till dessa ledningscen- traler är utformade mot den gamla hotbilden med tid till förberedelser och iordningsstäl- lande av reservplat- ser.</p>	<p>Genomföra en utredning i syfte att ta fram under- lag för inves- teringar som säkerställer omedelbar redundans om en lednings- central slås ut av exempelvis en terrorist- handling, gas- olycka eller brand.</p> <p>Syftet på sikt är att skapa "spegelfunk- tioner" i an- dra befintliga driftlednings- centraler.</p>	<p>Genomfört en utredning i syfte att ta fram under- lag för inves- teringar som säkerställer omedelbar re- dundans om en lednings- central slås ut av exempelvis en terrorist- handling, gas- olycka eller brand.</p>	<p>Investering- ar kommer att genomföras under 2004.</p>	<p>Ett väl framtaget un- derlag utgör grunden för investeringar som säkerställer omedel- bart övertagande från annan ledningscentral om en ledningscen- tral slås ut. Efter ge- nomfört arbete stärks ledningsmöjligheterna för TeliaSonera. Ett ut- vecklat ledningssys- tem skapar robusta- re nätstruktur för såväl TeliaSonera som andra operatörer som nyttjar TeliaSoneras nät. Med alternativa lednings- möjligheter säkerställs att inte ledningscen- tralerna i sig skapar en svår påfrestning på samhället i händelse av avbrott.</p> <p>Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.</p>
PTS	<p>Samtliga operatö- rers nät är beroen- de av exakt synkro- niserad tid. Utan synkroniserad tid riskerar ett stort antal funktioner i samhället att upp- höra att fungera.</p>	<p>Inledningsvis genomföra en studie i Telia- Soneras nät som underlag för vilka åtgär- der som be- höver vidtas i TeliaSonera nät. Efter hand involve- ra fler aktörer som andra operatörer, FM, SP, LFV, RPS, SR m fl i syfte att skapa möj- ligheter för Sverige att fortsätta fun- gera, vad av- ser synkronise- rad tid, även under allvar- liga störningar i tidsynk med omvärlden.</p>	<p>Genomfört en studie i Telia- Soneras nät.</p>	<p>Kontakter är tagna med ett antal aktörer och ett gemen- samt projekt i syfte att skapa robustare tids- synkronisering befinner sig i utvecklings- stadiet.</p>	<p>Ett underlag finns framtaget för Telia- Soneras räkning och utgör grunden för in- vesteringar i Telia- Soneras nät. Nämda investeringar kommer att genomföras efter att åtgärderna synkro- niserats med tidigare nämnda aktörer.</p> <p>Avser både höjd be- redskap och svåra på- frestningar.</p>

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Sverige saknar i dag möjligheter att prioritera samhällsviktig trafik i de elektroniska kommunikationssystemen.	I samarbete med flera operatörer och samhällsviktiga användare ta fram såväl tekniskt som behovsprövat underlag för ett prioriteringssystem.	I samarbete med flera operatörer och samhällsviktiga användare pågår ett arbete med att ta fram såväl tekniskt som behovsprövat underlag för ett prioriteringssystem. Visst samarbete sker med Norge.	Investerings- och tester beräknas genomföras 2004 – 2005.	Behovsprövade och tekniskt prövade underlag skapar goda förutsättningar för att gå vidare med mer exakta kostnadsberäkningar och juridiska frågor. Ett infört prioriteringssystem medger att samhällsviktiga användare når fram med prioriterad information/ ledning vid kriser. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	De flesta stora operatörerna terminerar i Stockholmsområdet. Idag är kunskapen begränsad huruvida redundans tillgodoses i Stockholmsområdet.	I samarbete med flera operatörer och samhällsviktiga användare ta fram underlag för att kunna vidta åtgärder för att säkerställa redundans, främst i Stockholmsområdet.	I samarbete med flera operatörer och samhällsviktiga användare påbörjat ett arbete för att ta fram underlag för att kunna vidta åtgärder för att säkerställa redundans, främst i Stockholmsområdet.	Arbetet kommer att pågå några år framåt. Juridiska och affärshemliga komplikationer försvårar arbetet. Arbetet är mycket komplicerat och det är en flera svårigheter som måste undanröjas innan en verklig praktisk effekt kan komma i fråga.	Operatörer har börjat komma till insikt om att de måste se över de egna systemen i samarbete med andra operatörer i syfte att reducera svagheter. Samhällsviktiga användare har börjat se behoven av att se över de egna anslutningarna kopplat till bl a säkerhet och redundans. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Bredbandsutbyggnaden pågår i Västerbotten, Norrbotten, Skåne och Gästrikland. När upphandlingar är genomförda saknar vissa kommuner redundanta förbindelser.	I samarbetet med länsstyrelser, Region Skåne och RegNet ta fram ett underlag för investeringar i syfte att skapa redundanta förbindelser till kommunhuvudnoder i nät med hög överföringskapacitet.	I samarbete med länsstyrelser, Region Skåne och RegNet har PTS tagit fram underlag och investerat i vissa sträckor i syfte att skapa redundanta förbindelser i nät med hög överföringskapacitet.	Arbetet kommer att slutföras under 2004 i Västerbotten och Gästrikland. Med stor sannolikhet kommer arbetet även att slutföras i Norrbotten och Skåne under 2004.	Kvalitén i de nya näten med hög överföringskapacitet tar ett steg mot möjligheterna att kunna tillgodose totalförsvarets krav på säkra och tillförlitliga förbindelser, efterhand som de byggs ut. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Internet i Sverige, ur ett användarperspektiv, kan inte fungera mer än under ett fåtal dagar utan tillgång till viktiga delar av domännamnsystemet (DNS) som finns eller kontrolleras utomlands.	I samarbete med Internetoperatörer genomföra praktiska tester.	Genom praktiska tester med Internetoperatörer har PTS dels undersökt om Internet kan fungera i Sverige oberoende av funktioner utomlands, dels bevakat Internets utbyggnad och drift i syfte att kunna ge förslag på åtgärder för ett stabilt och robust Internet.		PTS har fått en god kunskap och kan sprida kunskap om hur Internet förvaltas. Genom att presentera alternativa förslag för hur Internet kan förvaltas, har erfarenheterna givit underlag till Näringsdepartementet som är medlem i bl a GAC (Governmental Advisory Committee) som ger råd till ICANN som handhar förvaltningen av Internets namn, nummer och viktiga nummerparametrar. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
PTS	Inom sektorn finns ett stort antal skyddsobjekt koncentrerade till en operatör utifrån en föräldrad hotbild.	I samarbete med ett antal operatörer, Krisberedskapsmyndigheten, SvK, Polisen, FM, FMV, BV och respektive länsstyrelse se över skyddsobjektsförteckningen för elektronisk kommunikation.	I samarbete med ett antal operatörer, Krisberedskapsmyndigheten, SvK, Polisen, FM, FMV, BV och respektive länsstyrelse påbörjat översynen av antalet skyddsobjekt för elektronisk kommunikation.	Arbetet kommer att slutföras under 2004. Investeringar kan komma att behövas med anledning av resultatet. Dessa investeringar kan påbörjas tidigast 2005.	En uppdaterad förteckning förenklar många myndigheters och operatörers arbete. Kraftsamling från såväl PTS som Polisen kan ske på de mest prioriterade objekten. De mest prioriterade objekten erhåller ett bättre skydd. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Ta fram rutiner för att kunna genomföra omvärldsbevakning samt risk- och sårbarhetsanalyser.	Ta fram metod och skapa en modell för att omsätta analysernas värden till konkreta åtgärder i den årliga planeringsprocessen.	Skapat en första utgåva av en hotkatalog, tolkat grundläggande termer och begrepp samt identifierat bevakningsområden. Skapat en första utgåva av riskanalysmodell.	Arbetet beräknas pågå 2003-2005.	Kunna upptäcka och bedöma akuta situationer eller tendenser som kan påverka elförsörjningen. Analysen utgör ingångsvärden i planeringsprocessen, för att vidta lämpliga beredskapsåtgärder. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Ta fram en sambandsplattform för insats i skadedrabbat område.	Slutföra utveckling av sambandsplattform samt göra den tillgänglig för insats i skadedrabbat område.	Utvecklingen är klar. Plattform framtagna och förrådsställd.		Sambandet i ett skadedrabbat område kan förstärkas. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Ta fram ett rapporteringsverktyg för elsamverkansorganisationen.	Utveckla ett nationellt rapporteringsverktyg för elbranschen.	Utvecklingen klar. Verktöget infört i fyra elsamverkansområden.		Rapportering kan ske vilket ger möjlighet till bistånd mellan företagen. Reparationsberedskapen har höjts. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Ta fram ett gemensamt radiokommunikationssystem för elförsörjningen.	Genomföra fälttest av systemet.	Utvecklat en talmodul som skall ingå i systemet. Fälttesten påbörjad vid Vattenfall Norrnät.	Hänsyn till trafiksäkerhet medförde vissa omkonstruktioner.	Förbättrade förutsättningar att införa ett gemensamt system i elförsörjningen. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Bedöma möjligheten hos olika kraftverk att delta i ö-drift tillsammans med andra produktionsanläggningar eller driva egna nät där de ingår som enda produktionskälla.	Att genomföra mätningar hos kraftverk och analysera mätresultaten.	Mätningar har skett i ett antal kraftvärmeverk, vattenkraftverk och gasturbinanläggningar.		Ö-driftförmågan hos ett antal produktionsanläggningar har verifierats. Hos andra har framgång att åtgärder måste vidtas. Antal produktionsanläggningar har verifierats. Hos andra har framgång att åtgärder måste vidtas i frekvensregulatorn. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Förbättring av omlastningsmöjligheterna mellan landsväg och järnväg av tung el-materiel.	Upprätta databas för att underlätta planering av transporter av tung el-materiel.	Utredning genomförd och kravspecifikation framtagna.	Test och utvärdering av prestanda vid läsning av kartdata har ej genomförts.	Datastödet möjliggör för användaren att lägga in verksamhetsdata och planering av tunga transporter. Reparationsberedskapen höjd. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Att företag skall använda framtagna programvara för materielanskaffning vid svåra driftstörningar.	Successivt utveckla och förbättra programmet för att öka användarvänligheten och eventuellt omarbeta och anpassa programmet för användning på Internet.	Erforderliga tester som verifierar att ändringar i programvaran fungerar.	Justeringar och tester av programvaran.	Möjligheten till materielanskaffning förbättrad. Reparatjonsberedskapen höjd. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Förstärka säkerhetskyddet hos elföretagen med teknisk bevakningsutrustning.	Utvärdera befintlig teknisk bevakningsutrustning vid två elanläggningar samt utveckla ny bevakningsutrustning.	Utvärdering och utveckling genomfört enligt plan.	Viss försening med installation innebar kortare uppföljning under 2003.	Utvärderingen genomförd. Delges elföretag som avser installera teknisk bevakningsutrustning. Säkerhetskyddet vid anläggningarna höjs. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Skapa en ledningsorganisation för elförsörjningen som kan verka längs hela hotskalan.	Ta fram beslutsunderlag, teckna avtal med personal i ledningsorganisationen. Forma "operativ kärna" inom Affärsverket svenska kraftnät, som fasas ihop med ledningsorganisationen i övrigt.	Underlagen finns och är föredragna. Förslag till samverkansavtal med Svensk Energi finns. Förslag till ledningshierarki finns.	Underlag skall kompletteras.	Organisation ska vara klar 2005. Organisationen, med viss förstärkning, kan verka vid extrem störning alt beredskaps-höjning. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar
SvK	Översyn av den nuvarande civilpliktutbildningen inom området resurser för reparationer.	Utred behovet av civilpliktiga samt reparationsorganisationen.	Faktainsamling har påbörjats.	Faktainsamlingen något efter tidsplan.	Någon effekt har ännu inte uppnåtts. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Utveckla formerna för utnyttjande av nätverk för teknisk expertis för stöd till länsstyrelsernas tillsyn av dammsäkerheten. Samt för assistans till länsstyrelserna vid kritiska situationer med dammar och flödeshantering.	Utveckling av formerna för utnyttjande av nätverk för teknisk expertis. Expertstöd till länsstyrelserna i deras arbete med dammsäkerhet och höga flöden.	Utveckling av formerna för utnyttjande av nätverk för teknisk expertis.	Expertstöd till länsstyrelserna har inte utgått.	Åtgärderna får effekt tidigast år 2004. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Att inom området älv- och dammsäkerhet långsiktigt vidmakthålla och utveckla teknik och kompetens för älv- och dammsäkerhet.	Stödja forsknings- och utvecklingsprojekt inom områdena dammsäkerhet och höga flöden och stimulera kraftindustrin, gruvindustrin och berörda myndigheter till ökat FoU-engagemang.	Stöd har lämnats till ett tjugotal projekt varav tre doktorander inom området. I ett annat projekt arbetar dammägare, kommuner och länsstyrelser gemensamt fram en förebild för den samlade beredskapen för dammbrott och höga flöden.	Samtliga projekt har samfinansierats med svensk kraftindustri och i vissa fall även med andra intressenter.	Teknik och kompetens inom älv- och dammsäkerhetsområdet har utvecklats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Genom stöd till utvalda projekt tillgodoses till viss del behovet av statligt engagemang i dammsäkerhetsforskningen.	Stödja forsknings- och utvecklingsprojekt inom områdena dammsäkerhet och höga flöden och stimulera kraftindustrin, gruvindustrin och berörda myndigheter till ökat FoU-engagemang.	En behovsstudie av högskoleutbildning och forskning inom älv- och dammsäkerhetsområdet har genomförts.		Studien ger underlag för fortsatt diskussion om hur kompetensförsörjningen inom området ska kunna säkerställas. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Utbildning och övning

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	Operatörerna verkar i dag i en utpräglad kommersiell tillvaro. Förståelsen för samhällets behov vid påfrestningar på samhället är begränsad. Myndigheternas förståelse för hur de kommersiella operatörerna verkar är begränsad. Dessa bägge system behöver mötas och öva för att kunna förstå varandras roller i händelse av kris.	Delta i övningar i samarbetet med Länsstyrelsen i Uppsala och övningar i samarbete med FM.	Tre stora operatörer och PTS har deltagit i övning dels med Länsstyrelsen i Uppsala och med FM. Övningen i Uppland var en direkt koppling till det stora teleavbrottet 2 oktober 2002. Övningen med FM var deltagande i övningen LINUS	PTS planerar för ett mer omfattande deltagande i LINUS under 2004.	Förståelsen för den egna rollen i samband med svåra påfrestningar på landet har stärkts. Operatörerna finner dessa övningar som värdefulla och önskar delta i flera övningar framöver. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SLV	Det saknas ofta helhetssyn och samarbete inom och mellan kommuner. Kunskaper och kompetenser är mycket ojämnt fördelade avseende hotbilder, sårbarheter, säkerhetsbrister, förebyggande åtgärder, beredskap och krishanteringsförmåga under svåra påfrestningar och höjd beredskap. Kommunerna (dricksvattenproducenterna) saknar i stor utsträckning stöd från regional nivå.	Samtliga kommuner och fristående dricksvattenproducenter skall ha åtnjutit "starthjälpen" – en dags konsultstöd för genomgång av hotbilder och beredskap inom hela vattenkedjan – vilket bör vara genomfört och klart vid slutet av 2006. Under 2003 skall 60 kommuner få "starthjälpen"	52 kommuner har fått en dags genomgång av egen beredskap och sårbarhet i hela kedjan från vattentäkt t.o.m. ledningsnät samt information om nya hotbilder och sätt att skydda vattenförsörjningen. Besöken har genomförts genom förberedda konsultbesök.	Ursprungliga planen var besök i 60 kommuner. Några har fallit ifrån p.g.a. olika omständigheter i de kontaktade kommunerna.	Starthjälpen har bidragit till att skapa en gemensam plattform för det kommunala säkerhets- och beredskapsarbetet avseende dricksvattenförsörjning. Hotbilden har bland annat uppdaterats avseende IT. Säkerheten vid vattenanläggningar bedöms ha ökat något. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SLV	<p>Det saknas ofta helhetssyn och samarbete inom och mellan kommuner.</p> <p>Kommunerna (dricksvattenproducenterna) saknar i stor utsträckning stöd från regional nivå.</p>	<p>Temadagar "Säkrare dricksvattenförsörjning" som riktas mot flera aktörer i kommunerna för att skapa helhetssyn och underlätta samarbete, informera om hotbilder, sårbarheter, ge underlag och hjälp för kommunernas beredskapsarbete och för förebyggande åtgärder. Temadagarna ges återkommande på 5 platser årligen med 300 – 500 deltagare från kommuner och länsstyrelser. Temadagarna avses också vara kompetensuppbyggnad till länsstyrelser för deras roll som stöd för lokal nivå.</p>	<p>Temadagar "säkrare dricksvattenförsörjning" genomförda på 5 platser med 367 deltagare totalt. 11 av landets länsstyrelser var representerade och hälften av kommunerna.</p>		<p>Temadagarna har bidragit till att skapa en helhets- och samsyn avseende dricksvattenförsörjningen. Detta gäller både inom och mellan kommuner och länsstyrelser. Kunskapen om hot och förebyggande åtgärder har ökat.</p> <p>Säkerheten vid vattenanläggningar bedöms ha ökat något.</p> <p>Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.</p>
SLV	<p>Det saknas ofta helhetssyn och samarbete inom och mellan kommuner.</p> <p>Kommunerna (dricksvattenproducenterna) saknar i stor utsträckning stöd från regional nivå.</p>		<p>Medverkan i länsstyrelsekonferens arrangerad av Samverkansområde Teknisk infrastruktur där säkerhetsfrågor och dricksvattenberedskap var delar av programmet (2+2 dagar).</p>	<p>Länsstyrelsekonferensen planerades in först hösten 2002 och kom därmed utöver ordinarie planering.</p>	<p>Uppdaterade hotbilder hos flera länsstyrelser.</p> <p>Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.</p>
SvK	<p>Kunna simulera situationer samt utbilda och öva personal inom elförsörjningen.</p>	<p>Ta fram ett simuleringsverktyg.</p>	<p>Datainsamlingar har pågått under hela året.</p> <p>Modellframtagningar startade i slutet av året.</p> <p>Implementerings diskussion om databasens struktur har påbörjats.</p>	<p>Viss senareläggning pga. att datainsamlingen är tidsmässigt mer krävande än vad som var känt vid start.</p>	<p>Möjliggör studier för ö-drift generellt samt utbilda och öva på svaga nät s.k. öar.</p> <p>Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.</p>

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Förstärka bevakningen och skyddet vid elförsörjningens viktiga anläggningar genom utbildning och övning.	Utbilda och öva samt utreda driftvärnets kopplingar till elförsörjningens skyddsobjektsförteckning och betydelse för elförsörjningen.	Utbildning och övning har bedrivits vid alla kraftvärn. Utredningen har genomförts.	Något kraftvärnsföretag har visat lågt intresse för verksamheten.	Bevakningen vid vissa av elförsörjningens objekt kan förstärkas. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Förstärka elförsörjningens förmåga att genomföra reparationer i NBC-miljö.	Utbilda och utrusta ca 20 personer.	17 personer utbildade. Utrustning upphandlat för 20 personer.	3 personer har inte utbildats.	Ca hälften av planerad NBC-styrka om 35 personer har utbildats och utrustats. Reparationsförmågan i kontaminerad miljö har höjts. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar
SvK	Höja krisledningsförmågan inom elförsörjningen.	I samverkan med Svensk Energi arrangera krisledningsutbildningar i tre steg samt företagsanpassade kurser.	Genomfört utbildningar enligt plan. Totalt har 503 personer utbildats under året.		Sedan 2001 har 1533 personer utbildats. Höjd förmåga hos individer och elföretag att agera i krissituationer. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Höja kompetensen hos fast anställda montörer att arbeta på stam- och regionnät.	Attårligen genomföra en fyra veckors grundutbildning av 12 montörer.	Kursen genomförd.	9 montörer utbildade.	Totalt har 65 montörer utbildats. Reparationsberedskapen har höjts på stam- och regionnät. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Behov av personalresurser för reparation av ställverk, kraftledningar samt kraftverksoperatörer vid höjd beredskap.	Genomföra en grundkurs vår och höst för 120 civilpliktiga. Genomföra två repetitionsutbildningar för 112 civilpliktiga.	Genomförts enligt plan med 133 civilpliktiga. Genomförd enligt plan med 108 civilpliktiga.	13 civilpliktiga mer än planerat utbildade. 4 civilpliktiga färre än planerat.	Reparations- och driftberedskapen för höjd beredskap har höjts. Avser höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
SvK	Ge kunskap om Affärsverket svenska kraftnäts mobila reparationsstyrkor samt de samlade resurser som Affärsverket svenska kraftnät har för hantering av störningar och kriser inom elförsörjningen.	1 seminarium för ca 50 personer. Deltagare från reparationsenheterna samt berörda myndigheter och departement.	4 seminarier för totalt ca 120 personer. Deltagare från branschföretag, Affärsverket svenska kraftnät, samverkande myndigheter m.fl.	Fler seminarier än planerat har genomförts och framtagande av underlag etc. som bedömdes nödvändigt har skett.	Information om tillgängliga resurser har nått ut till de viktigaste branschföretagen samt samverkande myndigheter. Beredskapen för svåra driftstörningar har förbättras. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Informations-spridning om aktualiteter och utveckling inom elförsörjningen till entreprenörer m.fl.	Genomförande av 5 seminarier.	4 seminarier genomfördes, totalt med ca 80 deltagare.	Ett seminarium inställt pga. för få deltagare.	Ökad kunskap om och förståelse för elförsörjningens utveckling i nära framtid. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Att stimulera till utveckling av länsstyrelsernas tillsynsverksamhet över dammsäkerheten.	Arrangeraseminarium för konsulter och personal vid länsstyrelserna som arbetar med dammsäkerhetstillsyn och beredskap. Fortsätta utvecklingen av standardiserade bedömningsklasser för dammsäkerhetsanmärkningar samt uppföljning av dammsäkerheten.	Planerade åtgärder har genomförts.		Möjligheterna att samordna och effektivisera tillsynsmyndigheternas arbete har ökat. Möjligheterna att bedöma dammsäkerhets-situationen i landet har ökat. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Samverkan och information

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
STEM	Regeringsuppdrag att skapa en helhetssyn för elförsörjningens säkerhet och beredskap, utveckla former för informationsutbyte mellan elföretag, användare, myndigheter, m.fl. och ta fram förslag till avvägda åtgärder. Det s.k. "Hel-projektet."	Skapa ett nätverk för utveckling av privat-offentlig samverkan och förslag till åtgärder.	Fem delprojekt har genomförts: 1. Elföretagens inriktning och ambitioner 2. Elanvändarnas krav och ambitioner 3. Mål 4. Utveckling av metoder och processer 5. Åtgärder En grupp för utveckling av ett koncept för privat-offentlig samverkan har startats. Lokala pilotprojekt har påbörjats i tre kommuner. Två seminarier med cirka 150 deltagare har genomförts. Ett kontaktnät om cirka 400 kontakter, främst inom näringslivet, har upprättats. Två referensgrupper har bildats (elföretag och tele/it-företag), två förbereds (elanvändare och kommuner). Elavbrotten i USA, Italien och Sverige-Danmark har analyserats. Utveckling av samverkan mellan näringslivet och SO TI.	Bildandet av referensgrupper har försenats ca 4 månader.	Starkt ökad förståelse inom näringslivet för de krav som den nya inriktningen för samhällets säkerhet och beredskap ställer. Ökad kunskap om förutsättningar och möjligheter att skapa privat-offentlig samverkan. Klar bild av behov av åtgärder för elförsörjningens säkerhet och beredskap i olika ambitionsnivåer. Ökad samverkan mellan näringslivet och SO TI. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Bidrag och ersättningar

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
STEM	Behov av att förbättra enskilda individers kunskap och möjligheter att hantera en krissituation på energiområdet föreligger.	I samarbete med Civilförsvarförbundet öka medvetenheten avseende hushållens ansvar och möjligheter att hantera en krissituation.	Ett informationsprojekt för skolelever och en informationsbro-schyr är framtagna. Vidare har 566 utbildningar genomförts.		Förbättrad kunskap avseende hushållens energiberedskap. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Internationell verksamhet

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
PTS	PFF- deltagande	Delta i reguljära "CivilCommunication Planning Committee, CC-PC"- möten och eventuella "Nato team visit" och "ad hoc"- grupper.	Deltagit i reguljära möten och "Nato team visit" till Armenien. PTS deltar också i en NBC "ad hoc"-grupp.	Har p g a personalbrist inte kunnat delta fullt ut i reguljära CCPC möten.	Utvecklat samarbete inom ramen för PFF. Vissa dokument tas fram som efter hand kan vara till stöd för svensk krishantering inom ramen för elektronisk kommunikation. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Delta i det nordiska elberedskaps- och säkerhetssamarbetet.	Deltagande årliga centrala möten i Nordiskt elberedskaps- och säkerhetsforum (NEF) samt i dess arbetsgrupper.	Deltagande enligt plan. Arbetsgrupper har utrett möjligheter till bistånd vid svåra driftstörningar, gemensamma utbildningar m.m.		Samarbetet öppnar upp möjligheter att bistå varandra vid svåra driftstörningar. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Inom ramen för Sveriges engagemang inom Partnerskap för Fred (PFF) deltagande i övningen Nordic Peace 2003.	Delta i övningen med en mobil reparationsenhet, bygga upp och pröva ledningsförmågan vid en internationell insats. Repetitionsutbildning av 31 personer samt 6 chefer.	Enligt plan.		Elförsörjningen har resurser som är utbildade och övade för att delta i en internationell fredsfrämjande och humanitär insats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SvK	Stödja den internationella datoriserade stabsövningen VIKING-03 (inom ramen för PFF) samt pröva ny utbildningsform.	Stödja övningen med el-expertis. Deltagare 6 personer.	Enligt plan.	Affärsverket svenska kraftnät ska analysera värdet av deltagandet och pröva denna form av övningar.	Deltagarna har fått ökad förmåga att agera strategiskt i en svår insats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

6.1.2 Kostnader inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur

I detta avsnitt redovisas hur mycket respektive myndighet inom samverkansområdet under 2003 har förbrukat uppdelat per åtgärdskategori. Uppgifterna baseras på det underlag som Krisberedskapsmyndigheten hemställde om i skrivelse 1226/2003 "Årsredovisning 2003 – förfrågan om underlag från samverkansansvariga myndigheter", daterad 2003-12-19.

Investeringar	Förbrukat 2003 mnkr
Försvarets radioanstalt	2,3
Försvarets materielverk	0,049547
Totalt	2,349547
Investeringar i andras anläggningar	Förbrukat 2003 mnkr
Affärsverket svenska kraftnät	0,335800
Post- och telestyrelsen	50,350109
Totalt	50,685909
Drift och underhåll	Förbrukat 2003 mnkr
Post- och telestyrelsen	8,332122
Totalt	8,332122
Kapital och räntekostnader	Förbrukat 2003 mnkr
Försvarets materielverk	0,00407
Totalt	0,00407
Utveckling och utredning	Förbrukat 2003 mnkr
Affärsverket svenska kraftnät	3,244048
Försvarets materielverk	2,397587
Krisberedskapsmyndigheten	1,211
Totalt	6,852635
Planering och uppföljning	Förbrukat 2003 mnkr
Försvarets materielverk	0,706518
Totalt	0,706518
Utbildning och övning	Förbrukat 2003 mnkr
Affärsverket svenska kraftnät	13,184772
Försvarets materielverk	0,272790
Krisberedskapsmyndigheten	0,766
Totalt	14,223562
Samverkan och information	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	2,770
Totalt	2,770
Bidrag och ersättningar	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	28,842
Totalt	28,482
Internationell verksamhet	Förbrukat 2003 mnkr
Försvarets materielverk	0,008628
Totalt	0,008628
Övrigt	Förbrukat 2003 mnkr
Försvarets materielverk	0,001275
Försvarets radioanstalt	10,877287
Statens energimyndighet*	8,0
Totalt	18,878562

Kostnader för samverkansområde Teknisk infrastruktur	Förbrukat 2003 mnkr	Svåra påfrestningar/ Civilt försvar	Civilt försvar
Totalt	133,293553	119,3	14,0

* Statens energimyndighet har förbrukat totalt 8 mnkr inom samverkansområde Teknisk infrastruktur men har inte lämnat underlag till Krisberedskapsmyndighetens årsredovisning varav uppdelning på åtgärdskategori inte kan göras. Myndighetens verksamhet hamnar därför under posten övrigt.

Affärsverket svenska kraftnät och Post- och telestyrelsen finansierar även stora delar av sin verksamhet med medel från den avgift som tas ut av nätoperatörerna. För 2003 var Affärsverket svenska kraftnäts avgiftsuttag 250 mnkr och Post- och telestyrelsens avgiftsuttag 100 mnkr.

6.1.3 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

De ömsesidiga beroendeförhållandena mellan olika delar av den tekniska infrastrukturen blir allt mer komplexa. Samhällsviktig infrastruktur förlitar sig på IT-stöd i hög grad och systemen växer samman. IT-system krävs för att styra elsystemen, vilka i sin tur är beroende av telesystemen, som är beroende av elkraft. Faller ett av systemen ifrån påverkas de andra i stor utsträckning. Krisberedskapsmyndigheten konstaterar även att de informationssäkerhetsrelaterade riskerna i samhället ökar, detta trots att skyddsåtgärderna på olika nivåer också ökar.

Denna sammankoppling mellan olika delar av den tekniska infrastrukturen innebär att förmågan på myndighetsnivå snabbt kan sänkas genom störningar i en annan del av den tekniska infrastrukturen. Det innebär även att förmågan att upprätthålla funktionen inom respektive myndighets del av den tekniska infrastrukturen blir allt viktigare eftersom en störning inom en myndighets ansvarsområde snabbt kan spridas vidare till andra delar av den tekniska infrastrukturen.

6.1.4 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Affärsverket svenska kraftnäts förmåga

Affärsverket svenska kraftnät skall ha förmåga att tillgodose samhällets behov av el vid kriser och i krig. Detta skall ske genom att resurser som personal och anläggningar säkerställs för produktion och överföring av el till de geografiska områden som ansvariga myndigheter prioriterat.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Affärsverket svenska kraftnät har en **icke godtagbar** grundförmåga. Affärsverket svenska kraftnät understryker att denna bedömning inte ger en fullständig bild av förmågan. Förmågan höjs stadigt genom de åtgärder som branschen vidtar och genom statlig beredskapsverksamhet. En mer graderad skala skulle ha gett en annan och ljusare bild av förmågan än vad bedömningen godtagbar/icke godtagbar gör.

Utifrån de analyser och studier som Affärsverket svenska kraftnät genomfört görs bedömningen att både bas- och grundförmågan inom det svenska elsystemet behöver stärkas ytterligare. Under förutsättning att de åtgärder genomförs som planeras inom elföretagens affärsmässiga verksamheter, kommer elsystemets basförmåga att höjas avsevärt under de närmaste fem till tio åren. En stärkt basförmåga, kombinerad med de beredskapsåtgärder som Affärsverket svenska kraftnät planerar att genomföra, bedöms innebära att grundförmågan är godtagbar vid utgången av 2008. Detta är en revidering jämfört med föregående år då grundförmågan bedömdes vara godtagbar vid 2007 års utgång. Orsaken till detta är att åtgärder ej kunnat genomföras i den utsträckning som planerats, främst på grund av att företag skjutit upp om- och tillbyggnationer i infrastrukturen. Detta gäller framför allt de prioriterade driftcentraler där Affärsverket svenska kraftnät skjuter till medel för att utrusta dem med skyddade och funktions-säkrade reservstyrningsplatser. Då företag skjutit fram byggandet av sina driftcentraler tvingas även Affärsverket svenska kraftnäts åtgärder flyttas framåt i tiden.

Huvuddelen av de beredskapsåtgärder som Affärsverket svenska kraftnät vidtar syftar till att stärka förmågan över hela hotskalan – från fred till krig. Affärsverket svenska kraftnät gör därför bedömningen att förmågan inom fem eller tio års anpassning bör vara godtagbar. Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att det är genomförbart men svårt att hinna stärka förmågan till **godtagbar** inom fem års anpassning. Det är en mycket omfattande infrastruktur som skall stärkas och förändringar inom näringslivet kan, som Affärsverket svenska kraftnät påpekat, snabbt förändra förutsättningarna. Krisberedskapsmyndigheten instämmer i bedömningen att Affärsverket svenska kraftnätets förmåga kommer att vara **godtagbar** inom en tioårig anpassningsperiod.

6.1.5 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Elsäkerhetsverkets förmåga

Elsäkerhetsverket skall ha förmåga att upprätthålla elsäkerheten i anläggningar och vid elarbeten vid svåra påfrestningar på samhället i fred och under höjd beredskap. Grundförmågan upprätthålls genom en systematisk periodisk tillsyn hos främst kommuner, landsting och nätägare.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Elsäkerhetsverket har en **godtagbar** grundförmåga. Det finns dock brister avseende förmågan att tillhandahålla personal för internationella insatser och internationell civil krishantering om detta skulle efterfrågas.

Elsäkerhetsverket utreder för närvarande verkets ansvar och roll inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur och har i avvaktan på utredningens resultat inte gjort någon bedömning av förmågan efter en fem eller tio års anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten gör dock bedömningen att om Elsäkerhetsverkets grundförmåga är godtagbar bör en **godtagbar** förmåga även kunna uppnås inom fem eller tio års anpassning.

6.1.6 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Krisberedskapsmyndighetens förmåga

Krisberedskapsmyndigheten skall inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur ha förmåga att stödja arbetet med att förbättra samhällets informationssäkerhet, ta fram omvärldsanalyser inom informationssäkerhetsområdet samt utveckla det sammanhållande myndighetsansvaret för samhällets informationssäkerhet. Myndigheten skall även bidra till att den kommunaltekniska försörjningen förbättras. Myndigheten skapar härigenom ytterligare förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet.

Krisberedskapsmyndighetens egen förmåga att enligt sin instruktion kunna lämna stöd till offentliga organ i krissituationer bedöms kompetensmässigt som godtagbar, men har inte testats i någon större omfattning. Förmågan att kunna bistå Regeringskansliet med främst områdesvisa lägesbeskrivningar är inte godtagbar. Inom Krisberedskapsmyndigheten pågår dock ett arbete med att utveckla denna förmåga trots att Regeringskansliet ännu inte har kunnat precisera denna uppgift. Den sammanfattande bedömningen blir därför att Krisberedskapsmyndighetens grundförmåga för närvarande är **icke godtagbar**. En **godtagbar** förmåga bör kunna uppnås inom en fem eller tio års anpassningsperiod.

6.1.7 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens livsmedelsverks förmåga

Statens livsmedelsverk är ansvarig myndighet avseende beredskapsarbete inom livsmedelsområdet (dit dricksvatten hör). De delar av Statens livsmedelsverks verksamhet som berör försörjning med dricksvatten behandlas inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur. De delar av verksamheten som berör kvaliteten på dricksvatten och övriga livsmedel behandlas under samverkansområdet Spridning av farliga ämnen.

Statens livsmedelsverk bedöms ha en **icke godtagbar** grundförmåga. Bedömningen grundas inte på myndighetens förmåga utan på sektorns. Det är dricksvattenförsörjningen som bedöms vara icke godtagbar. Det är framför allt i storstadsområdena som systemen är sårbara. Nationellt ligger kunskaper om systemen och förbättringsåtgärder inom dem på för låg nivå avseende både antagonistiska handlingar och oavsiktliga händelser. För att tillräckliga åtgärder skall komma till stånd på lokal nivå anser Statens livsmedelsverk att det behövs någon form av beredskapstillsyn. Statens livsmedelsverk gör bedömningen att det i dagsläget saknas en tydlig legal grund för att i verkets tillsynsuppgift lägga in aspekter som rör säkerhetsfrågor. Dessutom saknas en organisation med experter som skulle kunna ge stöd vid händelser. Det skulle även behövas utbildning av experter för dricksvattenområdet.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan inom dricksvattenområdet är **icke godtagbar** även inom fem års anpassning. Vid höjd beredskap bedöms hoten mot dricksvattensystemen vara större än i fredstid, bland annat framstår antagonistiska handlingar i syfte att sätta ned motståndskraften som mer troliga än motsvarande handlingar i fredstid. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att riktade insatser inom en femårs anpassningsperiod är tillräckliga för att rent fysiskt åtgärda de brister som finns i dricksvattensystemen. Det som bedöms vara svårare är att under samma tidsperiod i samtliga kommuner öka kunskapen om systemen, arbeta in ett ökat säkerhetstänkande och skapa en politisk vilja att prioritera dricksvattensystemen.

Statens livsmedelsverk gör bedömningen att förmågan inom dricksvattensystemen är icke godtagbar även inom en tio års anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer dock att riktade åtgärder i form av förbättringar av anläggningar och system samt ökat säkerhetstänkande och kompetenshöjande åtgärder bör vara tillräckligt för att nå en **godtagbar** förmåga inom en tio årig anpassningsperiod.

6.1.8 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Post- och telestyrelsens förmåga

Post- och telestyrelsen har till uppgift att arbeta för säkrare elektroniska kommunikationer i fred, kris och krig. Post- och telestyrelsen äger inte den tekniska infrastruktur som de arbetar för att göra mer robust. Det är operatörer och andra företag som bygger in säkerhet i sina system utifrån kommersiella grunder. I de fall det inte finns några ekonomiska incitament för operatörerna att erbjuda god robusthet kan Post- och telestyrelsen bidra med medel. Post- och telestyrelsens investeringar har tidigare varit fokuserade på att bygga in operatörers centrala driftsledningar och systemens knutpunkter i bergrum. Fokus har nu flyttats till att få andra delar i befintliga nät robusta.

De insatser som det nu fokuseras på är kraftförsörjning, reservel, redundans och kvalitet. Detta gäller både befintliga nät och nät som är under uppbyggnad.

Tidigare år har Post- och telestyrelsen inriktat sin verksamhet på att undvika att störningar uppstår. I myndighetens strategi för åren 2003–2005 höjer dock Post- och telestyrelsen ambitionerna och fastslår att myndigheten inte enbart skall förebygga störningar utan även ha en förmåga att minimera konsekvenserna för samhället om en störning inträffar. Post- och telestyrelsens uppgift i ett akut skede skall inte vara att leda krishanteringsarbetet utan att skapa förutsättningar för att operatörerna skall kunna hantera krisen på bästa sätt.

Sedan monopolet avskaffades har det etablerats flera hundra operatörer i Sverige. En bedömning av deras samarbetsförmåga eller deras förmåga att samutnyttja resurser vid svåra påfrestningar på samhället i fred är mycket svår. Post- och telestyrelsen och sektorns grundförmåga samt förmåga efter fem respektive tio års anpassning behandlas i hemlig bilaga.

Post- och telestyrelsen äger inte resurser som kan utnyttjas vid internationella insatser. De resurser som skulle kunna vara användbara vid internationella insatser disponeras av operatörerna vilket gör att förmågan att bidra vid internationella insatser är beroende av operatörernas vilja att delta. Post- och telestyrelsen planerar en översyn av vilka resurser operatörerna skulle kunna erbjuda för internationella insatser.

6.1.9 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens energimyndighets förmåga

Statens energimyndighet arbetar för att ställa om det svenska energisystemet till ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt system genom att leda statens insatser på energiområdet. Statens energimyndighet är även beredskapsmyndighet för olja, kol och gas. Statens energimyndighet är samverkansansvarig myndighet i samverkansområdena Teknisk infrastruktur och Ekonomisk säkerhet. Inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur faller de delar av Statens energimyndighets verksamhet som omfattar elförsörjning, gasdistribution samt stöd till den kommunaltekniska försörjningen. Verksamheten syftar till att Sverige skall ha förmåga att vid en kris i energiförsörjningen med olika medel begränsa efterfrågan samt se till att fördelningen av energiprodukter sker på ett kontrollerat sätt.

Statens energimyndighet skall ha förmåga att inom en vecka efter beslut av regeringen kunna möta en försörjningskris på energiområdet. Detta skall ske genom att förbrukningsdämpande åtgärder vidtas för oljeprodukter och elkraft. Förbrukningsdämpningen sker med hjälp av tre styrmedel – information samt ekonomiska och administrativa styrmedel. Dessa åtgärder är förberedda och bedöms vara verkningsfulla. Avseende informativa åtgärder är förmågan god. Avseende ekonomiska styrmedel besitter Statens energimyndighet kompetensen men det har inte skett någon planering av åtgärder eftersom ekonomisk styrning inte är aktuellt förrän efter ett antal månaders marknadsbearbetning med informativa styrmedel. Avseende administrativa styrmedel bedöms Statens energimyndighet inom 100 dygn kunna ta fram ett kortbaserat drivmedelsransoneringsystem.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens energimyndighet har en **godtagbar** grundförmåga. Myndigheten lyfter fram att de datoriserade styrsystemen inom den tekniska infrastrukturen ständigt utgör en riskfaktor. Krisberedskapsmyndigheten ansluter sig till denna bedömning. Förutom att automatisering kan medföra ökade risker vid elkraftbortfall och avseende informationsoperationer, så riskerar automatiseringen av systemen att minska viktig kompetens i organisationerna. Kunskapen om hur system styrs manuellt försvinner, vilket påverkar förmågan negativt.

Statens energimyndighet har inte en organisation för att agera internationellt men med den breda kompetens myndigheten besitter avseende energisystemet, energimarknaden och den lagstiftning som styr verksamheterna bedöms myndigheten kunna bidra med expertis, om sådan skulle efterfrågas.

Statens energimyndighet bedriver för tillfället inte någon planering för en anpassningsperiod. Anpassningsåtgärder är emellertid sedan tidigare identifierade. De åtgärder som vidtas inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur bedöms öka förmågan att motstå mer omfattande hot som kan föreligga inom en femårig anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens energimyndighet har **godtagbar** förmåga inom en femårig anpassningsperiod.

På samma grunder bedömer Krisberedskapsmyndigheten att förmågan inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

6.1.10 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens kärnkraftinspektions förmåga

Statens kärnkraftinspektion är den myndighet som kontrollerar att de som bedriver kärnteknisk verksamhet uppfyller de krav som ställs på driftsäkerhet, kontroll av kärnämnen samt på hantering och slutförvaring av kärnkraftens avfall. Statens kärnkraftinspektion har även till uppgift att ha ständig beredskap för att kunna ge andra myndigheter tekniska råd vid en kärnteknisk olycka. Statens kärnkraftinspektion är samverkansansvarig myndighet i både samverkansområdet Teknisk infrastruktur och samverkansområdet Spridning av farliga ämnen. Anledningen till uppdelningen mellan två samverkansområdena kan förenklat sägas vara att *orsakerna* till att en kärnteknisk olycka skulle kunna inträffa behandlas inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur, medan *följder* av en kärnteknisk olycka och den rådgivande roll Statens kärnkraftinspektion skulle få i en sådan situation, är de frågor som behandlas inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen. En ytterst viktig uppgift för Statens kärnkraftinspektion är att avgöra i vilka situationer landets kärnkraftverk bör tas ur drift på grund av att de inte uppfyller säkerhetskraven på anläggningarna. En sådan nedstängning av kärnkraften kan orsakas av en rad fredstida och militära hot.

Statens Kärnkraftinspektion bedöms ha en **icke godtagbar** grundförmåga. Statens kärnkraftinspektion är mycket beroende av fungerande telekommunikationer för att kunna lämna de expertutlåtanden som utgör myndighetens huvuduppgift vid kärnkraftsrelaterade kriser. Detta teleberoende har Statens kärnkraftinspektion delvis kompenserat genom anslutning till Försvarets telenät. En annan allvarlig brist i myndighetens bered-

skap är att det saknas redundans i elförsörjningen. Krisberedskapsmyndigheten anser att det behövs vidtas ytterligare åtgärder i syfte att skapa redundans innan grundförmågan kan bedömas vara godtagbar.

Vid en olycka i en kärnteknisk anläggning är det i första hand möjligheterna att snabbt kommunicera med drabbad anläggning och övriga aktörer som är det väsentliga. Desinformationsangrepp eller informationsoperationer som syftar till att underminera förtroendet för säkerheten vid kärntekniska anläggningar skulle därför kunna få allvarliga följder. Statens kärnkraftinspektion och de som myndigheten samarbetar med har rutiner för att hantera delar av detta problemkomplex och det pågår en analys av huruvida ytterligare åtgärder bör vidtas.

År 2003 var vitala delar av Statens kärnkraftinspektions lokaler icke godtagbara avseende skydd mot NBC-händelser eller angrepp med konventionella stridsmedel. Under 2004 färdigställs Statens strålskyddsinstitutets nya ledningscentral i vilken även Statens kärnkraftinspektion kommer att beredas plats. Statens kärnkraftinspektion kommer även i fortsättningen att i första hand använda sina ordinarie lokaler som ledningsplats och att ha samlokaliseringen med Statens strålskyddsinstitut som ett reservalternativ. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att bristen på fysiskt skydd samt avsaknaden i redundans för elförsörjningen i den ordinarie lokalen har allvarlig negativ inverkan på både bas- och grundförmågan.

Tillgången till den skyddade ledningsplatsen innebär att Statens kärnkraftinspektions förmåga till ledning och rådgivning, myndighetens huvuduppgifter vid kris, kan bedömas som godtagbar även under en mer omfattande hotbild under en fem- eller tioårig anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten gör därför bedömningen att Statens kärnkraftinspektions förmåga är **godtagbar** inom en fem eller tio års anpassningsperiod.

6.1.11 Samverkansgruppen för informationssäkerhet

År 2003 är det första året då samhällets informationssäkerhet organiserats enligt de förslag som lades fram i regeringens proposition "Samhällets säkerhet och beredskap" (2002). I denna struktur har Krisberedskapsmyndigheten det sammanhållande myndighetsansvaret för samhällets informationssäkerhet. Post- och telestyrelsen ansvarar för hanteringen av IT-incidenter, Försvarets radioanstalt tillhandahåller teknikkompetens inom området och Försvarets materielverk ansvarar för att bygga upp ett system för att evaluera och certifiera IT-säkerhetsprodukter. Eftersom detta är en helt ny struktur, där varken Försvarets radioanstalt eller Försvarets materielverk är samverkansansvariga myndigheter, bedöms här förmågan i särskild ordning.

Krisberedskapsmyndigheten bedöms ha en **godtagbar** förmåga att utöva det sammanhållande myndighetsansvaret för samhällets informationssäkerhet.

Eftersom informationssäkerhetsarbetet är nyetablerat saknas det statistik och analyser kring informationssäkerhetsrelaterade incidenter i landet. Dessa uppgifter är viktiga för förmågan att göra hotbilsbedömningar. Här har Sveriges IT-incidentcentrum en

viktig roll. Detta centrum är en del av Post- och telestyrelsen och har till huvuduppgift att stödja samhället i arbetet med skydd mot IT-incidenter genom att ge varningar, förebyggande råd och utbildning. Tyvärr är benägenheten att rapportera till Sveriges IT-incidentcentrum fortfarande låg vilket dels beror på att organisationen är nyetablerad och dels på att möjligheterna att sekretessbelägga de uppgifter som kommer in är begränsade. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Sveriges IT-incidentcentrums förmåga att fullgöra sina uppgifter inom informationssäkerhetsarbetet är **godtagbar**. Det kvarstår dock problem med att få in det underlag som behövs för att systemet i sin helhet skall ha fullgod funktion. Under 2003 omfattade Sveriges IT-incidentcentrums stöd framför allt de samverkansansvariga myndigheterna, men det är planerat att även kommuner och näringsliv i framtiden skall kunna knytas till verksamheten.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Försvarets materielverk har en **icke godtagbar** förmåga att fullfölja sina uppgifter inom samhällets informationssäkerhet. Arbetet med deras verksamhet har ännu inte kommit så långt att de kan bidra till systemet. Denna typ av certifieringsordningar tar i allmänhet två till tre år att etablera och Försvarets materielverk har ännu bara arbetat med uppgiften i drygt ett år.

Försvarets radioanstalt skall tillhandahålla teknikkompetens avseende samhällets informationssäkerhet. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Försvarets radioanstalt har en **godtagbar** förmåga att fullfölja sina uppgifter.

6.1.12 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansrådets samlade förmåga

Myndighet	Grundförmåga	Förmåga inom 5 år	Förmåga inom 10 år
Affärsverket svenska kraftnät	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Elsäkerhetsverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Krisberedskapsmyndigheten	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Post- och telestyrelsen*			
Statens livsmedelsverk	Icke godtagbar	Icke godtagbar	Godtagbar
Statens energimyndighet	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens kärnkraftinspektion	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar

* Behandlas i hemlig bilaga

Elektronisk kommunikation är idag en mycket viktig del för i stort sett alla samhällets verksamheter. I allt högre grad integreras digitaliserade former av ljud, bild och data i samma kanaler. Näringsliv och myndigheter använder fast och mobil telefoni, fax, Internet, intranät och e-post för att informera och kommunicera med medarbetare, kunder och medborgare. En stor del av samhällsekonomin har datoriserade order-, lager- och faktureringsystem. Företag, myndigheter och allmänhet förlitar sig på elektroniska betalningssystem med mera. En exakt bild av beroendet finns inte men det kan konstateras att beroendet är stort och att det ökar.

Att en växande del av samhällets information och kommunikation digitaliseras och kopplas samman innebär ökade sårbarheter i form av att en olycka eller en antagonis-

tisk händelse kan slå ut en punkt i ett system men orsaka följdverkningar i andra och vitt skilda delar av samhällets funktioner. I den danska "National Sårbarhedsudredning" framhålls att konvergensen mellan IT och tele idag har gått så långt att IT- och teleberedskap inte kan behandlas som separata verksamheter.

De elektroniska kommunikationerna har ett stort elberoende. Samtidigt är elförsörjningen i ökande grad beroende av fungerande elektronisk kommunikation i sina driftstyrnings- och övervakningssystem med mera.

Ett fördjupat samarbete mellan el- och telesektorerna är avgörande för att minska sårbarheten och höja förmågan. I samband med detta är det uppdrag regeringen givit Statens energimyndighet (Helhetssyn i elförsörjningen) särskilt intressant. Det syftar till att utveckla en helhetssyn på beredskapsåtgärder för både den el-operativa sidan och användarna.

I ett land med stor användning av elektroniska tjänster måste informations säkerheten vara hög. Ett problem med att göra en generell bedömning av samhällets förmåga avseende informations säkerhet är att förmågan att hantera IT-incidenter varierar avsevärt från aktör till aktör. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att näringslivet generellt har en bättre säkerhetsnivå än staten. Inom staten är det ett fåtal aktörer med känslig information som har högst säkerhetsnivå, och det är även de som är mest benägna att förbättra sin säkerhet. Majoriteten av de statliga aktörerna har däremot en mycket låg säkerhetsnivå. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det i stora delar av det offentliga Sverige saknas en godtagbar basförmåga. Framför allt på regional och lokal nivå är det aktuellt att tala om minimiförmåga snarare än basförmåga. Det stora avståndet mellan majoritetens låga säkerhetsnivå och fåtalets höga säkerhetsnivå gör att det är svårt att skapa en godtagbar förmåga på samhällsnivå. Utan en godtagbar basförmåga går det inte att skapa en godtagbar grundförmåga.

Försörjningen med dricksvatten är känslig för störningar. Förutom olyckor och avsiktliga ingrepp i dricksvatteninfrastrukturen så är produktion och distribution av dricksvatten beroende av elförsörjning och i ökande grad elektronisk kommunikation för styrning av verksamheten. Förmågan att producera och distribuera dricksvatten höjs framför allt genom utbildning och information till kommunerna i syfte att öka förmågan att förebygga störningar och att genom reservkraft möjliggöra dricksvattenproduktion och distribution även under störda förhållanden. Statens livsmedelsverk uppmärksammar särskilt de IT-relaterade hoten inom sin sektor.

De ömsesidiga beroendeförhållandena mellan olika delar av den tekniska infrastrukturen blir allt mer komplexa. Samhällskritisk infrastruktur förlitar sig på IT-stöd till den grad att systemen växer samman. Detta syns tydligast inom el-, tele- och IT-området. IT-system krävs för att styra elsystemen vilka i sin tur är beroende av telesystemen vilka är beroende av elkraft. Faller ett av systemen ifrån påverkas de andra i hög grad. Dessutom kopplas allt fler styr- och reglersystem samman med administrativa system inom annan viktig infrastruktur. Det innebär att om någon tar sig in i ett system så finns det möjligheter att via det även komma åt andra system.

Elsystemet bedöms fortfarande inta en särställning på grund av dess betydelse för övriga samhällsfunktioner.

Den samhällsviktiga verksamhet som bedöms vara extra beroende av fungerande elektronisk kommunikation vid kriser är SOS Alarm AB, räddningstjänsten, ledning från central nivå, länsstyrelser, kommuner och landsting (inklusive sjukvården), elförsörjningen och media. Vid höjd beredskap är Försvarsmaktens elektroniska kommunikationer av avgörande betydelse.

Sammanfattningsvis är det allvarligt att ett antal av de största aktörerna inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur bedöms ha en icke godtagbar grundförmåga. Även om inte alla samverkansansvariga myndigheter i samverkansområdet nödvändigtvis behöver samverka för att hantera en svår påfrestning på samhället i fred så är de var och en av sådan betydelse för samhället att det är av största vikt att de har en godtagbar förmåga. Till detta skall läggas den mer generella bedömningen av samhällets bristande förmåga avseende informationssäkerhet. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att samhället har en **icke godtagbar** grundförmåga att hantera den typ av kriser som samverkansområdet planerar för.

Även om de åtgärder som vidtagits för medel ur anslag 6:5 har lett till att grundförmågan förbättrats under året så återstår många brister. Några mycket viktiga delar av förmågan kan endast påverkas marginellt via medel ur anslag 6:5. Att basförmågan är otillräcklig inom till exempel Affärsverket svenska kraftnäts sektorsansvar är avgörande för förmågan, men kan ej lösas via anslag 6:5, och utan en godtagbar basförmåga går det inte att få en godtagbar grundförmåga.

Krisberedskapsmyndigheten anser det troligt att de antagonistiska IT-hotet kommer att öka under en anpassningsperiod. Förmågan att motstå informationsoperationer måste därför höjas under en anpassningsperiod. Antagonistiska hot mot både el- och dricksvattenförsörjningen skall kunna hanteras inom en fem- eller tioårig anpassningsperiod.

Inom en femårig anpassningsperiod bedöms myndigheterna inom samverkansområdet, med undantag för Statens livsmedelsverk, ha en godtagbar förmåga. Eftersom många av de brister och hot som Statens livsmedelsverks förmågebedömning baseras på är relaterade till framför allt el och IT bedömer Krisberedskapsmyndigheten att förutsättningarna för en godtagbar förmåga inom dricksvattenförsörjningen har höjts väsentligt inom en femårig anpassningsperiod genom de åtgärder som övriga myndigheter inom samverkansområdet vidtagit. Krisberedskapsmyndigheten gör därför bedömningen att förmågan inom en femårig anpassningsperiod är **godtagbar** med vissa allvarliga brister (inom främst dricksvattenförsörjningen). Inom en tioårig anpassningsperiod bedöms samtliga samverkansansvariga myndigheter inom samverkansområdet kunna uppvisa en **godtagbar** förmåga.

Sammantaget bedöms den prioritering av den tekniska infrastrukturen som framhållits i planeringsinriktningar och som påverkat planeringsunderlagen för år 2004 och 2005 ha varit riktig. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att de behov som kvarstår inom sam-

verkansområdet Teknisk infrastruktur föranleder att den tekniska infrastrukturen även fortsatt prioriteras.

6.2 Samverkansområdet Transporter

6.2.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Detta avsnitt sammanfattar den verksamhet som respektive myndighet i samverkansområdet har genomfört. För en noggrannare genomgång av varje myndighets åtgärder, se tabellerna i kommande avsnitt.

Banverket har under 2003 bland annat arbetat med att förbättra förmågan att leda tågtrafik vid avbrott i elförsörjningen. Förmågan har förbättrats genom att Banverket både införskaffat och iordningställt reservverk. Dessutom har Banverket kontrollerat att befintliga reservverk faktiskt fungerar. För att öka sin förmåga till krisledning har Banverket tagit fram ett handlingsprogram för hur man kan upprätta en fungerande struktur att hålla sig till vid en krisituation. Nyckelpersoner i organisationen har identifierats och utbildats och ledningsgruppen vid krisledning har övats. Banverket har även arbetat med att städa, sanera och avveckla sådana anläggningar som var anpassade för höjd beredskap och som inte längre behövs i organisationen. Vidare har Banverket förbättrat sin förmåga att medverka i internationella insatser och deltagit i internationella samarbetsfora.

Analyser av flygtrafikledningen har bland annat visat på brister avseende elförsörjningen. Under året har reservkraftstillgången i flygtrafikledningssystemet förbättrats. Luftfartsverket har även genomfört sårbarhetsanalyser av andra delar av flygtrafikledningssystemet vilka resulterat i utredningar av lämpliga åtgärder. Luftfartsverket har vidare införskaffat alternativa flygledartorn, höjt IT-säkerheten samt till största del färdigställt ledningscentralerna på Arlanda och Visby flygplatser. Dessa åtgärder har lett till minskad sårbarhet inom luftfarten och en större redundans i viktiga funktioner. Vidare har myndigheten utbildat och övat olika personalgrupper samt genomfört risk- och sårbarhetsanalys. Arbetet med Svenska nationella ambulansflyget har fortskridit. Det finns nu ett SAS-plan som kan ställas om till avancerat ambulansflygplan med tolv vårdplatser. Vidare har Luftfartsverket deltagit i internationella samarbetsfora. Effekten av dessa åtgärder har varit en förbättrad förmåga att uppfylla de krav som ställs på flygsektorn.

Sjöfartsverket har under året investerat i reservkraft och NBC-skydd samt utbildat och övat personal vilket höjt myndighetens förmåga att verka i krisituationer. Risk- och sårbarhetsanalys av sjöfartssektorn har genomförts och Sjöfartsverket har deltagit i internationella samarbetsfora. En ledningscentral har till största delen färdigställts i anslutning till Sjöfartsverkets huvudkontor.

Vägverket har investerat i reservbroar som kan tjäna som ersättningsförbindelser vid avbrott. Vägverket har även tagit fram en metod för, och genomfört, risk- och sårbarhetsanalyser av landsvägstransportsektorn. Myndigheten har också säkrat förvaringen av beredskapsmateriel samt utbildat och övat olika personalgrupper. Vidare har Vägverket deltagit i internationella samarbetsfora.

Viktigare åtgärder: Investeringar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Brister i förmågan att leda tågtrafik vid avbrott i elförsörjning.	Anskaffa och iordningställa reservelverk	Reservelverk till en driftledningscentral har iordningställts. Reservkraft till signalställverk har iordningställts. Bättre skydd av befintligt elverk har genomförts.		Ökade möjligheter att leda tågtrafiken vid avbrott i elförsörjningen. Uthålligheten i järnvägssystemet har ökat. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
BV	Banverkets huvudkontor är mycket beroende av det publika elnätet för ledningsfunktionen i händelse av kris.	Bygga ett reservelverk till Banverkets huvudkontor för ledningsfunktionen.	Reservelverk har börjat byggas.		När byggnationen är klar kommer beroendet av det publika elnätet vid ledningsfunktionen att ha minskat Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
BV	Nya typer av vagnar används för transporter av Försvarsmaktens fordon.	Komplettering av lastkajer måste äga rum.	Komplettering av lastkajer i Boden och Skövde har ägt rum.		Smidigare lastning och lossning av Försvarsmaktens fordon och utrustning kan äga rum på nämnda orter Avser höjd beredskap.
LFV	Den utrustning som finns för sjuktransporter med tillfälligt iordningställda flygplan har en låg vårdnivå som inte kan anses leva upp till det moderna samhällets behov.	Anskaffning av ett system där inledningsvis ett flygplan från SAS kan byggas om till ett avancerat ambulansflygplan. Under 2005-2007 anskaffning av utrustning till flygplan nr 2.	Projektet Svenska Nationella Ambulansflyget (SNAM) har fortskridit enligt plan under verksamhetsåret. Slutdatum för projektet är hösten 2004.	Ca 3 månaders försening p.g.a. upphandlingstekniska orsaker. Projektet kommer dock att slutföras under 2004.	Tillgång till ett ambulansflygplan med vårdkapacitet för 12 bårpatienter därav 6 intensivvårdspatser vid nationella kriser och internationella insatser. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Sårbarhetsanalyser av flygtrafikledningssystemet, har visat att den redundansnivå för landets kontrollcentraler som tidigare fanns genom utnyttjandet av militära anläggningar inte längre finns.	Utreda hur redundansen för Stockholms och Malmös kontrollcentraler skall kunna lösas.	En utredning är påbörjad. En slutrapport förväntas bli klar första halvåret 2004.	Utredningen skulle varit klar under 2003. Orsaken till att arbetet fördröjts är att de resurser som skulle arbeta med utredningen erfordrats för andra uppgifter.	Ännu ingen effekt uppnådd. Förväntad effekt efter slutrapport är att finna bästa vägen att lösa problemet med bristande redundans. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
LFV	Sårbarhetsanalyser av flygtrafikledningssystemet, har visat brister i reservkrafttillgång för vitala delar av radio- och navigationssystemen.	Anskaffning av reservkraft till strategiska radio- och navigationsutrustningar.	17 reservkraftsutrustningar upphandlade. Installation pågår. Klart under 2004.		Minskad risk för utslagning av strategiska radio- och navigationssystem vid elavbrott. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Sårbarhetsanalyser av flygtrafikledningssystemet, har visat brister i alternativ anslutning av färdplandata till Sverige.	Utreda hur alternativa förbindelsevägar skall kunna etableras.	En utredning är påbörjad. En slutrapport förväntas bli klar första halvåret 2004.	Utredningen skulle varit klar under 2003. Orsaken till att arbetet fördröjts är att de resurser som skulle arbeta med utredningen erfordrats för andra uppgifter	Ännu ingen effekt uppnådd. Förväntad effekt efter slutrapport är att finna bästa vägen att lösa problemet. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Sårbarhetsanalyser av flygtrafikledningssystemet, har visat brister i att Försvarmaktens och Telias linjenät använder gemensamma teststationer vilket innebär att båda näten drabbas om en sådan station slås ut.	Utreda hur alternativa förbindelsevägar skall kunna etableras.	En utredning är påbörjad. En slutrapport förväntas bli klar första halvåret 2004.	Utredningen skulle varit klar under 2003. Orsaken till att arbetet fördröjts är att de resurser som skulle arbeta med utredningen erfordrats för andra uppgifter.	Ännu ingen effekt uppnådd. Förväntad effekt efter slutrapport är att finna bästa vägen att lösa problemet. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Sårbarhetsanalyser av flygplatsystemet har visat att den redundansnivå för flygledartorn som tidigare fanns genom utnyttjandet av militära anläggningar inte längre finns.	Anskaffning av mobila flygledartorn som redundans.	Övertagande av fem mobila flygledartorn från Försvarmakten. Ett projekt är påbörjat för att sätta dessa i operativt skick. Beräknas klart under 2004.	Viss fördröjning av projektet orsakad av att övertagandet av materien tillämpligt längre tid att hantera än planerat.	Efter det att tornen är operativt användbara, finns det en bra redundans för de ordinarie flygledartornen inom landet. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Sårbarhetsanalyser har påvisat vissa brister i skalskydd kring viktigare luftfartsanläggningar.	Delfinansiering har skett för åtgärdande av upptäckta brister.	Staket och övervakningsutrustning är på plats och överlämnat i december 2003.		Genomförda åtgärder innebär att det nu finns ett förstärkt skal- skydd och övervakning av viktigare anläggningar vilket minskar möjligheten att störa verksamheten med enkla medel. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
LFV	Ledningscentraler (LC) för Luftfartsverkets kris- och krigsledningsfunktion är ej fullt utbyggda.	Slutförande av LC Arlanda, Sturup och Visby sker under 2004. LC Landvetter påbörjas under 2004 och slutförs under 2005. Mobil LC, samt anpassningar för denna på flygplatser sker på de mest prioriterade flygplatserna under 2004-2006. Uppgradering av befintliga LC sker kontinuerligt.	Ledningscentralen (LC) på Arlanda och Visby har i huvudsak färdigställts under året.		Förutsättningar- na att leda flyg- platsverksamhet- en enligt kraven på omedelbar förmåga har för- bättrats. Avser både höjd beredskap och svåra på- frestningar.
LFV	Förmågan begränsas av att vissa vitala flygplans och helikopterunderhållsfunktioner ej finns inom landets gränser.	Planerade investeringar slutförs under 2004 och efter 2005 sker inga nya investeringar inom detta område.	Anskaffning av viss kompletterande test- och verktygsutrustning för gräns-sättande flygplans- och helikopterunderhåll har skett.		Åtgärderna har medverkat till att bibehålla en ome- delbar förmåga inom vissa gräns- sättande områ- den och en bättre förmåga till an- passning Avser höjd beredskap.
LFV	Flygtransportledningssystemet AviSource-Hydra har utvecklats i samarbete med det militära transportflyget. System är operativt, men förändringar av huvudkomponenten AviSource gör att de egenutvecklade Hydra-modulerna successivt måste anpassas. Dessutom förändras uppgifter och krav på verksamheten vilket också driver på en kontinuerlig utveckling av systemet. Ett av dessa krav är att systemet bättre bör kunna fungera i en större uppgiftsskala, och i högre grad kunna användas som ett generellt krisledningssystem.	I det korta perspektivet är arbetet att löpande vidareutveckla de egna Hydra-modulerna så att de är väl integrerade med AviSource. För att säkerställa att systemet långsiktigt utvecklas i rätt riktning genomförs analyser av kravbilderna från delfunktionerna lokal ledning (LC), central ledning (CFL) och internationella uppgifter. Att sedan utifrån denna kravbild se om även behoven är tillgodosedda. Detta arbete sker i samråd med det militära transportflyget.	Anpassning av modulerna Hydra-TID och HydraTPF har skett så att de fungerar med huvudkomponenten AviSource. Arbetet med det satellitbaserade positioneringssystemet slutfördes. Arbetet med att stödja försvarsmakten vid ackreditering av systemet har också genomförts, detta arbete är beräknat att slutföras år 2004. För att tillgodose behoven i det längre perspektivet genomfördes en workshop som resulterade i ett förslag till nytt sätt att organisera ledningsfunktionerna.		Systemet är operativt. Avser både höjd beredskap och svåra på- frestningar.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
Sjöv	Reservkraft saknas till en del trafikinformations- / ledningscentraler (VTS).	Genom att installera reservkraft till VTS-centralerna säkras dess ledningsfunktioner. En VTS-central per år skall förses med reservkraft. (Det pågår en utredning om det framtida antalet VTS-centraler).		Under året gjordes en omprioritering genom att anslagsmedlen istället lades på iordningställandet av ledningsplatsen på huvudkontoret. Den planerade reservkraften till VTS Luleå beaktades i sin helhet av Sjöfartsverket.	Möjligheten och förmåga till ledning under svåra påfrestningar eller höjd beredskap har stärkts. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
Sjöv	På grund av flytt till nya lokaler har huvudkontoret saknat skyddad ledningsplats.	Under 2004 skall ledningsplatsen vara fullt brukbar.	Ledningsplatsen förses med reservkraft för el, tele och data. Kraftförsörjning och elcentraler inom datahall och reservkraftsfördelning i ställverksrum förberedda för reservkraft.		Möjligheten och förmågan till ledning under både svåra påfrestningar och höjd beredskap har stärkts. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Brist avseende utbyggnad av ersättningsförbindelse i storstadsområden och vid avbrott längre än 100 m.	Anskaffning av tre reservbroar av typen Compact 200 samt två lanseringsutrustningar.	Enligt plan.		Fyra reservbrossystem med 5 broar i varje återstår att anskaffa för att kunna tillgodose såväl storstäders som norra Sveriges behov. Avser höjd beredskap.
VV	Brist avseende utbyggnad av ersättningsförbindelse i storstadsområden.	Anskaffning av materiel för utbyggnad av trefilig reservbro av typen Universal.	Materiel beställd 2003. Utfall och leverans 2004.	Materielen hann inte levereras under aktuellt verksamhetsår då VV fick besked om disponibla medel så sent.	Utebliven effekt. Avser höjd beredskap.
VV	Brist avseende utbyggnad av reservfärjeläge för att kunna använda Vägverkets ordinarie gula färjor vid förbindelseavbrott där brobyggnation inte är möjlig.	Anskaffning av stål- och betongdelar till reservfärjeläge.	Ståldelar beställda 2003. Utfall och leverans 2004.	Materielen hann inte levereras under aktuellt verksamhetsår då Vägverket fick besked om disponibla medel så sent.	Utebliven effekt. Avser höjd beredskap.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
VV	Brist avseende tele/data/elför- sörjning av led- ningsplatser.	Anskaffning av alternativa in- och utgångar för tele/data/el.	Installation av extra televäxlar till Trafikinforma- tions-centraler vid Vägverkets sju regioner		Ökad telesäker- het Avser både höjd beredskap och svåra på- frestningar
VV	Brist avseende NBC-materiel.	Anskaffning av nya autoinjekto- rer och antropin.	Ingen anskaff- ning genomförd.	Anskaffning ge- nomfördes inte eftersom detta f.n. utreds inom SO Transporter.	Osäkerhet om gamla autoinjek- torerna ger effekt vid injicering. Avser både höjd beredskap och svåra på- frestningar.

Viktiga åtgärder: Drift och underhåll

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Obehövliga anläggningar finns kvar.	Avveckling och sanering skall äga rum av icke längre behövliga anläggningar för höjd beredskap	Vissa anläggningar har sanerats och avveckling påbörjats.		Minskade underhållskostnader och återställning av miljö. Avser höjd beredskap.
BV	Organisationen av driftvärnet är inte anpassad till nuvarande omvärldsläge.	En anpassning av driftvärnsorganisationen till rådande omvärldsläge skall genomföras.	Ny organisation av driftvärnet har genomförts.		Anpassad organisation för driftvärnet har förbättrat möjligheten till övning och utbildning. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
BV	Reserververks duglighet måste kontinuerligt prövas.	Provköra reserververk under belastning.	Vissa reserververk har provkörts under belastning.		Några reserververks funktionsduglighet har verifierats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Behov av drift, underhåll och modifiering av tidigare beredskapsinvesteringar inom flygtransportsystemet finns.	Årligt underhåll enligt plan.	Åtgärder för drift, underhåll och modifiering har genomförts i stort enligt plan.		Tidigare investeringar vidmakthålles på en nivå som motsvarar kravet på grundförmåga. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
Sjöv	Huvudkontoret saknar utrymme för att förvara NBC-materiel.	Lokal skall hyras.	Kylutrymme hyrs på årsbasis av Apoteksbolaget i Linköping för förvaring av autinjektorer.		Materielets hållbarhetstid förkortas ej. Avståndet Norrköping-Linköping är acceptabelt ur beredskapssynpunkt. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Genom förvaring av beredskapsmateriel inomhus förhindras materielförstöring.	Bibehålla nuvarande status.	Enligt plan.		Bibehållen status. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Förhindra statussänkning av tillgänglig beredskapsmateriel.	Underhåll av beredskapsmateriel enligt särskild plan.	Underhåll genomfört vid fyra av fem s.k. A-förråd.	Underhåll genomfördes inte vid det femte A-förrådet eftersom den mesta materielen var i drift.	Bibehållen status. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Svårigheter genom stor utspridning av beredskapsmateriel.	Flytt av materiel från ett B-förråd och ett C-förråd till ett A-förråd i Norrland.	Enligt plan.		Förbättrar förutsättningarna för underhåll av materielen. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Avveckling och utförsäljning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Ej sanerade och städade utrange-rade anläggning-ar för tidigare för-svarsändamål finns.	Städa, sanera och avveckla sådana anläggningar. Olje-sanering av en så-dan anläggning beräknas ta ytter-ligare 10 år i an-språk.	Sanering av berg- rum i Stensele på-går, avveckling av UL-platser äger rum i Gottne, Tväråbäck, Källs-berg och Avafors pågå.		Minskade under-hållskostnader på sikt. Miljöförbättringar. Verksamheten av-ser höjd beredskap.
BV	Obsolet bered-skapsmateriel finns förvarad i förråd.	Avveckla obso-let materiel inom ramen för "Mate-rielutredningen".	Planmässig av-veckling och kapi-talrationalisering pågår.		Lägre underhålls-kostnader kommer på sikt att uppnås. Verksamheten av-ser höjd beredskap.
LFV	Tidigare inves-teringar behöver avvecklas då de inte längre fyller en funktion	Gradvis avveckling av tidigare investeringar i möjligaste mån samordnat med andra berörda parter	Avveckling av drivmedelscister-ner i Östersund har skett samord-nat med FM		Minskad kostnad för arrende och under-håll Verksamheten av-ser höjd beredskap.
VV	Bidrag till interna-tionell humanitär insats.	Tillhandahållande av lanseringsma-teriel till reservbro-materiel till Afgha-nistan.	Reservbromateriel levererades enligt plan. Byggkom-petens tillfördes SRV som var sam-ordnande myn-dighet.		Järnvägskrigsbro 3 kunde lanseras och byggas i landsvägs-utförande. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Utveckling och utredning

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
LFV	IT-säkerheten i LFV:s vitala data-system uppfyller inte i alla delar Krisberedskapsmyndighetens rekommendationer.	Ett system för identifiering och certifiering av samhällsviktiga IT-system har inom LFV integrerats med övriga certifieringskrav.	Certifiering av nya IT-system enligt nya kraven, befintliga certifieras efter hand.		Leder på sikt till säkra IT-system. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Avsaknad av inriktning/policy för NBC-skyddet.	NBC-policy skall ligga till grund för genomförande av åtgärder inom flygtrainsportsystemet.	Gemensam NBC-policy för So TP utarbetas, klar mitten 2004.		Ökad kunskapsnivå. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
Sjöv	Fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser för hela sjöfartssektorn saknas.	Metodutveckling för analysarbetet ska tas fram. Fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser för Sjöv:s egen verksamhet och för sjöfartssektorn i övrigt ska genomföras.	Endast en övergripande risk- och sårbarhetsanalys av sjöfartssektorn och av Sjöv:s egen verksamhet genomfördes.	P.g.a. resursbrist saknades möjlighet att genomföra det fördjupade analysarbete som var planerat för 2003.	Förutsättningarna för det fortsatta och fördjupade analysarbetet har förbättrats då kunskapsnivån till viss del höjts genom seminarier och utbildning. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
WV	Bristande underlag för beslut rörande robustethöjande åtgärder inom landsvägssektorn.	Genomförande av fem risk- och sårbarhetsanalyser inom landsvägssektorn.	Tre risk- och sårbarhetsanalyser inom landsvägssektorn genomförda.	Två risk- och sårbarhetsanalyser genomfördes inte eftersom metoden fastställdes först under hösten 2003.	Delvis ökad medvetenhet om risker och sårbarheter inom landsvägssektorn. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
WV	Brist avseende reservbrokapacitet för avbrott längre än 100 m.	Utveckla reservbro Compact 200 på flytande mellanstöd.	Byggt och testat reservbro på flytande mellanstöd. Brolängd 135 m.		Utvecklat och testat reservbrossystem för långa avbrott. Utvärdering sker under hösten 2004. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
WV	Bristande underlag för beslut rörande Vägverkets reservbro-materiel.	Uppdaterad reservbrostudie.	Uppdateringen påbörjad.	Reservbrostudien slutrapporterades inte eftersom vissa grundvärden kom in sent på året. Slutrapport under våren 2004.	Studien har gett en viss insikt i vilken reservbrokapacitet Vägverket bör ha och ger ett bra underlag inför krisberedskapspropositionen. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
VV	Samordning av landsvägstransporter på regional nivå är viktig. Ansvaret för detta övergick till Vägverket 2002.	Utredning rörande vägtrafikombud.	Rapport ut på remiss under hösten. Omarbetning och slutrapport under våren 2004.	Uppdraget ej slutrapporterat.	Delvis ökad medvetenhet, bland såväl centrala som regionala enheter, om nödvändigheten av transportsamordning vid en svår påfrestning. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Behov av genomlysning av Vägverkets NBC-förmåga.	Uppdatera plan för NBC-skydd.	Arbetet påbörjat.	Planen är inte slutrapporterad efter som samordning av NBC-förmåga sker inom SO TP.	Ingen avgörande effekt under året. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Behov av metod för riskanalys på befintligt vägnät.	Ta fram metod.	Utvecklat metod för riskanalys på befintlig väg.		Metod utvecklad för att minska risker i Vägtransportsystemet. Alla regioner påbörjar riskanalyserna av Näringslivets vägar under 2004. Avser både svåra påfrestningar och civililt försvar.

Viktigare åtgärder: Planering och uppföljning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Den nya struktu-ren för samhäl-lets krishantering medför krav på nya rutiner för samverkan.	Finna nya former att samverka med övriga aktörer inom samverkans-området trans-porter.	Nya former för samverkan mel-lan aktörer inom samverkansom-rådet transporter har införts.		En effektivare samverkan mellan myndigheter inom samverkansområ-det Transporter har uppnåtts för att passa in i den nya strukturen. Avser både höjd beredskap och svåra påfrest-ningar.
BV	Ett glapp finns mellan plane-ringsprocessen för krisberedskap och ordinarie verk-samhetsplane-ring.	En successiv in-tegrering ska äga rum.	Analys av de olika planeringsproces-sernas delar har ägt rum.		En viss integrering har ägt rum mel-lan de båda proces-serna. Ännu är integreringen inte godtagbar. Avser både höjd beredskap och svåra påfrest-ningar.
BV	Information till trafikanter vid störningar funge-rar inte alltid till-fredställande.	Förbättra infor-mationsproces-sen så att infor-mationen till tra-fikanter förbättras vid störda förhål-landen.	Informationspro-cessen har analy-serats och förbät-tringsåtgärder vid-tagits.		Informationspro-cessen till trafi-kanter vid störda förhållanden har förbättrats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrest-ningar.
BV	Otillräckliga, inak-tuella eller obe-fintliga planer för krisledning.	Upprätta krisled-ningsplaner vid banregioner, tra-fikdistrikt och banverkets cen-trala ledning	Planer har upp-rättats eller är under pågående arbete.		Banverkets led-ningsförmåga har förbättrats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrest-ningar.
LFV	Behov att genom-föra risk och sår-barhetsanalyser enligt förordning (2002:472) "om åtgärder för freds-tida krishantering och höjd bered-skap".	Analys kommer att genomföras kontinuerligt.	Sårbarhetsanalys har gjorts inom flygtransportom-rådet.		Har identifierat gränssättande risk- och sår-barheter inom flyg-transportsystemet vilket skapat un-derlag för åtgärder för att förstärka grundförmågan. Avser både höjd beredskap och svåra påfrest-ningar.

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
LFV	Luftfartsverket har ett väl utvecklat partnerskap med de centrala aktörerna inom flygtransportsystemet vilket utgör en av hörnstenarna i säkerhets- och beredskapsarbetet inom flygtransportsystemet.	Kommer ske årligen.	Samverkansmöten om två dagar vardera har genomförts på central nivå med de viktigaste myndigheterna, branschorganisationerna och företagen inom flygtransportsystemet. Totalt har 120 personer har deltagit.		Dialogen mellan Luftfartsverket och aktörerna på flygmarknaden har vidmakthållits. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Luftfartsverket har ett väl utvecklat partnerskap med de lokala och regionala aktörerna inom flygtransportsystemet vilket utgör en av hörnstenarna i säkerhets- och beredskapsarbetet inom flygtransportsystemet.	Kommer ske årligen.	Samverkansmöten om två dagar vardera har genomförts på lokal/ regional nivå i samarbete med länsstyrelserna och militärdistriktet med deltagande från de viktigaste myndigheterna, branschorganisationerna och företagen inom flygtransportsystemet. Totalt har 90 personer har deltagit.		Dialogen mellan Luftfartsverket och aktörerna på flygmarknaden har vidmakthållits. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
Sjöv	Krisledningsplaneringen och anpassningsplanen behöver utvecklas.	Utarbetande av handlingsplaner för framtida verksamhet.	Deltagande i samverkansområdenas (S0 TP och S0 SUV) ordinarie möten och seminarier, liksom möten och seminarier med andra samverkande myndigheter och organisationer på nationell nivå.	P.g.a. resursbrist saknades möjlighet att i planerad utsträckning utveckla och utarbeta handlingsplanerna.	Kompetensen inom myndigheten har dock bibehållits och i viss mån förstärkt genom deltagandet i de båda samverkansområdena. Nätverk har utvecklats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Bristande förmåga till samordning mellan olika transportslag.	Deltagande i arbetsgrupper inom ramen för S0 TP.	Deltagande i två arbetsgrupper.		Medverkan till nytt uppföljningssystem inom det civila försvaret. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
VV	Anpassningsplan ej klar.	Lämna underlag till anpassningsplan.	Ingen åtgärd vidtagen.	Krisberedskapsmyndigheten har ej lämnat underlag för anpassningsplanering.	Anpassningsplanen är inte klar. Avser höjd beredskap.
VV	Samverkan med Försvarsmakten för att klargöra gemensamma behov.	Deltagande i fältarbets- och kommunikationsmöten.	Enligt plan.		Överenskommelse om utbildning av reservbrobyggarkompetens och utlåning av reservbromateriel. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Behov av plan för fördelning av NBC-materiel.	Uppdatera plan för fördelning av NBC-materiel.	Arbetet påbörjat.	Planen ej färdigställd eftersom samordning inom SO TP är nödvändig. Arbetsgrupp tillsatt.	Begränsad effekt av genomfört arbete. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Krisberedskapsmyndighetens årliga uppföljning.	Lämna underlag till årlig uppföljning.	Enligt plan.		Rapporten har gett underlag för planering av kommande verksamhet. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Utbildning och övning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Behov att öva Banverkets ledningsgrupp i krisledning föreligger	En krisledningsövning med Banverkets ledningsgrupp skall genomföras	En krisledningsövning med Banverkets ledningsgrupp har genomförts		Brister och behov av utvecklingsområden har identifierats. Framtida förbättringar kommer att uppnås i krisledningsförmåga. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar
BV	Struktur att hålla sig kring vid kris-situationer saknas	Ett handlingsprogram att upprätta en struktur att hålla sig till vid krissituationer skall genomföras	Ett handlingsprogram innehållande utbildning, organisering och struktur att hålla sig till har börjat utarbetas		När programmet blir sjösatt kommer en struktur att finnas att hålla sig till vid krissituationer. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar
BV	Brist på övningsledare och instruktörer föreligger	Uttag och övning av lämplig personal för ändamålet skall äga rum	Uttag av personal samt utbildning har genomförts		Banverket minskar beroendet av externt stöd och ökar den egna organisationens kompetens Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar
BV	Öka och upprätthålla förmåga att leda kriser vid banregioner och trafikledningscentraler	En övning per banregion	Krisledningsövningar i någon form genomförda i tre banregioner	Två banregioner har ej genomfört övning. Planering pågår.	Övade banregioner har förbättrat/vidmakthållen förmåga att genomföra krisledning. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar
LFV	Nyckelpersonal med uppgifter inom ramen för grundförmågan har inte genomgått den övning som erfordras för att inneha en god förmåga i respektive befattning.	Deltaga i de olika övningstillfällena som erbjuds, som ger personalen möjlighet att bibehålla/uppnå sin förmåga.	Deltagande i övningarna: -NORDIC PEACE 2003 -Försvarsmaktens övning Våreld -LINUS 03		Genomförda övningar har gett en ökad förmåga i respektive befattning samt ett större engagemang för uppgiften. Kunskapen om de beroenden som finns inom funktionen har ökat. Kontaktnät har skapats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
LFV	Nyckelpersonal med uppgifter inom ramen för grundförmågan har inte genomgått den övning som erfordras för att inneha en god förmåga i respektive befattning.	Genomföra övningar/utbildning av ledningsfunktionen på en flygplats.	Genomfört två övningar i Jönköpings ledningscentral med personal ur LFV, FM och SAS.		Genomförda övningar/utbildning har gett en ökad förmåga i respektive befattning samt ett större engagemang för uppgiften. Kunskaper om beroenden som finns inom funktionen har ökat. Kontaktnät har skapats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Förmågan är icke godtagbar för nyckelpersoner att skydda sig mot en begränsad insats med kemiska medel.	Plan framtages enligt den kommande So TP NBC-policy.	Utbildning för B- och C-instruktörer har genomförts vid SkyddC. 20 elever har deltagit vid ett kurstillfälle.		Ökad kunskap och förståelse för att hantera B- och C-händelser i och med utbildning av instruktörer. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Driftvärnets förmåga är differentierad, från icke godkänd till godkänd och har i stort varit inriktad mot invasionsförsvarets behov.	Under 2004 genomförs en utredning avseende framtida former för driftvärnet inom Luftfarten.	Utbildningen för driftvärnet har anpassats mot den nya hotbilden med mer inriktning mot krishantering. 1100 timmar totalt. Skyddsvakt- mil. respektive civil utbildning. FHRL, instruktörsutbildning, ledarskapsutbildning inriktning krishantering. LFV Dv har bestått av totalt 96 personer varav 13 kvinnor.		Ökad kunskap och förståelse samt utökad förmåga att lösa uppgifterna. Driftvärnet har mer ändamålsaktigt anpassats till att utgöra en krishanteringsresurs. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Kontinuerlig kompetensutveckling inom flygtransportsystemets säkerhets- och beredskapsarbete.	Kontinuerligt.	Bland annat har 1 elev deltagit vid FHS kurs om 5+3 veckor.		Kompetensen inom flygtransportsystemets säkerhets- och beredskapsarbete har ökat. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
LFV	Handlingsfrihet behövs för gränsättande förmågor inom flyg- och helikopterunderhåll.	Planerade åtgärder slutförs under 2004 och efter 2005 sker inga nya åtgärder inom detta området.	Utbildning av flygtekniker och ingenjörer har genomförts avseende reparationer och underhåll som ligger utanför företagets normala kompetensområde.		Handlingsfriheten bibehålls för gränsättande förmågor inom flyg- och helikopterunderhåll. Avser höjd beredskap.
LFV	Utbildning av civilpliktiga flygplatsbrandmän.	Avvecklas under 2004.	Av 355 inkallade civilpliktiga har 339 fullföljt utbildningen om 306 utbildningsdagar.		Utbildade flygplatsbrandmän krigsplaceras. Avser höjd beredskap.
Sjöv	Behov av driftvärns- och sambandspersonal.	Utbilda och öva driftvärns- och sambandspersonal. Viss kris- hanteringsutbildning för ledningsorganisationen ska ske.	Signalskyddsövningar har genomförts med samtlig sambandspersonal. Viss utbildning har genomförts vid Totalförsvarets signalskyddsskola. Sjöv deltar dessutom i projektgruppen för Samverkansövning 2004.	Ingen central driftvärnsutbildning har genomförts under året. Begränsad lokal utbildning har dock genomförts.	Driftvärns- och sambandspersonalens förmåga är godtagbar och kompetensen har bibehållits. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Förbättra ledningsförmågan vid svåra påfrestningar.	Genomförd utbildning och ledningsövning med VV Regioner, Produktion och Trafikregister.	Nio krisledningsutbildningar och fyra regionala krisledningsövningar genomfördes, 250 personer har fått utbildning och övning.	En krisledningsövning flyttad till 2004.	Ökad krishanteringsförmåga. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Brist i förmågan att bygga reservbro på flytande mellanstöd.	Genomför utbildning med reservbrogruppen.	Enligt plan.		Ny förmåga erhållen. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Brister i kompetensen hos driftvärnspersonal.	Genomför utbildning med driftvärnets kompetensorganisation (22 personer).	Gruppchefsutbildning i april och instruktörsutbildning i september totalt sex utbildningsdagar.		Grundläggande förmåga att leda grupp i strid och att utbilda grupp i NBC. Ökad anpassningsförmåga. Avser höjd beredskap.
VV	Brister i NBC-kompetens.	Ge en person spetskompetens rörande NBC.	Personen har deltagit i seminarier och möten rörande NBC.	Kompletterande utbildning är nödvändig.	Grundläggande förmåga erhållen Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Bibehållen kryptoförmåga.	Utbilda kryptoperpersonal.	Deltagande i kryptöövning med länsstyrelsen Västra Götalands län, Polisen m.fl.		Bibehållen förmåga att sända och ta emot krypterade meddelanden. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: samverkan och information

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Upprätthålla samverkansförmåga med länsstyrelser och andra regionala och lokala organ.	Medverka vid möten, seminarier med länsstyrelser och andra totalförsvarsmyndigheter på regional nivå.	Medverka vid framtagande av hot- och riskanalyser i samverkan med länsstyrelser. Deltagit i möten och seminarier med länsstyrelser. Medverkat vid kommunal krisledningsövning.		Samverkansförmåga med myndigheter på regional nivå har upprätthållits. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Utveckla samverkan mellan trafikverken.	Delta i trafikverkskonferens.	Enligt plan.		Ökad förståelse för samverkanbehov. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Upprätthålla kryptoberedskap.	Drift och underhåll av krypteringsutrustning samt anskaffning av krypto-PC.	Enligt plan.		Ökad förmåga att sända och ta emot krypterade meddelanden. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Internationell verksamhet

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Kraven på Banverket och järnvägssektorn att kunna medverka vid internationella insatser utomlands ökar.	En pool med personal för eventuella insatser utomlands inom järnvägsområdet skall upprättas.	En personalpool med bestående av 35 personer från järnvägssektorn med tyngdpunkt på infrastruktur har upprättats.		En pool med personal för eventuella insatser utomlands är etablerad. Personal kan med kort varsel åka på internationella uppdrag. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
BV	Järnvägssektorn skall kunna fungera vid gränsöverskridande svåra påfrestningar samt bidra till fred och säkerhet i omvärlden.	Deltagande i möten med PBIST och relaterade arbetsgrupper inom ramen för Sveriges engagemang inom EAPC. Deltagande i samordningsmöten med Forsvarsdepartementets referensgrupp för civil internationell verksamhet.	Deltagande och bidragande i kommittéarbetet i PBIST och relevanta arbetsgrupper ex A-Mov P4 och internationell transportexpertis.		Förmågan att samverka med utländska civila myndigheter, järnvägsförvaltningar och även militär har förbättrats. Det ömsesidiga förtroendet har vidmakthållits. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
BV	Bidrag till internationell humanitär insats.	Bidra med avvecklad järnvägs-krigsbromateriel till Afghanistan.	Banverket levererade reservbromateriel enligt plan. Vägverket tillförde byggkompetens och Statens räddningsverk var samordnande myndighet.		Järnvägskrigsbro 3 kunde lanseras och byggas i landsvägsutförande. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Luftfartsverket skall representera Sverige i Nato:s Civil Aviation Planning Committee (CAPC) och dess arbetsgrupp (CAWG).	Deltagandet avses fortsätta med ungefär samma inriktning.	Deltagande har skett vid Nato:s CAPC och CAWG ordinarie möten (2 + 2 personer). Sverige svarar för särskild bevakning av området Aeromedical Evacuation. Som ett led i detta genomförde Luftfartsverket ett seminarium i Kiruna med 100 deltagare från 26 olika länder.		De internationella kontakterna och arbetsformer-na har utvecklats. Förmågan att delta i internationell krishantering inom luftfartsområdet har förbättrats. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
LFV	Luftfartsverket skall delta i samarbetet inom ramen för Euro Atlantiska Partnerskapsrådet (EAPC) i enlighet med Sveriges individuella partnerskapsprogram med NATO.	Deltagandet avses fortsätta med ungefär samma inriktning.	Luftfartsverket har deltagit i övningarna Baltic Eye (Östersjön) samt Bright Eye (Nordsjön) där syftet varit att samöva och samordna ländernas flyg- och sjöräddningstjänster.		Dessa övningar är mycket viktiga då de är de enda regionala forumet för berörda flygräddningstjänster. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
Sjöv	Uppdrag enl. riktlinjeslut att delta i EAPC-verksamhet.	Delta i internationella möten och konferenser inom ramen för Euro Atlantiska Partnerskapsrådet (EAPC).	Internationell samverkan inom EAPC genom deltagande i Planning Board for Ocean Shipping (PBOS) arbetsmöte under hösten.	P.g.a. resursbrist saknades möjlighet att delta i internationella konferenser i den utsträckning som var planerat.	Vidmakthållit det internationella nätverket. Fullgjort uppgifter enligt riktlinjeslut. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Samarbete med andra länder.	Delta i PBIST seminarier och arbetsgrupps- och Plenary möten.	Två arbetsgruppsmöten två Plenarymöten och ett seminarium.		Ökad förståelse för hur andra länder arbetar med frågor motsvarande våra. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
VV	Brister i kunskaper om krishantering i andra länder.	Delta med en person i CIMIC-utbildning.	Enligt plan.		Ökad förståelse för hur andra länder arbetar med frågor motsvarande våra. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

6.2.2 Kostnader inom samverkansområde Transporter

I detta avsnitt redovisas hur mycket respektive myndighet inom samverkansområdet under 2003 har förbrukat uppdelat per åtgärdskategori. Uppgifterna baseras på det underlag som Krisberedskapsmyndigheten hemställde om i skrivelse 1226/2003 "Årsredovisning 2003 – förfrågan om underlag från samverkansansvariga myndigheter", daterad 2003-12-19.

Investeringar	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	10,371152
Luftfartsverket	21,885349
Sjöfartsverket	0,700000
Vägverket	15,682175
Totalt	48,638676
Investeringar i andras anläggningar	Förbrukat 2003 mnkr
Luftfartsverket	0,040950
Totalt	0,040950
Drift och underhåll	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	2,712486
Luftfartsverket	8,190237
Sjöfartsverket	0,011000
Vägverket	3,356966
Totalt	14,270689
Avveckling och utförsäljning	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	1,138551
Luftfartsverket	0,612000
Totalt	1,750551
Forskning	Förbrukat 2003 mnkr
Vägverket	0,012230
Totalt	0,012230
Utveckling och utredning	Förbrukat 2003 mnkr
Luftfartsverket	1,269088
Sjöfartsverket	0,020500
Vägverket	4,032694
Totalt	5,322282
Planering och uppföljning	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	1,937371
Luftfartsverket	2,903360
Sjöfartsverket	0,020100
Vägverket	0,271934
Totalt	5,132765

Utbildning och övning	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	4,958971
Luftfartsverket	56,250562
Sjöfartsverket	0,059400
Vägverket	1,657701
Totalt	62,926634
Samverkan och information	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	3,566314
Luftfartsverket	0,106282
Vägverket	0,381047
Totalt	4,053643
Internationell verksamhet	Förbrukat 2003 mnkr
Banverket	0,410736
Luftfartsverket	1,599540
Sjöfartsverket	0,011060
Vägverket	0,364762
Totalt	2,386098

Kostnader för samverkansområde Transporter	Förbrukat 2003 mnkr	Svår påfrestningar/ Civilt försvar	Civilt försvar
Totalt	144,534518	80,9	63,6

6.2.3 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

En transportslagsövergripande trend är att godsvolymerna koncentreras alltmer till större stråk och terminaler. De färre men större terminalerna tar antingen hand om ett allt bredare godsspektrum, eller specialiserar sig på en enda produkt. Det pågår alltså en rörelse dels mot ett relativt litet antal logistiska centraler samt mot ett fåtal högt specialiserade terminaler.

Internationaliseringen medför att fler utländska aktörer etablerar sig på den svenska transportmarknaden. Ur krisberedskapssynpunkt medför detta svårigheter att studera robustheten i transportflödena samt att planera för samhällets krisberedskap. För flertalet utlandsbaserade aktörer finns det inte någon skyldighet att medverka i totalförsvarsplaneringen.

6.2.4 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Banverkets förmåga

Banverket bedöms ha **godtagbar** grundförmåga.

Banverket bedöms ha **godtagbar** förmåga inom fem års anpassning, liksom inom tio års anpassning.

6.2.5 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Luftfartsverkets förmåga

Luftfartsverket utövar tillsyn över flygsäkerheten för den civila luftfarten samt svarar för flygtrafiktjänst för både civil och militär luftfart i fred. Luftfartsverket ansvarar för flygräddningstjänst för både civil och militär luftfart. Myndigheten ombesörjer dessutom beredningsplanläggningen för den civila luftfarten vid svåra påfrestningar på samhället i fred och vid ett eventuellt militärt angrepp på Sverige. Luftfartsverket är samverkansansvarig myndighet inom både samverkansområdet Transporter och samverkansområdet Skydd, undsättning och vård. Inom samverkansområdet Transporter behandlas bland annat den verksamhet som syftar till att flygplatser, flygplan, reservdelar och bränsle finns att tillgå under en svår påfrestning på samhället i fred eller vid ett väpnat angrepp.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Luftfartsverkets grundförmåga är **icke godtagbar** avseende den del av myndighetens verksamhet som ryms inom samverkansområdet Transporter. Bedömningen grundas framför allt på det råder otillräcklig redundans inom flygtrafikledningssystemet. Därutöver finns brister inom ledningsförmåga, förmåga till skydd mot NBC-händelser samt i förmågan att kunna verka enligt krav från Försvarsmakten.

Luftfartsverkets förmåga inom fem års anpassning bedöms vara **icke godtagbar**. I detta perspektiv bedöms visserligen de brister som påverkar grundförmågan ha åtgärdats men det bedöms dock inte vara tillräckligt eftersom de hot och uppgifter som skall mötas är mer omfattande. Krisberedskapsmyndigheten instämmer i Luftfartsverkets bedömning att en anpassningsperiod på mindre än fem år inte är tillräckligt lång tid för att vidta nödvändiga åtgärder inom främst flygtrafikledningssystemet. Viktiga faktorer i bedömningen är även den pågående internationaliseringen och privatiseringen inom vissa områden vilket begränsar Luftfartsverkets möjligheter att påverka utvecklingen.

Luftfartsverket anser att en anpassning på lång sikt (inom 10 år) ligger för långt in i framtiden för att de skall kunna spekulera i förmåga. Det går inte att bedöma vilka krav som ställs på flygtransportssystemet av exempelvis Försvarsmakten i det perspektivet. En sådan bedömning påverkas även av internationaliseringen och av vilka allianser flygbolagen bildar. Krisberedskapsmyndigheten gör dock den mer generella bedömningen att en anpassningsperiod på lång sikt (inom 10 år) är en så lång tidsperiod att erforderliga åtgärder bör hinna vidtas och en **godtagbar** förmåga uppnås.

6.2.6 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Sjöfartsverkets förmåga

Sjöfartsverket är samverkansansvarig myndighet inom både samverkansområdet Transporter och samverkansområdet Skydd, undsättning och vård. Inom samverkansområdet Transporter behandlas de frågor som rör tillgången på svenskregistrerade fartyg, reparationsvarv, hamnanläggningar med mera som är av betydelse för sjötransporter under kriser.

Sjöfartsverkets grundförmåga bedöms vara **godtagbar**. Den främsta bristen anses vara

begränsningar i tillgången till reservkraft vilket innebär att konsekvenserna kan bli betydande vid längre elkraftbortfall.

Sjöfartsverkets förmåga bedöms vara **godtagbar** inom fem års anpassning, liksom inom tio års anpassning.

6.2.7 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Vägverkets förmåga

Vägverket bedöms ha **godtagbar** grundförmåga. Bedömningen grundar sig på de många aktörerna inom vägtransportsektorn och vägnätets omfattning. Det finns många alternativa transportvägar om enstaka broar eller knutpunkter skulle utsättas för angrepp eller fredstida olyckor. I de fall en bro skulle slås ut har Vägverket reservbroar lagrade. Brister som påverkar förmågan är möjligheterna att sanera fordon, material, och till viss del även personal, vid B- och C-händelser. Vägverket bedömer sig ha godtagbar förmåga att bemöta andra typer av angrepp, till exempel informationsoperationer.

Vägverkets förmåga inom fem års anpassning bedöms vara **godtagbar**. Arbetet under en anpassningsperiod handlar främst om investeringar i modern reservbromateriel, kompetensskapande åtgärder samt åtgärder för att säkra eltillförsel och telekommunikationer. Under en anpassningsperiod planeras även en satsning på driftvärnets insatsorganisation. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att samtliga dessa åtgärder är genomförbara inom en femårig anpassningsperiod.

Vägverket avstod från att bedöma sin förmåga inom en tioårig anpassningsperiod eftersom myndigheten i dagsläget saknar planering för detta perspektiv. Vägverket har dock planering för enskilda åtgärder som vidareutvecklar de ambitioner som finns för en medellång anpassningsperiod (inom fem år). Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Vägverkets förmåga inom tio års anpassning är **godtagbar**.

6.2.8 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga

Myndighet	Grundförmåga	Förmåga inom 5 år	Förmåga inom 10 år
Banverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Luffartsverket	Icke godtagbar	Icke godtagbar	Godtagbar
Sjöfartsverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Vägverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar

samverkansområdet Transporter skiljer sig från övriga samverkansområden genom att samtliga samverkansansvariga myndigheter har fokus på samma verksamhet – transporter. Bedömningen av den samlade förmågan får därför en annan karaktär än i de andra samverkansområdena. Till stor del studeras utbytbarheten mellan de olika transportslagen, det vill säga förmågan att flytta över passagerare och gods från ett transportslag till ett annat.

Det svenska samhället och dess näringsliv är beroende av ett väl fungerande transport-

system. Det gäller både godstransporter och persontransporter av olika slag – dagliga arbetsresor likväl som räddningstjänst eller sjuktransporter.

Transportarbete är idag mycket specialiserat. Det kan ofta ses snarare som en del i en viss kunds logistiksystem än som en fristående transportverksamhet. Transportfordon, eller hela kedjor av transporter är avpassade för en viss kunds specifika krav. Utbytbarheten, avseende godstransporter, mellan olika transportslag blir därför mycket begränsad. Persontransporter har dock relativt hög utbytbarhet mellan transportslagen.

Vid de flesta svåra påfrestningar på samhället i fred är det troligt att behovet av transporter kommer att överskrida tillgången. I sådana situationer kan det vara av stor vikt att samhället kan prioritera vilka transporter som skall ha företräde. Det finns dock inte några lagar som ger möjlighet att göra den typen av prioriteringar i fredstid. Den metod som idag står öppen är att på förhand skriva avtal med de bolag som förfogar över transportresurser.

Vilka transporter som är samhällsviktiga varierar beroende på störningens art. Samverkansområdet Transporter har emellertid identifierat två grupper av transporter som ur ett samhällsligt perspektiv kan betraktas som viktigare än övriga. Den första gruppen av samhällsviktiga transporter innefattar transporter för grundläggande överlevnad; räddningstjänst, akutsjukvård, energiförsörjning (värme och drivmedel) samt livsmedelsförsörjning. Den andra gruppen av transporter som bedöms vara samhällsviktiga är transporter för långsiktig uthållighet (transporter för hälso- och sjukvård, transporter av varor till prioriterade områden samt arbetsplatsresor och tjänsteresor för vissa nyckelpersoner).

Krisberedskapsmyndigheten bedömer det som troligt att de flesta allvarliga fredstida störningar som drabbar transportsystemen är regionala i sin omfattning (extrema väderförhållanden över delar av Sverige, elbortfall i delar av landet med mera). Vid regionala påfrestningar kan transporter i allmänhet dirigeras till eller från andra delar av landet. Allvarliga problem kan dock uppstå vid vissa specifika regionala påfrestningar, till exempel om Göteborgs hamn skulle drabbas, samt vid landsomfattande störningar. Exempel på landsomfattande störningar med betydelse för transportsektorn skulle kunna vara mycket omfattande störningar i elförsörjningen eller störningar som specifikt drabbar ett eller flera transportslag.

Transportsektorn har redan under normala förhållanden ett stort behov av ledningsförmåga. Detta behov bedöms inte minska vid en fredstida kris eller under höjd beredskap. Behovet är tydligast inom luftfarten och järnvägssektorn men trafikledning ingår som ett element även i gods- och passagerartransporter på landets vägar och farleder. Samtliga transportslag är känsliga för störningar i tekniska stödsystem som till exempel system för trafikledning/-reglering, kommunikation, godshantering och godsuppföljning.

Under 2002–2003 fastställde samverkansområdet Transporter ett antal godstransportstråk för långväga transporter som kan förväntas vara av nationell betydelse för det

svenska transportsystemet. Med godstransportstråk avses här betydande transportkorridorer som betjänas av ett eller flera transportslag. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att den samsyn som uppnåtts kring godstransportstråken är ett viktigt steg mot skapa en förmåga att gemensamt hantera transportproblem i samband med olika kriser.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att den allvarligaste situationen i transporthänses-
ende uppstår om vägtransporterna skulle drabbas av en omfattande störning. I princip
allt transportarbete innefattar en vägtransport i något skede, till exempel till eller från
järnvägsstationer, flygplatser eller hamnar. Samtidigt bedömer Krisberedskapsmyndig-
heten att vägtransporterna är det transportslag som har störst förmåga att trots stör-
ningar kunna upprätthålla sin funktion. Den stora mängden vägar och fordon gör att det
i allmänhet går att finna ersättningsfordon och alternativa transportvägar.

Ett tänkbart hot mot vägtransporterna är dock drivmedelsbrist. Sverige håller i enlighet
med EU-överenskommelser ett lager som motsvarar 90 dagars förbrukning av drivmedel
(se samverkansområdet Ekonomisk säkerhet för mer information). Om däremot leve-
ranserna inom landet skulle stoppas beräknas sektorn enbart ha förmåga att bedriva
landsvägstransporter under cirka en veckas tid.

Det saknas också förmåga att föra över de mycket stora volymer som transporteras på
vägarna till andra transportslag. De stora volymerna gör att flygtransporter inte kan
ersätta vägtransporterna. Samma problem gäller, åtminstone på kort sikt, järnvägs-
transporter eftersom det saknas vagnar och dragkraft. Dessutom skulle en övergång från
landsvägs- till järnvägstransporter (och vice versa) kräva omfattande omställningar i
kundernas logistikkedjor. Även om vissa vägtransporter kan lösas med hjälp av järnväg,
och i ett fåtal fall med flygtransporter, återstår problemet med hur godset skall trans-
porteras till och från järnvägsstationer och flygplatser.

En kraftig störning av sjöfarten skulle drabba svensk import och export mycket hårt
eftersom 95% av Sveriges utrikeshandel sker via sjöfart. De stora volymer som trans-
porteras med fartyg, ofta bulkprodukter, är svåra att föra över till andra transportslag.
Järnvägen är det transportslag som är bäst lämpat att ta över transporter av stora
mängder av relativt lågvärdigt gods, men samma problem uppstår här som i fallet
med vägtransporterna ovan. Det finns inte någon större extracapacitet av vagnar och
dragkraft att utnyttja. Vissa varor, till exempel oljeimporten, är mycket svåra att lösa på
annat sätt än med sjötransporter.

En kraftig störning i järnvägstransporterna skulle kunna orsakas av omfattande stör-
ningar i elförsörjningen. Konsekvenserna skulle bli omfattande för tillverkningsindu-
strin, varuförsörjningen och arbetspendling. Troligen skulle affärsresor och arbets-
pendling styras om till flyg-, bil- och busstransporter utan att staten behövde ingripa
men godstransporterna skulle vara svårare att hantera då de är mer specialiserade än
passagerartransporter. Ett exempel på detta är att det ofta inte går att lasta om järn-
vägs gods till lastbilar eftersom det på många järnvägsstationer inte finns lastkajer och
annan infrastruktur som tillåter omlastning.

En kraftig störning i luftfarten, orsakad av till exempel en terroristattack mot vitala funktioner inom flygtransportsystemet, skulle drabba framför allt passagerartrafik samt brådskande transporter av högvärdigt gods. De transporter som inte är mycket brådskande skulle vid problem inom luftfarten troligtvis kunna föras över till väg- och järnvägssystemet. Den, i förhållande till övriga transportslag, lilla volym gods som transporteras med flyg gör det möjligt att ersätta flygtransporterna inom Sverige och landets omedelbara närhet. Brådskande transporter över långa avstånd skulle dock drabbas. I en situation där flygtransporter enbart kan genomföras i väldigt begränsad omfattning skulle prioriteringsmöjligheter vara användbara för att försäkra sig om att samhällsviktiga transporter kan genomföras.

Sammantaget bedömer Krisberedskapsmyndigheten att samhällets förmåga att genomföra viktiga transporter är **godtagbar**. Denna bedömning grundas på att det endast är Luftfartsverket som bedöms ha icke godtagbar förmåga. Den absoluta majoriteten av samhällets gods och passagerartransporter sker inom transportslag som bedöms ha godtagbar förmåga. Det skall dock betonas att så länge Luftfartsverkets förmåga är icke godtagbar bedöms samhällets transportförmåga balansera mellan godtagbar och icke godtagbar.

Förmågan bland myndigheterna inom samverkansområdet Transporter att *gemensamt* lösa fredstida kriser inom transportsektorn genom utbytbarhet mellan transportslagen bedöms vara icke godtagbar. Arbetet går dock vidare inom samverkansområdet. Det grundläggande problemet är att utbytbarheten mellan transportslagen inte är tillräckligt stor. Utvecklingen inom transportsektorn tycks dessutom gå mot allt mer specialiserade fordon och specialanpassade transportlösningar vilket gör att utbytbarheten på sikt tycks minska ytterligare. Det är inte önskvärt att med statliga åtgärder försöka påverka denna utveckling. Istället vore det bättre att staten vid en svår påfrestning kunde påverka hur existerande transportresurser används. Detta skulle kunna ske antingen genom färdiga avtal eller genom möjligheter till prioriteringar av tillgängliga transportresurser.

Under höjd beredskap har staten tillgång till prioriteringsmöjligheter vilket gör att Krisberedskapsmyndigheten bedömer att de i samverkansområdet Transporter ingående myndigheterna efter anpassning har en **godtagbar** förmåga att genom samverkan kunna få de samhällsviktiga transporter att fungera under höjd beredskap.

För att prioriteringar av transporter skall kunna göras, samt för att transporter skall kunna ske så effektivt som möjligt även vid fredstida kriser, krävs fungerande logistik-, kommunikations- och trafikledningssystem. Krisberedskapsmyndigheten anser därför att det arbete som utförts inom samverkansområdet för att öka robusthet och redundans inom de el-, tele- och IT-system som transportsektorn förlitar sig på har varit en riktig prioritering. Arbetet är ej slutfört. Framför allt kvarstår allvarliga brister inom Luftfartsverket och dess sektor. Krisberedskapsmyndigheten bedömer dock inte att risken (sannolikhet + effekt) för allvarliga transportkriser har ökat eller att en omprioritering inom samverkansområdesstrukturen är nödvändig.

6.3 Samverkansområdet Spridning av farliga ämnen

6.3.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Detta avsnitt sammanfattar den verksamhet som respektive myndighet i samverkansområdet har genomfört. För en noggrannare genomgång av varje myndighets åtgärder, se tabellerna i kommande avsnitt.

Socialstyrelsen, Statens Räddningsverk och Rikspolisstyrelsen har under 2003 i samverkan drivit ett projekt för att höja kompetensen avseende NBC bland så kallade "first responders", det vill säga personal inom polis, akutsjukvård och räddningstjänst. Målet är att skapa en förmåga att effektivt och säkert genomföra räddningsinsatser vid NBC-händelser. Cirka 400 handledare har utbildats som i sin tur skall kunna utbilda ett större antal "first responders".

Ett annat myndighetsövergripande projekt är upphandlingen av nya autoinjektorer. Detta är ett projekt som bedrivs av Försvarsmakten, Totalförsvarets forskningsinstitut, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Statens räddningsverk i samverkan. Under 2003 har ett underlag inför upphandlingen utarbetats.

Socialstyrelsen har under 2003 vidtagit åtgärder för att tillgodose tillgång till särskilda läkemedel och sjukvårdsmateriel. Möjligheterna till personsanering har förbättrats. Socialstyrelsen har på handläggarnivå genomfört utbildningar i katastrofmedicin med NBC-inriktning.

Smittskyddsinstitutet har vidtagit åtgärder för att höja den kvalificerade nationella beredskapen mot B-hot avseende bland annat jourberedskap och diagnostik. Smittskyddsinstitutet har även bedrivit verksamhet i syfte att förbättra vaccinationsberedskapen.

Statens livsmedelsverk har tagit fram en checklista för säkerhetsgenomgångar av livsmedelsföretag. Ett antal företag har besökts för säkerhetsgenomgång och berörda branscher har informerats om syftet med säkerhetsgenomgångarna.

Statens räddningsverk har anskaffat utrustning samt övat och utbildat egen och andra myndigheters personal för att förbättra insats- och ledningsförmågan för räddningstjänst i NBC-miljö. Vidare har ett expertregister inom NBC-området skapats. Statens räddningsverk har utvecklat beredskapen att delta i internationella insatser i miljöer där det finns hot om användande av kemiska vapen.

Statens strålskyddsinstitut har vidtagit åtgärder för förbättrad ledning, samordning och mätning vid nukleära och radiologiska händelser. Förberedelser har gjorts i form av investeringar samt utbildningar och övningar. I samverkan med SMHI har en förmåga att beräkna nedfall från kärnvapen skapats.

Statens Veterinärmedicinska Anstalt har utvecklat sin kapacitet att ingå i den nationella laboratorieberedskapen mot biologiska hot som extremt smittosamma djursjukdomar. Kapaciteten har höjts genom uppförande och anpassning av säkerhetslaboratorier.

Rikspolisstyrelsen har genom insatser på övnings- och utbildningsområdet höjt myn-

dighetens kompetens på flera nivåer avseende förmåga att hantera NBC-händelser. Förutom det ovan nämnda "first responders"-projektet har Rikspolisstyrelsen genomfört en fördjupad specialistutbildning av ytterligare ett femtiotal NBC-instruktörer. Dessa personer ingår i den nationella insatsstyrkan, bombgrupperna samt piketorganisationen.

Tullverket har förbättrat sin förmåga avseende såväl operativa insatser för att bekämpa smuggling inom NBC-området som allmänt NBC-skydd. Cirka 40 NBC-resurspersoner utbildades under året.

Totalförsvarets forskningsinstitut är inte en samverkansansvarig verksamhet och deras verksamhet behandlas enbart här, inte i tabelldelen. Under året har Totalförsvarets forskningsinstitut bland annat utvecklat en teknik som möjliggör att biologiska ämnen kan identifieras inom en timme efter att prov anlänt.

Viktigare åtgärder: Investeringar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SMI	För många av de bakterier och virus som ses som hot från terroristerna finns idag inte moderna metoder för att påvisa dem. Moderna metoder skulle innebära en snabbare och säkrare diagnostik vilket skulle göra att motåtgärder blir mer effektiva.	Inköp av modern mikrobiologisk utrustning för diagnostik för att anpassa moderna metoder till ovanliga smittämnen som kan vara potentiella hot.	Erforderlig utrustning har köpts in.	Inom detta område sker en snabb kontinuerlig utveckling varför det redan under perioden kan förutses att ytterligare metoder behövs utvärderas.	SMI har nu utrustning för att utveckla snabb och säker diagnostik för de flesta smittämnen som anses vara bioterror hot. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.
SoS	Behov finns av att säkerställa tillgång till läkemedel inför vissa allvarliga händelser.	Tillse att viss tillgång till särskilda läkemedel finns.	Inköp av vissa läkemedel har genomförts och avtal skrivits/omförhandlats med leverantörer.	Vissa läkemedelsinvesteringar har fördröjts genom att förhandlingar med en leverantör har tagit längre tid än planerat.	Tillgång finns till vissa viktiga läkemedel inför allvarliga händelser. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.
SRV	Kompletterande utrustning krävs för räddningstjänst i NBC-miljö och höjd beredskap.	Anskaffning av materiel för insatser i områden belagda med kemiska stridsmedel.	Anskaffning har gjorts av värme-fläktar för rengöringssystem för personsanering.		Insatser i NBC-miljö kan genomföras effektivare. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.
SSI	Kapaciteten för mätningar och analyser vid nukleära/radiologiska- (NR) händelser är otillräcklig.	Investering sker i ny mätutrustning samt ersättning och komplettering av befintlig mätutrustning.	Ett antal olika typer av mätinstrument har upphandlats för utplacering hos aktörer i den nationella strålskyddsberedskapen.		Förbättrad kapacitet för mätningar vid en NR-händelse. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SSI	Vid vissa typer av NR-händelser har strålskyddsberedskapen behov av att etablera lednings- och analysresurser på annan plats än vid SSI.	Ett koncept för framskjutna analyscentraler tas fram med målet att beredskapen skall kunna ledas och verka från annan plats.	REAC-konceptet (Radiological Emergency Assessment Centre) har driftsatts och använts operativt.		SSI har förmåga att med kort varsel etablera 1-2 framskjutna analyscentraler, antingen på skyddad plats eller i anslutning till ett drabbat område, i syfte att underlätta ledning och samverkan, samt möjliggöra alternativ grupperingsplats för beredskapsfunktionen. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.
SSI	Den beredskapscentral för NR-händelser som inryms i SSI:s lokaler är inte dimensionerad för de krav som ställs på myndigheten avseende verksamhet under höjd beredskap.	I samband med omlokaliseringen av myndigheten byggs en nationell beredskapscentral, gemensam för SSI och Statens kärnkraftinspektion, med den funktionalitet, uthållighet och skyddsnivå som krävs för att lösa respektive myndighets beredskapsuppgifter såväl vid svår påfrestning som under höjd beredskap.	Beredskapscentralen, vilken dimensionerats i samråd med Statens kärnkraftinspektion och Krisberedskapsmyndigheten, är under färdigställande och överlämnas till myndigheten i april.		Förmågan till uthållig ledning och samordning av verksamheten i samband med en större NR-händelse har väsentligt förbättrats. Åtgärderna kompenserar även för upphörandet av den särskilda planläggningen. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.
SSI	Den nationella strålskyddsberedskapen är beroende av central mätdatahantering för lägesuppföljning, analys och rådgivning. Driftsäkerhet, tillgänglighet och geografisk redundans i de centrala datasystemen är otillfredsställande.	En nationell datacentral för radiologisk mätdatahantering etableras på skyddad plats, geografiskt skild från myndigheten i Stockholm, med tillgång till redundanta datakommunikationsvägar.	Konceptet har utvecklats och satts i operativ drift i samarbete med Krisberedskapsmyndigheten.	Redundansen i datakommunikationsvägarna behöver förstärkas ytterligare. Betydande arbete kvarstår avseende utveckling av databasstruktur och analysstödsystem.	Strålskyddsberedskapen har förmåga till fortsatt verksamhet även om myndigheten i Stockholm försätts ur operativt skick. Tillsammans med konceptet med mobila analyscentraler beskrivet ovan medger lösningen en omgruppering av beredskapsverksamheten till skyddad plats under utnyttjande av de centrala resurserna i den nationella datacentralen. Avser höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Investeringar i andras anläggningar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Otillräckliga saneringsresurser inom akutsjukvården.	Tillse att tillräckliga saneringsresurser tillskapas.	Fyra saneringsresurser har tillskapats inom akutsjukvården.		Möjligheten till personsanering har förbättrats.
SVA			Två säkerhetslaboratorier har uppförts vid SVA-C och anpassats så att de kan ingå i den nationella laboratorieberedskapen mot B-händelser.		Laboratorierna är i produktion och därmed har SVA:s beredskap höjts. Samverkan om storskalig diagnostik tillsammans med Statens livsmedelsverk skall utvecklas under 2004. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Drift och underhåll

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Kvarvarande beredskapslagring.	Säkerställa tillgången till viss sjukvårdsutrustning/ -materiel samt läkemedel för allvarliga händelser.	Viss sjukvårdsmateriel, utrustning samt vissa läkemedel beredskapslagras. Omstrukturering har gjorts.		Tillgång till viss sjukvårdsutrustning samt läkemedel inför allvarlig händelse finns. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Garantitiden för andningsskydd har löpt ut, vilket ställer krav på ett kvalitetssäkringsprogram.	Utveckla ett kvalitetssäkringsprogram.	Startat ett kvalitetssäkringsprogram.		Med hjälp av kvalitetssäkringsprogram identifiera via stickprov vilka andningsskydd som inte har godkänd funktion och säkerställa att de andningsskydd som finns lagrade har godkänd funktion. Avser höjd beredskap.
SRV	Se investeringar ovan.		Drift och underhåll av lager för beredskapsmaterial.		Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Kapital- och räntekostnader

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Beredskapsla-ger av vissa läke-medel.	Lagra enligt plan samt komplet-tera.	Ränta + amortering-ar för lån upptagna i Riksgälden.		
SRV	Se investeringar ovan.		Kapital- och ränte-kostnader är en ef-fekt av de investe-ringar som gjorts se-dan tidigare och un-der året.		

Viktigare åtgärder: Forskning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SMI	För många av de virus som ses som hot från terrorist-er saknas idag moder-na metoder för att påvisa dem. Moder-na metoder skulle innebära en snab-bare och säkrare diagnostik vilket skulle göra att mot-åtgärder blir mer effektiva. Sverige saknade möjlighe-ter att analysera flertalet av dessa virus.	Med hjälp av den resurs som det nyöppnade säker-hetslaboratoriet innebär finns det nu en möjlighet att ta fram snab-bare och säkrare diagnostik för hot av typen blödar-febrar.	Ett omfattande program har in-letts som enligt en prioriterings-lista tar fram de metoder som be-hövs för diag-nostik av flerta-let virus som kan vara aktuella.	En komplett arsenal av diagnostiska metoder kräver kon-tinuerligt utvecklings-arbete.	Vid SMI finns idag diagnostik för de viktigaste vi-russjukdomarna som kan utföras snabbt och med stor säkerhet. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SMI	Sverige saknade en tillräckligt stor grupp personer som kan analysera prover på en mikrobi-ologiskt hög säker-hetsnivå.	Genom att inleda ett program med forskning och me-todutveckling på en hög säkerhets-nivå kan ett stör-re antal personer finnas tillgängliga för arbete.	Projekt har in-letts finansierade av KBM och andra finansiärer.		Vid SMI finns idag ett femtontal per-soner som är trä-nade i arbete på nivå P4 (den högs-ta nivån). Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SMI	Vi saknar idag vik-tig kunskap om hur vissa ovanliga virus orsakar sjukdom. Dessa behövs för att utveckla en effektiv beredskap för dessa sjukdomar av typen blödarfebrar.	Med hjälp av den facilitet som ska-pats med SMI:s säkerhetslabora-torium finns det en möjlighet att i Sverige inleda projekt som kan svara på vissa av dessa frågor.	Med utgångs-punkt från vik-tiga frågor och till-gänglig kunskap har några viktiga forskningsområde identifierats och arbetet börjat.	Detta är med nödvändig-het lång-siktiga sats-ningar.	Resultat har kun-nat redovisas vid viktiga kongresser och i form av ett flertal artiklar från forsknings-gruppen nu publi-ceras. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SMI	Många av de sjukdomar som ses som möjliga framtida hälsohot är mycket ovanliga i Sverige. Vi saknar därmed expertis och viktigt material för att kunna genomföra nödvändig utveckling.	Genom att delta i ett antal internationella nätverk kan SMI få tillgång till den expertis och de prover som behövs för att utveckla kunskapen vid SMI.	KCB har blivit medlem i flera europeiska nätverk och påbörjat bilateral samarbeten med flera länder.		KCB har utvecklat kontakter som get tillgång både till material och expertis gällande sjukdomar där vi saknar sådan. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Utveckling och utredning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SMI	Europa saknar i flera viktiga avseenden statskontrollerad produktion av vaccin.	I ett samarbete med liknande institut inom EU tas ett underlag fram med detaljer om den produktutveckling som behövs.	I en rad möten och med hjälp av experter på de mest relevanta smittämnen har ett underlag tagits fram.		Det finns idag ett dokument med detaljer om vilka produkter som saknas för att uppnå en bättre beredskap. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SMI	Sverige saknade en kapacitet att analysera prover från misstänkta bioterrorincidenter 24 timmar per dygn eftersom det inte ingick i SMI:s verksamhet.	Utnyttja den kapacitet i form av personal som arbetar med forskning och utveckling för att upprätthålla kapacitet att ta hand om prover 24 timmar per dygn.	En jourberedskap etableras med personal som arbetar med forskning och utveckling.		24-timmarsberedskap finns nu för att ta hand om prover. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Behov föreligger av nya autoinjektorer	Ta fram nya, förbättrade autoinjektorer i samverkan med FM, SRV, RPS och FOI	Utarbetat underlag för upphandling av autoinjektorer		Höjd säkerhetsnivå avseende autoinjektorernas användning. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Förbättrad beredskap avseende B-händelser	Utveckla laboratoriesamordning, databas över främmande smittsamma sjukdomar, beredskap för högisoleringsvård.	Utredning av och åtgärder för säkerställande av dessa funktioner (laboratoriesamordningsgrupp, uppbyggnad och förvaltning av databas samt utveckling av förmåga avseende högisolering och transport av högsmittsam patient.	Fortsatt utvecklingsarbete under 2004.	Ökad laboratoriekapacitet med effektiva utnyttjande av tillgängliga resurser, expertkunskap avseende främmande smittsamma sjukdomar, bättre förmåga att vårda och transportera patienter med högsmittsamma sjukdomar. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Förbättrad beredskap avseende N-händelser.	Översyn av indikerings- och dosimeterutrustning för sjukvården. Översyn av det medicinska underlaget för jodprofylax. Översyn av riktlinjer för medicinskt omhändertagande vid N-händelser.	Utredningsuppdrag till kunskapscentrum för strålningsmedicin.	Fortsatt utredningsarbete under 2004. Samtliga utredningar avslutas under 2004.	Förbättrade och aktualiserade riktlinjer. Framtagande av underlag för upphandling av lämplig utrustning för hälso- och sjukvårdspersonal. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Vissa brister avseende saneringsmöjligheter.	Validering av saneringsresurser.	Studier genomförda avseende saneringsresurser och personlig skyddsutrustning.	Resultat ej klara.	Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Det saknas ett komplett expertregister inom NBC-området.	Utreda, utveckla och uppdatera ett system via RIB (Statens räddningsverks integrerade beslutstöd för skydd mot olyckor) innehållande NBC experter.	Sammanställt identifierade experter hos myndigheter och andra organisationer i ett expertregister. Statens räddningsverk är även focal point för motsvarande resurser inom EU. Utformat rutiner för uppdatering av experter.		Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Behov av att experter har kunskap i hur arbetet i en insatsstab fungerar vid en NBC händelse.	Utbilda experter i hur en insatsstab fungerar och vilka behov av information ansvarig insatsledare behöver.	En utbildning har genomförts regionalt inom NBC området.	Någon explicit utbildning för experter har inte genomförts.	Bättre och effektivare expertstöd vid en NBC-händelse. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV och SoS	Behov finns att höja kompetensen avseende indikering av farliga ämnen vid avsiktliga händelser med farliga ämnen.	Regeringsuppdrag tillsammans med Socialstyrelsen att i samverkan med Rikspolisstyrelsen och Strålskydds-institutet utarbeta en myndighets-gemensam strategi för indikering av farliga ämnen.	Samverkansprojekt har startats med frågeställningar som gemensam strategi, operabilitet på redan inköpt utrustning, utbildning, beslutstöd och spridningsprogram. Studie av ett tyskt indikeringsfordon.		Bidra till gemensamma lösningar för inköpt utrustning, utbildning, beslutstöd och spridningsprogram. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SRV	Oklar ansvarsför-delning mellan operativt ansvariga avseende personsanering.	Gemensamt med Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Strålskyddsinsti-tutet, Kommun-förbundet och Landstingsförbun-det utreda och beskriva åtgärder som främjar till-komsten av sam-verkanslösningar mellan operativt ansvariga vid per-sonsanering efter inträffade NBC-händelser inklusi-ve beskrivning av organisationen på skadeplatsen.	Projektet har på-börjats och delats upp i sex delom-råden.		Lösa de problem som redovisas i upp-draget och komma fram till lösningar som förbättrar per-sonsanering vid händelser med far-liga ämnen. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SSI	En organisation med bred kom-petens behöver knytas till upp-bygandet av mätprogrammet inom den natio-nella strålskydds-beredskapen.	Tre arbetsgrupper för arbete med utveckling och implementering av mätprogram-met inrättas.	Arbetsgrupperna Fältmätningar, La-boratoriemätning-ar och Mätdata-hantering har in-rättats och verkat under året.		Effektivare planering och bättre samsyn i mätprogrammet in-om den nationella strålskyddsberedskapen. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SSI	Detaljplanering och utredning behövs för imple-mentering av planerade åtgär-der i mätpro-grammet inom den nationella strålskyddsbe-redskapen.	Kravspecifikatio-ner upprättas för kommande in-vesteringar i mät-och analysutrust-ning. Det natio-nella behovet av mätresurser ut-reds med stöd av scenariobaserade behovsanalyser.	Fem stycken ut-redningsupp-drag har utförts av ovan nämnda ar-betsgrupper.		Kommande investe-ringar är kravspecifi-cerade och det natio-nella behovet av mätresurser är klar-lagt i högre grad än tidigare. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SSI	Den nationella strålskyddsbe-redskapen byg-ger på ett antal institutioner och laboratorier vars möjlighet att verka under svå-ra förhållanden är dåligt belyst.	En utredning av robustheten hos i strålskyddsbe-redskapen ingå-ende aktörer ge-nomförs.	SSI har i samver-kan med Krisbe-redskapsmyndig-heten genomfört en nulägesanalys av ett antal aktö-rers förmåga till fortsatt verksam-het i situationer av hot, störning-ar i, eller bortfall av, el, tele och IT-funktioner.	Förmåge-bedömning har ännu ej skett mot explicita krav avse-ende situa-tioner som skall kunna hanteras. Ej heller har uthål-lighetskrav formulerats för ingåen-de labora-torier.	Utredningen ger en bra grund för formu-lerandet av nödvän-diga förstärknings-åtgärder, vilka av-ses formuleras mot bakgrund av inrikt-ningen i kommande totalförsvarsbeslut. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SSI	Irakkrisen och vidhängande frågor om terrorism och massförstörelsevapen gav upphov till ett stort informationsbehov rörande effekter, konsekvenser och skyddsåtgärder såväl avseende svenskt territorium som för utlandsbaserad personal.	Oplanerat.	Frågeställningar relaterade till kärnvapen, radiologiska vapen och, till viss del, elektromagnetiska vapen i Irak har belysts i en utredning. En frågesvarslista har sammanställts tillsammans med berörda myndigheter och regeringskansliet i syfte att höja informationsberedskapen.		Åtgärderna bidrog till att höja informationsberedskapen inom det offentliga Sverige under Irakkrisen och bidrog till att förbättra möjligheten att sörja för en saklig och samordnad information i händelse av att kärnvapen skulle komma till användning eller att terroristhändelser med radiologiska inslag skulle inträffa. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SSI	Kapaciteten att beräkna effekter av kärnvapenedfall i Sverige från kärnvapenexplosioner utomlands behöver förbättras. Vidare föreligger ett behov av att kunna utföra motsvarande beräkningar i områden där svensk personal eller trupp kan komma att utsättas för effekter av kärnvapen.	Beräkningsrutiner implementeras vid SMHI för att lösa uppgiften. Tillräcklig beräkningskapacitet säkerställs genom utnyttjande av ett parallelltorkluster. Rutiner för försörjning av globala väderdata från det europeiska vädercentret etableras.	SMHI har under året arbetat med att realisera planen. Systemet användes under Irakkrisen för att beräkna effekter av kärnladdningar vid givna tillfällen i Bagdad och på ett antal andra platser i Mellanöstern.	Systemet är ännu ej helt automatiserat, utan fordrar viss intervention av nyckeloperatörer vid SMHI.	Förmåga har tillskapat att med hjälp av globala väderdata beräkna nedfall från kärnvapen i Sveriges närhet eller på annan plats där svensk personal eller svenska intressen hotas. Avser höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Utbildning och övning

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
RPS	Polisen har en otillräcklig förmåga på NBC-området. Behov av kvalificerad personal som resurspersoner för utbildningar och inträffade händelser, m.m.	Planerad utbildning för instruktörer på "specialistnivå".	Genomförd utbildning för 51 kvalificerade NBC-instruktörer från landets samtliga polismyndigheter.		Kvalificerad personal finns tillgänglig för utbildningar och inträffade händelser, m.m. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
RPS	Polisen har en otillräcklig förmåga på NBC-området. Utbildningsbehov för kvalificerad insatspersonal.	Planerad utbildning för insatspersonal på "specialistnivå".	Genomförd fördjupad NBC-utbildning för den Nationella insatsstyrkan, bombgrupperna respektive piketorganisationerna.		Polisens nationella insatsstyrka, bombgrupperna och piketorganisationerna har erhållit en högre kompetensnivå avseende NBC-händelser och har därmed ökat sin förmåga inom området. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
RPS	Polisen har en otillräcklig förmåga på NBC-området. Behov av personal som kan hålla i utbildningen av personal som är först på plats vid en NBC-händelse.	Planerad utbildning för handledare på "grundnivå".	Genomförd utbildning för samtliga handledare till kommande "first responders" utbildningar.		Personal finns tillgänglig i samtliga polismyndigheter för genomförande av "first responder"-utbildning. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
RPS	Polisen har en otillräcklig förmåga på NBC-området. Behov av NBC-utbildning för personal som är först på plats vid en NBC-händelse.	Planerad utbildning för insatspersonal på "grundnivå".	Påbörjad utbildning av yttre personal som kan komma att vara först på plats vid en NBC-händelse, s.k. "first responders".		En viss del av den avsedda personalen har fått avsedd utbildning, men merparten är planerad för utbildning under 2004. En viss ökad förmåga torde dock ha åstadkommit redan 2003. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Behov föreligger att såväl bibehålla som att utveckla hälso- och sjukvårdens insatsförmåga avseende NBC-händelser.	Översyn av utbildningsutbud och genomförande av utbildningar.	Underlag för fem olika NBC-utbildningar har utarbetats. Sex utbildningar har genomförts.		Inom respektive landsting har kompetensen avseende utbildning inom det katastrofmedicinska området bibehållits eller höjts. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SLV	2003 var första året SLV arbetade med beredskaps- och säkerhetsfrågor rörande andra livsmedel än dricksvatten.	Utföra säkerhetsgenomgångar på slakterier och mejerier	En checklista för säkerhetsgenomgångar har tagits fram. Berörda branscher har informerats om syftet med säkerhetsgenomgångarna. Sex företag har besökts under året.	Under årets gång har det framkommit att SLV initialt bör lägga huvuddelen av resurserna på företagen i syfte att väcka intresse för säkerhets- och beredskapsfrågor i de fall detta inte redan existerar.	Det är svårt att påvisa några direkta effekter eftersom verksamheten just påbörjats. Den vid säkerhetsgenomgångarna använda checklistan har dock redan i några fall kunnat tillföra nya infallsvinklar i företags verksamhet. Dessutom bidrar de kontakter som knutits med olika funktioner inom näringsliv och myndigheter till nätverksbyggande inom området, vilket är mycket värdefullt. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SLV	2003 var första året SLV arbetade med beredskaps- och säkerhetsfrågor rörande andra livsmedel än dricksvatten.	Ta fram utbildnings- och informationsmaterial riktade till kommuner i syfte att inkludera säkerhetsfrågor i tillsynsverksamheten.	Ett första underlag till kompendium/handbok om säkerhet och skydd inom området livsmedel är framtaget.		De kontakter som knutits med olika funktioner både inom näringsliv och myndigheter bidrar också till ett nätverksbyggande inom området, vilket är mycket värdefullt. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SRV	Behov finns av att höja kompetensen inom NBC-området hos personalen på Statens räddningsverk som fungerar som vakthavande tjänsteman.	Utbilda den personal inom Statens räddningsverk som fungerar som vakthavande tjänsteman inom NBC-händelser i den utbildning som genomförts för "first responders".	Utbildning har skett av ca 10 personer.		Kunskaps- och medveten höjande inom området med NBC ämnen. Händelser som inte bara är olyckor utan också att kunna identifiera avsiktliga händelser Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Behov finns att höja kompetensen hos befintliga och blivande kemkoordinatorer, anställda av Statens räddningsverk, inom NBC-området.	Utbildning av befintliga och blivande kemkoordinatorer inom NBC-området.	Utbildning av ca 20 befintliga och blivande kemkoordinatorer i samarbete med SkyddC i Umeå.		Ökad kunskap hos kemkoordinatorerna ger möjlighet till ökad kunskap hos den kommunala räddningstjänsten genom de uppdrag kemkoordinatorerna har hos kommunerna. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SRV SoS RPS	Höja medvetenheten och kunskapen hos andra myndigheter och utbildningsorganisationer inom NBC-området.	Producera utbildningsmaterial i samarbete med andra myndigheter avseende samverkan mellan olika operativa organisationer.	Produktion av två videofilmer/DVD, om samverkan mellan olika operativa organisationer och samhällets beredskap mot NBC-händelser.		Öka kunskapen i samhället och visa på goda exempel på samverkan mellan operativt ansvariga myndigheter. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV SoS RPS	Händelserna efter den 11 september visade på behov av utbildning av "First responders" vid dessa typer av av- siktliga händelser.	Utbilda handledare i utbildningen för personal först på plats. Ett samarbete mellan Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Statens räddningsverk.	404 handledare inom bland annat räddningstjänst, polis samt hälso- och sjukvård har utbildats vid tio utbildningstillfällen.		Kompetenshöjning som leder till effektiv och säker räddningsinsats vid NBC-händelse för personal inom räddningstjänst, akutsjukvård och polis. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Behov finns att höja kompetensen hos kommunalt anställd räddningstjänstpersonal i hantering av de resurser som tilldelats kommunen för höjd beredskap inom NBC området.	Utbilda kommunalt anställd räddningstjänstpersonal i hantering av resurser som tilldelats kommunen för höjd beredskap inom NBC-området.	Tre utbildningar har genomförts lokalt under året.		Säkerställer att tilldelade resurser används på rätt sätt och ett effektivare utnyttjande. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Otillräcklig förmåga finns att hantera situationer med kemiska stridsmedel.	Utbilda ca 100 civilpliktiga.	106 sanerare har utbildats.		Förmågan att stödja räddningstjänsten med sanering vid höjd beredskap har förbättrats. Avser höjd beredskap.
SSI	Återkommande kvalificerade mätövningar krävs för att upprätthålla kompetens och få en väl fungerande organisation kring detta.	Återkommande genomföra mätövningar för att öva hela eller utvalda delar av mätorganisationen.	En veckolång övning i fält har genomförts där nedfallet från Tjernobyl kartlades med hjälp av provtagning och avancerade mättekniker.		Ca 30 personer från SSI:s kontraktslaboratorier har övats. Mätningar genomfördes med gott resultat samtidigt som brister i organisationen tydliggjorts. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
Tull- ver- ket	Tullverkets NBC-förmåga är icke godtagbar. Behov finns att stärka Tullverkets förmåga vad avser såväl NBC-skydd som operativa insatser för att bekämpa smuggling inom NBC-området.	Utbilda 40 NBC-resurspersoner årligen under perioden 2003-2006, totalt 160 personer.	37 NBC-resurspersoner utbildade under 2003.		120 NBC-resurspersoner återstår att utbilda, förmågan ännu inte godtagbar. Avser både svår påfrestning och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Samverkan och information

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SSI	Samverkan krävs mellan olika aktörer inom den nationella strålskyddsberedskapen.	Två konferenser för samverkan, planering och informationsutbyte arrangeras.	Två konferenser har genomförts med sex månaders mellanrum.		Samverkan mellan inblandade aktörer har förbättrats. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Bidrag och ersättningar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Behov av särskilda expertgrupper, bl a för internationella händelser.	Bygga upp och vidmakthålla kompetensen.	Medel har fördelats till experter för insatser.		Möjlighet har skapats bl a till internationella insatser vid inträffade händelser inom N-, B- och C-området och inhemsk förmåga har säkerställts. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Behov av omvärldsbevakning, forskning och kompetensutveckling inom SoS verksamhetsområde.	Bygga upp och vidmakthålla en expertkompetens avseende omvärldsbevakning och forskning inom adekvat kunskapsområde.	Medel har satsats på kunskapscentra: KCN, KCC och KCB.		Vidmakthållande och utvecklande av olika expertkompetenser samt utvecklande av kunskap inom NBC-områdena med anknytning till krishantering. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Internationell verksamhet

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Regeringsuppdrag att vidmakthålla en central fält-epidemiologisk grupp för nationella och internationella insatser vid omfattande utbrott av allvarlig och smittsam sjukdom.	Vidmakthålla och utveckla etablerad grupp av experter.	Bidrag till kunskapscentrum mikrobiologisk beredskap att genomföra kompetensutveckling för gruppen.		Gruppen har deltagit i ett internationellt uppdrag i samband med SARS-epidemin. Dessutom har gruppen haft nationella uppdrag. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	På regeringens uppdrag ska Statens räddningsverk ha beredskap för att på begäran kunna stödja OPCW (organisation for prohibition of chemical weapons) med materiel och personal vid användning av kemiska vapen.	Verket har planerat rekrytering av personal, utbildningar, konferenser, övningar och anskaffning av materiel.	Verket har rekryterat ett antal specialister. Genomfört utbildning för stabspersonal, logistikutbildning, sjukvårdsutbildning i Iran samt genomfört en världskonferens om assistans och skydd. Deltagit i en uppföljningskonferens om den genomförda övningen ASSISTEX och påbörjat planeringen av en övning i Baltikum 2004. En person har varit sekonderad till OPCW:s kontor i Haag to m 2003-07-31.		Verkets beredskap för att på begäran kunna stödja OPCW med materiel och keminsatsstyrka förstärks. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Övrigt

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SMI	I den rapport som AgNBC utarbetade noterades att kapaciteten bland Sveriges laboratorier att handlägga ett biologiskt hot var en begränsande faktor för beredskapen.	SMI liksom flera andra myndigheter har träffats och inventerat bristområden. Varje myndighet har sedan utvecklat sin kapacitet. För SMI fanns framförallt brister gällande kunskap och teknik för bakterier.	Ett projekt har inletts för att förbättra diagnostiken av bakterier som kan vara bioterrorhot. Metoder har inventerats, referensmaterial och viktig apparatur införskaffats.	Arbetet är ännu inte slutfört. Det finns fortfarande ett antal metoder som behöver vidareutvecklas.	SMI har idag en väsentligt förbättrad kapacitet att analysera prover avseende bakterier för sjukdomar som är möjliga hot. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

6.3.2 Kostnader inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen

I detta avsnitt redovisas hur mycket respektive myndighet inom samverkansområdet under 2003 har förbrukat

uppdelat per åtgärdskategori. Uppgifterna baseras på det underlag som Krisberedskapsmyndigheten hemställde om i skrivelse 1226/2003 "Årsredovisning 2003 – förfrågan om underlag från samverkansansvariga myndigheter", daterad 2003-12-19.

Investeringar	Förbrukat 2003 mnkr
Smittskyddsinstitutet	0,536731
Statens strålskyddsinstitut	17,629672
Totalt	18,166403
Investeringar i andras anläggningar	Förbrukat 2003 mnkr
Statens Veterinärmedicinska Anstalt	0,600000
Totalt	0,6
Drift och underhåll	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,184384
Rikspolisstyrelsen	0,329000
Socialstyrelsen	3,9700670
Statens räddningsverk	1,622885
Statens strålskyddsinstitut	0,208337
Totalt	6,314673
Kapital och räntekostnader	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	0,584842
Statens räddningsverk	9,827263
Totalt	10,412105
Forskning	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,358400
Smittskyddsinstitutet	8,961886
Statens strålskyddsinstitut	0,220000
Totalt	9,540286
Utveckling och utredning	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	1,687376
Smittskyddsinstitutet	1,468190
Socialstyrelsen	2,547961
Statens räddningsverk	5,301175
Statens strålskyddsinstitut	2,744366
Totalt	13,749068
Planering och uppföljning	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,238786
Rikspolisstyrelsen	1,304000
Socialstyrelsen	1,487938
Statens räddningsverk	0,017664
Statens strålskyddsinstitut	0,183432
Totalt	3,23182
Utbildning och övning	Förbrukat 2003 mnkr

Investeringar	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,008000
Rikspolisstyrelsen	1,658000
Statens livsmedelsverk	3,719081
Socialstyrelsen	2,720700
Statens räddningsverk	19,185793
Statens strålskyddsinstitut	0,009886
Tullverket	0,550755
Totalt	27,852215
Samverkan och information	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,091400
Socialstyrelsen	0,002501
Statens strålskyddsinstitut	0,180344
Totalt	0,274245
Bidrag och ersättningar	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	12,836794
Statens strålskyddsinstitut	0,424500
Totalt	13,261294
Internationell verksamhet	Förbrukat 2003 mnkr
Statens jordbruksverk	0,096916
Statens räddningsverk	3,315174
Totalt	3,41209
Övrigt	Förbrukat 2003 mnkr
Totalförsvarets forskningsinstitut	0,141388
Smittskyddsinstitutet	1,778449
Totalt	1,919837

Kostnader för samverkansområde Spridning av farliga ämnen	Förbrukat 2003	Svåra påfrestningar/ Civilt försvar	Civilt försvar
Totalt	108,934036	83,9	25,0

6.3.3 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

Försörjningen av experter inom vissa kompetensområden kan bli ett problem inom en tidshorisont på fem till tio år. Dessa tendenser har redan upptäckts inom N-plattformen i samverkansområdet och beror på att för få studenter väljer att bedriva fortsatta forskningsstudier inom relevanta områden (radiofysik, kärnkemi och strålningsfysik) samt att vissa utbildningar inte längre bedrivs (radioekologi och radioanalytisk kemi). Bristen på experter kommer troligtvis inte att märkas förrän en större N- eller R-relaterad kris inträffar och expertisen efterfrågas.

En annan utveckling som på lång sikt berör förmågan är det faktum att EU:s smittskyddsmyndighet kommer att förläggas till Sverige. Huruvida detta för med sig positiva effekter för den svenska krisberedskapen i form av till exempel ökat nätverksbyggande med internationella experter eller om det innebär negativa effekter i form av att några av landets främsta experter knyts upp utanför den svenska krisberedskapen återstår att se.

6.3.4 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Kustbevakningens förmåga

Kustbevakningens uppgifter består bland annat av att i enlighet med särskilda föreskrifter utföra övervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt miljöräddningstjänst till sjöss. Inom samverkansområde Spridning av farliga ämnen skall Kustbevakningen medverka i förberedelser för och genomförande av åtgärder i syfte att begränsa spridning av giftiga kemikalier, och andra farliga ämnen, till sjöss inkluderande smittspridning.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Kustbevakningens grundförmåga är **godtagbar**. Brister återfinns främst inom förmågan att motstå angrepp i form av informationsoperationer i IT-systemen och förmåga att möta vissa former av antagonistiska hot.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Kustbevakningens förmåga att inom fem års anpassning motstå ett mer omfattande väpnat angrepp bedöms som **godtagbar**. Kustbevakningen bedöms i samband med ett väpnat angrepp kunna lösa den tilldelade uppgiften att understödja Försvarmakten och Polisen. Förmågan i det längre perspektivet, inom tio års anpassning, bedöms även den vara **godtagbar**.

6.3.5 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens livsmedelsverks förmåga

Statens livsmedelsverk är ansvarig myndighet avseende beredskapsarbete inom livsmedelsområdet (dit dricksvatten hör). De delar av Statens livsmedelsverks verksamhet som berör försörjning med dricksvatten behandlas inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur. De delar av verksamheten som berör kvalitén på dricksvatten och övriga livsmedel behandlas under samverkansområdet Spridning av farliga ämnen.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens livsmedelsverks grundförmåga är **icke godtagbar** avseende förhållandena inom livsmedels- och dricksvattenområdet. Framförallt beror detta på den höga sårbarheten i de cirka 50 000 anläggningarna inom dricksvattenområdet. Kunskaper om förbättringsåtgärder ligger på en mycket låg nivå ute i landet.

Skyddet av övrig livsmedelskvalitet är bristfällig främst beroende på att kunskapsuppbyggnaden just har påbörjats och ännu inte omsatts till information och utbildning för företagen i livsmedelsbranschen. För att ytterligare öka förmågan på detta område krävs en utökad samverkan med näringslivet.

Statens livsmedelsverk gör bedömningen att förmågan inom dricksvattensystemen är icke godtagbar även inom en fem- eller tioårig anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att utvecklingsprocessen för att öka skyddet av vatten- och livsmedelskvaliteten är en flerårig process och att förmågan inom en femårig anpassningsperiod är **icke godtagbar**. Krisberedskapsmyndigheten bedömer dock att riktade åtgärder i form av förbättringar av anläggningar och system samt ökat säkerhetstänkande och kompetenshöjande verksamhet bör vara tillräckligt för att nå en **godtagbar** förmåga inom en tioårig anpassningsperiod.

6.3.6 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Rikspolisstyrelsens förmåga

Rikspolisstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för Polisen och utövar tillsyn över 21 polismyndigheter och statens kriminaltekniska laboratorium. Polisen skall med kort förberedelse tid kunna hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Rikspolisstyrelsens grundförmåga är **icke godtagbar** vilket främst beror på brister inom NBC-området. Utbildningen avseende handledare till utbildningen av "first-responders" och den kvalificerade utbildningen av NBC-instruktörer påbörjades under 2003 men utbildningsvolymen når ännu inte upp till avsedd nivå ute i landets polismyndigheter. Förmågan är även beroende av tillgången till indikerings- och skyddsutrustning vilket idag begränsar Polisens förmåga att verka i NBC-miljö. Dessa brister i förmåga kan även få allvarliga konsekvenser för Polisens internationella verksamhet i länder med ett utökat NBC-hotet.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Polisens förmåga till anpassning på fem och tio års sikt är **godtagbar** eftersom det finns inarbetade strukturer för utbildning, planläggning och anskaffning av utrustning.

6.3.7 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Smittskyddsinstitutets förmåga

Smittskyddsinstitutet är den statliga expertmyndighet som på regeringens uppdrag har till uppgift att skydda befolkningen mot smittsamma sjukdomar. Samverkan med smittskyddsläkare, infektionskliniker, mikrobiologiska laboratorier, myndigheter och organisationer är en viktig del i epidemiovervakningen.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Smittskyddsinstitutets grundförmåga är **godtagbar**. Grunden för bedömningen är främst de laboratorieresurser som myndigheten innehar, jourberedskapen och myndighetens kunskapsuppbyggnad på det fältepidemiologiska området. För att upprätthålla denna nivå krävs bland annat att personalresurserna vidmakthålls och en fortsatt forskning på hur smittsamma sjukdomar sprider sig i samhället. Vid omfattande eller långvariga kriser kommer Smittskyddsinstitutets begränsade personalresurser dock att inverka på förmågan.

Smittskyddsinstitutet anser att förmågan till anpassning på fem och tio års sikt inte kan bedömas eftersom myndigheten i nuläget saknar skydd mot alla former av väpnade angrepp. Krisberedskapsmyndigheten gör dock bedömningen att riktade insatser under en anpassningsperiod på lång sikt skulle kunna åstadkomma det fysiska skydd som eftersträvas. Smittskyddsinstitutets anpassningsförmåga bedöms därför vara **icke godtagbar** inom fem års anpassning, och **godtagbar** inom en anpassningsperiod på tio år.

6.3.8 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Socialstyrelsens förmåga

Socialstyrelsen är nationell expert- och tillsynsmyndighet för den verksamhet som rör socialtjänst, hälsoskydd, smittskydd och hälso- och sjukvård. Socialstyrelsen har ett antal kunskapscentra inom beredskapsområdet: Katastrofmedicin, Katastrofpsykiatri, Strålningsmedicin, Mikrobiologisk beredskap och Katastroftoxikologi.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Socialstyrelsen generellt sett har en **godtagbar** grundförmåga men att de regionala variationerna avseende hälso- och smittskyddets förmåga gör att grundförmågan ligger nära gränsen för icke godtagbar. Det är framför allt tillgången på fasta och mobila saneringsanläggningar samt antalet vårdplatser som begränsar hälso- och sjukvårdens förmåga vid ett NBC-angrepp.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Socialstyrelsens förmåga inom fem eller tio års anpassning är **godtagbar**. I anpassningsperspektiv är det främst brister inom lagring av läkemedel och utrustning, tillgång till vårdplatser samt kompetens avseende NBC som behöver åtgärdas.

6.3.9 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens jordbruksverks förmåga

Statens jordbruksverk är regeringens expertmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området och har ett samlat sektorsansvar för jordbruk, trädgård och ren-näring. Statens jordbruksverk är även chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer och ansvarig myndighet för livsmedelsberedskapen inom totalförsvarets civila del. Inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen är det svåra påfrestningar på samhället i fred, och då framför allt två händelser som ställer krav på Statens jordbruksverks förmåga. Den första är ett utbrott av en smittosam djursjukdom och den andra är ett nedfall av radioaktiva ämnen.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens jordbruksverks grundförmåga är **godtagbar**. Bedömningen grundas på de insatser som gjorts inom STUDS-projektet. Projektet avslutades under 2003 och det förändringsarbete som beräknas pågå i minst tre års tid kommer att förbättra förmågan inom området smittosamma djursjukdomar avsevärt. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det finns brister avseende förmågan och kapaciteten att ta fram beslutsunderlag för betesrestriktioner och motåtgärder vid omfattande radioaktivt nedfall. Då Krisberedskapsmyndigheten väger samman Statens jordbruksverks förmåga avseende smittosamma djursjukdomar och nedfall av radioaktiva ämnen bedömer Krisberedskapsmyndigheten att Statens jordbruksverks grundförmåga inom samverkansområdet är godtagbar.

För Statens jordbruksverks del tillkommer inga uppgifter inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen under en anpassningsperiod. Statens jordbruksverk bedömer förmågan under en anpassning inom fem år som godtagbar medan förmågan på tio års sikt inte kan bedömas. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan till anpassning inom både fem och tio års sikt är **godtagbar**.

6.3.10 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens kärnkraftinspektions förmåga

Statens kärnkraftinspektion övervakar all kärnteknisk verksamhet i Sverige, det vill säga kärnbränsletillverkning, driften vid kärnkraftverken och övriga kärntekniska anläggningar, transporter och avfallshantering. Statens kärnkraftinspektion har även beredskap för att ge teknisk rådgivning till andra myndigheter om en olycka i en kärnteknisk verksamhet skulle inträffa inom eller utom landet. Det är främst denna rådgivningsupp-gift som behandlas inom samverkansområdet Spridning av farliga ämnen.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens kärnkraftinspektion har en **icke godtagbar** grundförmåga. Statens kärnkraftinspektion är mycket beroende av fungerande telekommunikationer för att kunna lämna de expertutlåtanden som utgör myndighetens huvuduppgift vid kärnkraftsrelaterade kriser. Detta teleberoende har Statens kärnkraftinspektion delvis kompenserat genom anslutning till Försvarets telenät. En annan allvarlig brist i myndighetens beredskap är att det saknas redundans i elförsörjningen. Krisberedskapsmyndigheten anser att det behövs vidtas ytterligare åtgärder i syfte att skapa redundans innan grundförmågan kan bedömas vara godtagbar.

Vid en olycka i en kärnteknisk anläggning är det i första hand möjligheterna att snabbt kommunicera med drabbad anläggning och övriga aktörer som är det väsentliga. Desinformationsangrepp eller informationsoperationer som syftar till att underminera förtroendet för säkerheten vid kärntekniska anläggningar skulle därför kunna få allvarliga följder. Statens kärnkraftinspektion, och de som myndigheten samarbetar med, har rutiner för att hantera delar av detta problemkomplex och det pågår en analys av huruvida ytterligare åtgärder bör vidtas.

År 2003 var vitala delar av Statens kärnkraftinspektions lokaler icke godtagbara avseende skydd mot NBC-händelser eller angrepp med konventionella stridsmedel. Under 2004 färdigställs Statens strålskyddsinstutts nya ledningscentral i vilken även Statens kärnkraftinspektion kommer att beredas plats. Statens kärnkraftinspektion kommer även i fortsättningen att i första hand använda sina ordinarie lokaler som ledningsplats och att ha samlokaliseringen med Statens strålskyddsinstitut som ett reservalternativ. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att bristen på fysiskt skydd samt avsaknaden i redundans för elförsörjningen i den ordinarie lokalen har allvarlig negativ inverkan på både bas- och grundförmågan.

Tillgången till den skyddade ledningsplatsen innebär att Statens kärnkraftinspektions förmåga till ledning och rådgivning, myndighetens huvuduppgifter vid kris, kan bedömas som godtagbar även under den mer omfattande hotbild som förväntas inom en fem eller tio års anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten gör därför bedömningen att Statens kärnkraftinspektions förmåga är **godtagbar** inom en fem eller tio års anpassningsperiod.

6.3.10 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens räddningsverks förmåga

Statens räddningsverk är den statliga myndighet som bland annat genom förebyggande åtgärder arbetar för att minska antalet olyckor och skapa ett säkrare samhälle. Statens räddningsverk arbetar också för att förbättra beredskapen vid störningar i viktiga samhällsfunktioner och vid höjd beredskap. Statens räddningsverks åtgärder på NBC-området utgörs främst av kompetenshöjning, identifiering av experter och sakkunniga samt ökad förmåga att hantera händelser av NBC-karaktär.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens räddningsverks grundförmåga är **godtagbar** även om det finns brister i förmågan att möta NBC-hot.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan inom fem års anpassning är **godtagbar** även om det fortfarande finns vissa brister i förmågan att hantera saneringsuppgifter.

I det långa perspektivet, inom tio års anpassning, bedömer Krisberedskapsmyndigheten att Statens räddningsverks förmåga är **godtagbar** och att den kan komma att förbättras ytterligare om den långsiktiga fredstida planeringen för bland annat utbildning av fast anställd personal i saneringsfrågor genomförs.

6.3.11 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens strålskyddsinstitutets förmåga

Statens strålskyddsinstitut är central förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människor, djur och miljö mot skadlig verkan av joniserande och icke joniserande strålning. Statens strålskyddsinstitut skall ha beredskap för rådgivning till de myndigheter som ansvarar för befolkningsskydd och räddningstjänst. Verksamheten omfattar åtgärder vid olyckor i såväl våra svenska kärnkraftverk som i utländska i vår närhet.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens strålskyddsinstitutets grundförmåga är **icke godtagbar**. Skälen för bedömningen är brister i ledningsfunktionen samt indikerings- och analysfunktionen. Ledningsförmågan för myndigheten nedgår drastiskt i de fall då man tvingas leda ifrån annan plats än ordinarie beredskapscentral. Under senare delen av året har myndigheten påbörjat omlokalisering till nya lokaler med en ny modern och skyddad ledningsplats. Den framtida ledningsförmågan blir avsevärt förbättrad i den nya beredskapscentralen. Andra skäl för bedömningen är att den nationella strålskyddsberedskapen, som traditionellt varit dimensionerad för en kärnteknisk olycka, nu arbetar med en vidgad hotbild. Det återstår arbete innan förmågan att hantera antagolistiska händelser är godtagbar.

Den fasta indikeringsutrustning som finns utplacerad på strategiska ställen i Sverige har brister i reservkraft och reservkommunikation. Detta innebär att en händelse som slår ut elförsörjning eller kommunikationsvägar till mätstationerna omöjliggör en analys ifrån detta område. Möjligheten att använda andra aktörer inom den nationella strålskyddsberedskapen är begränsad eftersom de inte är dimensionerade för detta.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan till anpassning inom fem år är **godtagbar**. Grunden för denna bedömning är de åtgärder som planerats inom områdena; ledning, indikering och analys.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan till anpassning inom tio år är **godtagbar** förutsatt att pågående och planerade förstärkningar i strålskyddsberedskapen genomförs.

6.3.12 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens veterinärmedicinska anstalts förmåga

Myndighetens verksamhet är främst inriktad mot epizootiska sjukdomar och andra infektioner som kan innebära hot mot försörjningen av animaliska livsmedel i Sverige,

och som kan innebära förluster för livsmedelsproduktionen. En av de viktigare uppgifterna är att hålla en hög beredskap mot dessa sjukdomar för att genom snabb och säker diagnostik kunna påvisa och begränsa eventuella utbrott, hindra smittspridning samt begränsa ekonomiska förluster vid såväl svåra påfrestningar som under höjd beredskap.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens veterinärmedicinska anstalts grundförmåga är **godtagbar**.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan till anpassning i det medellånga och långa perspektivet är **godtagbar**.

6.3.13 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Tullverkets förmåga

Tullverkets gränsskyddsverksamhet har i syfte att förhindra införsel av varor och upp-spårning av redan införda varor som kan användas i samband med sabotage, terrorism och krigshandlingar riktade mot Sverige vad avser NBC-stridsmedel eller varor med liknande egenskaper. I händelse av höjd beredskap ska Tullverket genomföra gränsövervakning mot införsel av varor vars befordran kan medföra fara för landets försvar eller säkerhet. Tullverket är samverkansansvarig myndighet inom samverkansområdena Spridning av farliga ämnen, Ekonomisk säkerhet samt Skydd, undsättning och vård.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Tullverkets grundförmåga är **icke godtagbar**. Bedömningen grundas främst på att förmågan att motstå verkan av NBC-insatser och förmågan att verka i NBC-miljö har brister. NBC-utbildning av personalen samt tillförsel av personlig skyddsutrustning har påbörjats. Denna process tillsammans med kompletterande övningsverksamhet bedöms öka Tullverkets förmåga avsevärt.

Möjligheten att bekämpa smugglingsförsök av främst radioaktiva material och kärnämnen bedöms vara starkt begränsad. Tullverket har studerat vilka möjligheter mobila detektorer erbjuder och hur dessa höjer förmågan. Anskaffning av detektorer och utbildning av personal har planlagts och dessa beräknas vara operativa inom ett par års sikt. Förmågan ökar ytterligare genom att fasta portalmonitorer skulle kunna utplaceras vid strategiska gränspassager för kontinuerlig mätning.

Förmågan att genomföra liknande mätningar för att förhindra smuggling av kemiska stridsmedel behöver ytterligare förstärkas. Tullverket har påbörjat en planläggning för en ökad förmåga på detta område.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Tullverkets förmåga inom NBC-området är **icke godtagbar**. Krisberedskapsmyndigheten menar att Tullverket på sikt bör utveckla sin förmåga att förhindra smugglingsförsök av framförallt kemiska stridsmedel.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Tullverkets förmåga inom fem eller tio års anpassning är **godtagbar** då de åtgärder som Tullverket behöver vidta hänför sig till anskaffning av materiel samt rekrytering och utbildning av personal. Dessa åtgärder bedöms vara genomförbara inom en anpassningsperiod.

6.3.14 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga

Myndighet	Grundförmåga	Förmåga inom 5 år	Förmåga inom 10 år
Kustbevakningen	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens livsmedelsverk	Icke godtagbar	Icke godtagbar	Godtagbar
Rikspolisstyrelsen	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Smittskyddsinstitutet	Godtagbar	Icke godtagbar	Godtagbar
Socialstyrelsen	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens jordbruksverk	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens kärnkraftsinspektion	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens räddningsverk	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens strålskyddsinstitut	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens veterinärmedicinska anstalt	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Tullverket	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar

Myndigheterna som ingår i samverkansområdet Spridning av farliga ämnen uppvisar en samlad grundförmåga som Krisberedskapsmyndigheten bedömer som **icke godtagbar**. Den samlade bedömningen utgår ifrån brister och förmåga inom främst tre områden; livsmedel, indikering och sanering. Spridning av farliga ämnen via dricksvatten och andra livsmedel har uppmärksamats under senare år och resultaten från Statens livsmedelsverks studier av säkerheten inom produktionsanläggningarna har visat att säkerhetsnivån är alltför låg. Polisens, tullens och räddningstjänstens förmåga till indikering och sanering bedöms vara icke godtagbar vilket innebär att samhället har en icke godtagbar förmåga att hantera i princip alla former av NBC-relaterade kriser. Krisberedskapsmyndigheten konstaterar att målsättningen i Planeringsinriktning för det civila försvaret 2003 – att "ett begränsat användande av massförstörelsevapen inte skall ge en antagonist några avgörande fördelar" inte är uppnådd.

Inom livsmedel- och dricksvattenområdet finns främst på kommunal nivå stora brister när det gäller förmågan att förhindra spridning av farliga ämnen via dricksvattenförsörjningen. För att förhindra spridning av farliga ämnen via livsmedelförsörjningen saknas kunskaper och underlag för information och utbildning av näringslivets aktörer. Sammantaget och var för sig kan detta ge allvarliga konsekvenser vid svåra påfrestningar för samhället oavsett om hotet kommer från en antagonist eller inte.

Polisens, tullens och räddningstjänstens möjligheter att upptäcka ämnen eller agens inom NBC-området är starkt begränsade. Förmågan att verka inom ett kontaminerat område för att till exempel få ut skadade eller skapa avspärningar är bristfällig. Möjligheterna till sanering av den personal som ingår i en sådan insats bedöms vara otillräcklig och bör i framtiden förbättras. Inom samverkansområdet har man påbörjat utbildning av så kallade "first-responders", det vill säga operativ personal från Polisen, Tullverket, räddningstjänst samt hälso- och sjukvården. Detta bedöms ha höjt kompetensen inom området men det är ännu för tidigt att tala om att förmågan att hantera NBC-relaterade kriser har höjts. Samverkan och samövning skulle ytterligare stärka denna förmåga.

Investeringar i utrustning på lokal nivå ökar samverkansrådets förmåga avsevärt genom att de skapar möjlighet att tidigt sätta in relevanta resurser. I det akuta skedet av en NBC-kris är det lokala operativa instanser som genomför insatsen. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att det är avgörande för grundförmågan att NBC-utrustning finns snabbt tillgänglig på lokal nivå. Det är svårt att nå en omedelbar förmåga om inte utrustningen finns på plats i vardagssituationerna. Ju mer teknisk utrustningen är desto svårare är det dessutom att upprätthålla en omedelbar förmåga om inte utrustningen ofta används. För att utrustning som införskaffas för svåra påfrestningar verkligen skall vara användbar så bör den användas i såväl vardagsarbetet som vid en svår påfrestning. Eftersom NBC-händelser kräver insatser de första timmarna bör utrustningen finnas på ordinarie arbetsplatser och personalen bör vara van att hantera den.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att samverkansrådets samlade förmåga inom en anpassningsperiod på fem eller tio års sikt är **godtagbar**.

6.4 Samverkansrådet Ekonomisk säkerhet

6.4.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Detta avsnitt sammanfattar den verksamhet som respektive myndighet i samverkansområdet har genomfört. För en noggrannare genomgång av varje myndighets åtgärder, se tabellerna i kommande avsnitt.

Verket för näringslivsutveckling har under fredstida förhållanden främst till uppgift att bevaka och informera om utvecklingen avseende försörjning av strategiska produkter. Under året har Verket för näringslivsutveckling utvecklat och tillämpat en modell för informationsinsamling som avsevärt förbättrat dess möjligheter att erhålla information om situationen och utvecklingen på olika marknader. Som en följd av detta arbete skapas ett nätverk med näringslivskontakter. Verket för näringslivsutveckling har vidare byggt upp en signalskyddsorganisation samt utvecklat det internationella erfarenhetsutbytet inom ramarna för Partnerskap för fred.

Finansinspektionen har under året framför allt vidtagit övnings- och utbildningsåtgärder med prioriterade finansiella institut i syfte att höja förmågan att motstå påfrestningar inom den finansiella sektorn. Omvärldsanalyser har anpassats efter den vidgade hotbilden vilket har lett till ökat intresse för samverkan från näringslivets sida.

Statens energimyndighet har genom investeringar, övningar och utbildningar vidmakthållit och förstärkt förmågan att lagra och leverera drivmedel och bränsle till prioriterade användare. Statens energimyndighet har även upprätthållit Sveriges åtagande enligt internationella avtal inom EU och IEA.

Statens jordbruksverk har genom möten och seminarier verkat för förbättrad nordisk samordning samt ökat erfarenhets- och informationsutbyte avseende livsmedelsförsörjning inom ramarna för EU och Partnerskap för fred.

Viktigare åtgärder: Utveckling och utredning

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vid- tagna åtgärder
NUTEK	För att kunna fullgöra de uppgifter som framgår av Krisberedskapsförordningen och för att kunna göra risk- och sårbarhetsanalyser inom myndighetens ansvarsområde erfordras information vars viktigaste delar enbart kan erhållas i en nära samverkan med en rad olika företag. Myndigheten skall med denna information som bas beskriva vilken utveckling som råder inom olika områden/ branscher och dessutom ange vilka konsekvenser denna utveckling får för samhället vid olika krissituationer.	För att få erforderlig information för att kunna göra de analyser och utarbeta förslag till åtgärder som kan behövas under olika kriser, såväl fredskriser (§ 4) som höjd beredskap (§ 8) enligt krisberedskapsförordningen, planerades att en särskild modell för informationsinsamling skulle utvecklas. Besök skulle göras vid ett tjugotal företag för att erhålla adekvat information. Vidare planerades att ett första utkast till PM angående läget och trender inom näringslivet skulle framtas och att denna skulle diskuteras med företrädare för olika företag. Vid dessa diskussioner avsågs även konsekvenser av dessa trender vid olika kriser att behandlas.	Modellen för informationsinsamling har utvecklats och tillämpats. Ett nätverk med representanter för olika företag håller på att skapas och diskussioner har under året genomförts med ett tjugotal olika företag representerande olika branscher samt med vissa branschorganisationer.		Genom de vidtagna åtgärderna har förmågan inom myndigheten radikalt förbättrats när det gäller att erhålla informationer om hur situationen är på olika marknader och hur de bedöms utvecklas. Dessa informationer är synnerligen betydelsefulla i NUTEK:s arbete med att söka identifiera olika risker och de sårbarheter som finns med anledning av detta. Vidare skapas ett nätverk som är ovärderligt när det gäller att diskutera möjligheterna att tillgodose behov under olika kriser. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Planering och uppföljning

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mel- lan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vid- tagna åtgärder
NUTEK	Med anledning av vad som anges i Krisberedskapsförordningen skall myndighe- ten utarbeta en detaljerad upp- giftsbeskrivning vilken anpassas till de olika scena- rierna enligt kris- beredskapsför- ordningen.	Särskilda hand- lingsplaner vilka föranleds av de olika uppgifterna skall utarbetas. Arbetet med anpassningspla- nering är avsett att drivas på en mycket övergri- pande nivå. Visst underlag för an- passningsplane- ring erhålles dock genom de omvärldsanalyser som genomförs och med den samverkan som sker med olika företag.	Ett första utkast till uppgiftsbe- skrivning för NU- TEK under olika kriser har utar- betats. Beträffande anpassningspla- neringen har vis- sa kontakter ta- gits med Försva- makten för att diskutera behovsprofiler. Myndigheterna har dock enats om att avvakta direktiv från Kris- beredskapsmyn- digheten innan detaljer i dessa ärenden utveck- las. Att genomföra en anpassnings- planering utan samverkan med relevanta företag är ej möjligt och därför har vissa allmänna diskus- sioner angåen- de möjligheter till produktion under en anpass- ningsperiod förts med de företag vilka lämnar un- derlag inför om- världsanalyser- na.		Delar av NUTEK: s ledning har ge- nom engagemang i de olika diskus- sionerna bibring- ats kunskap om innehållet i kris- beredskapsförord- ningen och däri- genom vilka krav som under olika kriser kommer att ställas på myn- digheten. Diskus- sioner har även förts rörande vil- ka uppgifter detta genererar för myndigheten. Vid diskussio- ner med olika fö- retag rörande ut- veckling och tren- der, vilket kom- menterats ovan, har vissa allmän- na diskussioner förts rörande vil- ka konsekvenser denna utveckling får för produktio- nen under en an- passningsperiod. Genom dessa dis- kussioner erhåller även företags- representanterna värdefull infor- mation om det gällande plane- ringssystemet. Avser höjd be- redskap.

Viktigare åtgärder: Utbildning och övning

Myndighet	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
FI	<p>Avsikt att höja de större finansiella institutens förmåga att motstå händelser som kan äventyra stabiliteten i det finansiella systemet.</p>	<p>Genomföra scenarioövningar med femton prioriterade institut.</p>	<p>Scenarioövningar med tretton prioriterade institut.</p>	<p>FI har endast identifierat tretton stabilitetsviktiga företag. Samtliga har övats i scenarioform under 2003.</p>	<p>Förmågan att motstå påfrestningar inom den finansiella sektorn har höjts.</p> <p>Omvärldsanalyser och hotbildsanalyser har anpassats utifrån den förändrade hotbilden.</p> <p>Företagens beredskapsplaner och beredskapsrutiner har anpassats och utvecklats.</p> <p>Ytterligare sårbarheter inom den finansiella sektorn har konstaterats.</p> <p>Intresset för samverkan mellan aktörer inom den finansiella sektorn och med myndigheter har ökat.</p> <p>Insikten om behovet av samverkan hos inblandade aktörer har mognat.</p> <p>Behov av fortsatta åtgärder för att höja den finansiella sektorns förmåga att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap, har tydliggjorts. Åtgärdslista är ytterligare ett resultat av 2003- års övningar.</p> <p>Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.</p>
FI		<p>Genomföra tre krisledningsövningar.</p>	<p>Krisledningsövning med nio aktörer inom sektorn, inklusive FI och Riksbanken.</p>	<p>En Krisledningsövning genomfördes vid ett tillfälle istället för vid tre tillfällen. Vid detta tillfälle samlades representanter för sju av de stabilitetsviktiga företagen samt från FI och Riksbanken.</p>	
FI		<p>Genomföra fyra seminarier.</p>	<p>Två seminarier.</p>	<p>Endast två seminarier genomfördes under året på grund av resursbrist.</p>	

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
NUTEK	Med anledning av vad som anges i Krisberedskapsförordningen och därav av TSA:s bestämmelser skall en särskild signal-skyddsorganisation skapas.	En signal-skyddsplan med tillhörande organisation skall skapas.	En särskild signalskyddsorganisation med erforderliga planer har upprättats och personal är delvis utbildad.		Den uppbyggda signal-skyddsorganisationen medför att NUTEK är berättigad att sända och mottaga krypterad information. Avser höjd beredskap.
STEM	Vidmakthålla kompetensen inom "Poolorganisationen".	Genomföra utbildning och övning av Poolorganisationen vid ett tillfälle.	Genomfört övning på Korsö under två dagar med poolchefer, FM, Krisberedskapsmyndigheten och STEM.		Poolorganisationen har kapacitet att förflytta erforderliga mängder drivmedel till prioriterade användare. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
STEM	Förstärka drivmedelsförsörjningen enligt brister identifierade i risk- och sårbarhetsanalysen.	Förstärkning av den befintliga tankbilsförarorganisationen med frivilliga tankbilsförare.	Genomförd utbildning vid två tillfällen frivilliga från FAK och SKBR (27 personer).		Vid svår påfrestning och stort behov av prioriterade bränsleleveranser kunna köra dygnet runt. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Samverkan och information

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
NUTEK	I enlighet med Krisberedskapsmyndighetens ambitioner utveckla närmare samverkan främst med myndigheterna inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet.	Vid samverkan med myndigheter inom samverkansområdet är det synnerligen angeläget att gemensamma värderingar utarbetas rörande vad som skall be-tecknas som strategiska behov under olika kriser. Vidare bör säkerställas att de utfärdade planeringsdirektiven tolkas på samma sätt. Om så ej sker kommer myndigheternas anslagsäskanden att utgå från skilda värderingar och tolkningar vilket direkt kan påverka förmågan under olika kriser. Inom samverkansområdet är det viktigt att myndigheterna informerar varandra om genomförda risk- och sårbarhetsanalyser samt konsekvenserna av dessa. Motiveringen till detta är bl a att den industri som finns inom samverkansområdets ansvar är integrerad och att denna integrationsprocess fortgår. Vidare är den internationella integrationen en parameter som är synnerligen betydelsefull för samverkansområdets myndigheter främst avseende höjd beredskap.	Verksamheten inom denna kategori har främst bestått i arbete inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet. Myndighetens representant har deltagit i ett antal sammanträden, seminarier och internat.	Diskussioner rörande vad som skall be-tecknas som strategiska behov under olika kriser har ej förts.	Genom de diskussioner som förts har en ökad sam-syn uppnåtts bl a kring hur de av Krisberedskapsmyndigheten ut-givna planerings-direktiven skall tolkas. Den infor-mation och de diskussioner rörande bl a risk- och sårbarhetsanalyser har medfört att vikten av samverkan betonats inte minst med anledning av den ökande integrationen mellan olika an-svarsområden.
STEM	Öka förståelsen för oljeberoendet i Sverige.	Bibehålla och förstärka nätverket "NOG" (nätverk olja och gas).	Genomfört sex stycken aktu-ella seminari-er om olja och gas.		Ökad förståelse för Sveriges och om-världens beroende av olja och gas. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
STEM	Energibehoven ökar i världen.	Omvärldsbevakning av energisituationen i världen.	Genomfört omvärldsana-lyser och ut-givit ett flertal rapporter om olja.		Ökad förståelse för Sveriges och om-världens beroende av olja och gas. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
STEM	Brist på cisterner för bensinlagring vid höjd beredskap.	Skaffa kapacitet för bensinlagring.	Behålla en oljelagringsanläggning i berg som malpåseanläggning.		Ökad handlingsfrihet vid höjd beredskap för det civila försvaret.
STEM	Oljedepåerna i Sverige kan ej drivas vid elavbrott.	Bibehålla funktion och drift vid depåerna vid elavbrott.	Installerat reservkraft vid ytterligare två oljedepåer.		Oljedepåerna kan fortsätta sin verksamhet vid elavbrott. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktiga åtgärder: Internationell verksamhet

Myn-dig-het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vidtagna åtgärder
NUTEK	I den av Krisberedskapsmyndigheten utgivna planeringsinriktningen anges att en internationalisering pågår av totalförsvaret. Regeringen anser att detta är synnerligen angeläget i och med att vi genom detta kan återföra erfarenheter som stärker den nationella säkerheten och förmågan till krishantering. Den civila krishantering kommer att bli en allt viktigare del av den civila internationellverksamheten. Det anges vidare att samarbetet inom ramen för Partnerskap för fred även i fortsättningen bör vara en högt prioriterad uppgift bl a när det gäller ett fördjupat samarbete inom det civila området.	NUTEK skall vara representant för Sverige i de sammanträden som genomförs inom ramen för Nato:s industriella kommitté, (IPC).	NUTEK har representerat Sverige vid möten med Nato:s industriell kommitté (IPC). Vid sammanträdena har de olika representanterna informerat varandra om och diskuterat utvecklingen inom olika delar av industrin och konsekvenser av denna. Enligt direktiv från Försvarsdepartementet skall Sverige ha en bevakande roll. Eftersom Sverige tidigare hade en mycket central roll inom IPC har NUTEK sammanställt allt det material, som Överstyrelsen för civil beredskap i egen-skap av ordförande i olika arbetsgrupper utarbetat. Underlaget har översänts till Nato/IPC.	Genom arbetet inom IPC har Sverige erhållit värdefull information om hur andra länder ser på marknaderna och utvecklingen inom industrin. Vidare har Sverige haft möjlighet att lämna sin syn på utvecklingen och vilka konsekvenser detta kan få i olika kriser. Med anledning av den ökande integrationen har även diskussioner förts rörande en utvidgning av IPC:s ansvarsområde.	Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn- dig- het	Orsak till åtgärden	Planerade åtgärder	Vidtagna åtgärder	Avvikelse mellan planerade och vidtagna åtgärder	Effekten av vid- tagna åtgärder
SJV	Statens jordbruks- verk ska enligt regleringsbrevet delta i samarbetet inom ramen för Partnerskap för fred. Verket ska också delta i kon- taktgruppen för civila Nato/EAPR- frågor.	Verksamheten ska bedrivas i enlighet med Sveriges indi- viduella part- nerskapspro- gram med Nato. Två möten och ett semi- narium plane- rades i FAPC.	Möten i NATO:s Food and Agri- culture Planning Committee (FAPC) och i FAPC Vital Resources Seminar samt i ett semina- rium om livsmed- elsförsörjningen i ett utvidgat EU. Verket leder en arbetsgrupp som ska ta fram ett nytt FAPC Question- naire.		FAPC har gett verket ökat erfa- renhets- och informationsut- byte. Samarbete har initierats mel- lan kommitté- erna FACP och PBIST (Planning Board for Inland Surface Trans- port) samt PBOS (Planning Bord for Ocean Ship- ping). Avser både svåra påfrest- ningar och höjd beredskap.
SJV	Kontakter behövs inom Norden för att diskutera ge- mensamma frågor och skapa möjlig- heter till samar- bete om dessa inom FAPC.	Två möten planerades med de Nordiska representan- terna.	Verket har deltagit i möten med Fin- lands och Norges representanter vid två tillfällen.		Förbättrad sam- ordning inom Norden. Avser både svåra påfrest- ningar och höjd beredskap.
STEM	Sveriges åtagan- den gentemot IEA och EU.	Bibehålla Sveriges krav enligt avtal med IEA och EU.	Beredskapssamar- betet inom IEA och EU har genomförts planenligt.		Sveriges åta- ganden enligt avtal med IEA och EU bibe- hålls. Avser både svåra påfrest- ningar och höjd beredskap.

6.4.2 Kostnader inom Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet

I detta avsnitt redovisas hur mycket respektive myndighet inom samverkansområdet har förbrukat under 2003 uppdelat per åtgärdskategori. Uppgifterna baseras på det underlag som Krisberedskapsmyndigheten hemställde om i skrivelse 1226/2003 "Årsredovisning 2003 – förfrågan om underlag från samverkansansvariga myndigheter", daterad 2003-12-19.

Utveckling och utredning	Förbrukat 2003 mnkr
Verket för näringslivsutveckling	0,715760
Totalt	0,715760
Utbildning och övning	Förbrukat 2003 mnkr
Finansinspektionen	1,748743
Verket för näringslivsutveckling	0,049920
Totalt	1,798663
Samverkan och information	Förbrukat 2003 mnkr
Verket för näringslivsutveckling	0,160064
Totalt	0,160064
Internationell verksamhet	Förbrukat 2003 mnkr
Verket för näringslivsutveckling	0,067152
Totalt	0,067152
Övrigt	Förbrukat 2003 mnkr
Statens energimyndighet*	6,250
Totalt	6,250

Kostnader för samverkansområde Ekonomisk säkerhet	Förbrukat 2003 mnkr	Svåra påfrestningar/ Civilt försvar	Civilt försvar
Totalt	8,991639	8,991639	0,0

* Statens energimyndighet har förbrukat totalt 6,250 mnkr inom samverkansområde Ekonomisk säkerhet men har inte lämnat underlag till Krisberedskapsmyndighetens årsredovisning varav uppdelning på åtgärdskategori inte kan göras. Myndighetens verksamhet hamnar därför under posten övrigt.

6.4.3 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

Utvidgningen av EU och integreringen av låglöneländer som Kina och Indien i världsmarknaden förändrar relativt snabbt de ekonomiska strukturer vi är vana vid. EU:s jordbrukspolitik kommer troligen att förändras liksom tillverkningsindustrins strukturer, och därmed världshandelsmönstren. Kontinuerlig omvärldsbevakning och analys kommer att spela en allt större roll för att upprätthålla den svenska krisberedskapens handlingsfrihet avseende försörjningsfrågor.

6.4.4 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Arbetsmarknadsstyrelsens förmåga

Arbetsmarknadsstyrelsen har sektorsansvaret för arbetsmarknads- och personalförsörjningsfrågor. Arbetsmarknadsstyrelsens ansvar avseende samhällets krisberedskap är enligt Krisberedskapsförordningen begränsat till förberedelser inför höjd beredskap.

Arbetsmarknadsstyrelsen bedömer att de störningar som kan orsakas i den tekniska infrastrukturen är allvarliga men att kompetensen hos de bemanningsansvariga hos myndigheter och företag bidrar till att lindra effekten av eventuella störningar inom personalförsörjningens tekniska system. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att Arbetsmarknadsstyrelsens grundförmåga är **god**.

Arbetsmarknadsstyrelsens förmåga inom en femårig anpassningsperiod bedöms vara **god**. Vid höjd beredskap kan sektorn utnyttja författningar rörande arbetskraften och

totalförsvarsplikten för att lösa sina uppgifter. En anpassningsperiod innebär att sektorn dels har god tid att utbilda medarbetarna i regelverket dels att Arbetsmarknadsstyrelsen kan informera allmänhet, myndigheter och näringsliv om de lagar och andra författningar som kan komma att användas.

Förmågan inom en tioårig anpassningsperiod bedöms vara **god**.

6.4.5 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Ekonomistyrningsverkets förmåga

Ekonomistyrningsverket är samverkansansvarig myndighet inom samverkansområdena Ekonomisk säkerhet och Områdesvis samordning, samverkan och information. Inom Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet skall Ekonomistyrningsverket arbeta med krisberedskapsaspekter på de ekonomi- och personaladministrativa system som Ekonomistyrningsverket tillhandahåller andra myndigheter.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Ekonomistyrningsverket har en **godtagbar** grundförmåga. Brister finns främst avseende el- och teleförsörjning samt lokalskydd. Det återstår även ett antal utredningar innan ett eventuellt behov av reservsystem är klarlagt.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Ekonomistyrningsverket inom fem års anpassning kommer att ha en **godtagbar** förmåga. Driften av ekonomi- och personaladministrativa system är decentraliserad vilket gör att systemen inte kan slås ut av en händelse på en enda plats. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det är genomförbart att inom en femårsperiod anskaffa den reservkraft och de reservsystem som behövs för att möta ett mer omfattande hot.

Ekonomistyrningsverket bedömer att den mer omfattande hotbild som skall kunna mötas inom en tio års anpassningsperiod innebär att Ekonomistyrningsverkets lokaler i Stockholm behöver skydd mot fysiska skador. Ekonomistyrningsverket bedömer att dess förmåga i en sådan situation skulle vara icke godtagbar. Krisberedskapsmyndigheten bedömer dock att en anpassningsperiod på upp till tio år utgör tillräckligt lång tid för att skapa alternativa driftställen och andra former av redundans. Krisberedskapsmyndigheten gör därför bedömningen att Ekonomistyrningsverkets förmåga inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

6.4.6 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Finansinspektionens förmåga

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av finansiella marknader, marknadsplatser och finansföretag. De övergripande målen för verksamheten är att bidra till finanssektorns stabilitet och effektivitet samt att verka för ett gott konsumentskydd. Finansinspektionens verksamhet skall upprätthålla förtroendet för den finansiella sektorn.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Finansinspektionens grundförmåga är **icke godtagbar**. Det behöver skapas reservarbetsplatser för att verksamheten skall kunna upprätthållas under en veckas tid om nuvarande lokaler skulle bli obrukbara. Befintliga beredskapsplaner och reservsystem behöver utvecklas. Finansinspektionens bedömning

av den egna grundförmågan är att den är icke godtagbar. Finansinspektionen bedömer dock att sektorns grundförmåga är godtagbar. Detta baseras på resultaten från ett antal scenario- och krisövningar avseende svåra påfrestningar på samhället i fred. Krisberedskapsmyndigheten anser att både sektorn och myndigheten bör ha godtagbar förmåga innan Finansinspektionens grundförmåga kan bedömas som godtagbar. Finansinspektionen bedriver ett antal projekt för att åtgärda de brister som identifierats. Resultatet av dessa projekt bedöms bli att Finansinspektionens förmåga kommer att vara godtagbar vid utgången av år 2004 eller senast år 2005.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att förmågan inom fem års anpassning är **godtagbar**. Finansinspektionen bedömer att förmågan inom fem års anpassning är god. Bedömningen baserar sig på att utbildning, automatiserade rutiner, reservsystem och alternativa lokaler kommer att byggas upp och förbättras under anpassningsperioden. Finansinspektionen bedömer att sektorns förmåga kommer att vara god inom en femårig anpassningsperiod. Detta under förutsättning att planerade utbildnings- och övningsinsatser genomförs. Krisberedskapsmyndighetens bedömning grundar sig dels på den positiva bild Finansinspektionen presenterar och dels på att hotbilden efter en anpassningsperiod är mer omfattande vilket kräver mer av både Finansinspektionen och sektorn.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**. Både Krisberedskapsmyndigheten och Finansinspektionen gör här samma bedömningar som de gjorde av förmågan efter en femårig anpassningsperiod.

6.4.7 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Riksförsäkringsverkets förmåga

Riksförsäkringsverket administrerar tillsammans med de länsvisa försäkringskassorna landets socialförsäkringar. Detta innebär att Riksförsäkringsverket är central myndighet för huvuddelen av samhällets ekonomiska skyddsnät. Riksförsäkringsverket svarar bland annat för socialförsäkringens omfattande datasystem.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Riksförsäkringsverkets grundförmåga är **icke godtagbar**. Riksförsäkringsverket har ett mycket stort beroende av fungerande elförsörjning, elektroniska kommunikationer samt av att betalningsväsendet fungerar. Bedömningen grundas dock främst på att verksamheten är helt beroende av Riksförsäkringsverkets och socialförsäkringens egna IT-system. Dessa drivs centralt från en enda plats i landet vilket bedöms ge en mycket hög sårbarhet vid vissa typer av händelser och förhållanden.

Riksförsäkringsverket har påbörjat arbetet med att skapa en parallell anläggning för drift av de vitala systemen. Anläggningen bedöms kunna tas i drift inom ett par år. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att förmågan inom en femårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

På samma grunder bedöms förmågan inom en tioårig anpassningsperiod vara **godtagbar**.

6.4.8 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Riksgäldskontorets förmåga

Riksgäldskontoret är statens finansförvaltning. Riksgäldskontoret förvaltar statsskulden, sköter statens upplåning och är affärsverkens och de statliga myndigheternas internbank. Myndigheternas kassor är placerade hos Riksgäldskontoret.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Riksgäldskontorets grundförmåga är **icke godtagbar**. Beroendet av fungerande elförsörjning, telekommunikationer och informationsförsörjning är stort men Riksgäldskontorets alternativa driftställe är inte tillfredsställande säkrat avseende detta. Varken ordinarie eller alternativt driftställe är skyddade mot NBC-ämnen. Beroendet är även stort av ett antal nyckelpersoner. Det bedrivs arbete för att säkra de tekniska systemen och kontinuitetsplanering görs, men plan saknas för att säkra den information som nyckelpersonerna står för.

Riksgäldskontoret gör bedömningen att förmågan att under en kris driva den egna verksamheten vidare är godtagbar men att det saknas testade reservsystem för samarbetet med andra viktiga aktörer och parter som Riksgäldskontoret har skyldigheter mot. Avseende denna externa verksamhet gör Riksgäldskontoret bedömningen att förmågan är icke godtagbar. Då Krisberedskapsmyndigheten väger samman dessa uppgifter görs bedömningen att både Riksgäldskontorets interna och externa verksamhet måste vara godtagbar för att grundförmågan skall bedömas vara godtagbar.

Krisberedskapsmyndigheten anser att ett relativt omfattande arbete återstår innan Riksgäldskontoret kan uppvisa en godtagbar förmåga. Krisberedskapsmyndigheten bedömer dock att de åtgärder som måste genomföras är genomförbara inom en femårig anpassningsperiod. Förmågan inom fem års anpassningsperiod bedöms därför vara **godtagbar**.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Riksgäldskontoret inom en tioårig anpassningsperiod bör kunna uppnå **godtagbar** förmåga mot de mer omfattande hot som förväntas i en sådan situation.

6.4.9 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Skatteverkets förmåga

Skatteverket har inom Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet till uppgift att vidta åtgärder så att uppbörden av skatter och avgifter säkerställs vid svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Skatteverkets grundförmåga är **godtagbar**. Det finns brister främst avseende elförsörjning och elektronisk kommunikation. Skatteverket erhöll ej medel ur anslag 6:5 Civilt försvar under år 2003 men Skatteverket bedömer att de åtgärder som under året vidtagits inom myndighetens egen ekonomiska ram har utvecklat förmågan avseende säker elektronisk kommunikation samt avseende skydd mot NBC-hot.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att Skatteverkets förmåga inom en femårig anpassningsperiod kommer att vara **godtagbar**. Skatteverket gör bedömningen att grundförmågan kommer att vara minst godtagbar med hänsyn till den basförmåga som redan finns och den som kommer att byggas upp.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att Skatteverkets förmåga inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

6.4.10 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens energimyndighets förmåga

Statens energimyndighet arbetar för att ställa om det svenska energisystemet till ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt system genom att leda statens insatser på energiområdet. Statens energimyndighet är även beredskapsmyndighet för olja, kol och gas. Statens energimyndighet är samverkansansvarig myndighet i samverkansområdena Teknisk infrastruktur och Ekonomisk säkerhet. Inom Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet behandlas de delar av Statens energimyndighets verksamhet som syftar till att Sverige skall ha drivmedel och bränslen lagrade så att samhället har bättre förutsättningar att hantera en kris i energiförsörjningen. Till denna verksamhet hör även det arbete Statens energimyndighet driver med att organisera distributionen av drivmedel och bränsle.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens energimyndighets grundförmåga avseende denna verksamhet är **godtagbar**.

Statens energimyndighet bedriver för tillfället inte någon planering för en anpassningsperiod. Anpassningsåtgärder är emellertid sedan tidigare identifierade. De åtgärder som vidtas inom Samverkansområdet Ekonomisk säkerhet bedöms öka förmågan att motstå de mer omfattande hot som kan föreligga inom en femårig anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens energimyndighet har en **godtagbar** förmåga inom en femårig anpassningsperiod.

På samma grunder bedömer Krisberedskapsmyndigheten att Statens energimyndighets förmåga inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

6.4.11 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens jordbruksverks förmåga

Statens jordbruksverk är regeringens expertmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området. Statens jordbruksverk är även ansvarig myndighet för livsmedelsberedskapen inom totalförsvarets civila del. Statens jordbruksverk deltar i två samverkansområden, samverkansområdet Spridning av farliga ämnen samt samverkansområdet Ekonomisk säkerhet. I samverkansområdet Ekonomisk säkerhet berör försörjningsfrågor vid höjd beredskap Statens jordbruksverk. Eftersom den förmåga Statens jordbruksverk skall upprätthålla avseende försörjningsfrågor är inriktad på höjd beredskap omfattar grundförmågan i praktiken förmåga att behålla handlingsfriheten. Denna förmåga upprätthåller Statens jordbruksverk genom att bevaka utveckling och konsekvenser inom jordbruks- och livsmedelsområdet inom Sverige, EU och resten av världen.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens jordbruksverk har godtagbar förmåga att bevaka och bedöma konsekvenser av utvecklingen, och att myndigheten därigenom har en **godtagbar** grundförmåga.

Statens jordbruksverk bedriver ingen anpassningsplanering. Säkerhetspolitiska förutsättningar med långa anpassningstider, samt EU-medlemskapet, innebär att den

viktigaste åtgärden är att följa utvecklingen på jordbruks- och livsmedelsområdet inom Sverige, EU och resten av världen samt att försöka bedöma följderna av förändringar i EU:s jordbrukspolitik, WTO-förhandlingarna, utvecklingen på varuområden där EU och Sverige är nettoimportörer. Statens jordbruksverk bedömer att den som expertmyndighet har goda möjligheter till detta utan att vidta några speciella åtgärder.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens jordbruksverk inom en femårig anpassningsperiod har **godtagbar** förmåga att vidta traditionella beredskapsåtgärder som företagsplanläggning, förberedelse för ransonering och andra regleringar, övning för höjd beredskap samt administrativa förberedelser. Beredskapslagringen, som utvecklades 2001, och anskaffande av eventuella andra resurser, bedöms kunna återupptas under en anpassningsperiod.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens jordbruksverk har **godtagbar** förmåga inom en tioårig anpassningsperiod.

6.4.12 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Tullverkets förmåga

Myndighetens gränsskyddsverksamhet har i syfte att förhindra införsel av varor och möjliggöra uppspårning av redan införda varor som kan användas i samband med sabotage, terrorism och krigshandlingar riktade mot Sverige. I händelse av höjd beredskap ska Tullverket genomföra gränsövervakning mot införsel av varor vars befordran kan medföra fara för landets försvar eller säkerhet. Tullverket är samverkansansvarig myndighet inom samverkansområdena Spridning av farliga ämnen, Ekonomisk säkerhet samt Skydd, undsättning och vård. Inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet behandlas de av Tullverkets uppgifter som berör förmågan att uppbära tullar, skatter och andra avgifter under störda förhållanden, kris eller krig.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Tullverkets grundförmåga är **godtagbar**. Förmågan att uppbära tullar, skatter och andra avgifter riskerar drabbas framför allt genom störningar inom områdena el, tele och IT. För att stärka Tullverkets ledningsförmåga påbörjade Tullverket 2003 en stegvis anslutning till Försvarets telenät. Anslutningen planeras vara genomförd vid 2007 års utgång. Oavsett säkerhetshöjande åtgärder bedöms emellertid områdena el, tele och IT vara gränssättande för verksamheten. Bortfall av el och systemstöd under en längre period än ett par veckor kommer att få mycket allvarliga konsekvenser för verksamheten. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att en förmåga att fortsätta verka, om än i mindre omfattning, under ett par veckors tid under bortfall av el och systemstöd är att betrakta som godtagbar förmåga.

Tullverket bedöms ha en **godtagbar** förmåga inom en femårig anpassningsperiod.

Tullverket bedöms ha en **godtagbar** förmåga inom en tioårig anpassningsperiod.

6.4.13 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Verket för näringslivsutvecklings förmåga

Sedan ett år tillbaka har Verket för näringslivsutveckling haft uppgifter avseende försörjning med industrivaror. Verksamheten syftar till att samhällets grundläggande för-

sörjningsbehov av industrivaror skall kunna upprätthållas även vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid höjd beredskap. Verket för näringslivsutveckling anser att de problem som kan uppkomma i samband med en svår påfrestning på samhället i fred skall lösas av marknaden. Verket för näringslivsutvecklings uppgift är att följa utvecklingen i syfte att kunna informera regeringen om läge, göra prognoser och konsekvensbedömningar. Under en anpassningsperiod skall Verket för näringslivsutveckling tillsammans med näringslivet vidta åtgärder för att säkerställa produktionen av strategiska varor och tjänster.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Verket för näringslivsutveckling har **godtagbar** grundförmåga avseende bevakningsansvaret. Sektorns grundförmåga bedöms vara låg, men detta påverkar inte bedömningen av Verket för näringslivsutvecklings grundförmåga eftersom den enbart omfattar bevakningsansvaret.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan inom en anpassningsperiod på fem år är **icke godtagbar**. Verket för näringslivsutveckling bedömer att förmågan är godtagbar förutsatt att anpassningsperioden uppgår till fem år. Denna tid bedöms vara erfordrad då den industriella beredskapen i dagsläget är mycket låg. Fler länder än Sverige kommer troligtvis att rusta under samma tidsperiod. Med största sannolikhet kommer det under en anpassningsperiod att uppstå hård konkurrens kring de resurser som finns att tillgå på de nationella och internationella marknaderna. Eftersom det inte finns några garantier för att en anpassningsperiod skulle sträcka sig över fem år bedömer Krisberedskapsmyndigheten att förmågan är icke godtagbar inom fem års anpassning. I detta sammanhang skall påpekas att Försvarsberedningen (Ds 2003:34) bedömer att ett militärt väpnat angrepp mot Sverige är osannolikt under minst en tioårsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att den icke godtagbara förmågan inom en femårig anpassningsperiod inte bör orsaka några omprioriteringar angående fördelningen av anslag 6:5 Civilt försvar.

Verket för näringslivsutveckling anser det inte möjligt att bedöma förmågan inom en tioårig anpassningsperiod. Orsaken till detta är att det inte går att prognostisera utvecklingen inom näringslivet för en så lång tidsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer emellertid att förmågan kommer att vara **godtagbar** inom en tioårig anpassningsperiod. Även om hotbilden är större i detta längre anpassningsperspektiv bedömer Krisberedskapsmyndigheten att förmågan till försörjning med industrivaror är mer avhängig anskaffande av strategiska produkter än de utökade hot mot fysiska anläggningar som följer med den mer omfattande hotbilden. Den längre anpassningsperioden bedöms innebära minskad konkurrens om de strategiska produkter som behöver anskaffas. En längre anpassningsperiod bedöms även tillåta skapande av alternativa produktionsplatser med mera.

6.4.14 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga

Myndighet	Grundförmåga	Förmåga inom 5 år	Förmåga inom 10 år
Arbetsmarknadsverket	God	God	God
Ekonomistyrningsverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Finansinspektionen	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Riksförsäkringsverket	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Riksgäldskontoret	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Skatteverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens energimyndighet	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens jordbruksverk	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Tullverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Verket för näringslivsutveckling	Godtagbar	Icke godtagbar	Godtagbar

Arbetet inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet syftar till att samhället skall ha förmåga att motverka sådana ekonomiska kriser som kan få långtgående konsekvenser för samhället och som inte kan mötas med ordinarie politisk-ekonomiska åtgärder.

Inom samverkansområdet bedöms tre myndigheter ha icke godtagbar grundförmåga: Riksförsäkringsverket, Riksgäldskontoret och Finansinspektionen. Samtliga bedöms ha stor betydelse för samhällets förmåga hantera ekonomiska kriser samt för att minimera konsekvenserna av inträffade kriser.

Riksförsäkringsverket ansvarar för huvuddelen av samhällets ekonomiska skyddsnät. Skulle denna verksamhet haverera skulle det snart uppstå behov av utdelning av mat till de som är mest beroende av socialförsäkringssystemet.

Riksgäldskontoret är affärsverkens och de statliga myndigheternas internbank samtidigt som myndigheternas kassor är placerade där. Skulle Riksgäldskontorets verksamhet drabbas av långvariga störningar skulle statliga myndigheter snabbt få problem med sin betalningsförmåga. Bidrag, sjukpenning, pensioner och statliga och kommunala löner med mera skulle påverkas. Detta skulle i sin tur ger upphov till bristande betalningsförmåga hos enskilda personer, vilket kan få stora återverkningar i marknaden. Riksgäldskontoret är vidare förvaltare av den svenska statsskulden och sköter statens upplåning. Vid omfattande störningar i den verksamheten påverkas också det ekonomiska underlag med vilket både svenska och utländska betalningar genomförs.

Finansinspektionen ska som tillsynsmyndighet verka för ett väl fungerande finansiellt system som uppfyller samhällets krav på stabilitet och konsumentskydd. Tillsynen av såväl den finansiella som den operativa kapaciteten i större banker, börser och clearingorganisationer är grundläggande för bland annat betalningsväsendets funktion och för handeln med värdepapper.

I det fall att Finansinspektionen inte kan fullgöra sin uppgift finns risker för att allvarliga brister inom enskilda finansiella företag kan ge spridningseffekter. Allmänhetens tilltro

till det finansiella systemet och de finansiella företagen kan rubbas. Vid mer omfattande störningar kan centrala finansiella funktioner slås ut, som till exempel kontantförsörjning, betalningsförmedling eller transaktionssystem kopplade till värdepappershandeln. Erfarenheterna visar att såväl de ekonomiska konsekvenserna som förtroendeförlusterna kan bli betydande vid allvarliga finansiella kriser

Inom samverkansområdet Ekonomisk säkerhet har Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk och Verket för näringslivsutveckling ett särskilt tydligt bevakningsansvar. Dessa myndigheter skall bevaka och analysera utvecklingen inom bränsleförsörjning, livsmedelsförsörjning samt strategiska produkter så att handlingsfriheten att kunna hantera förändrade försvars- och säkerhetspolitiska förutsättningar upprätthålls. Under 2003 prövades detta främst genom kriget i Irak. Inom samverkansområdet diskuterades under året hur kriget påverkade olika marknader. Det var framför allt oljeförsörjningen och tillgången till strategiska produkter som bedömdes kunna bli berörda av kriget. Vissa förberedelser vidtogs av Verket för näringslivsutveckling i händelse av ett långvarigt krig. Dessa rörde främst identifiering av de uppgifter som i en sådan situation åligger Verket för näringslivsutveckling samt framtagning av en metod för att vid behov snabbt genomföra informationsinsamling. Syftet med detta var att ha förmåga att försörja uppdragsgivaren med aktuell information om läget samt prognoser. Statens energimyndighet följde oljeförsörjningssituationen. Sammanfattningsvis fanns det under kriget relativt gott om olja i lager runt om i världen. Det kunde konstateras att försörjningssituationen inte hade påverkats och att det inte uppstått någon brist på strategiska varor eller komponenter med anledning av kriget.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att erfarenheterna från 2003 visar att de berörda myndigheterna har en godtagbar förmåga att följa och analysera kritiska förlopp i omvärlden och att samverkansområdet Ekonomisk säkerhet har fungerat som ett forum för att sprida och diskutera omvärldsanalyserna.

För samverkansområdet i sin helhet bedömer Krisberedskapsmyndigheten att de brister i grundförmågan som finns hos ett antal av de samverkansansvariga myndigheterna kan innebära mycket allvarliga konsekvenser för samhället. När förmågebedömningarna vägs samman gör Krisberedskapsmyndigheten bedömningen att bristerna avseende grundförmåga är så allvarliga att samhällets ekonomiska säkerhet bedöms vara **icke godtagbar**. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att arbetet med att öka robustheten inom betalningsväsendet och inom värdepappershandeln samt arbetet med att skapa redundans i socialförsäkringssystemet och de samhällsviktiga transfereringssystemen måste fortsätta.

Förmågan efter anpassning bedöms vara **godtagbar**. Inom en femårig anpassningsperiod bedöms förmågan inom Verket för näringslivsutvecklings sektor vara icke godtagbar, övriga bedöms ha en godtagbar eller god förmåga. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att detta inte bör leda till några omprioriteringar av medel ur anslag 6:5 Civilt försvar eftersom inget militärt hot bedöms föreligga inom en tioårig anpassningsperiod. I detta längre anpassningsperspektiv bedöms samtliga myndigheter inom samverkansområdet ha en god eller godtagbar förmåga.

6.5 Samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information

6.5.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Krisberedskapsmyndigheten har under 2003 vidtagit åtgärder för att säkerställa att myndighetens båda kontor har en godtagbar reservförsörjning, en förbättrad säkerhet i IT-systemen samt en övad och utbildad beredskapsorganisation. Dessa åtgärder har vidtagits i syfte att höja myndighetens krisberedskap. Eftersom endast Krisberedskapsmyndigheten och länsstyrelserna under 2003 erhållit medel för verksamhet inom samverkansområdet görs ingen verksamhetsuppföljning av övriga samverkansansvariga myndigheter. För en detaljerad genomgång av Krisberedskapsmyndighetens arbete med att höja myndighetens krisberedskap, se tabellerna nedan. För en detaljerad genomgång av Krisberedskapsmyndighetens arbete med att skapa förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet, se kapitel 4. För mer information om länsstyrelsernas verksamhet, se avsnitt 5.3.

Viktigare åtgärder: Investeringar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
KBM	Myndigheten fortsätter att utveckla sin förmåga att lösa sina uppgifter i en kris.	Krisberedskapsmyndigheten skall, i såväl Stockholm som Sollefteå, förbereda och bygga upp lägescentraler.	De tekniska systemen som finns för avbrottsfri kraft och reservkraft har under året åtgärdats.		En godtagbar säkerhet inom elförsörjningen har uppnåtts.

Viktigare åtgärder: Utveckling och utredning

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
KBM	Se ovan.	Se ovan.	Under 2003 har studier bedrivits för att öka säkerheten i myndighetens IT-system. Tester har även gjorts för att utveckla en säker kommunikation via mobilt IT.		Säkerhetshöjande åtgärder har kunnat vidtas i viss utsträckning.
KBM	Se ovan.	Se ovan.	Krisberedskapsmyndigheten bedriver verksamhet på två orter. Den delade lokaliseringen kan vara både en styrka och en begränsande faktor. I syfte att identifiera behov av åtgärder pågår fördjupade resonemang kring konsekvenser m.m.		I den utsträckning det bedöms möjligt kommer Krisberedskapsmyndigheten att utveckla kompetens och tekniskt stöd på båda orterna så att sårbarheten minskas.

Viktigare åtgärder: Planering och uppföljning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
KBM	Se ovan.	Se ovan.	Uppbyggnaden av Krisberedskapsmyndighetens beredskapsorganisation skall fortsätta. Ansvarförhållanden m.m. skall preciseras liksom vilka funktioner som skall finnas bemannade i en krissituation. Beredskapsplanen skall fortlöpande revideras och utvecklas samt prövas vid övningar.		Beredskapsorganisationens för-måga utvecklas. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Utbildning och övning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
KBM	Se ovan.	Se ovan.	Beredskapsorganisationen har delvis prövats vid övningen LINUS 03.		Erfarenheter för den fortsatt utvecklingen har vunnits. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap

6.5.2 Kostnader inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information

I detta avsnitt redovisas hur mycket respektive myndighet inom samverkansområdet under 2003 har förbrukat uppdelat per åtgärds-kategori. Uppgifterna baseras på det underlag som Krisberedskapsmyndigheten hemställde om i skrivelse 1226/2003 "Årsredovisning 2003 – förfrågan om underlag från samverkansansvariga myndigheter", daterad 2003-12-19.

Investeringar	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	25,796
Statens fastighetsverk	26,0
Totalt	51,796
Drift och underhåll	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	26,164
Totalt	26,164
Forskning	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	54,597
Totalt	54,597
Utveckling och utredning	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	18,923
Totalt	18,923
Planering och uppföljning	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	2,014
Totalt	2,014
Utbildning och övning	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	19,458
Totalt	19,458
Samverkan och information	Rekvirerade medel mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	6,816
Totalt	6,816
Bidrag och ersättningar	Förbrukat 2003 mnkr
Krisberedskapsmyndigheten	76,069
Totalt	76,069

Kostnader för samverkansområde Områdesvis samordning, samverkan och information	Förbrukat 2003 mnkr	Svåra påfrestningar/ Civilt försvar	Civilt försvar
Totalt	255,837	225,1	30,7

6.5.3 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att de utvecklingstendenser som har störst betydelse för samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information är de utvecklingstendenser som redovisats för de områdesvisa aktörerna på lokal och regional nivå. Krisberedskapsmyndigheten hänvisar därför till avsnitt 5.1.

6.5.4 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Ekonomistyrningsverkets förmåga

Ekonomistyrningsverket är samverkansansvarig myndighet inom de båda samverkansområdena Ekonomisk säkerhet samt Områdesvis samordning, samverkan och information. Under samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information faller beredskapsfrågorna kring de av Ekonomistyrningsverkets uppgifter som handlar om att dels utveckla och förvalta koncerninformationssystemet Hermes, dels insamla, bearbeta och vidareföra redovisningsdata från myndigheter, dels utarbeta prognoser för statsbudgeten.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Ekonomistyrningsverket har en **godtagbar** grundförmåga. Brister finns främst avseende elförsörjning och telekommunikationer samt lokalskydd. Det pågår för närvarande en utredning om sårbarheten i Hermes. I avvaktn på resultatet från denna utredning omfattar förmågebedömningen ej Hermes.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Ekonomistyrningsverket inom fem års anpassning kommer att ha en **godtagbar** förmåga. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att det är genomförbart att inom en femårsperiod vidta de kompletteringsåtgärder som behövs för att möta ett mer omfattande hot. Av de skäl som anförts ovan omfattas inte Hermes av förmågebedömningen.

Ekonomistyrningsverket bedömer att den än mer omfattande hotbild som skall mötas inom en tio års anpassningsperiod skulle innebära att bland annat Ekonomistyrningsverkets lokaler i Stockholm skulle drabbas av fysiska skador. Ekonomistyrningsverket bedömer att deras förmåga i ett sådant scenario skulle vara icke godtagbar. Krisberedskapsmyndigheten bedömer dock att en anpassningsperiod på upp till tio år är tillräckligt lång tid för att skapa alternativa driftställen och andra former av redundans. Krisberedskapsmyndigheten gör därför bedömningen att Ekonomistyrningsverkets förmåga inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

6.5.5 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Krisberedskapsmyndighetens förmåga

Krisberedskapsmyndigheten skall enligt sin instruktion kunna bistå Regeringskansliet främst med områdesvisa lägesbeskrivningar och kunna lämna stöd till offentliga organ i krissituationer. Det pågår ett arbete med att utveckla denna förmåga.

Krisberedskapsmyndigheten skall genom kunskapsutveckling, inriktning, samordning, stöd och uppföljning bidra till att minska sårbarheten och förbättra förmågan att hantera kriser i samhället. Myndigheten har skapat ytterligare förutsättningar för att höja grundförmågan hos andra aktörer i krishanteringssystemet.

Krisberedskapsmyndighetens egen förmåga att enligt sin instruktion kunna lämna stöd till offentliga organ i krissituationer bedöms kompetensmässigt som godtagbar, men har inte testats i någon större omfattning. Förmågan att kunna bistå regeringskansliet med främst områdesvisa lägesbeskrivningar är inte godtagbar. Inom Krisberedskapsmyndigheten pågår dock ett arbete med att utveckla denna förmåga trots att regeringskansliet ännu inte har kunnat precisera denna uppgift. Brister finns avseende förmåga att verka under NBC-relaterade kriser med mera. Den sammanfattande bedömningen blir därför att Krisberedskapsmyndigheten har en **icke godtagbar** grundförmåga.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer emellertid att en **godtagbar** förmåga bör kunna uppnås inom fem eller tio års anpassning.

6.5.6 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Lantmäteriverkets förmåga

Det statliga lantmäteriet har till uppgift att verka för en ändamålsenlig fastighetsindelning och ansvara för en effektiv försörjning med grundläggande landskaps- och

fastighetsinformation. Lantmäteriverket ansvarar också för de geodetiska rikssystemen och stöd för mätning som innefattar satellitbaserad lägesbestämning och navigering. Lantmäteriverket samordnar landskaps- och fastighetsinformation, där de viktigaste parterna är Sjöfartsverkets Sjökartavdelning, Sveriges Geologiska Undersökning och Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Lantmäteriverket har **godtagbar** grundförmåga. Lantmäteriverkets förmåga att stödja och bidra till åtgärder som stärker samhällets möjligheter att hantera större fredstida påfrestningar och kriser bedöms som godtagbar. Avseende reservsystem, reservrutiner och alternativ driftsmiljö återstår emellertid vissa brister som Lantmäteriverket arbetar med att åtgärda.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Lantmäteriverket har **god** förmåga till anpassning inom fem och tio års perspektiv. För att en god förmåga ska kunna uppnås krävs handlingsfrihet inom anpassningsperioden för större investeringar.

6.5.7 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av länsstyrelsernas förmåga

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att länsstyrelserna generellt har en **godtagbar** regional krishanteringsförmåga. Den åtgärd under 2003 som bedöms ha betytt mest för den regionala krishanteringsförmågan är att de flesta länsstyrelser inrättade en funktion med vakthavande beslutsfattare.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att länsstyrelserna inom en fem- eller tioårig anpassningsperiod kommer att ha en **godtagbar** förmåga att lösa sina uppgifter gentemot den utökade hotbilden. De åtgärder länsstyrelserna skall genomföra under en anpassningsperiod är främst kompetenshöjande åtgärder, vilket Krisberedskapsmyndigheten bedömer vara genomförbart inom de givna tidsramarna.

För mer information om länsstyrelsernas verksamhet se avsnitt 5.3.

6.5.8 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Skatteverkets förmåga

Skatteverket har inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information till uppgift att verka för att Skatteverket skall kunna tillhandahålla data från folkbokföringsregistret även vid svåra påfrestningar och under höjd beredskap.

Skatteverkets grundförmåga bedöms vara **godtagbar**. Det finns vissa brister främst avseende elförsörjning och elektronisk kommunikation. Skatteverket erhöll ej medel ur anslag 6:5 under år 2003 men Skatteverket bedömer att de åtgärder som under året vidtagits inom myndighetens egen ekonomiska ram har utvecklat förmågan avseende säker elektronisk kommunikation samt avseende NBC.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att Skatteverkets förmåga inom en fem-årig anpassningsperiod är **godtagbar**. Skatteverket gör bedömningen att grundförmågan kommer att vara minst godtagbar med hänsyn till den basförmåga som redan finns och den som kommer att byggas upp.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att Skatteverkets förmåga inom en tioårig anpassningsperiod är **godtagbar**.

6.5.9 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statistiska centralbyråns förmåga

Statistiska centralbyrån ansvarar för den officiella statistiken och för annan statlig statistik och har i denna egenskap även i uppgift att samordna och stödja det svenska systemet för officiell statistik. Statistiska centralbyrån samlar in data för vissa samhällsviktiga register, bland annat registret över totalbefolkningen. För att säkerställa driften av dessa register krävs en säker IT-infrastruktur och tillgång till el och telekommunikationer.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statistiska centralbyråns grundförmåga är **godtagbar**. Bedömningen grundar sig främst på att Statistiska centralbyrån bedriver verksamhet på två orter. Om verksamhet inte kan bedrivas på den ena orten kan den andra ta över. Vissa brister finns inom IT-infrastrukturen, förmågan att möta NBC-hot samt avseende reservkraft för verksamhetskritiska datasystem. Statistiska centralbyrån arbetar med att åtgärda bristerna. Under 2004 kommer bristerna avseende reservkraft att åtgärdas.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statistiska centralbyråns förmåga till anpassning inom fem och tio års sikt är **godtagbar**.

6.5.10 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Styrelsen för psykologiskt försvars förmåga

Styrelsen för psykologiskt försvars arbete inom området medieberedskap syftar till att förebygga och minska sårbarheten i viktiga mediers produktion och distribution. Styrelsen för psykologiskt försvar ska även bidra till att det hos mediefirmorna skapas en sådan krishanteringsförmåga att samhällets behov av information och fri opinionsbildning kan tillgodoses i alla situationer. Detta sker genom att Styrelsen för psykologiskt försvar medverkar till att lyfta fram mediefirmornas beredskaps- och sårbarhetsfrågor. Styrelsen för psykologiskt försvar tar också fram och vidareförmedlar kunskap och analyser som är av betydelse för mediefirmornas beredskap och krishanteringsförmåga. Denna verksamhet har mycket stora beröringspunkter med de frågor som behandlas inom samverkansområdet Teknisk infrastruktur och Styrelsen för psykologiskt försvar deltar därför som adjungerad myndighet i det samverkansområdets arbete. Eftersom Styrelsen för psykologiskt försvar är samverkansansvarig myndighet enbart inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information så behandlas förmågan enbart här.

Styrelsen för psykologiskt försvar betonar att det är mediefirmorna som skapar och innehar samhällets krishanteringsförmåga inom mediesektorn. I Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Styrelsen för psykologiskt försvars grundförmåga vägs både sektorns och Styrelsen för psykologiskt försvars förmåga in.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Styrelsen för Psykologiskt försvars grundförmåga att fullgöra sina uppgifter enligt instruktion är **godtagbar**. Bedömningen grundas

framför allt på en bedömning av sektorns grundförmåga och att Styrelsen för psykologiskt försvars arbete med frågor som rör massmediernas beredskap inför olika typer av hot ännu är under utveckling. Under 2003 saknades kunskap om mediesektorns krisberedskap utanför public serviceföretagen.

Styrelsen för psykologiskt försvar bedömer att grundförmågan inom Teracom, Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB är god. Denna bedömning avser de båda medieföretagens förmåga på nationell, regional och lokal nivå. För övriga företag saknas det idag underlag för att göra en förmågebedömning. En kartläggning av främst de stora och medelstora företagens hot, risker och sårbarheter kommer att inledas av Styrelsen för psykologiskt försvar under 2004 och skall redovisas till Försvarsdepartementet den 31 januari 2005.

Styrelsen för psykologiskt försvar avvaktar med att bedöma förmågan inom övriga delar av mediesektorn tills ovanstående kartläggning är genomförd. I avsaknad av en sådan kartläggning bedömer Krisberedskapsmyndigheten att det är rimligt att anta att beroendet av el, tele och IT har avgörande betydelse för medieföretagens förmåga. Utifrån den helhetsbild av samhällets förmåga som Krisberedskapsmyndigheten fått under arbetet med den årliga uppföljningen 2003 anser Krisberedskapsmyndigheten att det även är troligt att mediesektorn, liksom de flesta andra sektorer, uppvisar brister avseende el, tele, IT samt förmåga att hantera NBC-relaterade händelser. I bedömningen av sektorns grundförmåga väger Krisberedskapsmyndigheten den goda förmåga som public serviceföretagen uppvisar, mot de brister och beroenden som Krisberedskapsmyndigheten bedömer som troliga inom övriga delar av sektorn. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därmed att mediesektorn har en godtagbar grundförmåga. Krisberedskapsmyndigheten vill betona att detta är en bedömning gjord utifrån ett otillräckligt underlag.

Styrelsen för psykologiskt försvar bedömer att förmågan till anpassning inom fem och tio års perspektiv är god. Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att förmågan inom en fem eller tio års anpassningsperiod är **godtagbar** främst på grund av det resonemang om beroenden inom sektorn som angivits ovan.

6.5.11 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansrådets samlade förmåga

Myndighet	Grundförmåga	Förmåga inom 5 år	Förmåga inom 10 år
Ekonomistyrningsverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Krisberedskapsmyndigheten	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Lantmäteriverket	Godtagbar	God	God
Länsstyrelserna	Godtagbar*	Godtagbar	Godtagbar
Skatteverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statistiska centralbyrån	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Styrelsen för psykologiskt försvar	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar

* Det är länsstyrelsernas regionala krishanteringsförmåga som avses.

Krisberedskapsmyndigheten gör bedömningen att samverkansrådets samlade grundförmåga är **godtagbar**. Den enskilt viktigaste faktorn i bedömningen är att Länsstyrelsernas regionala krishanteringsförmåga är godtagbar. Införandet av vakthavande beslutsfattare under året har inneburit en betydelsefull ökning av Länsstyrelsernas krishanteringsförmåga.

Förutom Krisberedskapsmyndigheten bedöms samtliga samverkansansvariga myndigheter i samverkansrådet ha en godtagbar grundförmåga. Bedömningen "godtagbar förmåga" rymmer emellertid stora variationer, från att gränsa till icke godtagbar förmåga, till att gränsa vid "god förmåga" – det vill säga att resurser och kapacitet motsvarar eller överstiger behoven. Krisberedskapsmyndigheten anser inte att bedömningen föranleder några förändringar i de prioriteringar Krisberedskapsmyndigheten gjort för planerad verksamhet 2004 eller 2005.

Krisberedskapsmyndighetens icke godtagbara förmåga bedöms inte innebära att samverkansrådets samlade förmåga blir icke godtagbar. En situation där Krisberedskapsmyndigheten inte kan bistå regeringskansliet med områdesvisa lägesbeskrivningar skulle kunna innebära att regeringskansliet får vända sig till varje aktör separat. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att en sådan situation skulle medföra fördröjningar i inhämtandet av lägesbeskrivningar samt en ökad arbetsbelastning på samtliga aktörer, men att underlaget för de områdesvisa lägesbeskrivningarna ändå skulle kunna levereras. Samverkansrådets samlade förmåga bedöms därför vara godtagbar även i en situation där Krisberedskapsmyndigheten inte kan fullgöra sina uppgifter.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att samverkansrådets samlade förmåga till anpassning inom fem till tio års sikt är **godtagbar**.

6.6 Samverkansrådet Skydd, undsättning och vård

6.6.1 Sammanfattning av genomförd verksamhet

Detta avsnitt sammanfattar den verksamhet som respektive myndighet i samverkansområdet har genomfört. För en noggrannare genomgång av varje myndighets åtgärder, se tabellerna i kommande avsnitt.

Arbetet med det nya radiokommunikationssystemet för skydd och säkerhet, RAKEL, (radiokommunikation för effektiv ledning) har under året drivits vidare. Ett antal myndigheter är inblandade, bland annat Kustbevakningen, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Statens räddningsverk.

Statens räddningsverk har under 2003 investerat i ett förbättrat manöversystem för utomhusvarningssystemet. Det innebär att utomhusvarningssystemet kan användas i geografiskt avgränsade delar vilket är lämpat för fredstida förhållanden. Statens räddningsverk har under året bistått Försvarsmakten inom flygvarning. Inga nya skyddsrum har konstruerats men det befintliga skyddsrumbeståndet, liksom kompetens avseende fysiskt skydd, har vidmakthållits. Under året har 220 civilpliktiga räddningsmän och ammunitionsröjare utbildats. Statens räddningsverk har stöttat kommunerna vid produk-

tion av räddningscentraler genom stöd avseende ledning och samband samt genom framtagande av en handbok för produktion av räddningscentraler. Vidare har myndigheten upprätthållit nödvändig beredskap och kompetens för deltagande i internationella sammanhang.

Tullverket har investerat i anslutningar till Försvarets telenät för att säkerställa ledningsförmågan och förmågan till samband vid långvariga teleavbrott.

Socialstyrelsen har under året stöttat akutsjukhus och landsting genom investeringar i förbättrade tekniska ledningssystem, reservkraft- och reservvattenförsörjning. Beredskapslagringen av viss materiel har delvis avvecklats och effektiviserats. Socialstyrelsen har genomfört utbildningar i katastrofmedicin på handläggarnivå, utvecklat samverkan på central, regional och lokal nivå samt deltagit i internationella samarbetsfora. Vidare har Socialstyrelsen förbättrat förutsättningarna för god krisledningsförmåga inom landsting och regioner genom att ett gemensamt ledningsstödssystem, IS SWEDE, driftsatts och tillgängliggjorts.

Rikspolisstyrelsen har vidtagit utbildnings- och övningsverksamhet avseende den särskilda beredskapspolisen. Cirka 190 personer har grundutbildats och cirka 570 har repetitionsutbildats under året. Investeringar har gjorts för att säkerställa beredskapspolisens verksamhet. Detta gäller bland annat inköp av kommunikationsutrustning samt ballistiska och vanliga polishjälmor till den särskilda beredskapspolisen.

Viktigare åtgärder: Investeringar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SRV	Gamla manöver-systemet för utomhusvarning dyrt i drift och inte anpassat för fredstida olyckor.	Nytt manöver-system, M 95, ska vara infört i hela landet 2004.	Installation av M 95 har pågått enligt plan och 2003-12-31 var systemet infört i 17 län.		M 95 medger full flexibilitet i geografisk avgränsning av utomhusvarning mht inträffad olycka. Drift och underhåll har effektiviserats och kostnaderna har avsevärt minskat. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
Tullverket	Behov av att säkerställa ledningsförmågan inom Tullverket, samt att stärka förmågan till samband med andra aktörer inom krishanteringssystemet.	Att ansluta Tullverkets huvudkontor till FTN under 2003, samt att anslutningsregionkontoren m.m. under perioden 2004-2007, totalt nio anslutningar.	Anslutning av huvudkontoret till FTN.	Driftsatts under första kvartalet 2004.	Åtta anslutningar återstår innan tillräcklig robusthet uppnåtts. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktiga åtgärder: Investeringar i andras anläggningar

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Många sjukhus har ej tillräckligt god teknisk funktionssäkerhet.	Bistå med förbättring av den tekniska funktionssäkerheten.	3 akutsjukhus har genomfört åtgärder för förbättrad reservkraftförsörjning och ett sjukhus för reservvattenförsörjning.		Den tekniska funktionssäkerheten vid akutsjukhusen förbättras, vilket leder till bättre förutsättningar för vård vid allvarliga händelser. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SoS	Brister i den tekniska ledningssäkerheten på landstingsnivå.	Analysera behov av åtgärder och stödja landstingen vid genomförande.	Två pilotlandsting analyserade och stöd för åtgärder lämnat.	Behov av bredare/ytterligare satsning.	Ledningssäkerheten förbättrad vid berörda landsting. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktiga åtgärder: Drift och underhåll

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
RPS	Otillräcklig kommunikationsförmåga. Beroende av att kunna låna utrustning från polismyndigheternas redan redan ansträngda utrustningssituation.	Upphandling av tillräcklig kommunikationsutrustning för att klara av sambandet oberoende polismyndigheten som förstärks.	Upphandling av sambandsmedel genomförd i form av 90 fordonsstationer typ Aurora inkl. kassetter, 10 Aurora GPS, 100 handstationer och tillbehör.		Den särskilda beredskapspolisen kan fullt ut agera som en stödande resurs utan att belasta utrustningsläget hos polismyndigheten i behov av förstärkning. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
RPS	Otillräcklig personlig skyddsförmåga för att kunna verka i våldsamma situationer och situationer där skjutvapen eller sprängmedel förekommer.	Upphandling av hjälmar för att kunna verka i båda typerna av situationer.	Upphandling av 300 ballistiska hjälmar och 1 600 ordinarie "polis-hjälmar".		Den särskilda beredskapspolisen har numer en godtagbar förmåga att verka i båda av de angivna situationerna. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Bristande ledningsförmåga.	Säker och tillgänglig tillgång till informations-systemet SWEDE (IS SWEDE).	Etablerat organisation för drift och förvaltning med en tillgänglighet på 98% för anslutna landsting/mot-svarande.		Förutsättningar finns för lands-tingen att ansluta sig till ett gemensamt ledningsstöd-system. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SoS	Kvarvarande beredskapslagring.	Säkerställa tillgången till viss sjukvårdsutrustning och materiel för allvarliga händelser.	Viss sjukvårdsmateriel och utrustning beredskaps-lagras och om-strukturerad har gjorts.		Tillgång till viss sjukvårdsutrustning inför allvarlig händelse finns. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SRV	Utomhusvarningssystemet skall ständigt vara i drift och fullt funktionsdugligt.	Kontinuerligt underhåll, både från kommunernas och statens sida. Utbildning av kommunala varningstekniker.	Enligt plan.		Systemet i drift för att kunna användas som avsett. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SRV	Statlig sambandsmateriel, anskaffad för höjd beredskap ska kunna användas i den dagliga räddningstjänstverksamheten. Kontroll av radiomaster är också en säkerhetsåtgärd.	Kontroll och underhåll enligt rullande plan.	Enligt plan.		Materielen kan användas som avsett. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Kapital- och räntekostnader

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Beredskapslager Sjukvårdsmateriel och utrustning.	Lagra enligt plan samt nyinvestera.	Ränta + amorteringar för lån upptagna i Riksgälden.		
SRV	Kostnader pga investering i nytt manöversystem för utomhusvarning, M 95, samt övrig varningsmateriel som inte är avskriven.	Installation av M 95 slutföres.			Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Avveckling och utförsäljning

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Behov av att omstrukturera beredskapslagren till gällande hotbilder.	Avsluta beslutad (1999) avveckling samt omstruktureras.	Fortsatt avveckling (försäljning och destruktion).	Viss utrustning ej avyttrad.	Lagren är till stor del anpassade, minskad omfattning av lagring (färre lagerutrymmen). Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SRV	Installation av nytt manöversystem för utomhusvarning, M 95.	Avveckling av det gamla manöversystemet i takt med att M 95 installeras.	Enligt plan.		Effektivare manöversystem till lägre driftskostnad. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Utveckling och utredning

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Myndigheternas skyldighet att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser.	Ta fram en metod så att risk- och sårbarhetsanalyserna för sjukvårdshuvudmännen får jämförbara resultat	Ett uppdrag har lagts på FOI att bistå med metodframtagning. Pilotprojekt har genomförts i ett landsting i samarbete med ett kunskapscentrum		Påbörjat sektorns förmåga att ta fram en samlad risk- och sårbarhetsanalys. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Ständigt behov av att inhämta lärdom från inträffade katastrofer.	Bevaka och inhämta kunskaper via observationer på plats när katastrof inträffat.	Observatörsinsats vid händelser i New York och Vanda i Finland. En rapport publicerad.		Utökad kunskap inom det katastrofmedicinska området som används i normeringsarbete och utbildningar. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SRV	Behov av att vidmakthålla och utveckla kompetensen inom området fysiskt skydd för att vid behov kunna vidta anpassningsåtgärder. Vidmakthålla ett fungerande regelsystem.	Utvecklings- och utredningsåtgärder inom området fysiskt skydd.	Enligt plan.		Kompetens och fungerande regelsystem finns inom området. Avser höjd beredskap.
SRV	Behov av samlad information till kommunerna mfl om planerings- och genomförande-processen för räddningscentralproduktionen.	Utarbeta en handbok för RC-produktion.	RC-handbok framtagen och publicerad.		Bättre kunskap och kännedom om olika processer inom RC-produktionen. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Regeringsbeslut om utredning och införande av nytt gemensamt radio-kommunikationssystem, RAKEL.	Medverka aktivt i olika delar av RAKEL.	Stort och aktivt engagemang i RAKEL.		Bidragit till att tillvarata främst räddningstjänstfrågorna inom RAKEL och på så sätt medverkat till ett system med optimala förutsättningar till samverkan. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Behov av organiserade förstärkningsresurser för ledning av omfattande räddningsinsatser.	Utreda förutsättningar och former för förstärkningsresurser.	Genomfört regeringsuppdrag och lämnat rapport med förslag till organisation och genomförande.		Utveckling av ledningsförmågan. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Planering och uppföljning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Ändring i HoS-lagen, §7.	Utarbeta föreskrifter med anledning av ändring i lagen.	Föreskrifter för katastrofmedicinsk beredskap, arbete pågår.		Ej slutfört. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SoS	Ändring i HoS-lagen, §32A.	Utarbeta förordning åt regeringen.	Förslag till förordning överlämnat till regeringen.		Regeringen har ett redskap om behov uppstår att omfördela mellan lands-ting. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SoS	Säkerställa tillgång till personal inom hälso- och sjukvården.	Hålla register över personal aktuellt.	Aktuellthållning och vidtagande av ändringar i befintligt register.		Kunskap finns om vilken personal som finns tillgänglig var och med vilken kompetens. Avser höjd beredskap.
SoS	Behov föreligger att utveckla kunskapen avseende teknisk funktions-säkerhet.	Framtagande av kunskapsunderlag.	Publicerat samt förmedlat underlaget via seminarier och föreläsningar.		Kunskapen ökas angående behovet av teknisk funktions-säkerhet och hur den åstadkoms. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.

Viktigare åtgärder: Utbildning och övning

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
RPS	Polisen måste bibehålla godtagbar förmåga för den särskilda beredskapspolisen.	Planering för grundutbildning av erforderligt antal poliser och civilpliktiga.	Grundutbildning har genomförts för 28 poliser och 163 civilpliktiga beredskapspolismän.	Inräknat antalet som givits uppskov uppnåddes ungefärligt antal utbildade beredskapspoliser som avsetts.	Polisen har bibehållit sin godtagbara förmåga på området. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
RPS	Polisen måste bibehålla godtagbar förmåga för den särskilda beredskapspolisen.	Planering för repetitionsutbildning av erforderligt antal poliser och civilpliktiga.	Repetitionsutbildning har genomförts för 90 poliser och 483 civilpliktiga beredskapspolismän.	Inräknat antalet som givits uppskov uppnåddes ungefärligt antal utbildade beredskapspoliser som avsetts.	Polisen har bibehållit sin godtagbara förmåga på området. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
RPS	Polisen måste bibehålla godtagbar förmåga för den särskilda beredskapspolisen.	Planering för ledarskapsutbildning för erforderligt antal poliser.	Ledarskapsutbildning har genomförts för 27 poliser.		Polisen har bibehållit sin godtagbara förmåga på området. Avser både höjd beredskap och svåra påfrestningar.
SoS	Ständig kompetensutveckling och kunskapsutveckling är ett krav och för att säkerställa detta krävs också utbildning på handledarnivå.	Hälso- och sjukvårdens personal skall i tillämplig omfattning utbildas inom området katastrofmedicin.	Under året har fem utbildningar med inriktning mot sjukvårdsledning och katastrofmedicin genomförts.		Inom respektive landsting har kompetensen avseende utbildning inom det katastrofmedicinska området bibehållits eller höjts. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Otillräcklig förmåga finns att hantera situationer med kemiska stridsmedel och oexploderad ammunition.	Utbilda 300 civilpliktiga.	Utbildat 220 civilpliktiga fördelat på 149 räddningsmän och 71 ammunitionsröjare.		Genom civilplikt har ca 6 700 räddningsmän utbildats, inklusive sanerare och ammunitionsröjare. Antalet krigsplacerade är 5 450 räddningsmän, 443 ammunitionsröjare. Avser höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Samverkan och information

Myn-dig-het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Behov av samverkan mellan myndigheter.	Etablera kontinuerlig samverkan med nära berörda myndigheter samt i samverkansområdena.	Ett antal möten och konferenser har genomförts med andra centrala myndigheter.	Arbetet i samverkansområdena medför hög belastning och därmed ibland mindre genomarbetat underlag.	Upparbetade kontaktvägar och samverkansaktiviteter mellan vissa centrala myndigheter. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Regional samverkan krävs.	Genomföra regional samverkan.	Genomfört fem gemensamma konferenser med landstingen/motsv.		Genom den regionala samverkan sprids information inom sektorn. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Uppdrag till SoS att i samverkan med Krisberedskapsmyndigheten informera landstingen/motsvarande om ny lagstiftning.	Deltagande i av Krisberedskapsmyndigheten och landstingen anordnade aktiviteter.	Deltagit i informationsaktiviteter.		Spridit kunskap om ny lagstiftning och nya skyldigheter för landsting/motsvarande. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Viss kompetens och vissa tekniska data inom flygvarning bör vidmakthållas för att anpassningsåtgärder vid behov ska kunna vidtas.	Stöd till Försvarsmakten för vidmakthållande av viss kompetens och vissa system.	Stöd till Försvarsmakten enligt plan.		Viss kompetens och vissa system bibehålls så att anpassningsåtgärder kan vidtas. Avser höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Bidrag och ersättningar

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Behov av omvärldsbevakning, forskning och kompetensutveckling inom SoS verksamhetsområde.	Bygga upp och vidmakthålla en kompetens avsv. omvärldsbevakning och forskning inom adekvat kunskapsområde.	Medel har satsats på ett antal kunskapscentra (KCKM, KCKP).		Nya insikter och ny kunskap kan förmedlas till verksamheten, expertkunskap säkerställs. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Förändrad lagstiftning avsv. krishantering.	Stödja landstingens/motsvarandes utveckling av sin krishanteringsförmåga.	Medel har fördelats till landstingen för bla uppbyggnad av landstingsledningsplatser, ledningsförmåga, beredskap etc.		Tillförsäkrat att landstingen kunna förbättra sin beredskap mot extraordinära händelser bli med teknisk utrustning och med jourhavande tjänsteman. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SoS	Ett kontinuerligt behov av ny kunskap inom det katastrofmedicinska området föreligger.	Bistå landstingen i deras utbildningsaktiviteter.	Medel har fördelats till samtliga landsting/motsvarande för utbildningsinsatser.		Ytterligare ett antal landstingsanställda har höjt sin kompetens inom områdena sjukvårdsledning och katastrofmedicin. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Behov av förstärkta ledningsfunktioner för kommunal räddningstjänst och förbättrade möjligheter till samband mellan kommuner och länsstyrelser	Stöd och bidrag till kommuner vid produktion av räddningscentraler och sambandssystem. Samordning med åtgärder i länsradiosystem för säkrare kommunikation mellan kommuner och länsstyrelser.	Enligt plan. Sju räddningscentraler har färdigställts under året.		Förstärkta ledningsfunktioner och förstärkt ledningsförmåga. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	Befintligt skyddsrumbestånd ska vidmakthållas liksom systemen för planering och uppföljning.	Besiktningssamhet enligt rullande plan, stöd och bidrag till kommuner och länsstyrelser.	Enligt plan.		Läget för skyddsrumbeståndet hålls uppdaterat. Planerings- och uppföljningssystemen vidmakthålles liksom kompetensen inom detta område. Avser höjd beredskap.

Viktigare åtgärder: Internationell verksamhet

Myndighet	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SoS	Internationellt engagemang ingår i SoS ansvar.	Delta i relevant internationell verksamhet såsom PFP, NATO, WHO och det nordiska samarbetet.	Deltagit, medverkat i aktuella sammanhang. Genomfört EU-work-shop "Disaster medicine – Lessons learned" i Stockholm Sammanhållande myndighet för det nordiska hälsoberedskapsavtalet.		Med EU:s medlemsstater skapat insikt om behov av metod för standardiserad insamling av data från inträffade olyckor. Bidragit till att skapa struktur för samarbetet mellan de nordiska länderna när det gäller hälso- och sjukvårdsberedskapen. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.
SRV	På regeringens uppdrag deltar verket i det förtroendeskapande och säkerhetsbyggande arbetet inom Partnerskap för fred (PFF). Arbetet ska bedrivas i enlighet med Sveriges bilaterala avtal med Nato, det så kallade individuella partnerskapsprogrammet samt målen för medverkan i PFF.	Genomföra fyra PFF-utbildningar och påbörja planeringsarbetet för en PFF-utbildning i Ryssland 2004. Delta i en Nato-övning i Uzbekistan.	Fyra PFF-utbildningar har genomförts (Environmental disasters, Command control and coordination, Rescue operations and Humanitarian relief operations). Planering av PFF-utbildning i Moskva har påbörjats. Medverkan i Nato-övningen enligt plan.	Under 2003 påbörjades planering av ett seminarium CIP/CIMIC (civil emergency planning/civil and military coordination) vilket planeras att genomföras 2004	Verkets PFF-utbildningar och NATO-övningen bidrar till att höja kompetensen inom civil beredskap, krishantering och räddningstjänst inom EAPR (euroatlantiska partnerskapsrådet). Nätverk över nationsgränserna bildas. Utbytet av erfarenheter ökar förståelsen och främjar förtroendeuppbyggnad och stabilitet. FN, Röda korset och andra internationella organisationer medverkar i utbildningar, övningar och nätverk. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

Myn- dig- het	Orsak	Plan	Vidtagna åtgärder	Avvikelse	Effekt
SRV	Verket är Sveriges civila operatör inom humanitär minröjning med uppgift att upprätthålla en personell beredskap för att kunna bistå FN och andra organisationer.	Genomföra utbildningar för att tillgodose behovet av personal för minhanteringsinsatser, specialiserad medicinsk kompetens för minhantering m.m. samt ett traineeprogram för fyra personer.	Verket har genomfört introduktionskurs till minhantering, kurs för medicinska koordinatörer för minhantering, utbildning av minsökartekniker, IMSMA-utbildningar (för hantering av FN:s databas för ledning av minhantering) och kurs för teknisk kartläggning av minfält samt genomfört ett traineeprogram. Verket har även deltagit i utbildning för minsökartekniker vid SWEDEC.	På grund av svårigheter med rekrytering genomfördes tre av fyra traineeprogram.	Utbildningarna möjliggör kompetensöverföring från internationella insatser inom området till den nationella verksamheten. Traineeprogrammet ger möjlighet att praktiskt omsätta och tillämpa teoretiska kunskaper under fältmässiga och operativa förhållanden. Avser både svåra påfrestningar och höjd beredskap.

6.6.2 Kostnader inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård

I detta avsnitt redovisas hur mycket respektive myndighet inom samverkansområdet under 2003 har förbrukat uppdelat per åtgärdskategori. Uppgifterna baseras på det underlag som Krisberedskapsmyndigheten hemställde om i skrivelse 1226/2003 "Årsredovisning 2003 – förfrågan om underlag från samverkansansvariga myndigheter", daterad 2003-12-19.

Investeringar	Förbrukat 2003 mnkr
Tullverket	1,400000
Statens räddningsverk	2,665792
Totalt	4,065792
Investeringar i andras anläggningar	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	15,921506
Totalt	15,921506
Drift och underhåll	Förbrukat 2003 mnkr
Rikspolisstyrelsen	9,376000
Socialstyrelsen	24,482937
Statens räddningsverk	21,541406
Totalt	55,400343
Kapital och räntekostnader	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	13,715927
Statens räddningsverk	68,194132
Totalt	81,910059
Avveckling och utförsäljning	Förbrukat 2003 mnkr

Socialstyrelsen	4,491284
Statens räddningsverk	44,310343
Totalt	48,801627
Utveckling och utredning	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	7,541189
Statens räddningsverk	12,326429
Totalt	19,867618
Planering och uppföljning	Förbrukat 2003 mnkr
Rikspolisstyrelsen	3,073000
Socialstyrelsen	10,748410
Statens räddningsverk	21,852557
Totalt	35,673967
Utbildning och övning	Förbrukat 2003 mnkr
Rikspolisstyrelsen	9,483000
Socialstyrelsen	7,075039
Statens räddningsverk	42,878161
Totalt	59,436200
Samverkan och information	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	0,238555
Statens räddningsverk	4,330637
Totalt	4,569192
Bidrag och ersättningar	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	46,252805
Statens räddningsverk	159,379906
Totalt	205,632711
Internationell verksamhet	Förbrukat 2003 mnkr
Socialstyrelsen	0,481857
Statens räddningsverk	6,237639
Totalt	6,719496

Kostnader för samverkansområde Skydd, undsättning och vård	Förbrukat 2003 mnkr	Svåra påfrestningar/ Civilt försvar	Det civila försvaret
Totalt	537,998511	414,3	123,7

6.6.3 Utvecklingstendenser med betydelse för förmågan

Tullverket bedömer att Sverige från år 2004 står inför en förstärkt hotbild avseende kriminalitet från Ryssland och Baltikum. I och med Estlands, Lettlands och Litauens inträde i den Europeiska unionen försvinner stora delar av de kontrollmöjligheter som Tullverket hittills har haft. Det skall betonas att Tullverket i första hand avser narkotika och annat "ordinärt" smuggelgods, inte smuggling av massförstörelsevapen eller NBC-ämnen. Ett ökat inflöde av narkotika och ett ökat antal resande kriminella riskerar dock att leda till att Polisen belastas hårdare under normala förhållanden och därmed kan avdela färre resurser vid en svår påfrestning. Eftersom bristen på poliser har identifierats som en av de nyckelfaktorer som drar ner den gemensamma förmågan avseende

krishantering inom både samverkansområdet Spridning av farliga ämnen och Skydd, undsättning och vård är denna vardagliga hotbild extra allvarlig för samhällets framtida krisberedskap.

6.6.4 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Kustbevakningens förmåga

Kustbevakningens uppgifter består bland annat av att i enlighet med särskilda föreskrifter utföra övervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt miljöräddningstjänst till sjöss. Kustbevakningens uppgifter inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård är att medverka i förberedelser för och genomförande av åtgärder i syfte att bidra till räddning av människor och miljö vid sådana händelser som faller utanför myndighetens normala räddningstjänstansvar.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Kustbevakningens grundförmåga är **godtagbar**. Brister finns inom förmågan att motstå angrepp i form av informationsoperationer samt förmågan att hantera omfattande, väpnade, antagonistiska handlingar i fredstid.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Kustbevakningens förmåga att inom fem års anpassning motstå ett mer omfattande väpnat angrepp bedöms som **godtagbar**. Kustbevakningen bedöms i samband med ett väpnat angrepp kunna lösa den tilldelade uppgiften att understödja Försvarmakten och Polisen. Förmågan i det längre perspektivet, inom tio års anpassning, bedöms av Krisberedskapsmyndigheten vara **godtagbar**.

6.6.5 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Luftfartsverkets förmåga

Luftfartsverket utövar tillsyn över flygsäkerheten för den civila luftfarten samt svarar för flygtrafiktjänst för både civil och militär luftfart i fred. Luftfartsverket ansvarar för flygräddningstjänst för både civil och militär luftfart. Myndigheten ombesörjer dessutom beredskapsplanläggningen för den civila luftfarten vid svåra påfrestningar på samhället i fred och vid ett eventuellt militärt angrepp. Luftfartsverket är samverkansansvarig myndighet inom både samverkansområdet Transporter och samverkansområdet Skydd, undsättning och vård. Inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård behandlas de delar av Luftfartsverkets verksamhet som berör flygräddningstjänsten.

Luftfartsverket bedömer att grundförmågan avseende flygräddningstjänst som icke godtagbar. Bedömningen grundar sig på brister i redundans för ledningsfunktionen och dess stödsystem. Krisberedskapsmyndigheten instämmer i bedömningen att Luftfartsverkets grundförmåga avseende flygräddningstjänst är **icke godtagbar**, och att myndigheten behöver förbättra redundansen i ledningssystemen.

Luftfartsverket bedömer att förmågan till anpassning inom fem års sikt är godtagbar. De åtgärder som de närmaste åren vidtas för grundförmågan bedöms även höja förmågan till anpassning. Myndigheten menar att förmågan till anpassning inom tio år inte kan bedömas eftersom de kravställande planeringsförutsättningarna från bland annat Försvarmakten är vaga. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att anpassningsförmågan är **godtagbar** både på fem och tio års sikt.

6.6.6 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Migrationsverkets förmåga

Migrationsverket är Sveriges centrala utlänningsmyndighet som ansvarar för asylprocessen, från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande. Migrationsverket deltar även i internationellt arbete inom EU, UNHCR och andra samverkansorgan. Myndigheten ska även medverka till att andra berörda myndigheter såsom polis, tull med flera samverkar på bästa sätt.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Migrationsverkets grundförmåga är **godtagbar** trots att det finns stora brister i reservkapacitet vad gäller elförsörjning samt IT- och telekommunikationer.

Bedömningen grundas främst på att Migrationsverket gör bedömningen att störningar i telekommunikationer och IT-funktioner inverkar på handläggningen av ärenden och kontakten med kommuner, men att det sannolikt inte innebär att någon människa kommer till skada.

Migrationsverket menar att förmågan till anpassning inom fem och tio års sikt inte kan bedömas. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att den förmåga som Migrationsverket besitter är tillräcklig för att anpassa sin verksamhet inom fem och tio år. Förmågan bedöms därför vara **godtagbar**.

6.6.7 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Rikspolisstyrelsens förmåga

Rikspolisstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för Polisen och utövar tillsyn över 21 polismyndigheter och statens kriminaltekniska laboratorium. Polisen skall med kort förberedelse tid kunna hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Rikspolisstyrelsens grundförmåga är **icke godtagbar**. Bedömningen baseras främst på grundval av Polisens uthållighet och förmågan att bistå övriga delar av samhället vid informationsoperationer. Krisberedskapsmyndighetens arbete med omvärldsexempel har pekat på att Polisen saknar tillräckliga personalresurser för att under en längre insats upprätthålla en omfattande avspärrning, till exempel i samband med en epizooti. Uthålligheten inom Polisen bedöms öka väsentligt om den särskilda beredskapspolisens numerär tas i anspråk vid svåra påfrestningar på samhället i fred.

Uthålligheten vid svåra påfrestningar på samhället i fred är låg även avseende polisledning på nationell nivå. Orsaken är att det nationellt finns för få utbildade operativa chefer. Polisens möjlighet att agera med tvångsmedel mot enskilda personer i samband med IT-angrepp är idag mycket liten. Detta begränsar Polisens förmåga inom informationssäkerhetsområdet.

När det gäller uthållighetsfrågorna som rör den nationella ledningsfunktionen och den särskilda beredskapspolisen anser Krisberedskapsmyndigheten att dessa områden bör

prioriteras i den framtida planeringen för att höja grundförmågan. Avseende den särskilda beredskapspolisen anser Krisberedskapsmyndigheten att organisationen i framtiden bör bygga på avtal istället för plikt.

Polisen har under höjd beredskap en kombattantroll. Denna har inte övats sedan 1990. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Polisen vid behov skulle kunna bygga upp denna verksamhet inom en anpassningsperiod. Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför att Polisens förmåga till anpassning inom fem och tio års sikt är **godtagbar**.

6.6.8 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Sjöfartsverkets förmåga

Sjöfartsverket är den myndighet som är ansvarig för sjöräddningen i Sverige. Målsättningen för sjöräddningen är att efterforskning och räddning av människor i sjönöd samt sjuktransporter från fartyg skall kunna utföras. Sjöfartsverket följer upp tillgången på svenskregistrerade fartyg, reparationsvarv, hamnanläggningar med mera som är av betydelse för sjötransporter under kriser.

Sjöfartsverkets grundförmåga bedöms vara **godtagbar**. Den främsta bristen anses vara begränsningar i tillgången till reservkraft vilket innebär att konsekvenserna kan bli betydande vid längre elkraftbortfall.

Sjöfartsverkets förmåga bedöms vara **godtagbar** efter fem års anpassning, liksom efter tio års anpassning.

6.6.9 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Socialstyrelsens förmåga

Socialstyrelsen är nationell expert- och tillsynsmyndighet för den verksamhet som rör socialtjänst, hälsoskydd, smittskydd och hälso- och sjukvård.

Socialstyrelsen bedömer att myndighetens grundförmåga varierar mellan icke godtagbar och godtagbar beroende på de stora geografiska skillnaderna i grundförmåga inom hälso- och sjukvården. Det är framför allt tillgången på antalet vårdplatser och sjuktransportresurser som begränsar hälso- och sjukvårdens förmåga. Hälso- och sjukvårdens ledningsförmåga och den tekniska ledningssäkerheten har brister som innebär att förmågan att leda nedgår vid en svår påfrestning på samhället. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Socialstyrelsen generellt sett har en **godtagbar** grundförmåga men att de regionala variationerna gör att grundförmågan ligger nära gränsen för icke godtagbar. Krisberedskapsmyndigheten anser att det är viktigt att uppmärksamma det minskande antalet akutsjukhus i landet. Antalet vårdplatser påverkar samhällets förmåga att hantera stora skadeutfall.

Reservanordningar för el-, vatten och värmeförsörjningen är gränssättande för hela verksamheten. Tillgången varierar geografiskt. Tele- och datakommunikationen är främst gränssättande för akutsjukvården.

När det gäller förmåga inom fem eller tio års anpassning så bedömer Krisberedskapsmyndigheten att den är **godtagbar**. Detta förutsätter att det fortlöpande arbetet med

att stärka grundförmågan fortsätter och möjligheten att tillskapa extra resurser under en anpassningsperiod bibehålls.

6.6.10 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens räddningsverks förmåga

Statens räddningsverk är den statliga myndighet som bland annat genom förebyggande åtgärder arbetar för att minska antalet olyckor och skapa ett säkrare samhälle. Statens räddningsverk arbetar också för att förbättra beredskapen vid störningar i viktiga samhällsfunktioner och vid höjd beredskap.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens räddningsverks grundförmåga är **godtagbar** även om det finns brister i förmågan att genomföra räddningsinsatser i miljöer med oexploderad ammunition.

Motsvarande bedömning görs för förmågan inom fem och tio års anpassning. Denna förmåga bedöms av Krisberedskapsmyndigheten vara **godtagbar** även om det bedöms kvarstå vissa brister i förmåga rörande ammunitionsröjning.

6.6.11 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Statens strålskyddsinstitutets förmåga

Statens strålskyddsinstitut är central förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människor, djur och miljö mot skadlig verkan av joniserande och icke joniserande strålning. Statens strålskyddsinstitut skall ha beredskap för rådgivning till de myndigheter som ansvarar för befolkningsskydd och räddningstjänst. Verksamheten omfattar åtgärder vid olyckor i såväl våra svenska kärnkraftverk som utländska i vår närhet.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens strålskyddsinstitutets grundförmåga är **icke godtagbar**. Bedömningen grundas främst på brister i ledningsfunktionen samt indikerings- och analysfunktionen. Ledningsförmågan för myndigheten nedgår drastiskt i fall man tvingas leda ifrån annan plats än den ordinarie beredskapscentralen. Under senare delen av 2003 påbörjade myndigheten omlokalisering till nya lokaler med en ny, modern och skyddad ledningsplats. Den framtida ledningsförmågan blir avsevärt förbättrad i den nya beredskapscentralen.

Den fasta indikeringsutrustning som finns utplacerad på strategiska ställen i Sverige har brister i reservkraft och reservkommunikation. Detta innebär att en händelse som slår ut elförsörjning eller kommunikationsvägar till mätstationerna omöjliggör en analys ifrån detta område. Möjligheten att använda andra aktörer inom den nationella strålskyddsberedskapen är begränsad eftersom de inte är dimensionerade för detta.

Andra skäl för bedömningen är att den nationella strålskyddsberedskapen, som traditionellt varit dimensionerad för en kärnteknisk olycka, nu arbetar med en vidgad hotbild. Det återstår arbete innan förmågan att hantera antagonistiska händelser är godtagbar.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Statens strålskyddsinstitutets förmåga till anpassning inom fem år är **godtagbar**. Grunden för denna bedömning är de åtgärder som planerats inom områdena; ledning, indikering och analys. Statens strålskyddsinstitut

bedömer att konsekvenserna för sjukvårdens N- och R-beredskap av en militär hotsituation behöver belysas ytterligare.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan till anpassning inom tio år bedöms som **godtagbar** förutsatt att pågående och planerade förstärkningar i strålskyddsberedskapen genomförs.

6.6.12 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av Tullverkets förmåga

Tullverkets gränsskyddsverksamhet har i syfte att förhindra införsel av varor och upp-spårning av redan införda varor som kan användas i samband med sabotage, terrorism och krigshandlingar riktade mot Sverige. I händelse av höjd beredskap ska Tullverket genomföra gränsövervakning mot införsel av varor vars befordran kan medföra fara för landets försvar eller säkerhet. Tullverket är samverkansansvarig myndighet inom samverkansområdena Spridning av farliga ämnen, Ekonomisk säkerhet samt Skydd, undsättning och vård. Inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård behandlas, förutom ovan nämnda uppgifter, även Tullverkets uppgifter vid flyktingmottagning.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Tullverkets grundförmåga är **godtagbar**. Förmågan att verka vid större fredstida påfrestningar påverkas främst av begränsningar i personalresurser. Erfarenheter från utbrottet av mul- och klövsvjuka i Storbritannien tyder på att Tullverket vid omfattande insatser har en uthållighet på cirka två veckor. Tullverket bedöms med viss svårighet kunna upprätthålla gränsskyddsverksamheten, medverkan vid flyktingmottagning samt gränsövervakning vid en svår påfrestning på samhället.

Tullverkets personal är att anse som kombattanter när de i krig tjänstgör som gränsovervakningspersonal. Tullverkets personal saknar däremot både utbildning och utrustning för att upprätthålla den förmågan. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att förmågan inom fem och tio års anpassning ändå är **godtagbar** då de åtgärder som Tullverket behöver vidta hänför sig till anskaffning av materiel samt rekrytering och utbildning av personal. Därmed bedöms bristerna avseende kombattantrollen kunna åtgärdas.

6.6.13 Krisberedskapsmyndighetens bedömning av samverkansområdets samlade förmåga

Myndighet	Grundförmåga	Förmåga inom 5 år	Förmåga inom 10 år
Kustbevakningen	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Luftfartsverket	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Migrationsverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Rikspolisstyrelsen	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Sjöfartsverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Socialstyrelsen	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens räddningsverk	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Statens Strålskyddsinstitut	Icke godtagbar	Godtagbar	Godtagbar
Tullverket	Godtagbar	Godtagbar	Godtagbar

De operativa myndigheter som ingår i samverkansområdet har stor vana att leda och hantera en rad väntade och oväntade kriser. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att inom samverkansområdet Skydd, undsättning och vård är det därför främst insatsens omfattning som påverkar förmågan. Stora insatser påverkar uthålligheten främst beroende på hur mycket personalresurser som måste tas i anspråk.

De flesta situationer som uppstår inom de berörda myndigheternas ansvarsområden kräver någon form av insats från Polisens, räddningstjänstens och hälso- och sjukvårdens sida. Statens räddningsverks förmåga, liksom den kommunala krisberedskapens förmåga, varierar beroende på vad det är för typ av insats som krävs och var i landet insatsen skall göras. Generellt bedömer emellertid Krisberedskapsmyndigheten att förmågan att genomföra räddningstjänstupdrag är godtagbar. Detta gäller inte flygräddningstjänst där Luftfartsverkets grundförmåga bedöms vara icke godtagbar. Vid de tillfällen då situationen kräver en större insats av hälso- och sjukvården är det främst tillgången på vårdplatser inom akutsjukvården som är begränsande. Förmågan att hantera stora skadeutfall varierar geografiskt. Krisberedskapsmyndigheten bedömer att Socialstyrelsens grundförmåga varierar mellan godtagbar och icke godtagbar men att den generellt sett är godtagbar. Övningar och arbetet med omvärldsexempel tyder emellertid på att Polisen har svårigheter att ställa upp den numerär som erfordras vid många typer av omfattande fredstida kriser oavsett var i landet de inträffar. Det är framför allt i samband med stora geografiska avspärrningar som personalen inte bedöms räcka till, om polisverksamhet samtidigt skall kunna upprätthållas på andra platser i landet. Utifrån erfarenheterna från övningar och arbetet med omvärldsexempel bedömer Krisberedskapsmyndigheten att det i många situationer är bristen på poliser som först kommer att påverka möjligheterna att gemensamt lösa en omfattande fredstida uppgift bland de i samverkansområdet ingående myndigheterna.

Allvarliga brister finns även hos de flesta samverkansansvariga myndigheternas förmåga att genomföra insatser i NBC-miljö. Just förmågan att hantera N-situationer är extra oroande eftersom Statens strålskyddsinstitut bedöms ha en icke godtagbar förmåga beroende på brister inom bland annat ledningsförmåga samt analys- och insatsorganisation. Om Statens strålskyddsinstitut inte kan ge nödvändiga råd till de myndigheter som ansvarar för befolkningskydd och räddningstjänst så påverkas dessa myndigheters förmåga att genomföra insatser vid N-händelser.

Luftfartsverket bedöms ha icke godtagbar förmåga avseende flygräddningstjänsten vilket bidrar till att samverkansområdet i sin helhet bedöms ha en icke godtagbar grundförmåga.

För samverkansområdet i sin helhet bedömer Krisberedskapsmyndigheten att bristerna avseende Polisens resurser samt bristerna avseende NBC-förmåga, som bör uppmärksammas särskilt eftersom Statens strålskyddsinstituts förmåga bedöms vara icke godtagbar, gör att samverkansområdets grundförmåga inte är tillfredsställande. Att Socialstyrelsens förmåga bedöms befinna sig i gränslandet mellan godtagbar och icke godtagbar, samt att Luftfartsverket bedöms ha icke godtagbar förmåga avseende flygräddningstjänsten bidrar till att samverkansområdet i sin helhet bedöms ha en icke godtagbar grundförmåga.

Krisberedskapsmyndigheten bedömer därför på grund av ovanstående skäl att samverkansrådets samlade grundförmåga är **icke godtagbar**.

Förmågan till anpassning inom fem och tio års sikt bedöms vara **godtagbar**. Detta trots att varken Kustbevakning, Polis eller Tullverket har övat sin kombattantroll på flera år.

7 Frivilliga försvarsorganisationer

7.1 Berörda frivilliga försvarsorganisationer 2003

Nedan redovisas de frivilliga försvarsorganisationernas genomförda verksamhet in- delat i uppdrag, organisationsstöd och internationell verksamhet. De organisationer som berörs redovisas i nedanstående tabell.

Organisation	Uppdrag	Organisations- stöd
Centralförbundet för Befälsutbildning (CFB)	X	
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	X*	X
Frivilliga Flygkåren (FFK)	X*	X
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	X*	X
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	X*	X
Svenska Brukshundsklubben (SBK)	X*	X
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	X*	X
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	X*	X
Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund (SKBR)	X*	X
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	X*	X
Svenska Röda Korset (SRK)	X	X

* Även internationell verksamhet

7.2 Uppdrag till de frivilliga försvarsorganisationerna

De frivilliga försvarsorganisationerna har på uppdrag av Krisberedskapsmyndigheten genomfört utbildningar inom respektive specialområden. Grundutbildning, inklusive totalförsvarsutbildning, syftar till att ge allmän totalförsvarskunskap och förmåga till självskydd samt en grundläggande kompetens inom organisationens sakområde. Kompetensen upprätthålls över tiden genom repetitionsutbildningar och övningar och fördjupas genom kompletteringsutbildningar. Organisationerna genomför även instruktörsutbildningar, dels för att själva kunna genomföra utbildningar dels för att säkerställa viss kompetens inom organisationerna.

Uppdrag till de frivilliga försvarsorganisationerna 2003

Orga- nisa- tion	Uppdrag	Effekt
CFB	Kurs i kriskommunikation.	Tillför kompetens inom området kriskommu- nikation till kommunerna.
FAK	Introduktions-, repetitions- och komplette- ringsutbildningar för förare av tunga fordon. Utbildning av bandvagnsförare för Affärsver- ket Svenska Kraftnät (SvK) och tankbilsförare för Statens Energimyndighet (STEM). Instruk- törsutbildningar för ovanstående kurser.	Tillför förarkompetenser för krislägen till vid- stående myndigheter. Bidrar till uthållighet för specifika transportbehov vid krissituatio- ner.

Orga- nisa- tion	Uppdrag	Effekt
FFK	Grund-, repetitions- och kompletteringsutbildningar lågflygning. Instruktorsutbildningar för ovanstående kurser. Regionala samövningar.	Tillför lågflygkompetens för spaning, kontroll, övervakning mm för myndigheter, länsstyrelse, kommuner. Behovstillare är bl.a. SvK
FMCK	Instruktorsutbildning för civila uppdrag. Utveckling av kompetens för internationella uppdrag i samverkan med Räddningsverket.	Möjliggör kommande utbildning av mc-förare till samhällets krisorganisation. Tillför spanings- och rekognoserings personal vid internationella insatser.
FRO	Grund-, repetitions- och kompletteringsutbildningar för civila signalister. Stabsbandvagnsbesättningar för SvK samt signalister för MAKUTen (Mobila Akutvårdsresurser). Instruktorsutbildningar för ovanstående kurser.	Tillför kompetens för sambandstjänst för kommuner, länsstyrelser, landsting, MAKUTen samt för upprättande av nät för reservsamband vid kriser.
SBK	Utbildning och certifiering av räddningshundsekipage. Instruktorsutbildningar för ovanstående kurser.	Tillför räddningshundekipage till samhällets krisorganisation samt för internationella insatser via SRV.
SBS	Grund-, repetitions- och kompletteringsutbildningar i djurvård och lantbruksteknik.	Tillför kompetenser inom djurskötsel och lantbruk samt för provtagning vid epizootier, zoonoser samt för SSI:s räkning.
SCF	Utbildning av medlemmar i resursgrupper. Utbildning i säkerhet och överlevnad.	Utvecklar konceptet Frivilliga Resursgrupper, för att underlätta för kommunerna att ta tillvara frivilligresurser.
SKBR	Grund-, repetitions- och kompletteringsutbildningar för förare av tunga fordon. Utbildning av bandvagnsförare för SvK och tankbilsförare för STEM. Instruktorsutbildningar för ovanstående kurser.	Tillför förarkompetenser för krislägen till vidstående myndigheter. Bidrar till uthållighet för specifika transportbehov vid krisituationer.
SLK	Utbildningar i kommunkunskap, krishantering samt totalförsvarsinformation.	Tillför kompletterande kompetenser för stabs-tjänst m.m. till kommunerna.
SRK	Grund- och repetitionsutbildning för MAKUTen (Mobila Akutvårdsresurser). Första hjälpen, hjärt- och lungräddning och barnolycksfallsutbildningar.	Tillför förmåga att utföra personsanering av C-kontaminerade vid skadeplats. Ökad kunskap/förmåga om första hjälpen hos allmänheten.

Krisberedskapsmyndigheten har under året genomfört dialoger med berörda organisationer och myndigheter inom samverkansområdena i syfte att följa upp årets utbildningsuppdrag och för att förbereda uppgiften att samlat ge alla utbildningsuppdrag för år 2004. Den första analysen av behoven på lokal nivå som Krisberedskapsmyndigheten genomfört under året har gett visst underlag för inriktningen av uppdragen. Krisberedskapsmyndigheten har också vid dialoger med sektorsansvariga myndigheter identifierat områden där de frivilliga försvarsorganisationerna kan bidra med sina förmågor. De utbildningsuppdrag Krisberedskapsmyndigheten ger organisationerna riktas alltmer mot behoven vid svåra påfrestningar på samhället i fred. Därigenom, och genom olika former av information, får organisationerna insikter om sina roller inom krishanteringssystemet. En rad samarbetsformer har också börjat utvecklas mellan i första hand kommuner och frivilliga försvarsorganisationer. Detta ökar möjligheten för enskilda medlemmar att medverka i samhällets krishantering. Beredskapen och förmågan att hantera det civila försvarets mål har på detta vis höjts hos flera aktörer. Då 2003 är det första året som Krisberedskapsmyndigheten haft det samlade ansvaret för uppdragen är det svårt att göra en jämförelse med föregående år.

Krisberedskapsmyndigheten har aktivt verkat för en ökad samordning av utbildningar mellan organisationerna, dels för att göra utbildningarna mer kostnadseffektiva, dels för att stimulera en närmare samverkan mellan de frivilliga försvarsorganisationerna.

7.3 Internationell verksamhet

Krisberedskapsmyndigheten har genom särskilda projektmedel till frivilliga försvarsorganisationer skapat möjligheter för organisationerna att stödja utvecklingen av frivillig försvarsverksamhet i Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ukraina och Ryssland. Utbildningarna inom respektive frivillig försvarsorganisations specialområde dominerar verksamheten. Ett aktivt stöd till utvecklandet av ett demokratiskt föreningsliv är också en viktig del i arbetet. Krisberedskapsmyndighetens bedömning är att gjorda satsningar generellt sett är positiva och framgångsrika samt har genomförts med god kvalitet.

Internationella uppdrag till de frivilliga försvarsorganisationerna 2003

Organisation	Uppdrag	Effekt
FAK	Fordonsinstruktörsutbildningar i Estland och Lettland. Bistånd vid upprättande av frivilligkår i Estland. Identifiering av utbildningsbehov av instruktörer i Ryssland.	Kår bildad i Viljandi län, Estland. Fordonsinstruktörer utbildade i Lettland. Frivilligkår bildad i Murmansk, Ryssland.
FFK	Utbildning av flyginstruktörer i Estland.	Tre flyginstruktörer utbildade.
FMCK	Samråd med scouterna i Polen för kommande uppdrag.	Möjliggjort fördjupat samarbete under 2004.
FRO	Utbildning av ungdomar i signalering i Lettland och Litauen.	Ett antal utbildade lettiska ungdomar.
SBK	Instruktörsutbildning för räddningshundsutbildning i Estland, Lettland, Polen, Ryssland. Kontakter med Ukraina för kommande ungdomsutbyte.	Upparbetade kontakter med myndigheter och hundorganisationer i vidstående länder. Finns instruktörer för räddningshundsutbildning.
SBS	Utbildning av ungdomar i demokratiska arbetsformer, utbyten och studiebesök, Ryssland.	Kunskapen om demokratiskt föreningsliv ökat hos de utbildade ungdomarna.
SCF	Instruktörsutbildningar i Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ryssland.	Utvecklar frivilligorganisationer i främst Estland.
SKBR	Instruktörsutbildning, trafiksäkerhet, Polen. Demokratiskt nätverk för kvinnoorganisationer, Ryssland.	Ökad kunskap om föreningsliv samt demokratiska arbetsformer hos organisationen Soldatmödrar i dess egenskap av kvinnlig frivilligorganisation.
SLK	Ledarskapsutbildning för estniska lottor. Utbildning i totalförsvarskunskap i Lettland.	Ingen verksamhet genomfördes.

7.4 Kostnader för frivilliga försvarsorganisationer

7.4.1 Uppdrag

Organisation	Utbetalade medel	Förbrukat	Överskott*
Centraförbundet för Befälsutbildning (CFB)	247 000	247 000	
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	7 525 000	7 525 000	
Frivilliga Flygkåren (FFK)	5 165 000	5 024 300	140 700
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	203 400	195 800	7 600
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	1 867 000	1 768 134	98 866
Svenska Brukshundsklubben (SBK)	2 185 500	1 970 964	214 536
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	5 065 500	5 065 000	
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	14 674 000	14 608 258	65 742
Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund (SKBR)	7 677 300	6 923 694	753 606
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	954 000	954 000	
Svenska Röda Korset (SRK)	13 105 365	13 105 365	
SUMMA	58 669 065	57 387 515	1 281 050

* Balanseras under andra kvartalet 2004.

7.4.2 Internationell verksamhet

Organisation	Utbetalade medel	Förbrukat	Överskott*
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	365 000	365 000	
Frivilliga Flygkåren (FFK)	360 000	360 000	
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	80 000	49 400	30 600
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	100 000	100 000	
Svenska Brukshundsklubben (SBK)	150 000	125 350	24 650
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	455 000	455 000	
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	1 125 000	1 125 000	
Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund (SKBR)	97 500	83 914	13 586
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	240 000	0	240 000
SUMMA	2 972 500	2 663 664	308 836

* Balanseras under andra kvartalet 2004.

7.4.3 Organisationsstöd

Organisationsstödet skall användas för ledning och administration, försvarsupplysning, rekrytering, ungdomsverksamhet och funktionärsutbildning. Organisationsstödet tas ur anslag 6:10:2 Frivilliga försvarsorganisationer och belastar därmed ej anslag 6:5 Civilt försvar. Den del av kostnaderna som gäller ledning och administration har ökat något jämfört med 2002, vilket troligtvis beror på ökade personal- och lokalkostnader. Medlemsantalet minskar även år 2003 men i något lägre takt än under 2002.

Utbetalat organisationsstöd och medlemsutveckling (finansierat med anslag 6:10 apz)

Organisation	Mottaget organisationsstöd (tkr)		Antal medlemmar 2003-12-31	Förändring av medlemsantal sedan 2002
	Totalt 2003	Totalt 2002*		
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	3 120	3 320	11 198	-2,4%
Frivilliga Flygkåren (FFK)	2 122	2 122	2 448	0,0%
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)	189	189	6 391	+2,6%
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	905	905	7 120	-4,7%
Svenska Brukshundsklubben (SBK)	715	555	67 497	+4,1%
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	2 102	2 202	7 041	+17,2%
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	12 169	12 169	22 892	-12,3%
Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund (SKBR)	6 390	6 340	8 771	-2,7%
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	35	35	19 628	-7,4%
Svenska Röda Korset (SRK)	1 183	1 183	292 748	-3,9%
Summa	28 930	29 020	445 734	-3,0%

* År 2002 fördelades 75% av bidraget av ÖCB och 25% av Krisberedskapsmyndigheten

Frivilliga Försvarsorganisationer	Förbrukade medel 2003 (mnkr)
Uppdrag	57,387515
Internationell verksamhet	2,663664
Organisationsstöd	28,930
Summa	88,981179

8. Sammanställning av anslag 6:5

8.1 Del av Anslag 6:5 som disponeras av Krisberedskapsmyndigheten

Åtgärdskategori	Förbrukat 2003 mnkr
Investeringar ¹	125,016418
Investeringar i andras anläggningar	67,248365
Drift och underhåll	110,481827
Kapital- och räntekostnader	92,326234
Avveckling och utförsäljning	50,552178
Forskning	64,149516
Utveckling och utredning	65,430363
Planering och uppföljning	46,75907
Utbildning och övning	185,695274
Samverkan och information	18,643144
Bidrag och ersättningar	323,445005
Internationell verksamhet	12,593464
Övrigt ²	27,048399
Summa	1 189,389257
Kommuner	180,982
Länsstyrelser	21,101
GOTSAM	3,0
Summa	205,083
Summa	1 394,472257

8.2 Del av Anslag 6:5 som ej disponeras av Krisberedskapsmyndigheten

Övrigt	Förbrukat 2003
Avgifter Affärsverket Svenska Kraftnät	250,670
Avgifter Post- och telestyrelsen	81,134
Internationell verksamhet	10,0
Avvecklingskommittén för Överstyrelsen för Civil beredskap	68,963
Summa:	410,767

8.3 Sammanställning av anslag 6:5 Civilt försvar

Anslag 6:5 2003	Anslag 6:5 mnkr
Del av anslag som disponeras av Krisberedskapsmyndigheten ³	1 394,472257
Del av anslag som inte disponeras av Krisberedskapsmyndigheten ⁴	410,767
Totalt	1 805,239257

¹ I investeringarna ingår de investeringar som belastat anslaget, alltså inte sådana som är lånefinansierade.

² I övrigt ingår alla åtgärder som Statens Energimyndighet vidtagit under året de av Försvarets Radioanstalts verksamhet som inte är investering.

³ Förbrukat 2003

⁴ I enlighet med "Ändring av regleringsbrev för budgetår 2003 avseende Krisberedskapsmyndigheten (Fö2003/27017EPS)

9. Uppdelning i verksamhetsområden

I detta avsnitt redovisas en uppskattning av hur mycket av de centrala myndigheternas förbrukade medel som går att härleda till något av de två verksamhetsområdena, Svåra påfrestningar på samhället i fred eller Det civila försvaret. Totala kostnader för åtgärder som enbart eller till allra största delen höjer förmågan inom verksamhetsområdet det civila försvaret är cirka 260 mnkr, eller ca 22 % av de medel som de samverkansansvariga myndigheterna har förbrukat under 2003. Hit hör åtgärder som utbildning av civilpliktiga och förmånsmedel, driftvärn, ersättningar till frivilliga försvarsorganisationer, avveckling av utrustning och anläggningar för civilt försvar, investeringar för Försvarsmaktens behov, inköp och underhåll av materiel och utrustning för höjd beredskap, underhåll av skyddsrum, fullträffskyddade teleanläggningar samt anpassningsplanering. Övriga åtgärder har dubbel nytta och kan därför inte härledas till enbart ett verksamhetsområde.

Samverkansområde	Förbrukat 2003 mnkr	Svår påfrestning/ Civilt försvar mnkr	Civilt försvar mnkr
Teknisk infrastruktur	133,293553	119,3	14,0
Transporter	144,534518	80,9	63,6
Spridning av farliga ämnen	108,734036	83,7	25,0
Ekonomisk säkerhet	8,991639	8,991639	0,0
Områdesvis samordning, samverkan och information	255,837	225,1	30,7
Skydd, undsättning och vård	537,998511	414,3	123,7
Summa	1189	932	257

Bilaga 1

Förmåga enligt planeringsinriktning för det civila försvaret 2003

1. Grundförmåga

I ett system som bygger på anpassningsprincipen blir grundförmågan att kunna hantera olika typer av påfrestningar central för samhället. De åtgärder som krävs för att skapa en god grundförmåga måste planeras och utformas i närtid under löpande verksamhets- och budgetprocess. Därför är det också viktigt att fortsatt vidta åtgärder för att stärka grundförmågan, även när målbilden och strukturen för samhällets säkerhetsarbete befinner sig i en omstruktureringsfas.

Grundförmågan består av tre komponenter: basförmåga, omedelbar förmåga samt förmåga på kort sikt.

Förmågan att hantera fredstida olyckor och svåra påfrestningar på samhället i fred utgör sammantaget basförmågan i samhället. Mer preciserat innebär basförmåga en grund till handlingsförmåga i närtid, men också en handlingsfrihet för att kunna hantera förändrade säkerhets- och försvarspolitiska förutsättningar i framtiden. Basförmåga som byggs upp utgör en grund vad avser att kunna genomföra anpassningsåtgärder i olika tidsperspektiv. Detta omfattar att upprätthålla och utveckla kompetens för samtliga tre uppgifter och för de grundelement som kan krävas för en anpassningsprocess. Detta omfattar t.ex. kompetens att planera och utforma resurser för att motstå nya typer av angrepp och kompetens för att i större utsträckning kunna anpassa resurserna för internationella insatser alternativt för svåra påfrestningar i fredstid. Det är väsentligt att beakta att vissa beredskapsåtgärder inte går att skjuta upp till en anpassningsperiod utan måste planeras och utformas inom ramen för den årliga planerings- och budgetprocessen. Detta gäller särskilt att bygga in robusthet i samhällsviktig infrastruktur. Basförmåga omfattar bland annat omvärldsbevakning och analys.

Den omedelbara förmågan är fokuserad på den förmåga en verksamhet i samhället skall ha i ett omedelbart läge – en förmåga som skall finnas vid varje givet tillfälle, t.ex. vid en svår fredstida påfrestning. Att ge ett mer specificerat tidsperspektiv för respektive verksamhet är inte möjligt, eftersom olika samhällsverksamheter fyller olika roller vid olika skeden beroende på typ av händelse och insats. Det är varje verksamhets skyldighet att själv definiera kravet på den egna omedelbara förmågan. Den omedelbara förmågan innebär att det civila försvaret skall ha:

- en förmåga att motstå ett väpnat angrepp med begränsad insats av fjärrstridsmedel eller sabotageförband. Ett sådant angrepp torde främst rikta sig mot teknisk infrastruktur av nationell betydelse.
- en förmåga att motstå en annan form av angrepp. Exempel på sådana angrepp kan vara informationsoperationer.
- en förmåga att tillhandahålla personella och materiella resurser för internationella insatser och internationell civil krishantering. Dessa resurser skall också vara tillgängliga för insatser som befrämjar demokratiska staters utveckling och rättsord-

ning, fredsfrämjande konfliktlösning, gemensam hantering av uppflammande kriser och samarbete inom EU, PFF, OSSE, FN m.fl.

- en förmåga att förebygga och stärka samhällets förmåga att hantera större fredstida påfrestningar och kriser. Det gäller bl a ledningssystem och ledningsresurser, personer, sjukvårdsutrustning, informationsresurser och resurser i övrigt som kan identifieras som lämpliga för användning vid fredstida påfrestningar.

Vad gäller förmågan på kort sikt, efter högst ett års förberedelser, skall förmåga finnas att motstå ett väpnat angrepp med insatser av fjärrstridsmedel, sabotageförband och begränsade luftrörliga insatsstyrkor.

Utgångspunkten för grundförmågan är främst samhällets robusthet, insatsberedskap och personal, samt lednings- och handlingsförmåga. Denna grundförmåga måste byggas underifrån och utifrån detta skall kompletterande åtgärder vidtas för att kunna möta de ökade krav som ställs i samband med ett väpnat angrepp, övriga påfrestningar på samhället i fredstid eller vid internationella uppgifter. Åtgärder för att säkerställa denna grundförmåga måste planeras och utformas i närtid under löpande verksamhets- och budgetprocess. Dessa åtgärder kan inte hänskjutas till en anpassningsperiod.

1.1 Samhällets robusthet

Gemensamt för de hot som samhället kan ställas inför och för vilken en grundförmåga måste finnas är att de kan inträffa hastigt, utan egentlig förvarning och att de är avgränsade i tid och rum. Angriparen kan vara en annan stat, men också en annan typ av aktör. De mest tänkbara målen torde utgöras av objekt av nationell betydelse för el- och teledriften. I planering skall därför främst åtgärder som syftar till att öka säkerheten inom områdena elförsörjning, telekommunikationer och IT prioriteras. Elförsörjningen intar en särställning vilket medför att åtgärder för att minska sårbarheten i elförsörjning skall ges allra högsta prioritet. Utvecklingen har skapat ömsesidiga och svåröverskådliga beroendeförhållanden mellan tekniska system som var för sig har grundläggande betydelse för att samhället skall fungera. I detta sammanhang är det därför väsentligt att betona hänsyn till samberoende och följd effekter som kan uppstå vid störningar i något av dessa system. Gränssättande faktorer för ett verksamhetsområdes förmåga måste också tydligt beaktas vid planering och utformning av åtgärder och resurser. Gränssättande faktorer har i tidigare propositioner specificerats till att vara el, tele, datorstöd samt effekter av kemiska stridsmedel. Det är dock viktigt att inte begränsa perspektivet vad gäller gränssättande faktorer till dessa, utan en kontinuerlig utvärdering måste ske inom varje verksamhetsområde.

Sannolikheten för att utsättas för informationsoperationer och informationskrigföring får inte underskattas. Detta innebär att IT-säkerhetsfrågor skall ha en framträdande plats i planeringen för att skapa en god grundförmåga. IT-säkerhetsfrågor har under det senaste året också i andra sammanhang betonats ytterligare då regeringen ansett att myndigheternas arbete på detta område måste intensifieras. Det är varje enskild myndighets uppgift att förbättra säkerheten på detta område, så att den verksamhet som myndigheten är ålagd verkligen kan genomföras även under störda förhållanden.

Vid planering och utformning av resurser skall också hänsyn tas till ett relativt sett ökat hot att Sverige, eller svensk personal i utlandstjänst, kan utsättas för massförstörelsevapen eller för de konsekvenser som användandet av sådana vapen innebär. Målet för planeringen skall därför vara att ett begränsat användande av massförstörelsevapen inte skall ge en antagonist några avgörande fördelar. Planering för att motstå kärnvapenhot skall inriktas mot att minska verkningarna av radioaktivt nedfall och skydda mot elektromagnetisk puls. För skydd mot biologiska stridsmedel bör åtgärder mot sabotage och för medicinsk beredskap prioriteras. Planeringen mot att motstå C-vapenhot skall inriktas mot att samhällsviktiga verksamheter har överlevnadsskydd och förmåga till indikering. Vissa verksamheter kan kräva ytterligare skyddsnivåer i form av grundskydd eller uppgiftsanknutna skydd. Resurser för NBC-skydd bör planeras och utformas så att de även kan användas vid internationella insatser för att bidra till fred och säkerhet samt vid påfrestningar på samhället i fred.

Regeringen bedömer att ett nytt program för befolkningsskydd och dess utformning för planering inom de olika delområdena (skyddsrum och andningsskydd), bör utarbetas utifrån ett helhetsperspektiv med utgångspunkt i den kommande strategiska inriktningen.

1.2 Lednings- och handlingsberedskap

Myndigheternas personal skall alltid ha en grundförmåga att agera inom givna ramar – t.ex. att genomföra utbildning och övning samt i relevanta fall ge tillgång till civila försvarets resurser. Vid planering och utformning av åtgärder skall statliga myndigheter med ansvar för områdes- och verksamhetsledning samt kommuner, alltid se till att det finns en omedelbar lednings- och informationsförmåga. Avgörande komponenter för en omedelbar lednings- och informationsförmåga är att det finns en operativ kärna med personal som alltid är utbildad och övad, ändamålsenliga lokaler och ett fullgott tekniskt ledningsstöd. På regional nivå skall områdesledning kunna utövas i någon vecka vid avbrott i den ordinarie tele- och elförsörjningen. På lokal nivå kan en lägre uthållighet accepteras. Kommunledningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö bör dock ha en uthållighet och ett skydd som motsvarar den på regional nivå. Även andra större kommunala resurscentra kan behöva en förstärkt uthållighetsnivå. För områdesansvariga myndigheter och kommuner bör prioritet ges åt informationshantering, frågor som rör samverkan med andra myndigheter och kommuner, samt förberedelser för att på regeringens uppdrag kunna prioritera statliga resurser. Det skall finnas väl fungerande samverkansrutiner mellan Försvarsmakten och andra myndigheter och samhällsaktörer. I nuvarande omvärldsläge behöver det dock inte finnas helt färdigställda och bemannade organisationer för samverkan. Grunden för samverkan bör utgöras av de samverkansmönster som skapas för krishanteringsförmågan i fred.

1.3 Insatsberedskap och personal

Med insatsberedskap avses i första hand personal och resurser inom polis, hälso- och sjukvård samt räddningstjänst. Planering och utformning av dessa resurser skall säkerställa att de även kan användas vid internationella insatser för att bidra till fred och säkerhet samt vid påfrestningar på samhället i fred.

Samhällsviktig verksamhet där nyckelpersonal vid en större begränsad insats eller störning bedöms som otillräcklig, kan som yttersta åtgärd behöva säkerställa en förstärkt insatsberedskap som en del av grundförmågan. För att tillgodose detta utgör utbildning och kompetensutveckling en central del. De verksamhetsområden som detta främst gäller är elförsörjning, tele- och IT-kommunikationer, bevakning, hälso- och sjukvård samt räddningstjänst. För områden utöver dessa gäller att om personal utöver egna anställda krävs, skall detta i första hand lösas genom att använda personal från frivilliga försvarsorganisationer, trossamfund eller andra frivilliga.

Behovet av att genomföra grundutbildning som är längre än 60 dagar för totalförsvarspliktiga med civilplikt bedöms av regeringen successivt minska. För år 2003 bedöms det kommunala behovet till grundutbildning av 300 totalförsvarspliktiga räddningsmän, sanerare och ammunitionsröjare. Vad gäller energiförsörjningen bör ca 120 totalförsvarspliktiga linjereparatörer och driftbiträden grundutbildas årligen. Vad gäller flygplatsbrandmän skall 390 utbildas år 2003. Från och med år 2004 skall inga flygplatsbrandmän utbildas.

1.4 Uthållighet och tillgänglighet

Under de senaste åren har kravet på uthållighet begränsats. Generellt kan sägas att kravet på tillgänglighet ökat på befintliga resurser för att även kunna användas vid påfrestningar på samhället i fred, samt vid insatser för att bidra till fred och säkerhet i omvärlden.

1.5 Förmåga på medellång sikt

I tidsperspektivet förmåga inom fem års anpassning, skall det civila försvaret kunna bidra till totalförsvarets samlade förmåga att möta ett väpnat angrepp som innebär mer omfattande militära operationer på marken, i luften och till sjöss. Planeringen skall utgå från att grundförmågan skall kunna stärkas genom ökade materiella och personella resurser under en femårig anpassningsperiod. Planeringen skall vidare utgå från att kravet på uthållighet och förmåga antas öka i detta tidsperspektiv.

Vissa beredskapsåtgärder kan dock inte skjutas upp till en anpassningsperiod, vilket måste beaktas i planeringen. Exempel på sådana åtgärder kan vara att säkerställa viss specialkompetens som tar lång tid att bygga upp, anskaffning av materiel som inte går att anskaffa på fem år samt att bygga in säkerhet och robusthet i viss samhällsviktig infrastruktur. Denna typ av åtgärder skall därför planeras och utformas inom ramen för den årliga planerings- och budgetprocessen. Åtgärder som vidtas för att stärka förmågan på fem års sikt skall också kunna bidra och användas för den internationella uppgiften respektive vid svåra påfrestningar.

1.6 Förmåga på lång sikt

På lång sikt, inom tio års anpassning skall en förmåga finnas att bidra till totalförsvarets samlade förmåga att motstå flera olika typer av väpnade angrepp. I planerings-skedet skall utgångspunkten vara att det inte är meningsfullt att utarbeta särskilda

anpassningsplaner i detta perspektiv. Istället skall inriktningen vara att bygga upp en basförmåga inom ramen för grundförmågan, för att även på lång sikt kunna bibehålla handlingsfriheten.

På samma vis som för planeringen i perspektivet förmåga på medellång sikt, bör särskilt åtgärder som inte går att hänskjuta till en anpassningsperiod beaktas. Exempel på sådana åtgärder kan vara att säkerställa viss specialistkompetens med lång uppbyggnadstid, anskaffning av viss kvalificerad materiel, samt att bygga in säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur. Denna typ av åtgärder kan därför inte skjutas upp till anpassningsperioden, utan måste planeras och utformas inom ramen för den årliga planerings- och budgetprocessen. De åtgärder som vidtas för att stärka förmågan i detta tidsperspektiv skall även kunna vara tillgängliga för att bidra vid de andra två huvuduppgifterna.

Planering av behov angående personalförsörjning och bemanning av krigsorganisationen torde inte vara meningsfullt eller möjligt inom denna långa tidshorisont.

ISSN: 1651-9299
ISBN: 91-85053-47-3

Krisberedskapsmyndigheten

Box 599

101 31 Stockholm

Tel 08-593 710 00

Fax 08-593 710 01

kbm@krisberedskaps
myndigheten.se

www.krisberedskaps
myndigheten.se